

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ - ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(Δ.Π.Μ.Σ.) "ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ"
1^η ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Διερεύνηση των δυνατοτήτων
ολοκληρωμένης ανάπτυξης
στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας»

Θεόδωρος Αγαπητός
Αγρονόμος & Τοπογράφος
Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Επιβλέπουσα :
Αν. Καθηγήτρια Έφη Δημοπούλου

Τριμελής Επιτροπή:
Αν. Καθηγήτρια Έ. Δημοπούλου
Ομότιμος Καθηγητής: Δ. Ρόκος
Καθηγητής : Γ. Φώτης

Περιβάλλον
και
Ανάπτυξη

Αθήνα, 2016

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ - ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(Δ.Π.Μ.Σ.) "ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ"
1^η ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Διερεύνηση των δυνατοτήτων
ολοκληρωμένης ανάπτυξης
στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας»

Θεόδωρος Αγαπητός
Αγρονόμος & Τοπογράφος
Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Επιβλέπουσα :
Αν. Καθηγήτρια Έφη Δημοπούλου

Τριμελής Επιτροπή:
Αν. Καθηγήτρια Έ. Δημοπούλου
Ομότιμος Καθηγητής: Δ. Ρόκος
Καθηγητής : Γ. Φώτης

Περιβάλλον
και
Ανάπτυξη

Αθήνα, 2016

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Διεπιστημονικού – Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Ανάπτυξη», 1η κατεύθυνση σπουδών, της Σχολής Αγρονόμων & Τοπογράφων Μηχανικών Ε.Μ.Π., κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους φοίτησης.

Με την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, μου δόθηκε η ευκαιρία να συγκεράσω και να μετουσιώσω σε κείμενο πληροφορίες, γνώσεις, αρχές, προσωπικές εμπειρίες και μεθοδολογίες διδαχθέντων μαθημάτων του Δ.Π.Μ.Σ. «Περιβάλλον & Ανάπτυξη».

Αφορμή για τα ανωτέρω αποτέλεσε η σύμπτωση της αποδοχής των θέσεων της ολοκληρωμένης αξιοβίωτης ανάπτυξης, ως βέλτιστου τρόπου ανάπτυξης, και η πορεία μου στον Δήμο της Αγίας Βαρβάρας από δημότης της πόλης έως την ενεργή μου συμμετοχή στα κοινά από την θέση του Δημοτικού Συμβούλου.

Η εν λόγω εργασία λοιπόν, μελετά τις δυνατότητες εφαρμογής της ολοκληρωμένης αξιοβίωτης ανάπτυξης στον Δήμος Αγίας Βαρβάρας Δυτικής Αττικής, με στόχο τη διαπίστωση όλων εκείνων των παραγόντων καθορισμού της υφιστάμενης κατάστασης και τη διατύπωση σεναρίων ολοκληρωμένης ανάπτυξης στην περιοχή μελέτης.

Γι' αυτό το λόγο, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κ. Έφη Δημοπούλου, για την αγόγγυστη, διαρκή και αμέριστη καθοδήγηση που μου παρείχε σε όλη την διάρκεια εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής, η οποία αποτελεί την μετουσίωση χρόνιων εμπειριών και σκέψεων για την πόλη μου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες επίσης, θα ήθελα να απονείμω και στους κ.κ. καθηγητές, Δημήτριο Ρόκκο για την ενστάλαξη των αρχών της ολοκληρωμένης ανάπτυξης, από την πρώτη κιόλας ημέρα του μεταπτυχιακού προγράμματος, καθιστώντας με μόνιμο αγγελιοφόρο της ολοκληρωμένης ανάπτυξης από οποιαδήποτε θέση κατέχω και Γεώργιο Φώτη για την άγογη επίβλεψη που μου παρείχε στις ατομικές εργασίες των μεταπτυχιακών μαθημάτων και την αρωγή του στα ζητήματα Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών, που αποτελεί τομέα εξειδίκευσής μου.

Ακόμη, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Δήμαρχο της Αγίας Βαρβάρας κύριο Γεώργιο Καπλάνη για την εμπιστοσύνη που μου έχει επιδείξει και την τιμή να είμαι μέρος της δημοτικής παράταξης «Η πόλη μας», με την οποία εκλέχτηκα στην θέση του Δημοτικού Συμβούλου της πόλης. Επίσης ευγνωμοσύνη οφείλω σε όλη την Δημοτική Αρχή για την παροχή όλων των στοιχείων, τα οποία

ήταν απαραίτητα για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας, ενώ τέλος θα ήθελα να εκφράσω ευχαριστίες στην Σταυρούλα Ξιζή (Αρχιτέκτονα Μηχανικό), συνοδοιπόρο στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Περιβάλλον & Ανάπτυξη», για την πολύτιμη βοήθειά της στη διάρκεια υλοποίησης της εργασίας μου.

Εν κατακλείδι, η παρούσα διπλωματική εργασία αφιερώνεται στην πόλη της Αγίας Βαρβάρας και σε όλους εκείνους τους υπερήφανους δημότες, μεταξύ αυτών και εγώ, οι οποίοι διαθέτουν προσωπικό όραμα για την πόλη και πιστεύουν ότι όταν ονειρευόμαστε, σχεδιάζουμε, συμμετέχουμε και υλοποιούμε για την πόλη μας, η σύνδεση παραμένει ενεργή...

Αγία Βαρβάρα
Δεκέμβριος 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	V
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	VII
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	X
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	XI
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	XII
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	XIII
ABSTRACT	XV
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	17
1.1. Εισαγωγή στην θεωρία της ολοκληρωμένης αξιοβίωτης ανάπτυξης.....	17
1.2. Πλαίσιο Εργασίας	18
1.2.1. Περιοχή Μελέτης	18
1.2.2. Μεθοδολογία Προσέγγισης.....	18
1.2.3. Διαβούλευση / σημαντικά ζητήματα.....	19
1.3. Στόχος-σκοπός	21
1.3.1. Ιστορική εξέλιξη του Δήμου	21
1.3.2. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής μελέτης.....	28
1.3.3. Στόχος και σκοπιμότητα - όραμα.....	29
2. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	31
2.1. Φυσικό περιβάλλον	32
2.1.1. Κλιματολογικά χαρακτηριστικά.....	32
2.1.2. Αστικό πράσινο	32
2.2. Ανθρωπογενές περιβάλλον.....	35
2.2.1. Διάρθρωση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.....	35
2.2.1.1. Εξέλιξη πληθυσμού.....	35
2.2.1.2. Υφιστάμενη πληθυσμιακή σύνθεση.....	37
2.3. Δομημένο περιβάλλον.....	42
2.3.1. Εξέλιξη Δόμησης	42
2.3.2. Χωροταξικός Σχεδιασμός και Χρήσεις Γης.....	50
2.3.3. Πολεοδομικός Σχεδιασμός.....	53
2.4. Κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον.....	55
2.4.1. Εκπαίδευση/Μόρφωση.....	55
2.4.2. Απασχόληση και ανεργία	60

2.4.3.	Φυσιογνωμία εθνοτοπικών πληθυσμιακών ομάδων	62
2.4.4.	Πολιτιστική πραγματικότητα και αθλητισμός	65
2.5.	Τεχνικές υποδομές	68
2.5.1.	Οδικό δίκτυο – Μεταφορές.....	68
2.5.2.	Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών.....	72
2.5.2.1.	Διαχείριση Αστικών Απορριμμάτων.....	72
2.5.2.2.	Πράσινη πιλοτική αστική γειτονιά.....	77
2.5.2.3.	Μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	79
2.5.3.	Δίκτυα κοινής ωφέλειας.....	80
2.5.4.	Εκπαίδευση-Υγεία – Πρόνοια (κοινωνικές υποδομές-διοικητικές εγκαταστάσεις) 81	
3.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	89
3.1.	Πολεοδομία και Περιβάλλον.....	89
3.2.	Υποδομές.....	91
3.3.	Διαχείριση Α.Σ.Α.	92
3.4.	Κοινωνικές Υπηρεσίες & Υγεία.....	104
3.5.	Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός	106
4.	ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	109
4.1.	Τομέας Υποδομών και Ανακύκλωσης	110
4.2.	Τομέας Εξυπηρέτησης και Υπηρεσιών της πόλης ΤΠΕ	113
4.3.	Τομέας Πολεοδομίας.....	113
5.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ	117
5.1.	Αγία Βαρβάρα μια καθαρή πράσινη πόλη	117
5.1.1.	Σκοπός – Στόχος.....	117
5.1.2.	Περιορισμοί – Προϋποθέσεις.....	118
5.1.3.	Πλέγμα προτεινόμενων δράσεων	118
5.2.	Αγία Βαρβάρα η πόλη των πολεοδομικών παρεμβάσεων.....	121
5.2.1.	Σκοπός – Στόχος.....	121
5.2.2.	Περιορισμοί – Προϋποθέσεις.....	121
5.2.3.	Πλέγμα προτεινόμενων δράσεων	122
5.3.	Αγία Βαρβάρα μια σύγχρονη προοδευτική / κοινωνική πόλη	125
5.3.1.	Σκοπός – Στόχος.....	125
5.3.2.	Περιορισμοί – Προϋποθέσεις.....	125
5.3.3.	Πλέγμα προτεινόμενων δράσεων	126
6.	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ	131
6.1.	Κριτήρια Αξιολόγησης των Σεναρίων	131
6.2.	Αξιολόγηση των Σεναρίων βάσει των κριτηρίων	132
6.2.1.	Κόστος υλοποίησης.....	132
6.2.2.	Κοινωνική αποδοχή.....	132
6.2.3.	Εφικτότητα.....	133

6.2.4.	Χρονικός ορίζοντας υλοποίησης.....	133
6.2.5.	Εκπλήρωση του στόχου της Αξιοβίωτης και Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης.....	133
6.3.	Επιλογή βέλτιστου σεναρίου.....	134
6.4.	Προσαρμογή του βέλτιστου σεναρίου	136
7.	ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΣΥΝΕΧΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΙ, ΑΝΑΔΡΑΣΗ.....	137
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	139

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.2-1: Πληθυσμός Αγίας Βαρβάρας 2011	35
Πίνακας 2.2-2: Απογραφή πληθυσμού 1941-2011	36
Πίνακας 2.2-3: Πληθυσμιακή κατανομή ανά φύλο 2011.....	37
Πίνακας 2.2-4: Πληθυσμιακή κατανομή ανά ηλικιακές ομάδες 2011	38
Πίνακας 2.2-5: Επιφάνειες πολεοδομικών ενότητων.....	39
Πίνακας 2.2-6: Η κατανομή του πληθυσμού ανά πολεοδομική ενότητα.....	40
Πίνακας 2.2-7: Η πυκνότητα του πληθυσμού ανά πολεοδομική ενότητα	42
Πίνακας 2.3-1: Απογραφή κτηρίων 1945-2011	47
Πίνακας 2.3-2: Πολεοδομικές Αποφάσεις	48
Πίνακας 2.3-3: Πολεοδομικές Αποφάσεις	50
Πίνακας 2.4-1: Επίπεδο εκπαίδευσης Περ. Ενот. Δυτ. Τομ. Αττικής σε απόλυτους αριθμούς.....	55
Πίνακας 2.4-2: Επίπεδο εκπαίδευσης Περ. Ενот. Δυτικού Τομέα Αττικής σε ποσοστά %.....	56
Πίνακας 2.4-3: Επίπεδο εκπαίδευσης πληθυσμού Αγίας Βαρβάρας	57
Πίνακας 2.4-4: Διάγραμμα επιπέδου εκπαίδευσης πληθυσμού Δυτικής Αττικής.....	58
Πίνακας 2.4-5: Πληθυσμός ανά κατάσταση απασχόλησης	60
Πίνακας 2.4-6: Απασχολούμενοι ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας	61
Πίνακας 2.4-7: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός Αγίας Βαρβάρας, 2011.....	61
Πίνακας 2.4-8: Υποδομές αθλητισμού της Αγίας Βαρβάρας.....	66
Πίνακας 2.5-1: Οδικό δίκτυο Αγίας Βαρβάρας.....	68
Πίνακας 2.5-2: Συνολικός αριθμός κάδων	75
Πίνακας 2.5-3: Πυκνότητες κάδων στο σύνολο της περιοχής μελέτης	76
Πίνακας 2.5-4: Πυκνότητες κάδων ανά πολεοδομική ενότητα.....	76
Πίνακας 2.5-5: Βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί Δήμου Αγίας Βαρβάρας	81
Πίνακας 2.5-6: Σχολεία Δήμου Αγίας Βαρβάρας	82
Πίνακας 2.5-7: Δημοτικές κοινωνικές υπηρεσίες	84
Πίνακας 2.5-8: Πολιτιστικές κτιριακές υποδομές της Αγίας Βαρβάρας.....	85
Πίνακας 3.3-1: Τύποι Χωρικών Προτύπων συνόλου περιοχής μελέτης.....	93
Πίνακας 3.3-2: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων συνόλου περιοχής μελέτης.....	94
Πίνακας 3.3-3: Τύποι Χωρικών Προτύπων Βόρειας πολεοδομικής ενότητας.....	94
Πίνακας 3.3-4: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων Βόρειας πολεοδομικής ενότητας.....	95
Πίνακας 3.3-5: Τύποι Χωρικών Προτύπων Ανατολικής πολεοδομικής ενότητας.....	95
Πίνακας 3.3-6: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων Ανατολικής πολεοδομικής ενότητας.....	96
Πίνακας 3.3-7: Τύποι Χωρικών Προτύπων Δυτικής πολεοδομικής ενότητας.....	96
Πίνακας 3.3-8: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων Δυτικής πολεοδομικής ενότητας.....	96
Πίνακας 3.3-9: Τύποι Χωρικών Προτύπων Νότιας πολεοδομικής ενότητας	97
Πίνακας 3.3-10: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων Νότιας πολεοδομικής ενότητας	97
Πίνακας 3.3-11: Αποστάσεις Χωρικών Μέσων κάδων ανά πολεοδομική ενότητα.....	99

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1.3-1: Περιοχή μελέτης το 1945	23
Σχήμα 1.3-2: Κέντρο οικισμού το 1945	23
Σχήμα 1.3-3: Δόμηση στην περιοχή μελέτης το 1969	24
Σχήμα 1.3-4: Συγκεντρώσεις πληθυσμών στην περιοχή μελέτης το 1969.....	25
Σχήμα 1.3-5: Δόμηση στην περιοχή μελέτης το 1979	26
Σχήμα 1.3-6: Συγκεντρώσεις πληθυσμών στην περιοχή μελέτης το 1979.....	27
Σχήμα 1.3-7: Η Αγία Βαρβάρα το 2015.....	28
Σχήμα 2-1: Η Αγία Βαρβάρα στην ευρύτερη περιοχή	31
Σχήμα 2.1-1: Οι πλατείες και τα άλση του Δήμου Αγίας Βαρβάρας.....	34
Σχήμα 2.2-1: Γενικό Πολεοδομικό σχέδιο Αγ. Βαρβάρας 1989.....	35
Σχήμα 2.2-2: Μεταβολή πληθυσμού 1945-2011.....	36
Σχήμα 2.2-3: Πολεοδομικές ενότητες Αγίας Βαρβάρας	39
Σχήμα 2.2-4: Η κατανομή του πληθυσμού ανά Ο.Τ.	41
Σχήμα 2.3-1: Συντελεστές δόμησης, κάλυψης και μεγ. ύψος κτηρίων	43
Σχήμα 2.3-2: Γραμμολογία πυλώνων υπερυψηλής τάσης Δ.Ε.Η.	46
Σχήμα 2.3-3: Απογραφή κτηρίων 1945-2011	47
Σχήμα 2.3-4: Χρονολογική σειρά Σχεδίου Πόλης	49
Σχήμα 2.3-5: Κύριες οδικές αρτηρίες	50
Σχήμα 2.3-6: Θεσμοθετημένες Χρήσεις Γης.....	51
Σχήμα 2.3-7: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο.....	53
Σχήμα 2.4-1: Συγκέντρωση Τσιγγάνων	63
Σχήμα 2.4-2: Συγκέντρωση Ποντίων	64
Σχήμα 2.4-3: Προσφυγικές Πολυκατοικίες.....	64
Σχήμα 2.4-4: Έργα υποδομής σε εξέλιξη.....	67
Σχήμα 2.5-1: Οδικό δίκτυο Αγίας Βαρβάρας.....	68
Σχήμα 2.5-2: Έργα συντήρησης οδοποιίας σε εξέλιξη	69
Σχήμα 2.5-3: Γεωγραφικές θέσεις των κάδων	75
Σχήμα 2.5-4: Παιδικές χαρές υπό ανάπλαση	83
Σχήμα 3.3-1: Γεωγραφικές θέσεις των χωρικών μέσων στο σύνολο της περιοχής μελέτης.....	98
Σχήμα 3.3-2: Γεωγραφικές θέσεις των χωρικών μέσων ανά πολεοδομική ενότητα.....	99
Σχήμα 3.3-3: Ελλείψεις τυπικής απόκλισης για την συνολική περιοχή μελέτης	101
Σχήμα 3.3-4: Ελλείψεις τυπικής απόκλισης ανά πολεοδομική ενότητα	102

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2.1-1: Το πευκοδάσος του Όρους Αιγάλεω	33
Εικόνα 2.3-1: Κτήρια 3 ορόφων επί pilotis	44
Εικόνα 2.3-2: Μονώροφα Κτήρια	44
Εικόνα 2.3-3: Πολυώροφα κτήρια	45
Εικόνα 2.3-4: Προσφυγικές πολυκατοικίες	45
Εικόνα 2.5-1: Σταθμός Μετρό «Αγία Βαρβάρα»	71
Εικόνα 2.5-2: Υφιστάμενη κατάσταση εργατικής πολυκατοικίας	78
Εικόνα 2.5-3: Άποψη εργατικής πολυκατοικίας μετά την ανάπλαση	79

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία διερευνώνται οι δυνατότητες ολοκληρωμένης ανάπτυξης της χωρικής ενότητας του Δήμου Αγίας Βαρβάρας, με απώτερο στόχο τη διαπίστωση όλων εκείνων των παραγόντων καθορισμού της υφιστάμενης κατάστασης και τη διατύπωση σεναρίων ολοκληρωμένης ανάπτυξης στην περιοχή. Το θέμα διερευνάται σύμφωνα με την μεθοδολογία του Δ. Ρόκου (2007), με στόχο την αξιοβίωτη ανάπτυξη της περιοχής.

Προκειμένου να εφαρμοσθεί η προτεινόμενη μεθοδολογία, τα βήματα, που ακολουθήθηκαν για τη διεξαγωγή της παρούσας εργασίας, βασίστηκαν στην ολιστική διεπιστημονική μεθοδολογία, με τις διαδικασίες και τις φάσεις των δράσεων για την Αξιοβίωτη Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη μιας περιοχής/περιφέρειας (Ρόκος 2004).

Η εργασία χωρίζεται σε επτά κεφάλαια, με το πρώτο να ξεκινά με την εισαγωγή στην θεωρία της ολοκληρωμένης αξιοβίωτης ανάπτυξης και τον καθορισμό του πλαισίου της εργασίας, όπως το διαμορφώνουν η περιοχή μελέτης, η μεθοδολογία προσέγγισης και τα σημαντικά ζητήματα της πόλης, και να κλείνει με τη διατύπωση του οράματος για την πόλη.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναλυτική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, και παρατίθενται στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, περιγράφεται το πολεοδομικό περιβάλλον, το κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον, καθώς επίσης και οι τεχνικές υποδομές της πόλης. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται και αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας, με σκοπό την αποτύπωση της πολυδιάστατης φυσικής και κοινωνικο-οικονομικής πραγματικότητας και της δυναμικής που αυτή διαθέτει. Στο τέταρτο κεφάλαιο μεταφέρονται καλές πρακτικές στην τοπική αυτοδιοίκηση από δήμους και ενότητες, οι οποίες έχουν δώσει λύση σε προβλήματα και έχουν δώσει αναπτυξιακό χαρακτήρα στις χωρικές μονάδες που έχουν εφαρμοσθεί. Στο πέμπτο κεφάλαιο διατυπώνονται τα αναπτυξιακά σενάρια, για κάθε ένα από τα οποία προσδιορίζεται ο σκοπός-στόχος που επιθυμείται να επιτευχθεί, οι περιορισμοί και οι προϋποθέσεις που υφίστανται και το απαραίτητο πλέγμα δράσεων για την υλοποίηση του καθενός. Στο έκτο κεφάλαιο πραγματοποιείται συγκριτική αξιολόγηση των αναπτυξιακών σεναρίων, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων που εδράζονται στις διαφορετικές εκφάνσεις της πραγματικότητας μιας χωρικής μονάδας, και επιλέγεται, βάσει ποιοτικής αξιολόγησης, το βέλτιστο σενάριο, το οποίο προσαρμόζεται αναλόγως.

Τέλος, στο έβδομο κεφάλαιο γίνεται προσπάθεια αποτύπωσης της μελλοντικής κατάστασης, μέσω της παρακολούθησης, της εξέλιξης εφαρμογής του σεναρίου, της ανατροφοδότησης της διαδικασίας με νέα δεδομένα και απαραίτητες βελτιώσεις, αναδεικνύοντας παράλληλα τα συμπεράσματα και τα οφέλη από την υιοθέτηση του επιλεγέντος σεναρίου.

ABSTRACT

This thesis investigates the potentials of a holistic development of spatial unity of Agia Varvara municipality, with ultimate purpose to highlight all the factors that determine the current situation and to formulate integrated development scenarios for the region. The subject is investigated according to the methodology of D. Rokos (2007), aiming to achieve the worth-living development of the region.

In order to apply the proposed methodology, the steps that were undertaken for the conduct of this study, were based on the holistic interdisciplinary methodology, following the procedures and phases of actions for the Integrated Development of an area / region (Rokos 2004).

This paper is divided into seven chapters, the first of which begins with an introduction to the theory of sustainable integrated development and the establishment of the working framework, as formed by the study area, the approach methodology and the important issues of the city, and it concludes with analyzing the city's vision.

The second chapter refers to a detailed description of the current situation, and provides details on the natural and human environment, the urban environment, the socio-economic environment, as well as the technical infrastructure of the city. In the third chapter the current situation of the municipality of Agia Varvara is analyzed and assessed, in order to “capture” the multidimensional physical and socio-economic reality and dynamic it possesses. The fourth chapter presents best practices applied by other municipalities, which have provided solutions to problems and have given developmental character to the spatial units that have been applied. In the fifth chapter developmental scenarios are stated and for each scenario separately the purpose to be achieved, the limitations and conditions that exist and the necessary set of actions for the implementation are specified. The sixth chapter refers to the comparative assessment of the developmental scenarios based on specific criteria that are based on different aspects of reality of a territorial unit, and the optimal scenario is peaked, based on a qualitative assessment which is adjusted accordingly.

Finally, the seventh chapter attempts to capture the future situation, through relevant monitoring, the development of the applied scenario, the feedback of the process with new data and necessary improvements, while highlighting the outcomes and benefits that result from the chosen scenario.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας αποτελεί μια προαστιακή οικιστική ενότητα η οποία εντοπίζεται στα δυτικά της Αθήνας. Διοικητικά ανήκει στην περιφέρεια Αττικής, και στην περιφερειακή ενότητα Δυτικού τομέα της Αττικής η οποία περιλαμβάνει επίσης τους δήμους Αιγάλεω, Περιστερίου, Πετρούπολης, Χαϊδαρίου, Αγίας Βαρβάρας, Ιλίου και Αγ. Αναργύρων – Καματερού. Η Αγία Βαρβάρα μέχρι το 1948 διοικητικά ανήκε στο Δήμο Αιγάλεω, ορίστηκε ως κοινότητα το 1949, στην συνέχεια αποσπάστηκε από τον Δήμο Αιγάλεω, και αναγνωρίστηκε ως Δήμος το 1963 με έκταση περίπου 2 τετρ. χλμ. Κατά την τελευταία απογραφή του 2011 σύμφωνα με την Ελ.Στατ., είχε μόνιμο πληθυσμό 25.650 κατοίκους ενώ εκτιμήσεις της Δημοτικής Αρχής φέρουν τον πραγματικό αριθμό των κατοίκων άνω των 30.000. Στον πληθυσμό αυτό περιλαμβάνονται διάφορες εθνοτοπικές ομάδες πληθυσμών όπως παλιννοστούντες Πόντιοι, Βορειοηπειρώτες, Τσιγγάνοι, Αστυπαλίτες, Κρήτες και πρόσφυγες. Σήμερα ο Δήμος έχει έκταση 2.233 στρέμματα. Τα 1.900 στρέμματα καταλαμβάνει η συνεκτική πόλη και τα 333 στρέμματα συνιστούν την περιαστική ζώνη. Το πευκοδάσος του όρους Αιγάλεω καταλαμβάνει έκταση 160 στρεμμάτων και οι λοιπές εκτάσεις (νταμάρι, πρώην λατομείο) είναι 173 στρέμματα.

Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας περικλείεται από τους δήμους Κορυδαλλού, Χαϊδαρίου και Αιγάλεω. Η πόλη πήρε το όνομά της από τον ιστορικό ναό της Αγίας Βαρβάρας ο οποίος χτίστηκε πριν από περίπου 100 χρόνια. Κέντρο του οικισμού αποτελούσε ο ιστορικός ναός της Αγίας Βαρβάρας. Η Αγία Βαρβάρα εκτείνεται στους πρόποδες του όρους Αιγάλεω. Οι δύο είσοδοι της πόλης βρίσκονται στην Ιερά Οδό. Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας απέχει 10 χιλιόμετρα από το κέντρο της Αθήνας και περιβάλλεται από το όρος Αιγάλεω βορειοδυτικά, το Δρομοκαΐτειο Θεραπευτήριο και την Ιερά οδό βορειοανατολικά και το Γ' Νεκροταφείο νοτιοανατολικά. Με τους όμορους δήμους έχει πολλά κοινά χαρακτηριστικά στην δόμηση αλλά και στις χρήσεις γης, όπως επίσης συνδέεται σε μεγάλο βαθμό οικονομικά και κοινωνικά. Οι όμοροι δήμοι αυτοί της Δυτικής Αττικής καθότι έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά μαζί με άλλους δήμους της ευρύτερης Δυτικής Αττικής έχουν δημιουργήσει έναν αναπτυξιακό σύνδεσμο ο οποίος πραγματοποιεί δράσεις και εφαρμόζει πολιτικές για την ανάπτυξη των Δήμων αυτών. Ο σύνδεσμος αυτός ονομάζεται αναπτυξιακός σύνδεσμος δυτικής Αττικής (Α.Σ.Δ.Α.).

1.1. Εισαγωγή στην θεωρία της ολοκληρωμένης αξιοβίωτης ανάπτυξης

Ως ολοκληρωμένη ανάπτυξη έχει οριστεί, τεκμηριωθεί διεπιστημονικά (Ρόκος 1980, 1998, 2000, 2001, 2003) και θεωρείται «η ταυτόχρονα στον χώρο και στον χρόνο κατάλληλη οικονομική, κοινωνική, πολιτική, πολιτισμική και τεχνική / τεχνολογική ανάπτυξη, η οποία θα πρέπει να τελείται πάντα σε διαλεκτική αρμονία και με σεβασμό στον άνθρωπο και το φυσικό και πολιτισμικό του περιβάλλον, μέσα στο οποίο αυτός εντάσσεται ειρηνικά και δημιουργικά, ως οργανικό και αναπόσπαστο μέρος του και όχι ως κυρίαρχος, ιδιοκτήτης ή εκμεταλλευτής του». Αξιοβίωτη είναι εκείνη η μορφή ολοκληρωμένης ανάπτυξης «για την οποία χαίρεται κανείς να ζει», ανεξαρτήτως

ηλικίας, φύλου, εθνικότητας και κοινωνικής τάξης στην οποία ανήκει, προκειμένου να απολαύσει όλα τα συστατικά της στοιχεία: το οικονομικό, το κοινωνικό, το πολιτικό, το πολιτισμικό, το τεχνικό και το τεχνολογικό.

1.2. Πλαίσιο Εργασίας

Το πλαίσιο εργασίας της παρούσας εργασίας είναι αρχικά ο καθορισμός της περιοχής μελέτης της επιδιωκόμενης ανάπτυξης. Εν συνεχεία παρατίθεται η μεθοδολογία της προσέγγισης του ζητήματος η οποία βασίζεται στην ολιστική διεπιστημονική μεθοδολογία, με τις διαδικασίες και τις φάσεις των δράσεων για την Αξιοβιώτη Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη μιας περιοχής/περιφέρειας (Ρόκος 2004). Σκιαγραφώντας εν τέλει το προφίλ της χωρικής ενότητας που μελετάτε και των σημαντικότερων προβλημάτων της.

1.2.1. Περιοχή Μελέτης

Στην παρούσα εργασία ως περιοχή μελέτης θεωρείται ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας. Η Αγία Βαρβάρα είναι προάστιος Δήμος της δυτικής Αθήνας, στους πρόποδες του όρους Αιγάλεω. Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας αποτελεί έναν από τους 325 δήμους της χώρας σύμφωνα με την Καλλικρατική διαίρεση. Διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής, και στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικού Τομέα Αττικής. Η γεωγραφική θέση του εντοπίζεται στα Δυτικά του κέντρου της Αθήνας, Βορειότερα του λιμανιού του Πειραιά. Βρίσκεται εντός του λεκανοπεδίου Αττικής και γειτνιάζει βορείως με το Όρος Αιγάλεω.

1.2.2. Μεθοδολογία Προσέγγισης

Τα βήματα που ακολουθήθηκαν για τη διεξαγωγή της παρούσας εργασίας βασίζονται στην "ολιστική διεπιστημονική μεθοδολογία, με τις διαδικασίες και τις φάσεις των δράσεων για την Αξιοβιώτη Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη μιας περιοχής/περιφέρειας (Ρόκος 2004):

- Διεπιστημονική και ολιστική τεκμηρίωση, διαβούλευση, συμφωνία και αποδοχή από τους φορείς των πρωτοβουλιών ανάπτυξης, της Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης και των αρχών, των αξιών, των δράσεων και των ενεργημάτων της, ως βέλτιστης επιλογής.
- Διεξαγωγή των απαραίτητων ερευνών και μελετών Ολοκληρωμένων Αποδόσεων της φυσικής και της κοινωνικοοικονομικής πραγματικότητας της περιοχής/ περιφέρειας (αλλά και των πολυδιάστατων σχέσεων, αλληλεξαρτήσεων και αλληλεπιδράσεων τους) και συστηματική παρακολούθηση των τάσεων μεταβολών τους δια μέσου του χρόνου.
- Ανάλυση των στοιχείων τα οποία συγκροτούν την δυναμική της φυσικής και της κοινωνικοοικονομικής πραγματικότητας.
- Διατύπωση και τεκμηρίωση εναλλακτικών αναπτυξιακών σεναρίων Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης της περιοχής/ περιφέρειας.
- Διερεύνηση των προβλημάτων, των δυνατοτήτων υλοποίησης και των αντικειμενικών περιορισμών κάθε σεναρίου.

- Προεκτίμηση και αξιολόγηση του ισοζυγίου των θετικών και αρνητικών στοιχείων του κάθε σεναρίου και επιλογή του βέλτιστου για την Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη περιοχής/ περιφέρειας.
- Εφαρμογή του βέλτιστου σεναρίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης της περιοχής/ περιφέρειας, συνεχής παρακολούθησης, συνεχείς έλεγχοι και ανάδραση."

Με βάση τα μεθοδολογικά εργαλεία που μας προσφέρει η θεωρία της αξιοβίωτης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης η μελέτη της εκάστοτε περιοχής οφείλει να εκκινεί από το στάδιο της διαβούλευσης. Έτσι, σε αυτή την αρχική φάση της διαμόρφωσης των αναπτυξιακών σχεδιασμών για τον Δήμο Αγίας Βαρβάρας στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής έγινε προσπάθεια καταγραφής των απόψεων που έχουν εκφραστεί από τους κοινωνικούς εταίρους της περιοχής.

1.2.3. Διαβούλευση / σημαντικά ζητήματα

Εν έτει 2016, θεωρείται ευρέως γνωστό ότι διαβιώνουμε εντός μιας οικονομικά χρεωκοπημένης χώρας. Η οικονομική κρίση αποτελεί την κατάσταση εκείνη η οποία στερεί μια σειρά από αγαθά και υπηρεσίες από όλους τους πολίτες. Ιδιαίτερα χιμαζόμενα είναι τα αστικά κέντρα και ειδικότερα ορισμένα προάστια εξ' αυτών, τα οποία πληρούσαν ή εξακολουθούν να πληρούν κάποια χαρακτηριστικά. Η Δυτική Αθήνα, στην οποία και εντάσσεται ο Δήμος της Αγίας Βαρβάρας, αποτελεί έναν από τους δήμους του λεκανοπεδίου, ο οποίος μαστίζεται από προβλήματα, καθώς δοκιμάζεται καθημερινά από την οικονομική κρίση και τις συνέπειες αυτής.

Πιο συγκεκριμένα, εστιάζοντας στον υπό μελέτη Δήμο της Αγ. Βαρβάρας, οι κάτοικοί της ανήκουν κυρίως στα μικρά και μεσαία εισοδηματικά στρώματα, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία του δηλωθέντος εισοδήματος 2002 - 2010¹, τόσο ο εξεταζόμενος Δήμος όσο και ο Δήμος Φυλής, έχουν χαμηλότερο μέσο δηλωθέν εισόδημα, ανάμεσα στους Δήμους της Δυτικής Αθήνας και της περιφέρειας Αττικής γενικότερα.

Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους συμβαίνει αυτό είναι μεταξύ άλλων η οικονομική ύφεση που πλήττει ολόκληρη την χώρα, η υποαπασχόληση των κατοίκων, καθώς επίσης και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας που σημειώνονται στην περιοχή. Όσον αφορά τους δύο πρώτους παράγοντες αξίζει να σημειωθεί ότι, δυστυχώς, ένα μεγάλο μέρος των αυτοαπασχολούμενων και των μισθωτών, είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου² και κατέχουν χαμηλές επαγγελματικές δεξιότητες, με αποτέλεσμα να απασχολούνται στους εργασιακούς κλάδους, της μεταποίησης, του εμπορίου, των μεταφορών και των κατασκευών, που σήμερα πλήττονται σε μεγάλο βαθμό από την οικονομική κρίση. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση των απολύσεων και κατά συνέπεια την αύξηση του ποσοστού της ανεργίας, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται ο μεγάλος αριθμός Ατόμων με ειδικές Ανάγκες, οι οποίοι φτάνουν περίπου τους 1200, οι φοιτητές φτωχών οικογενειών, οι οποίοι

¹ Πηγή: Γεωγραφική κατανομή Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων κατά ταχ. Κώδικα Οικονομικού Έτους 2002-2010, Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ), Υπουργείο Οικονομικών, επεξεργασία ΑΣΔΑ,Σ.Ο.Α.Π.

² Στοιχεία της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πολιτικής, Δήμου Αγίας Βαρβάρας

παρότι αναζητούν εργασία, δεν μπορούν να ενταχθούν στο ταμείο ανεργίας, οι αυτοαπασχολούμενοι ανασφάλιστοι του Ο.Α.Ε.Ε., δηλαδή οι ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων, οι οποίοι παρά το γεγονός ότι έχουν πληγεί δραματικά από την κρίση, δεν μπορούν να διακόψουν τη λειτουργία των εταιρειών τους, καθώς επίσης και ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού, που αντιμετωπίζει δυσκολίες ένταξης στην αγορά εργασίας, όπως είναι οι Ρομά, οι παλινοστούντες κ.ά, δημιουργώντας έτσι ακόμη πιο δυσάρεστες συνθήκες διαβίωσης για τους κατοίκους της Αγίας Βαρβάρας.

Όλα αυτά έχουν ως συνέπεια, ένα μεγάλο ποσοστό του τοπικού πληθυσμού, το οποίο ανέρχεται στα 2.179 άτομα, να είναι κάτοχοι βιβλιαρίου ανασφάλιστου πολίτη, με τους Ρομά να εκπροσωπούν το 77%, ενώ ένα άλλο μεγάλο μέρος, που εκπροσωπείται κυρίως από αυτοαπασχολούμενους – επιχειρηματίες, να ζει χωρίς ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, λόγω της αδυναμίας τους να αντεπεξέλθουν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς τα ασφαλιστικά ταμεία³

Στο προσκήνιο ακόμη, έρχεται και το θέμα της «Ενεργειακής Φτώχειας», η οποία πλήττει τα περισσότερα νοικοκυριά, καθώς λόγω του χαμηλού εισοδήματος, των υψηλών τιμών πετρελαίου, ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου και της αναποτελεσματικής ενεργειακής απόδοσης των περισσότερων κτιρίων, τα οποία έχουν κατασκευαστεί πριν από την θέσπιση του Κανονισμού Θερμομόνωσης Κτιρίων (1979), υποχρεούνται να δαπανήσουν περισσότερο από το 10% του ετήσιου οικογενειακού τους εισοδήματος για την εξασφάλιση ενός αποδεκτού επιπέδου εσωτερικής θερμοκρασίας στον χώρο τους. Αυτές οι αυξημένες δαπάνες, δυστυχώς δεν μπορούν να καλυφθούν από πολλούς ιδιοκτήτες, με αποτέλεσμα οι οφειλές τους στις Δ.Ε.Κ.Ο. να αυξάνονται και τα νοικοκυριά αυτά να αντιμετωπίζουν συχνά τον κίνδυνο διακοπής ηλεκτροδότησης ή ακόμα και υδροδότησης.

Έτσι λοιπόν, το πρόβλημα της φτώχειας μεγεθύνεται ακόμη περισσότερο στον Δήμο της Αγίας Βαρβάρας, με τις ωφελούμενες, από το Ταμείο Βοήθειας Απόρων, οικογένειες να αγγίζουν τις 1.044 και να αποτελούν το 15% του συνόλου του Δυτικού Τομέα της Περιφέρειας (6.880 οικογένειες), παρά το γεγονός ότι η αναλογία του τοπικού πληθυσμού στον πληθυσμό του Δυτικού Τομέα είναι 5%. (Σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Σε όλα αυτά έρχεται να προστεθεί και η υποστελέχωση του Δήμου σε όλα τα επίπεδα των δομών του, είτε αυτά αφορούν υπαλλήλους, είτε ανθρώπινο δυναμικό για την στελέχωση επιτροπών. Το γεγονός αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την ανεπάρκεια προσωπικού για την οργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου και για την κάλυψη των αναγκών όλων των οργανικών μονάδων, αλλά και την έλλειψη άσκησης αυτοδιοικητικής πολιτικής, ώστε να επιτευχθούν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Οι δυνατότητες στελέχωσης των δομών του Δήμου είναι πολύ μικρότερες των αναγκών, πράγμα το οποίο είναι απόρροια των πολιτικών των μνημονίων, που εφαρμόζονται τα τελευταία χρόνια στους Δήμους και στις Κοινότητες.

³ Στοιχεία του Τμήματος Υποστήριξης Προγραμμάτων Πρόνοιας Δήμου Αγίας Βαρβάρας

Μια σημαντική προτεραιότητα του Δήμου αποτελεί η ολοκλήρωση των έργων υποδομής που κατασκευάζονται αλλά και αυτών που πρόκειται να προκηρυχθούν. Ο Δήμος έχει προχωρήσει σε μια δέσμη ενεργειών για την επίσπευση των έργων της Περιφέρειας στα όρια του Δήμου και τα οποία θα ανακουφίσουν πολλούς συνδημότες και θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους. Τα σημαντικότερα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη ή θα εκκινήσουν στο μέλλον είναι:

- Η ολοκλήρωση των εργασιών κατασκευής του γηπέδου ποδοσφαίρου στα Ριμνίτικα.
- Η αξιοποίηση της έκτασης των 40 στρεμμάτων της Βιοχρώμ
- Η αποκατάσταση της αντιπλημμυρικής προστασίας και έργα αποκατάστασης της γέφυρας της οδού Στέφανου Σαράφη.
- Οδοποιίες και διάνοιξη του σχεδίου πόλεως στην οδό 28ης Οκτωβρίου και Κρήνης.
- Οι ασφαλτοστρώσεις οδών οι οποίες κρίνονται απαραίτητες για την ασφαλή διέλευση οχημάτων.
- Το δημοτικό κολυμβητήριο.
- Η επέκταση του σχεδίου πόλεως στο Βόρειο τμήμα της πόλης.
- Η κατασκευή χώρων πρασίνου και άθλησης σε ήδη απαλλοτριωμένα οικοπέδα από τον Δήμο.
- Κατασκευή του πολυκέντρου κοινωνικής πολιτικής και ενημέρωσης στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας.
- Η συντήρηση και ανάπλαση των παιδικών χαρών της πόλης.
- Η απομάκρυνση των πυλώνων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Δ.Ε.Η.

Μείζον πρόβλημα αποτελούν εδώ και λίγα χρόνια οι εργασίες κατασκευής του σταθμού του Μετρό «Αγία Βαρβάρα» που πραγματοποιούνται για περισσότερα από 4 χρόνια και διχοτομούν την πόλη καθώς διακόπτεται η κυκλοφορία στον βασικό οδικό άξονα της πόλης την οδό «Ελευθερίου Βενιζέλου». Η διαδικασία παράδοσης της κυκλοφορίας του δρόμου έχει ξεκινήσει αλλά εμφανίζονται καθυστερήσεις λόγω εξαγωγής των προϊόντων εκσκαφής επόμενων σταθμών από τα όρια του Δήμου. Η παράδοση αναμένονταν να πραγματοποιηθεί στις αρχές του 2017 κάτι το οποίο προβλέπεται να καθυστερήσει τουλάχιστον 6 μήνες, με τις ανάλογες επιπτώσεις στην οικονομική ζωή της πόλης αλλά και στην καθημερινότητα της.

1.3. Στόχος-σκοπός

1.3.1. Ιστορική εξέλιξη του Δήμου

Η Αγία Βαρβάρα εντοπίζεται στους πρόποδες του όρους Αιγάλεω, από την κορυφή του οποίου ο Ξέρξης παρακολούθησε τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας το 480 πχ. Συγκριτικά με τους περισσότερους δήμους της Αθήνας που σχηματίστηκαν την περίοδο 1830-1922, είναι ένας από τους νεότερος. Ο πρώτος οικισμός δημιουργήθηκε μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, την δεκαετία του '30, ως αποτέλεσμα της ανάγκης στέγασης των προσφύγων από την ανταλλαγή των πληθυσμών και

επεκτάθηκε τα χρόνια της μεγάλης εσωτερικής μετανάστευσης, όταν φτωχά λαϊκά στρώματα που συνέρρεαν στην Αττική αναζητούσαν εργασία. Έως το 1948 ήταν συνοικισμός προσαρτημένος στην κοινότητα του Αιγιάλεω. Το 1949 έγινε Κοινότητα με προσωρινή διοίκηση και το 1963 έγινε Δήμος .

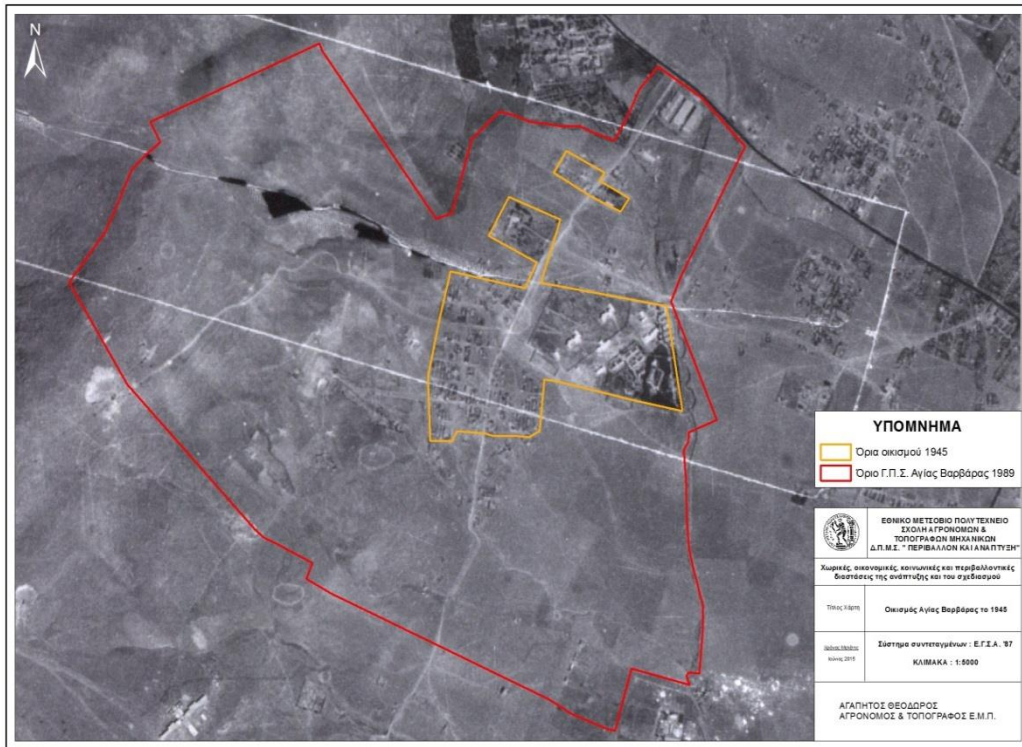
Το όνομα του Δήμου προήλθε από τον ιστορικό ναό της Αγίας Βαρβάρας, ο οποίος αποτελεί διατηρητέο μνημείο, με μεγάλη αρχαιολογική, ιστορική, θρησκευτική και πολιτιστική σημασία. Χτίστηκε το 1904 και είναι ρυθμού τρίκλιτης βασιλικής. Ιερό του ναού είναι ένας ναΐσκος του 17ου αιώνα μέσα στον οποίο βρέθηκε η εικόνα της Αγίας Βαρβάρας. Σήμερα στο ναΐσκο φυλάσσεται τμήμα εκ του ιερού λειψάνου της Αγίας Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας. Το εσωτερικό του ναού κοσμούν αγιογραφίες του Φώτη Κόντογλου, ενός από τους μεγαλύτερους αγιογράφους των νεότερων χρόνων. Δίπλα στον ιερό ναό βρίσκεται το Θεολογικό - Φοιτητικό Οικοτροφείο της Εκκλησίας της Ελλάδος. Στις 4 Δεκεμβρίου κάθε έτους, γιορτή της Αγίας Βαρβάρας, ο ναός γίνεται πόλος έλξης χιλιάδων επισκεπτών.

Μία από τις δύο εισόδους της πόλης βρίσκεται στην Ιερά Οδό, το δρόμο της πομπής των Μεγάλων Ελευσίνιων κατά την αρχαιότητα. Η πόλη έχει θέση και στη σύγχρονη ιστορία καθώς στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής γίνονταν συχνά μπλόκα και στις 29 Σεπτεμβρίου 1944, συνελήφθησαν και εκτελέστηκαν κάτοικοι μέλη της Εθνικής Αντίστασης (Σφαγή του Αιγιάλεω).

Στην συνέχεια παρατίθεται 4 χρονικά στιγμιότυπα της Αγίας Βαρβάρας όπως αυτή αποτυπώνεται μέσα από αεροφωτογραφικό υλικό της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού το οποίο κατόπιν επεξεργασίας συμβάλλει στην κατανόηση της πορείας εξέλιξης του οικισμού της Αγίας Βαρβάρας⁴.

⁴ Αποσπάσματα από την εργασία «Οικιστική εξέλιξη του Δήμου Αγίας Βαρβάρας»,2015,Αθήνα, Θεόδωρος Αγαπητός. Στο πλαίσιο του μαθήματος «Χωρικές, οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της ανάπτυξης και του σχεδιασμού» του Δ.Π.Μ.Σ. «Περιβάλλον & Ανάπτυξη»

Η Αγία Βαρβάρα το έτος 1945

Σχήμα 1.3-1: Περιοχή μελέτης το 1945
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

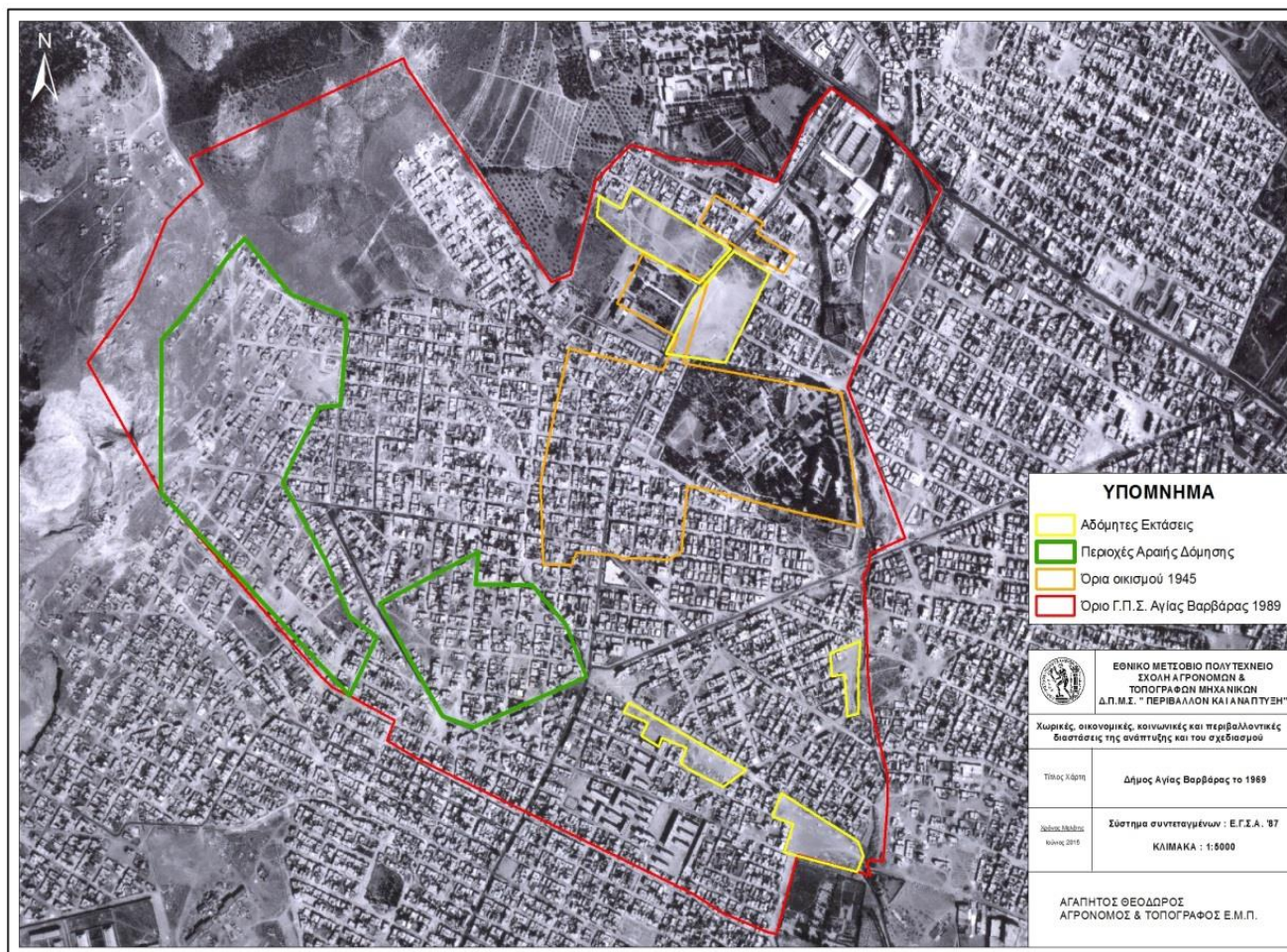

Σχήμα 1.3-2: Κέντρο οικισμού το 1945
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Στα **σχήματα 1.3-1** και **1.3-2** παρουσιάζεται η Αγία Βαρβάρα όπως αυτή αεροφωτογραφήθηκε κατά το έτος 1945. Πρόκειται για έναν περιαστικό οικισμό μικρό σε μέγεθος, προσανατολισμένο κατά μήκος της σημερινής λεωφόρου Ελευθερίου Βενιζέλου και ανεπτυγμένος γύρω από τις δύο εκκλησίες της περιοχής, τον Ι.Ν. Αγίας Βαρβάρας και τον Ι.Ν. Παναγίας Ελεούσας. Ο οικισμός είναι ιδιαίτερα αραιοδομημένος και καλύπτει μία έκταση 260.000 m² ποσοστό που αντιστοιχεί σε 12% επί της έκτασης του δήμου σήμερα. Έκταση ακόμη μικρότερη αν λάβουμε υπόψη ότι έκταση 105.000 m² καταλαμβάνει το θεραπευτήριο χρόνιων παθήσεων, νοσοκομείο «Η Αγία Βαρβάρα» σήμερα.

Η Αγία Βαρβάρα το έτος 1969

Το 1969 παρουσιάζεται μια τελείως διαφορετική εικόνα η οποία αποτυπώνει ξεκάθαρα ότι κατά την 25ετία που παρήλθε το σχέδιο πόλης επεκτάθηκε και ότι η δόμηση έχει γίνει ενιαία και έχει εξαπλωθεί μέχρι τα σημερινά όρια του Δήμου. Στην αεροφωτογραφία του 1969 αποτυπώνεται η μεταβολή των κατασκευασθέντων κτηρίων όπως αυτή καταγράφηκε από την Ελληνική Στατιστική Αρχή και φτάνει το 65% του συνόλου των κτηρίων.

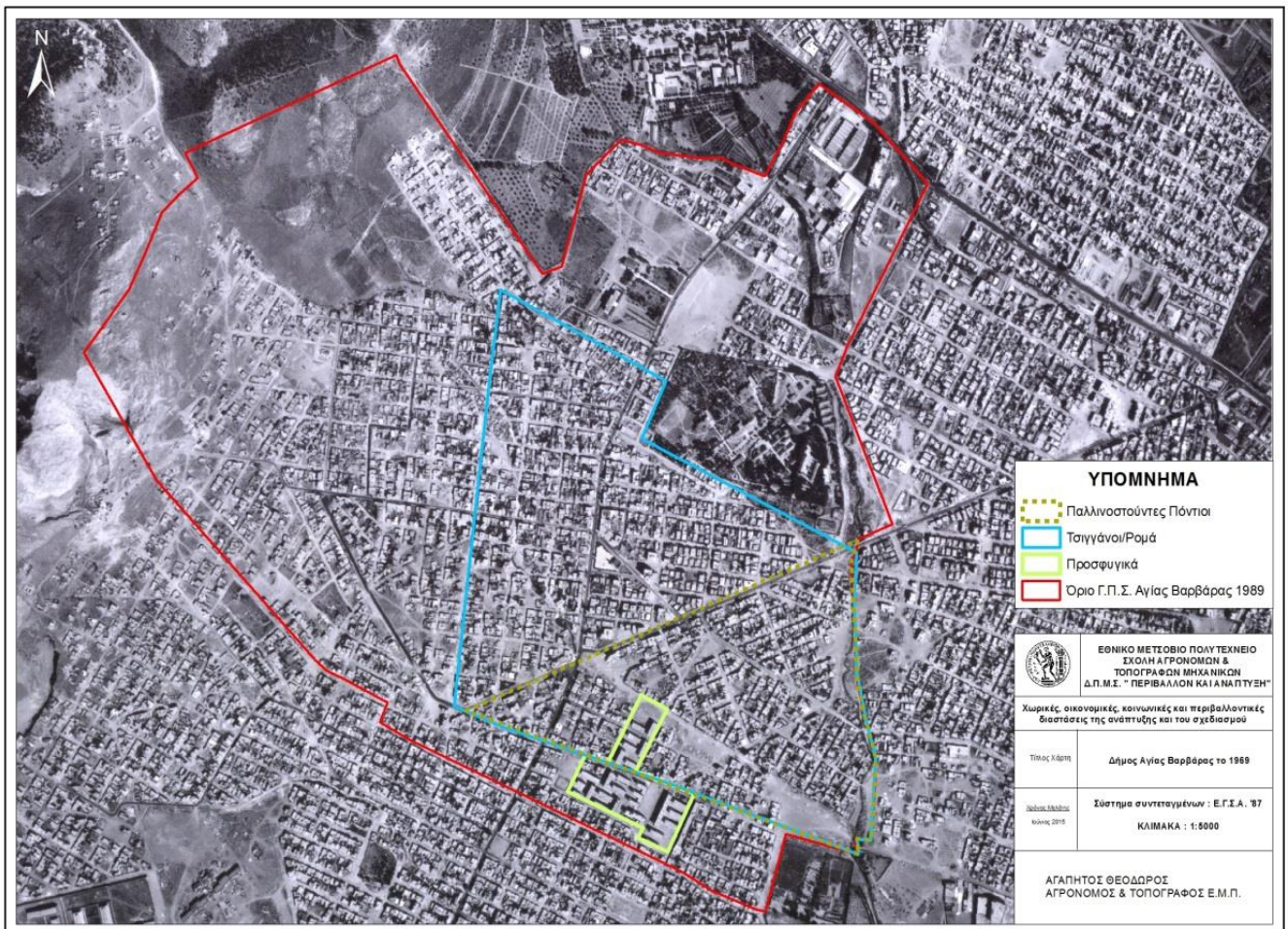

Σχήμα 1.3-3: Δόμηση στην περιοχή μελέτης το 1969

(Πηγή: Ίδια Επεξεργασία)

Στο παραπάνω **σχήμα 1.3-3** φαίνεται ότι ο οικισμός του 1945 πλέον έχει επεκταθεί. Πλέον στον Δήμο τα τμήματα εκείνα τα οποία παραμένουν αδόμητα είναι πολύ μικρά σε έκταση, ενώ μπορούμε να μιλήσουμε για ένα συνεκτικό ιστό ο οποίος έχει καταστεί συνεχής με τους όμορους δήμους και εν συνεχεία με την Αττική γενικότερα. Οι περιοχές αραιής δόμησης εντοπίζονται πλέον στα δυτικά του Δήμου εκεί που το σχέδιο πόλης δεν έχει επεκταθεί ακόμη. Πιο συγκεκριμένα για το δυτικότερο πολύγωνο από τα δύο, η περιοχή που περικλείει ονομάζεται Ριμινίτικα, και εμφανίζεται αραιοδομημένη, με την έγκριση τοπικού ρυμοτομικού. σχεδίου στην θέση "Ριμινίτικα" να έρχεται το έτος 1986. Τέλος στο νότιο τμήμα της πόλης παρατηρούνται οι 32 προσφυγικές κατοικίες οι οποίες ανοικοδομήθηκαν με σκοπό την φιλοξενία παλιννοστούντων ποντίων και προσφύγων.

Στο **σχήμα 1.3-4** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις για τις συγκεντρώσεις των εθνοτοπικών ομάδων που συνθέτουν τον πληθυσμό της Αγίας Βαρβάρας. Παρατηρούμε επίσης στο σχήμα ότι το νότιο τμήμα της πόλης που αρχικά φιλοξένησε περί τις 3.000 παλιννοστούντων την δεκαετία του 1960, είναι λιγότερο συνεκτικό από την υπόλοιπη πόλη, το οποίο μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο οικισμός προς αυτή την κατεύθυνση εξαπλώθηκε την δεκαετία του '70.

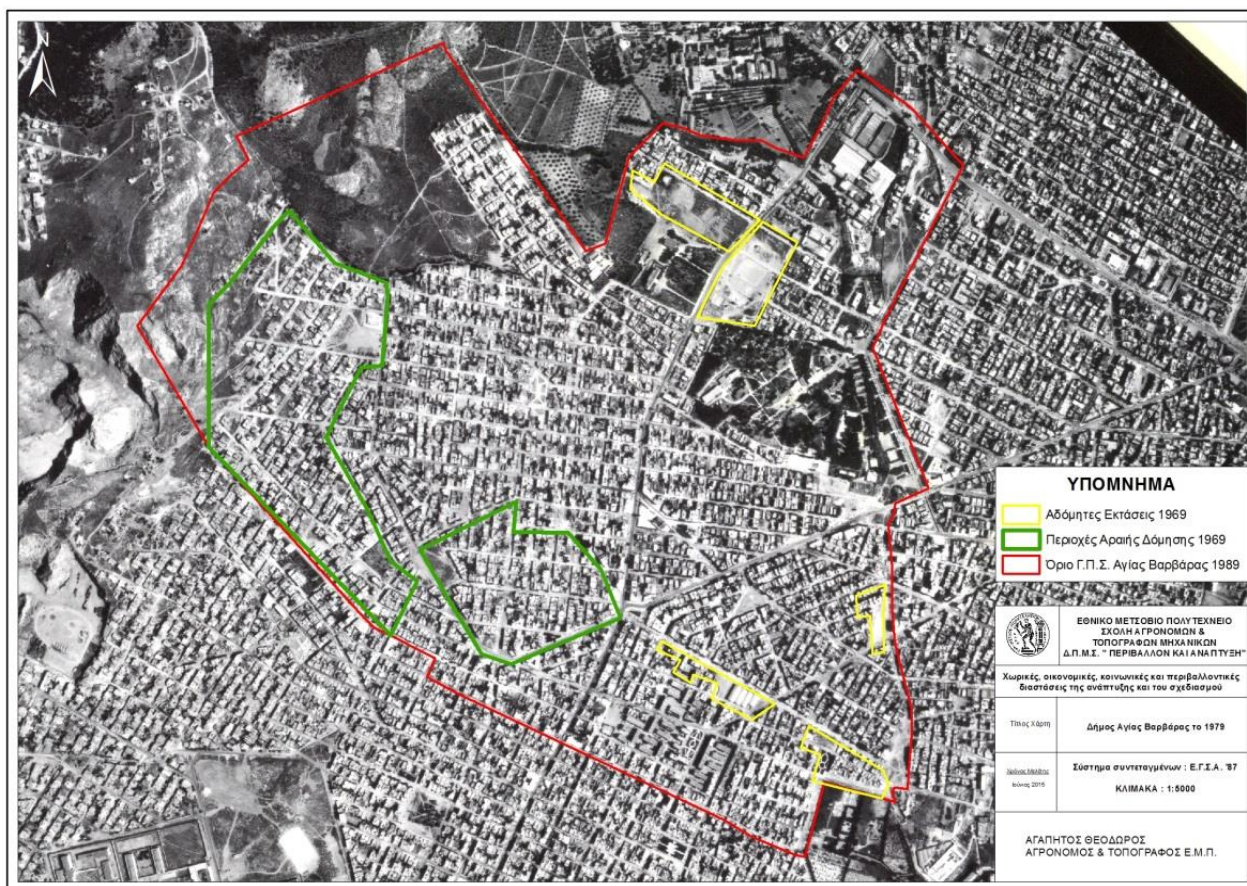

Σχήμα 1.3-4: Συγκεντρώσεις πληθυσμών στην περιοχή μελέτης το 1969

(Πηγή: Ίδια Επεξεργασία)

Η Αγία Βαρβάρα το έτος 1979

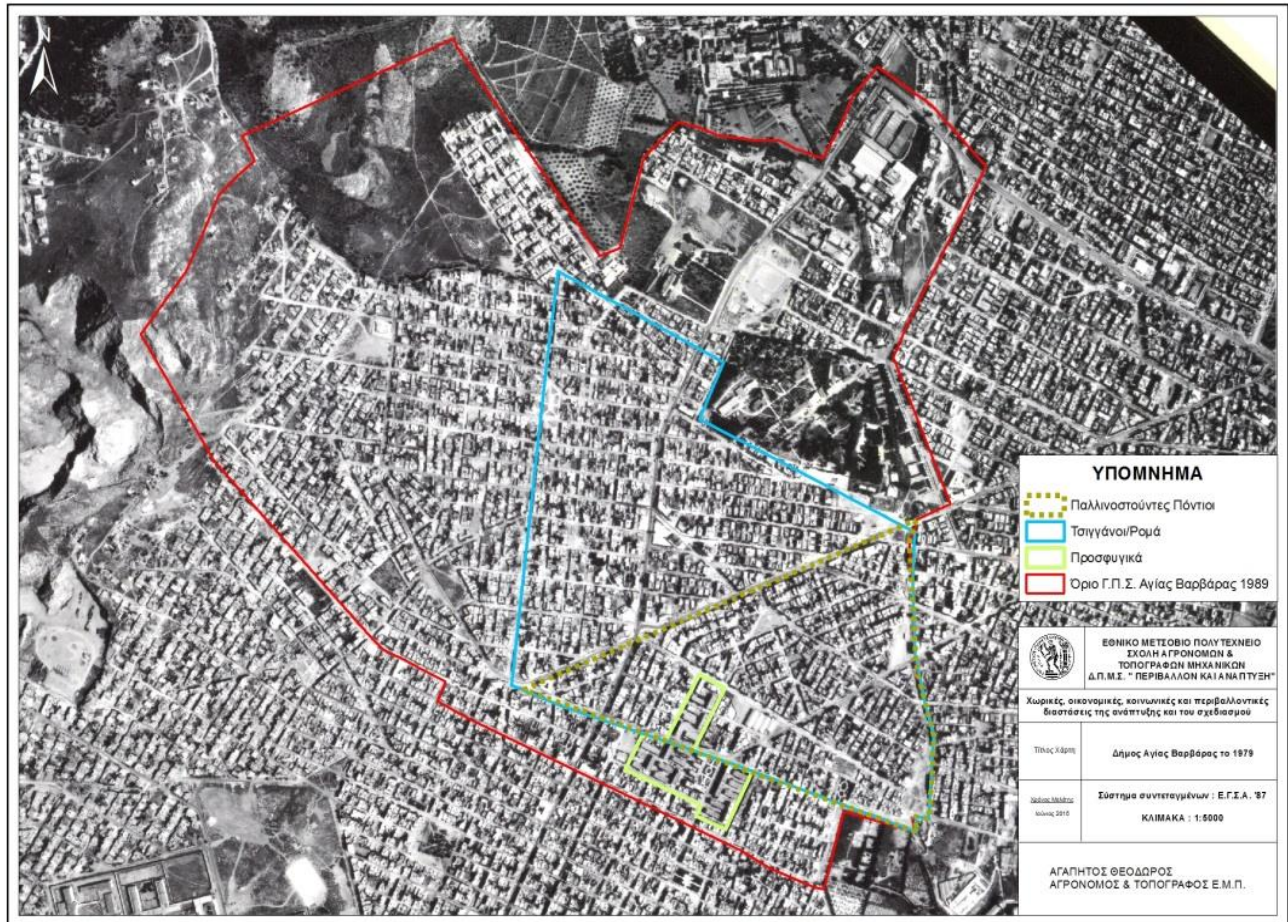
Στο **σχήμα 1.3-5** παρουσιάζεται η Αγία Βαρβάρα το έτος 1979. Σε αυτή την χρονική στιγμή αποτυπώνονται εμφανώς τα στατιστικά στοιχεία που έχουν καταγραφεί από την Στατιστική Αρχή σχετικά με την ανοικοδόμηση της πόλης. Ο Δήμος έχει πληθυσμό περίπου 29.000 κάτοικους και έχει κατασκευαστεί αθροιστικά το 85% εκ του συνόλου των κτηρίων. Οι αδόμητες εκτάσεις του 1969 έχουν πλέον οικοδομηθεί και πλέον οι ακάλυπτες εκτάσεις είναι ελάχιστες και αποτελούν ως επί των πλείστων εκτάσεις κοινωφελούς και κοινόχρηστου χαρακτήρα. Επίσης η περιοχή Ριμινίτικα πλέον είναι ένα συνεχές τμήμα του σχεδίου πόλης αρκετά πυκνό αν και η έγκριση τοπικού ρυμ. σχεδίου στην θέση "Ριμινίτικα" έρχεται το έτος 1986. Γεγονός που καταδεικνύει ότι η πόλη της Αγίας Βαρβάρας δεν αποτέλεσε εξαίρεση, στην συνηθισμένη κατάσταση όπου η πολεοδόμηση προηγούνταν του σχεδιασμού στις ελληνικές πόλεις.

Σχήμα 1.3-5: Δόμηση στην περιοχή μελέτης το 1979

(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Στο **σχήμα 1.3-6** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις για τις συγκεντρώσεις των εθνοτοπικών ομάδων πληθυσμού που συνθέτουν την πολυσυλλεκτική πόλη της Αγίας Βαρβάρας. Αυτό που παρατηρούμε είναι ότι δεν έχει υπάρξει κάποια ιδιαίτερη μεταβολή στο σχήμα και στο μέγεθος των εκτιμήσεων των συγκεντρώσεων με μόνο στοιχείο το γεγονός η δόμηση εμφανίζεται πυκνότερη.

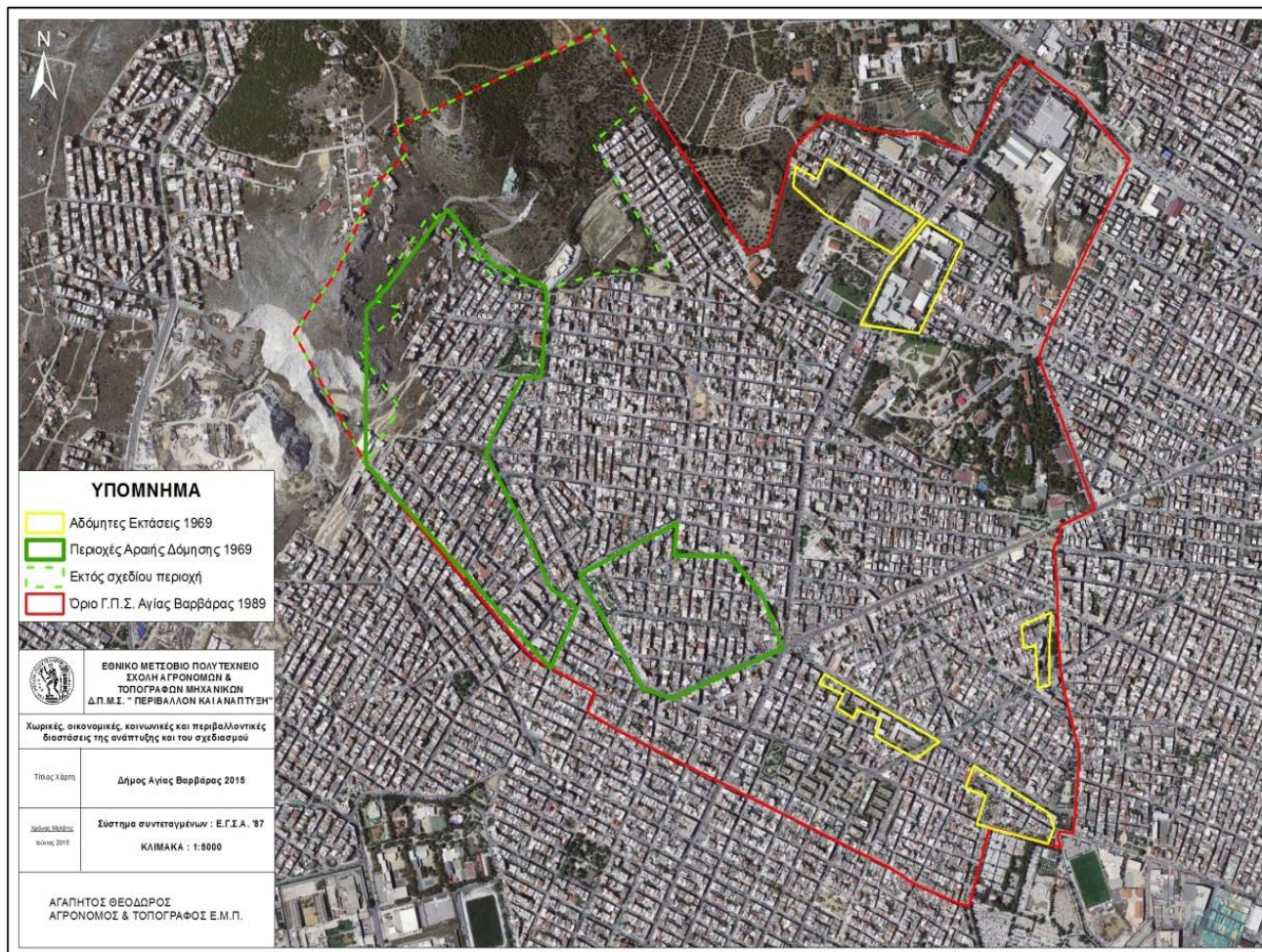

Σχήμα 1.3-6: Συγκεντρώσεις πληθυσμών στην περιοχή μελέτης το 1979

(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Η Αγία Βαρβάρα το έτος 2015

Στο **σχήμα 1.3-7** αποτυπώνεται η κατάσταση όπως αυτή διαμορφώνεται σήμερα, ο Δήμος έχει έκταση 2.233 στρέμματα. Τα 1.900 στρέμματα καταλαμβάνει ο οικισμός και τα 333 συνιστούν την περιαστική ζώνη. Το πευκοδάσος του όρους Αιγάλεω καταλαμβάνει έκταση 160 στρεμμάτων και οι λοιπές εκτάσεις (νταμάρι) είναι 173 στρέμματα.

Σχήμα 1.3-7: Η Αγία Βαρβάρα το 2015

(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

1.3.2. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής μελέτης

Η Περιφέρεια Αττικής, αποτελεί το μητροπολιτικό, οικονομικό και διοικητικό κέντρο της Ελλάδας, το οποίο διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό την αναπτυξιακή πορεία της χώρας. Η Δυτική Αττική, αποτελεί μια γεωγραφική και αστική ενότητα της Περιφέρειας Αττικής που χαρακτηρίζεται από σημαντική περιβαλλοντική υποβάθμιση και συσσώρευση κοινωνικών προβλημάτων.

Για χρόνια αποτελούσε επιλογή της κεντρικής κυβέρνησης να είναι η Δυτική Αττική το αποθετήριο όλων εκείνων των ζημιόγων χρήσεων και δραστηριοτήτων. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν, οι πυλώνες υπερύψηλης τάσης ηλεκτρισμού, οι εγκαταστάσεις των φυλακών στον Κορυδαλλό, η ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη στο Πέραμα, οι Χ.Α.Δ.Α. και Χ.Υ.Τ.Α. στα Λιόσια και στην Φυλή.

Τα αναπτυξιακά προβλήματα και οι υστερήσεις οφείλονται στις ιστορικές συνθήκες μέσα στις οποίες αναπτύχθηκε ως περιοχή κατοικίας κυρίως των χαμηλότερων εισοδηματικά στρωμάτων και στις κυβερνητικές πολιτικές επιλογές εγκατάστασης βασικών χρήσεων όπως τα ναυπηγεία, βιομηχανίες, τα ψυχιατρεία, το θεραπευτήριο χρόνιων παθήσεων κ.α. Οικοδομήθηκε αρχικά με τις πρακτικές και τα προβλήματα της λαϊκής αυτοστέγασης και στη συνέχεια της γενικευμένης εφαρμογής της αντιπαροχής και μάλιστα με υψηλούς συντελεστές δόμησης, ώστε αυτή να είναι οικονομικά αποδεκτή.

Το φυσικό περιβάλλον μεταπολεμικά υποβαθμίστηκε, υπάρχει έλλειψη αστικού και περιαστικού πρασίνου, άλογος συνδυασμός χρήσεων γης, σημαντικά κυκλοφοριακά προβλήματα, όπως επίσης και μεγάλες καθυστερήσεις στις κοινωφελείς υποδομές. Στα προβλήματα αυτά προστέθηκαν ο μαρασμός του δευτερογενή τομέα παραγωγής και η συγκέντρωση οικονομικών μεταναστών. Χαρακτηριστικό των τελευταίων δεκαετιών είναι η υψηλή ανεργία μεγαλύτερη του μέσου όρου της Αττικής και όξυνση των κοινωνικών διαφοροποιήσεων και ανισοτήτων.

Η συνολική οικονομική δυσκολία και αναπτυξιακή υστέρηση της Δυτικής Αθήνας επιδεινώνεται ακόμα περισσότερο στις σημερινές συνθήκες της οικονομικής κρίσης, με βασικότερο πρόβλημα την κοινωνική συνοχή. Σύμφωνα με μελέτη του ΙΝ.Ε. (2010) για την απόλυτη φτώχεια η Δυτική Αθήνα κατατάσσεται στην πιο προβληματική από τις τρεις ευρύτερες ενότητες στις οποίες διαχωρίζεται η Αττική. (Σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Η Αγία Βαρβάρα ως ένας από τους Δήμους της Δυτικής Αθήνας, κατά συνέπεια αντιμετωπίζει αναλογικά πολλά από τα προαναφερθέντα προβλήματα. Ειδικότερα τα προβλήματα της φτώχειας και της ανεργίας, που συνδέονται άμεσα με το χαμηλό επίπεδο μόρφωσης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και την παρουσία πολυπληθών ευπαθών ομάδων, γίνονται πιο έντονα στις τρέχουσες συνθήκες κρίσης. Κοινά χαρακτηριστικά των ομάδων αυτών αποτελούν η διασπορά μέσα στην πόλη όσον αφορά στην κατοικία, ο αναλφαβητισμός και οι δυσκολίες κοινωνικής ένταξης.

1.3.3. Στόχος και σκοπιμότητα - όραμα

Το όραμα για την πόλη της Αγίας Βαρβάρας είναι η δημιουργία μιας πόλης που αξίζει κανείς να την ζει σύμφωνα και με τον ορισμό της ολοκληρωμένης αξιοβίωτης ανάπτυξης. Η επιτυχία βρίσκεται στην δυνατότητα δημιουργίας μιας ζωντανής σχέσης μεταξύ της Δημοτικής Αρχής και του Δημότη, όπου και οι δύο πλευρές λειτουργούν στο πλαίσιο των δυνατοτήτων τους και δρουν με σεβασμό στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον.

Η αποστολή του Δήμου που αποτελεί την εκτελεστική αρχή στην τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να είναι η διεκπεραίωση όλων των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών των δημοτών και των τοπικών φορέων της πόλης, με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και στις ιδιαιτερότητες της κάθε κοινωνικής ομάδας. Πρόκειται για μια καθημερινή διαδικασία που στόχο θα έχει την υγιή, ασφαλή και με ανθρώπινους όρους

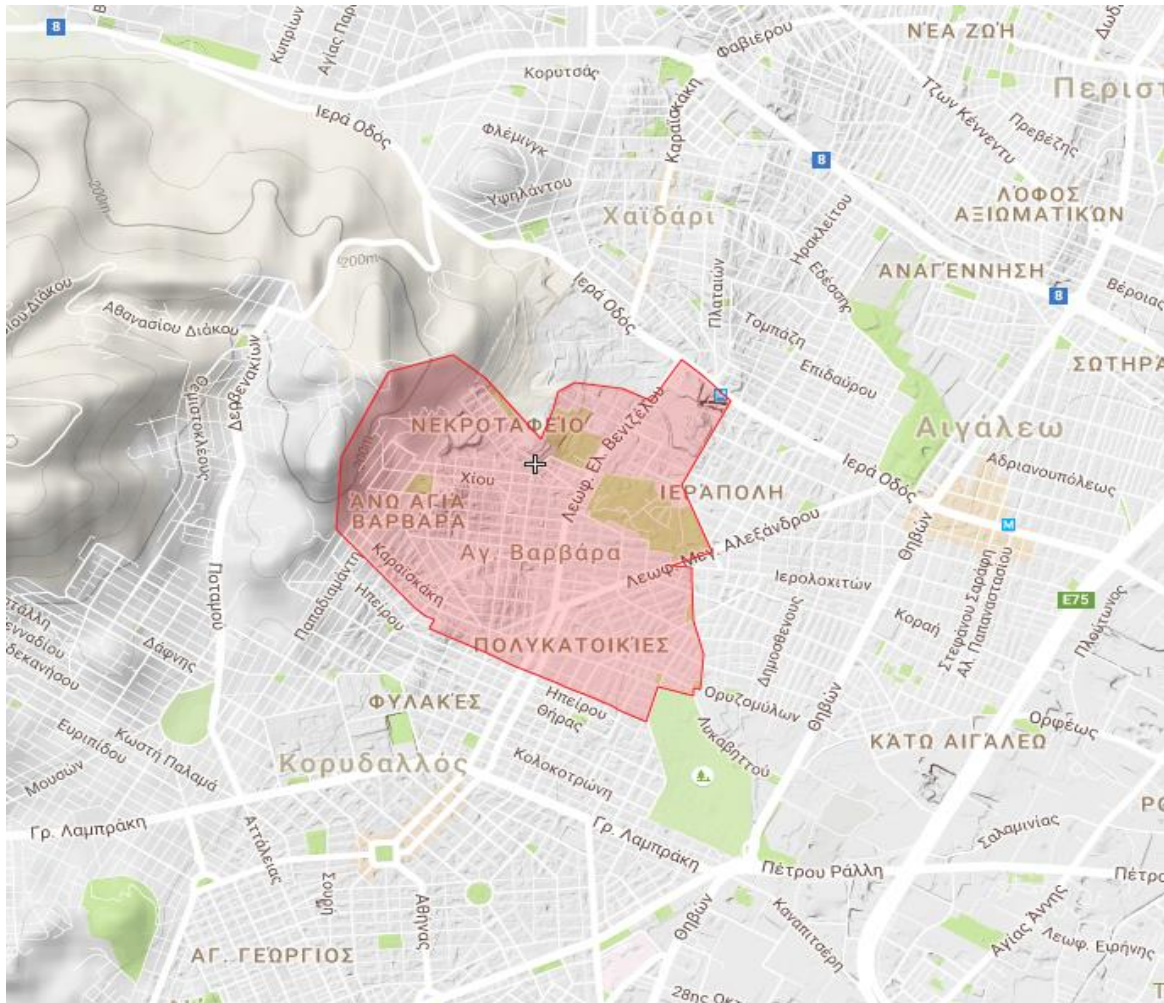
διαβίωση των κατοίκων. Στο πλαίσιο της παροχής δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών πρέπει να ενυπάρχουν δομές κατάλληλες ώστε οι κάτοικοι να έχουν την δυνατότητα να αναπτυχθούν πολιτιστικά, εκπαιδευτικά, αθλητικά, με επαρκείς υποδομές και υπηρεσίες προσβάσιμες, διαφανείς, ποιοτικές και αποτελεσματικές, για όλους.

Από την άλλη πλευρά είναι υποχρέωση των δημοτών να συμμετέχουν στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των πολιτικών που προωθούνται από την Δημοτική Αρχή και να συμμετέχουν στα κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα καθώς επίσης και στην αξιολόγηση των πεπραγμένων του Δήμου.

Μια πόλη η οποία έχει την δυνατότητα εξυπηρέτησης όλων των κατοίκων, ισότιμα και χωρίς διακρίσεις, με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, με δραστήριους και ενεργούς πολίτες και τοπικούς φορείς, που εκμεταλλεύεται τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα, που υιοθετεί ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, έχει μειωμένη γραφειοκρατία και παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά αποτελεί μια ζωντανή απόδειξη της αμφίδρομης υγιούς σχέσης μεταξύ των συμβαλλομένων μερών που είναι η Δημοτική Αρχή και οι Δημότες.

2. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας αποτελεί ένας από τους Δήμους του Δυτικού τομέα της Αττικής, διαθέτει Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο από το 1989, διαχωρίζεται, από τον άξονα της λεωφόρου Ελευθερίου Βενιζέλου σε δύο ευρύτερες συνοικίες. Η κυρίαρχη χρήση γης είναι η γενική κατοικία. Τα κτίρια είναι κυρίως μονώροφα έως τετραώροφα. Γενικά η δόμηση που συναντάται είναι αραδιά με λίγες πολυκατοικίες που έχουν χτιστεί μετά το 1990 κυρίως, εξαίρεση αποτελούν οι 32 προσφυγικές πολυκατοικίες που χτίστηκαν από τη δεκαετία του 1960 και έπειτα.

Σχήμα 2-1: Η Αγία Βαρβάρα στην ευρύτερη περιοχή
(Πηγή: www.wikimapia.org)

Το τοπικό κέντρο της πόλης συγκεντρώνει σχεδόν όλες τις εμπορικές και διοικητικές λειτουργίες που αναπτύσσονται γύρω και κατά μήκος του άξονα της Ελευθερίου Βενιζέλου και της Μ. Αλεξάνδρου. Οι χώροι των εκπαιδευτικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών εξυπηρετήσεων είναι διάσπαρτοι σε όλο τον οικιστικό ιστό.

Στην πόλη λειτουργούν Αστυνομικό Τμήμα, Ταχυδρομείο, 4 Τράπεζες, υπηρεσίες του Ε.Ο.Π.Π.Υ. - πρώην ΙΚΑ, το Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο Δυτικής Αττικής «Αγία Βαρβάρα», 21 δημόσιες εκπαιδευτικές μονάδες, πολιτιστικά και αθλητικά κέντρα καθώς και 4 εκκλησίες (Αγία Βαρβάρα, Παναγία Ελεούσα, Αγία Μαρίνα και Προφήτης Ηλίας).

Η συγκοινωνία τελείται μέσω των δύο βασικών οδικών αξόνων της Ελευθερίου Βενιζέλου και της Μεγάλου Αλεξάνδρου οι οποίες συνδέονται από την ανατολική πλευρά της πόλης με την Ιερά Οδό και από την δυτική με τον Κορυδαλλό. Από το 2013, στα όρια του Δήμου, λειτουργεί ο σταθμός «Αγία Μαρίνα», του ΜΕΤΡΟ (γραμμή 3) ενώ κατασκευάζεται και σταθμός «Αγία Βαρβάρα» στην πλατεία Παναγίας Ελεούσας ο οποίος θα οδηγεί προς το λιμάνι του Πειραιά.

2.1. Φυσικό περιβάλλον

2.1.1. Κλιματολογικά χαρακτηριστικά

Η Αγία Βαρβάρα ως Δήμος του Δυτικού Τομέα της Αττικής χαρακτηρίζεται από το κλίμα της Αττικής. Η Αθήνα έχει ένα υποτροπικό Μεσογειακό κλίμα (Κλιματική ταξινόμηση Κέππεν) και δέχεται την ελάχιστη απαιτούμενη βροχόπτωση ώστε να αποφύγει την κατά Κέππεν κατάταξη στο ημίξηρο κλίμα. Το κυριότερο χαρακτηριστικό του Αθηναϊκού κλίματος είναι η εναλλαγή παρατεταμένων ζεστών και ξηρών καλοκαιριών και ήπιων, υγρών χειμώνων. Με μέση ετήσια βροχόπτωση 419,3 χιλιοστών, βροχές εμφανίζονται μεταξύ των μηνών Οκτωβρίου και Απριλίου. Ο Ιούλιος και ο Αύγουστος είναι οι ξηρότεροι μήνες, με καταιγίδες σπανίως, μια ή δύο φορές το μήνα. Οι χειμώνες είναι κρύοι και βροχεροί, οι χιονοθύελλες είναι σπάνιες, αλλά όταν συμβούν μπορεί να προκαλέσουν αποδιοργάνωση. Οι χιονοπτώσεις είναι συχνότερες στα βόρεια προάστια της πόλης. (Πηγή: Wikipedia)

2.1.2. Αστικό πράσινο

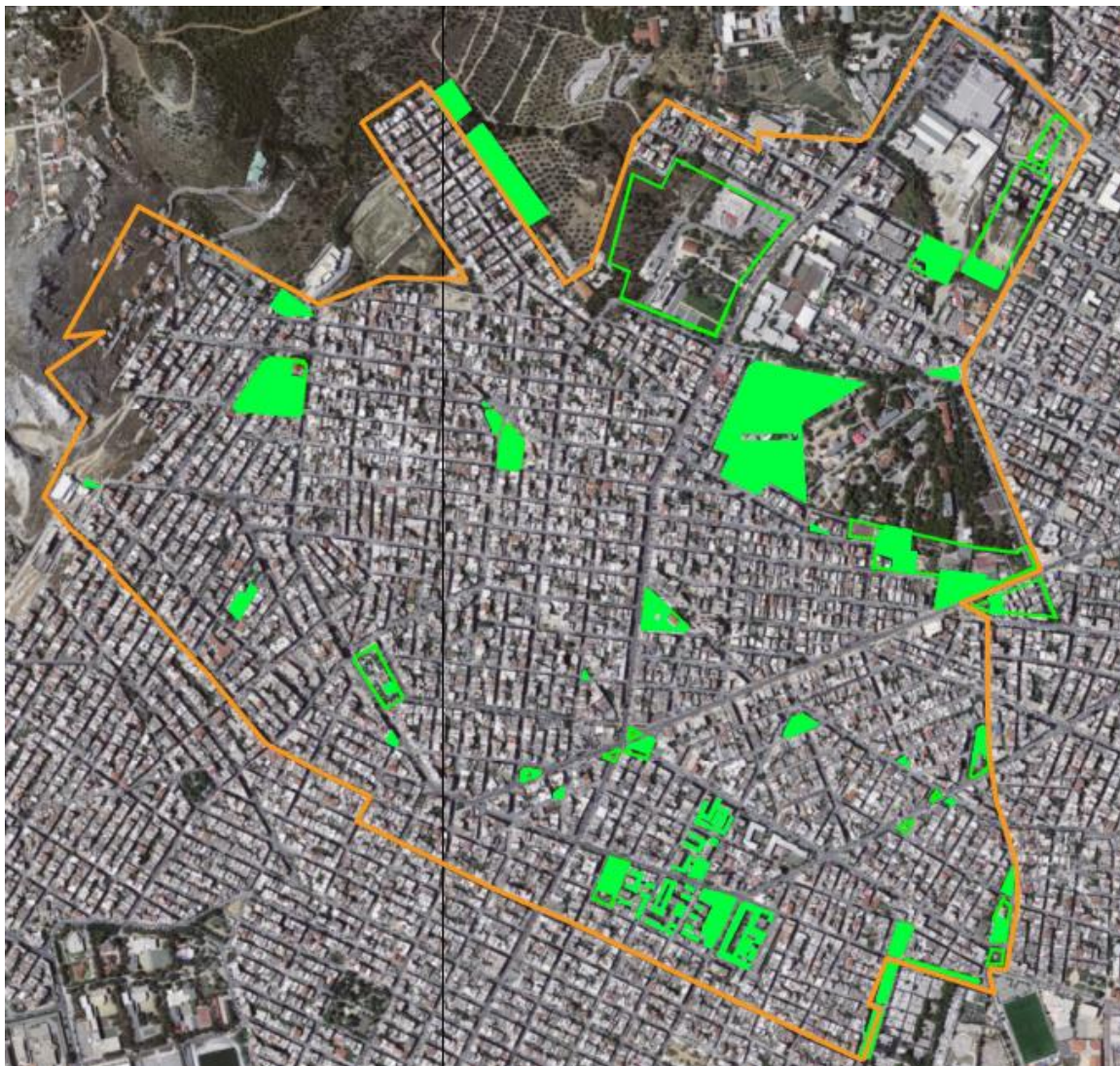
Το δάσος του Όρους Αιγάλεω αποτελεί έναν από τους λίγους εναπομείναντες πνεύμονες πρασίνου του λεκανοπεδίου με υπερτοπική σημασία. Το τμήμα του όρους Αιγάλεω που βρίσκεται στα διοικητικά όρια του Δήμου περιλαμβάνει μια δασική έκταση περίπου 333 στρεμμάτων όπου κυριαρχεί η χαλέπιος πεύκη και μια βραχώδης έκταση, με χαρακτηριστικό ένα παλιό λατομείο (νταμάρι Χαμηλοθώρη). Τμήμα της δασικής έκτασης έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή απόλυτης προστασίας και αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος (Ν.2742/99). Η προστασία του δάσους, η ανάδειξη του φυσικού του κάλους και η αξιοποίησή του για την αναψυχή των πολιτών αποτελούν πάγια και βασική προτεραιότητα της πολιτικής του Δήμου, ο οποίος με σειρά από μέτρα προστατεύει το δάσος.

Εικόνα 2.1-1: Το πευκοδάσος του Όρους Αιγάλεω

Για την προστασία του δάσους λειτουργεί σύστημα πυρόσβεσης, γίνονται αναδασώσεις, κλάδεμα των δέντρων και καθαρισμοί από ξερά φύλλα & χόρτα και φυλάσσεται την αντιπυρική περίοδο κάθε χρόνο. Για την ανάδειξη και την αξιοποίησή του, έχουν κατασκευαστεί διαδρομές περιπάτου, αναψυκτήριο (η λειτουργία του οποίου έχει ανασταλεί), θερινός κινηματογράφος και στη βραχώδη έκταση που λειτουργούσε παλαιότερα ως λατομείο, υπάρχουν σχέδια περιβαλλοντικής αναβάθμισης και πολιτιστικής αξιοποίησης με την κατασκευή υπαίθριου θεάτρου.

Το αστικό πράσινο στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας είναι αναλογικά κατανεμημένο στις συνοικίες, διάσπαρτο σε μικρές πλατείες και τρίγωνα. Επιπλέον υπάρχουν το άλσος Μητέρα, το άλσος Ειρήνης και το άλσος Δόξης. Οι μεγαλύτερες εκτάσεις πρασίνου βρίσκονται στο βόρειο τμήμα της πόλης λόγω της γειννιάσής του με το όρος Αιγάλεω. Το άλσος Μητέρα, αποτελεί ένα πρότυπο χώρο πρασίνου 42 στρεμμάτων όπως επίσης σημαντική συμβολή στην ποιότητα της ατμόσφαιρας της πόλης έχει και ο παράπλευρος πράσινος χώρος 60 στρεμμάτων του Γενικού Νομαρχιακού Νοσοκομείου «Αγία Βαρβάρα», που χωρίς να είναι ανοιχτός προς το κοινό, λειτουργεί ως πνεύμονας της ευρύτερης περιοχής. Το Άλσος Δόξης έχει έκταση 4 στρεμμάτων και εκτείνεται παραπλεύρως της οδού Δόξης, με παιδική χαρά και ανοιχτό θέατρο. Το άλσος Ειρήνης βρίσκεται στην κάτω Αγία Βαρβάρα με χώρους πρασίνου, αθλητικών δραστηριοτήτων και αναψυχής.

Σχήμα 2.1-1: Οι πλατείες και τα άλση του Δήμου Αγίας Βαρβάρας
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Από το παραπάνω σχήμα παρατηρούμε ότι το αστικό πράσινο της Αγίας Βαρβάρας είναι διάσπαρτο σε όλη την πόλη. Ιδιαίτερα στο νότιο τμήμα της πόλης όπου η πυκνοκατοίκηση είναι υψηλή. Εκτός από τους παραπάνω κοινόχρηστους οργανωμένους και μη, χώρους πρασίνου, στο αστικό πράσινο πρέπει να υπολογιστούν και τα περίπου 10.000 δένδρα που είναι φυτεμένα στα πεζοδρόμια. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

2.2. Ανθρωπογενές περιβάλλον

2.2.1. Διάρθρωση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος

2.2.1.1. Εξέλιξη πληθυσμού

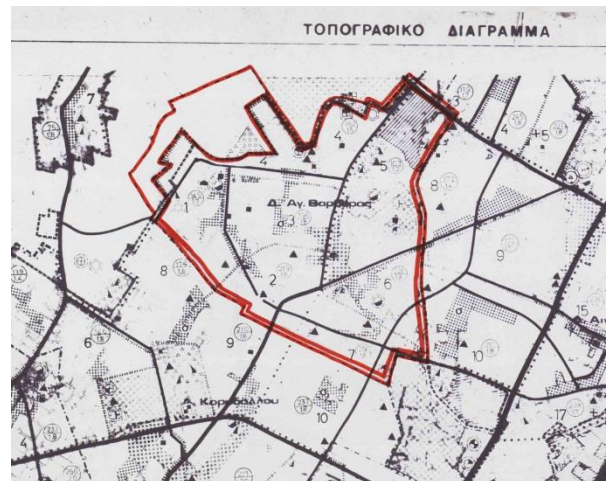
Ο μόνιμος πληθυσμός της Αγίας Βαρβάρας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 είναι 26.550 κάτοικοι και αποτελεί το 5,5% του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας του Δυτικού Τομέα Αθηνών και το 0,7% του συνόλου της Περιφέρειας Αττικής. Οι εγγεγραμμένοι στο δημοτολόγιο Αγίας Βαρβάρας είναι 27.072 εκ των οποίων 13.031 άνδρες, 14.041 γυναίκες και 4.871 ανήλικοι⁵.

Πίνακας 2.2-1: Πληθυσμός Αγίας Βαρβάρας 2011

(Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή)

Διοικητική διαίρεση	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις
Περιφέρεια Αττικής	3.812.330	1.842.680	1.969.650
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών	487.730	238.910	248.820
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	26.550	12.650	13.900

Η οικιστική ανάπτυξη στην περιοχή του δήμου Αγίας Βαρβάρας ξεκίνησε τις δεκαετίες 1920-1930 ενώ οι πρώτες οικιστικές περιοχές εντάχθηκαν στο σχέδιο πόλης μετά το 1937 (Διάταγμα 15/3/37) και ακολούθησαν διαδοχικές εντάξεις τμηματικών περιοχών σε αυτό. Στο πλαίσιο υλοποίησης της ΕΠΑ, εκπονήθηκε το 1985 το Γ.Π.Σ. του δήμου, το οποίο θεσμοθετήθηκε το 1989 (ΦΕΚ 420/Δ 16-6-1989), τροποποιήθηκε με την Υ.Α 148/186 (ΦΕΚ 56/Δ 19-1-1996) και ισχύει μέχρι σήμερα.

Σχήμα 2.2-1: Γενικό Πολεοδομικό σχέδιο Αγ. Βαρβάρας 1989

(Πηγή: Υ.ΠΕ.Κ.Α.)

⁵ Στοιχεία της Διεύθυνσης διοικητικών & οικονομικών υπηρεσιών, Δήμου Αγίας Βαρβάρας

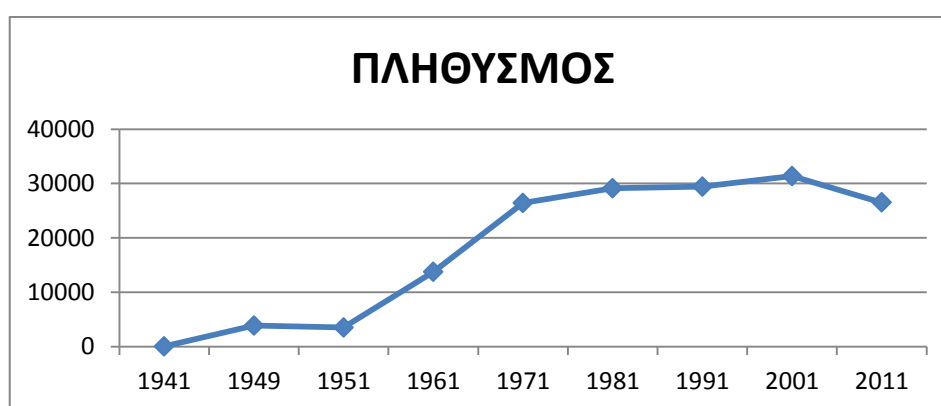
Ο πληθυσμός καταγράφηκε από την ελληνική στατιστική υπηρεσία στα απογραφικά δελτία της υπηρεσίας. Η πρώτη καταγραφή γίνεται το 1941 όπου ο πληθυσμός της Αγίας Βαρβάρας στα περίξ του ιερού ναού ήταν 32 κάτοικοι και αποτελεί ουσιαστικά ένα χωριό παρά έναν οικισμό. Κατά τις απογραφές του '49 και '51 καταγράφεται για πρώτη φορά ένας αριθμός ο οποίος κατηγοριοποιεί την Αγία Βαρβάρα ως έναν οικισμό άνω των 2000 κατοίκων. Οι καταγραφές αυτές εμφανίζουν μια αύξηση ιδιαίτερα υψηλή. Θα μπορούσε να θεωρηθεί βέβαια ότι ουσιαστικά σαν πρώτη καταγραφή ακριβείας είναι η απογραφή του 1951. Από το 1951 και έπειτα ανά δεκαετία υπάρχουν ακριβέστερα πληθυσμιακά στοιχεία και αυτά αποτυπώνουν μια συνεχόμενη αύξηση στον πληθυσμό με μέγιστα και ελάχιστα. Η μεγαλύτερη πληθυσμιακή μεταβολή μέχρι σήμερα συντελέστηκε την δεκαετία του '60.

Στον παρακάτω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται η πληθυσμιακή εξέλιξη των κατοίκων της Αγίας Βαρβάρας σύμφωνα με τις απογραφές της ΕΛ.ΣΤΑΤ. διαχρονικά:

Πίνακας 2.2-2: Απογραφή πληθυσμού 1941-2011

(Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή)

Έτος απογράφης	Πληθυσμός	Ποσοστιαία μεταβολή	Πολεοδομικές/ χωροταξικές μεταβολές
1941	32		Ίδρυση Κοινότητας
1949	3841		Εσωτερική μετανάστευση / Επεκτάσεις σχεδίου πόλεως
1951	3.481	-9,4	
1961	13.726	+294,3	
1971	26.409	+92,4	Γενικό Πολεοδομικό σχέδιο Αγ. Βαρβάρας 1989
1981	29.111	+10,2	
1991	29.426	+1,1	
2001	31.354	+6,6	
2011	26.550	-15,5	

Σχήμα 2.2-2: Μεταβολή πληθυσμού 1945-2011

(Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή)

Αυτό που παρατηρείται είναι η ραγδαία αύξηση του πληθυσμού κατά την εικοσαετία '51 έως '71. Στο διάστημα της δεκαετίας '51 με '61 παρατηρείται αύξηση 294,3%. ενώ την δεκαετία '61 με '71

καταγράφεται αύξηση 92,4%. Η αυξητική τάση του πληθυσμού είναι φανερή καθώς από το 1941 μέχρι και το 2001 όπου σημειώνεται και η μεγαλύτερη καταγραφή παρατηρούμε αύξηση κάθε δεκαετία.

Η παραπάνω αύξηση πρέπει να αναφερθεί ότι συμβαδίζει με τα καταγραφέντα από την διαχρονική απογραφή κτηρίων. Οι δεκαετίες αύξησης του πληθυσμού ταυτίζονται με τις δεκαετίες αύξησης των κτηρίων.

Επιπρόσθετα προσπαθώντας να αποτυπώσουμε τις ροές των πληθυσμών, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι κατά την εικοσαετία 1951 – 1971 είχε εγκατασταθεί στην περιοχή της Αγίας Βαρβάρας το μεγαλύτερο μέρος Παλινοστούντων Πόντιων, προσφυγικών πληθυσμών, τσιγγάνων / ρομά, Κρητών αλλά και των Αστυπαλιτών της Αγίας Βαρβάρας ως αποτέλεσμα και των εσωτερικών μεταναστεύσεων.

Παρότι όμως στην τελευταία καταγραφή παρουσιάζεται μείωση του απογραφέντος πληθυσμού, ενώ στην πραγματικότητα ο πληθυσμός ανέρχεται σε μεγαλύτερο αριθμό. Σύμφωνα με Ερευνητικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Πειραιώς (2011) η πρόβλεψη πληθυσμού για το έτος 2021 ανέρχεται σε 32.768 άτομα και ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του πληθυσμού του Δήμου (ανά 100 κατοίκους) είναι +0,22 σε αντίθεση με της Περιφέρειας που παρουσιάζεται ως μειούμενος κατά -0,18.

2.2.1.2. Υφιστάμενη πληθυσμιακή σύνθεση

Ο Δήμος παρουσιάζει υψηλό δείκτη πυκνοκατοίκησης συγκριτικά με το μέσο όρο της Περιφερειακής Ενότητας του Δυτικού Τομέα Αθήνας. Στην Αγία Βαρβάρα κατοικούν 10.948 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, ενώ στον Δυτικό Τομέα κατά μέσο όρο 7.332 κάτοικοι/τ.χλμ. Ωστόσο, η πόλη απέχει σημαντικά από τη μέγιστη πληθυσμιακή πυκνότητα που εγγράφεται στην Αττική, η οποία σημειώνεται στο Δήμο Καλλιθέας με 21.192 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Στο σύνολο των 26.550 ατόμων οι άνδρες αριθμούν 12.650 και οι γυναίκες 13.900. Η κατανομή του πληθυσμού ανά φύλο, ακολουθεί την κατανομή της Περιφέρειας Αττικής και με απόκλιση μιας ποσοστιαίας μονάδας, την εθνική κατανομή, όπου η αναλογία σε άνδρες και γυναίκες είναι 49%, και 51% αντίστοιχα.

Πίνακας 2.2-3: Πληθυσμιακή κατανομή ανά φύλο 2011

(Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή)

Απογραφή 2011	Άνδρες	Γυναίκες
Σύνολο: 26.550	12.650	13.900
Ποσοστό %	47,6%	52,4%

Η Πληθυσμιακή κατανομή ανά ηλικιακές ομάδες για το 2001 και το 2011 εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα. Από τα στοιχεία μεταβολής ηλικίας πληθυσμού 2001-2011 προκύπτει σαφώς η εντεινόμενη γήρανση του πληθυσμού δεν είναι χαρακτηριστικό μόνο του Δήμου της Αγίας Βαρβάρας αλλά όλης της χώρας.

Στη δεκαετία από 2001 έως 2011, ο αριθμός των ατόμων 0-9 ετών εμφανίζει μείωση 0,87% ο αριθμός των ατόμων 10-19 ετών εμφανίζει μείωση 2,31%, ο αριθμός των νέων κάτω των 29 ετών της πόλης μειώθηκε κατά 3,47% όπως μειώθηκε και ο αριθμός των ατόμων μέσης ηλικίας 30-39 ετών. Σε αντιδιαστολή οι ηλικιακές ομάδες των 40-49 ετών, 50-59 ετών, 70+ ετών παρουσιάζουν αύξηση στα ποσοστά τους επί του συνόλου. Η μέση ηλικία του μόνιμου πληθυσμού Αγίας Βαρβάρας είναι τα 40,8 έτη ενώ ο μέσος όρος της Περιφέρειας Αττικής είναι 41,3 και της Ελλάδας είναι 41,9 έτη.

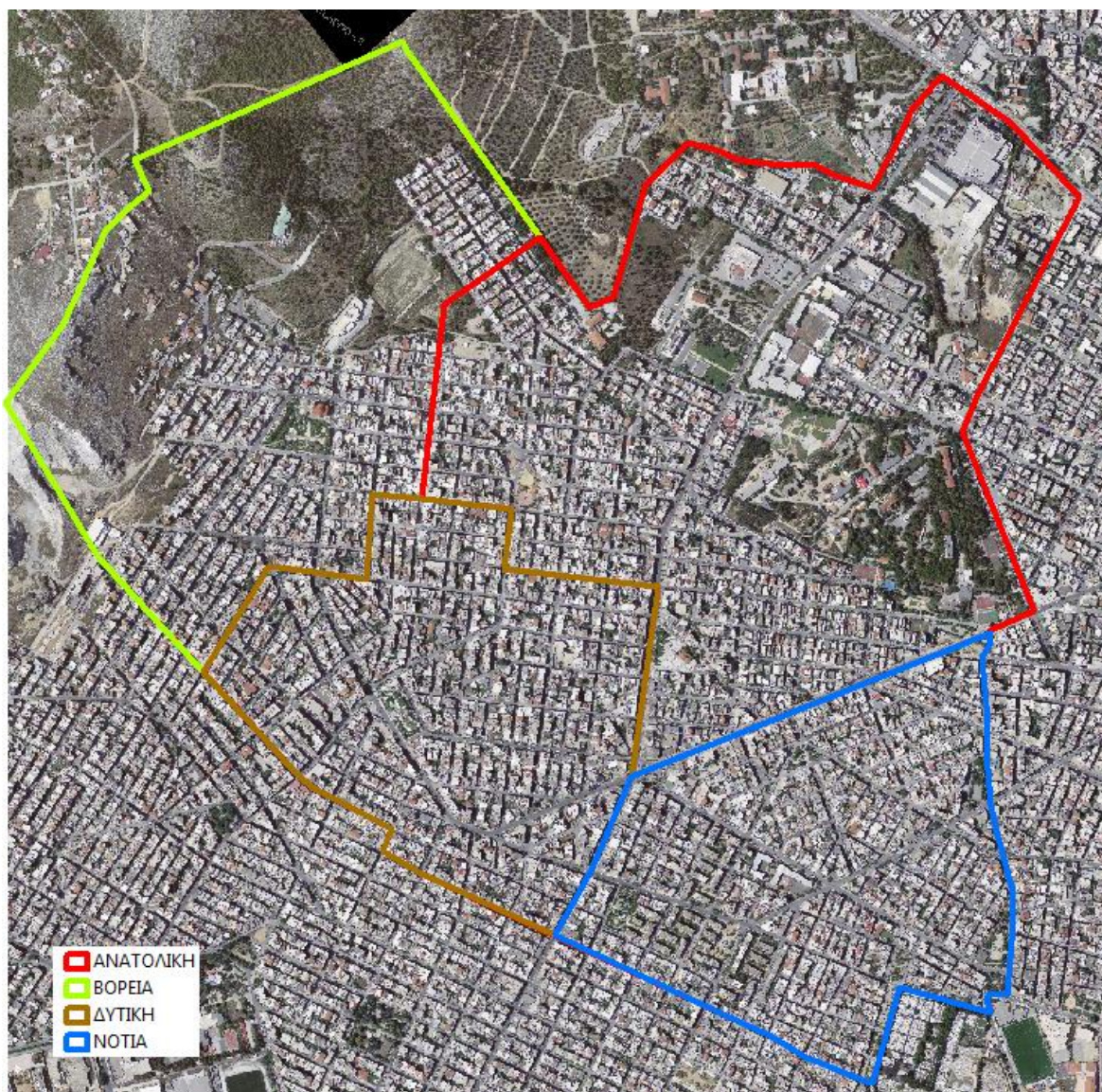
Πίνακας 2.2-4: Πληθυσμιακή κατανομή ανά ηλικιακές ομάδες 2011

(Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή)

ΗΛΙΚΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ 2001	ΠΟΣΟΣΤΟ% 2001	ΣΥΝΟΛΟ 2011	ΠΟΣΟΣΤΟ% 2011	Ποσοστιαία Διαφορά
0-9 ετών	3.327	10,61%	2.587	9,74%	-0,87%
10-19 ετών	4.071	12,98%	2.835	10,67%	-2,31%
20-29 ετών	5.247	16,73%	3.523	13,26%	-3,47%
30-39 ετών	5.049	16,10%	3.992	15,03%	-1,07%
40-49 ετών	4.599	14,66%	4.132	15,56%	0,90%
50-59 ετών	3.105	9,90%	3.608	13,58%	3,68%
60-69 ετών	3.246	10,35%	2.360	8,88%	-1,47%
70+ ετών	2.710	8,64%	3.513	13,23%	4,59%
	31.354		26.550		

Ο Δήμος στο σύνολο του έχει έκταση 2.158 στρέμματα. Για την καλύτερη κατανόηση των συνοικιών της μπορεί να διακριθεί σε τέσσερις επιμέρους πολεοδομικές ενότητες την βόρεια, την ανατολική, την δυτική και την νότια όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα και στον παρακάτω πίνακα⁶.

⁶ Αποσπάσματα από την εργασία «Αξιολόγηση του υφιστάμενου δικτύου κατανομής των κάδων απορριμμάτων και ανακύκλωσης στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας», 2016, Αθήνα, Θεόδωρος Αγαπητός. Στο πλαίσιο του μαθήματος «Μεθοδολογία και Μέθοδοι Γεωγραφικής Έρευνας» του Δ.Π.Μ.Σ. «Περιβάλλον & Ανάπτυξη»

Σχήμα 2.2-3: Πολεοδομικές ενότητες Αγίας Βαρβάρας
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Πίνακας 2.2-5: Επιφάνειες πολεοδομικών ενότητων
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

	Επιφάνεια σε km ²	Επιφάνεια σε στρέμματα	Επιφάνεια σε m ²
Συνολική Αγία Βαρβάρα	2,158	2.158,5	2.158.483
Πολεοδομική ενότητα 1 (βόρεια)	0,572	571,9	571.899
Πολεοδομική ενότητα 2 (ανατολική)	0,825	825,2	825.230
Πολεοδομική ενότητα 3 (δυτική)	0,375	375,3	375.251
Πολεοδομική ενότητα 4 (νότια)	0,386	386,1	386.103

Με βάση τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι η ανατολική πολεοδομική ενότητα αποτελεί την μεγαλύτερη ενότητα στα όρια του Δήμου, αυτό συμβαίνει διότι στο εσωτερικό της περικλείει 3 μεγάλα οικοδομικά τετράγωνα: το οικοδομικό τετράγωνο του Ι.Ν. Αγίας Βαρβάρας, το άλσος Μητέρας και το νοσοκομείο χρόνιων παθήσεων Δυτικής Αττικής όπως επίσης και τον σταθμό του μετρό Αγία Μαρίνα.

Η δεύτερη μεγαλύτερη ενότητα είναι η βόρεια η οποία στο εσωτερικό της περικλείει επίσης ένα μεγάλο τμήμα περιαστικού χώρου του Όρους Αιγάλεω με το οποίο συνορεύει.

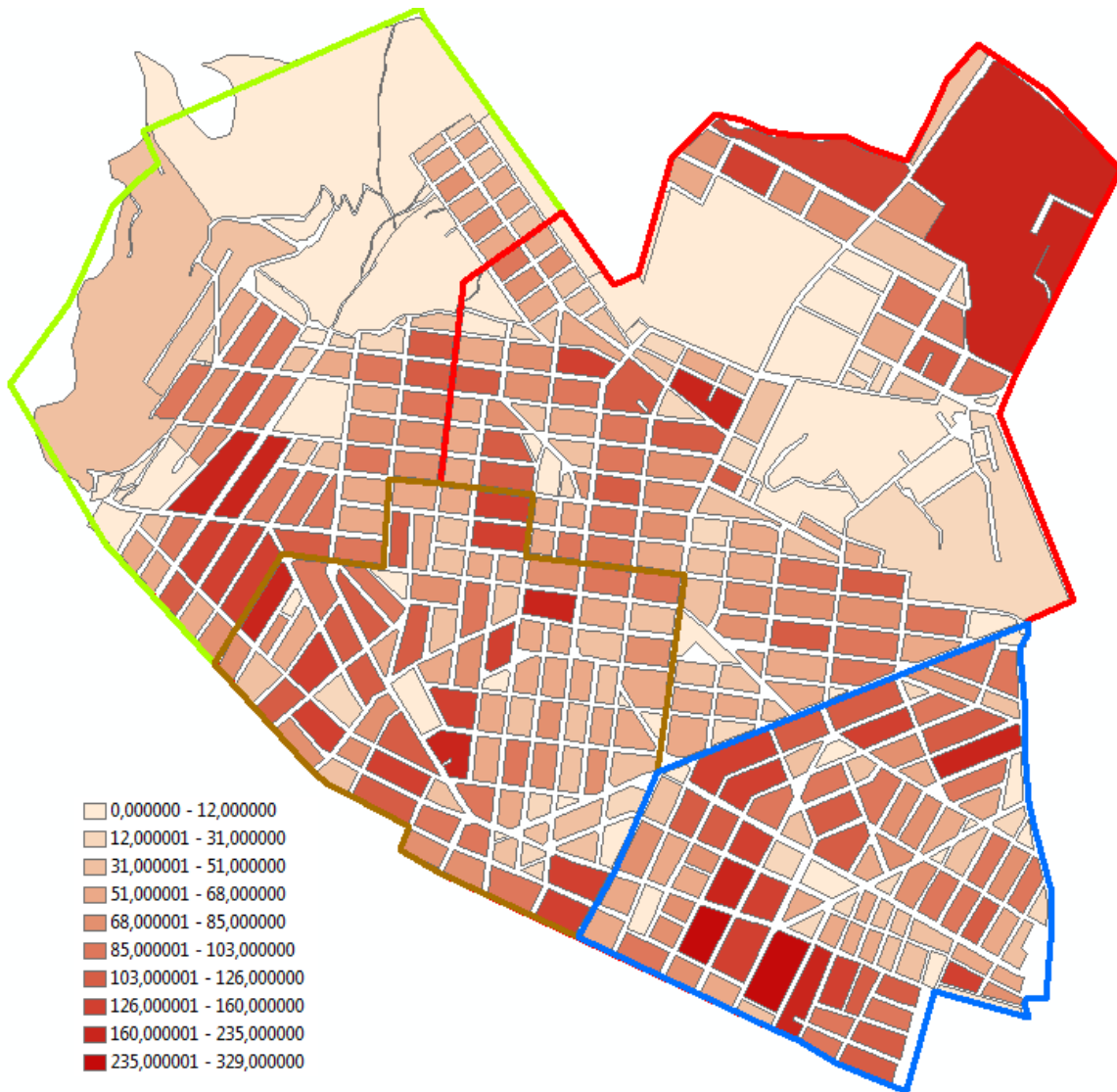
Ο πληθυσμός της Αγίας Βαρβάρας όπως αυτός καταγράφηκε κατά την απογραφή 2011 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή είναι 26.550 κάτοικοι. Πρέπει να επισημανθεί σε αυτό το σημείο ότι ο αριθμός αυτός αποτελεί τον μόνιμο πληθυσμό, με τον πραγματικό πληθυσμό να αποτιμάται σε επιπλέον περίπου 5.000 κατοίκους. Το γεγονός της μη καταγραφής του πραγματικού αριθμού των κατοίκων επιφέρει αναμφισβήτητα σημαντικά προβλήματα στο σύνολο των οικονομικών του Δήμου (απώλεια Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων-ΚΑΠ) με συνέπεια την αδυναμία πραγματοποίησης δράσεων κοινωνικού χαρακτήρα.

Η κατανομή του πληθυσμού ανά οικοδομικό τετράγωνο και ενότητες αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα και στο παρακάτω σχήμα.

Πίνακας 2.2-6: Η κατανομή του πληθυσμού ανά πολεοδομική ενότητα

(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Πολεοδομικές Ενότητες	Πληθυσμός
Πολεοδομική ενότητα 1 (βόρεια)	4.573
Πολεοδομική ενότητα 2 (ανατολική)	7.187
Πολεοδομική ενότητα 3 (δυτική)	6.927
Πολεοδομική ενότητα 4 (νότια)	7.863
Σύνολο	26.550

Σχήμα 2.2-4: Η κατανομή του πληθυσμού ανά Ο.Τ.
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Από τον πίνακα και το σχήμα προκύπτει ότι οι πολυπληθέστερες ενότητες είναι η νότια πολεοδομική ενότητα καθώς επίσης και η ανατολική. Η νότια πολεοδομική ενότητα αποτελεί την πολυπληθέστερη καθότι στο εσωτερικό της περικλείεται το συγκρότημα εργατικών κατοικιών 32 πολυκατοικιών στις οποίες κατοικούν περισσότεροι από τον μέσο όρο κάτοικοι/Ο.Τ.

Με γνωστά στοιχεία την επιφάνεια και τον πληθυσμό υπολογίστηκαν οι πυκνότητες ανά μονάδες επιφάνειας για το σύνολο της περιοχής μελέτης αλλά και για τις επιμέρους πολεοδομικές ενότητες. Οι πυκνότητες της Αγίας Βαρβάρας όπως υπολογίστηκαν εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2.2-7: Η πυκνότητα του πληθυσμού ανά πολεοδομική ενότητα

(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

	Πληθυσμός	Πυκνότητα κατοίκων ανά km ²	Πυκνότητα ανά στρέμμα
Συνολική Αγία Βαρβάρα	26.550	12.300	12
Πολεοδομική ενότητα 1 (βόρεια)	4.573	7.996	8
Πολεοδομική ενότητα 2 (ανατολική)	7.187	8.709	9
Πολεοδομική ενότητα 3 (δυτική)	6.927	18.460	18
Πολεοδομική ενότητα 4 (νότια)	7.863	20.365	20

Από τον πίνακα 2.2 7 των πυκνοτήτων παρατηρούμε ότι η πολεοδομική ενότητα η οποία κατέχει την πυκνότερη κατοίκηση είναι η νότια πολεοδομική ενότητα, με την πυκνότητά κατοίκησης της να είναι κατά πολύ μεγαλύτερη του συνόλου της Αγίας Βαρβάρας και υπερδιπλάσια από τις πολεοδομικές ενότητες 1 και 2. Η δεύτερη πυκνότερη σε κατοίκηση πολεοδομική ενότητα είναι η δυτική πολεοδομική ενότητα με την πυκνότητά κατοίκησης της να είναι κατά πολύ μεγαλύτερη και αυτή του συνόλου της Αγίας Βαρβάρας και υπερδιπλάσια από τις πολεοδομικές ενότητες 1 και 2 και σε αυτή. Οι πολεοδομικές ενότητες 1 και 2 είναι σημαντικά πιο αραιοκατοικημένες από την 3 και 4. Από αυτό συμπεραίνουμε ότι οι πολεοδομικές ενότητες 3 και 4 υφίστανται την μεγαλύτερη πίεση από άποψη κατοίκησης⁷.

2.3. Δομημένο περιβάλλον

2.3.1. Εξέλιξη Δόμησης

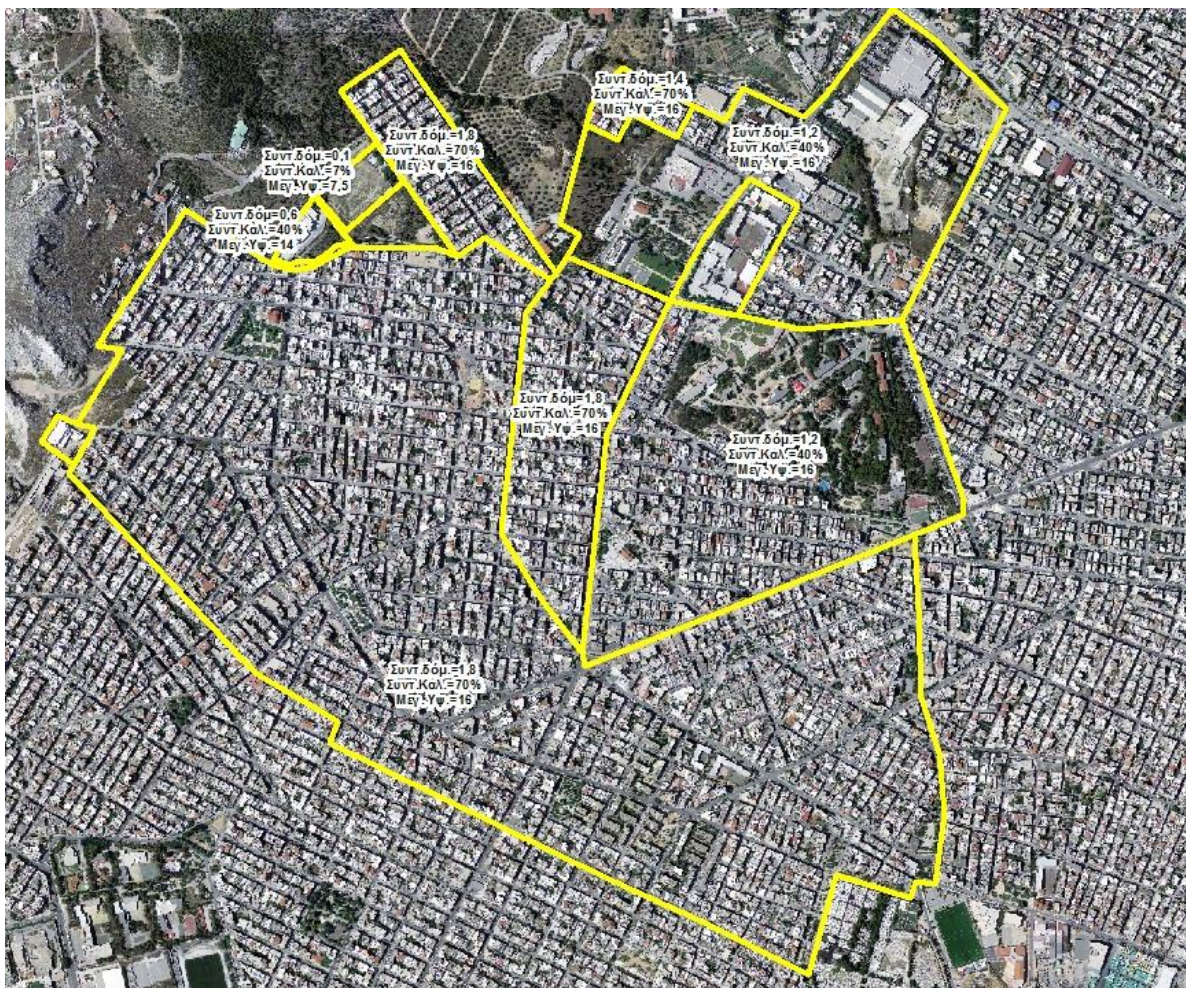
Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας καθώς αποτελούσε ένα από τα δυτικά προάστια της Αθήνας δεν ήταν ιδιαίτερα ανεπτυγμένος. Τα τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο της οικιστικής ανάπτυξης του Δήμου, έχει περιοριστεί το ύψος των οικοδομών, έχει αυξηθεί το αστικό πράσινο και οι κοινόχρηστοι χώροι. Οι κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι αποτελούν πλέον ένα μεγάλο ποσοστό του συνόλου φτάνοντας το 33% περίπου. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Κατεύθυνση της Δημοτικής Αρχής αποτελεί η αύξηση των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων, η δημιουργία χώρων στάθμευσης ιδιαίτερα στην περιοχή γύρω από τον σταθμό μετρό Αγία Βαρβάρα που βρίσκεται υπό κατασκευή και θα φιλοξενήσει τον σταθμό. Για τον λόγο αυτό και ο Δήμος έχει προχωρήσει σε απαλλοτριώσεις. Επίσης η αύξηση του πλάτους των πεζοδρομίων είναι μία προτεραιότητα με στόχο την κινητικότητα και την κυκλοφορία εντός της πόλης, κυρίως πεζών και ποδηλάτων.

⁷ Αποσπάσματα από την εργασία «Αξιολόγηση του υφιστάμενου δικτύου κατανομής των κάδων απορριμμάτων και ανακύκλωσης στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας», 2016, Αθήνα, Θεόδωρος Αγαπητός. Στο πλαίσιο του μαθήματος «Μεθοδολογία και Μέθοδοι Γεωγραφικής Έρευνας» του Δ.Π.Μ.Σ. «Περιβάλλον & Ανάπτυξη»

Η οικιστική ανάπτυξη ξεκίνησε τη δεκαετία του '20. Η Αγία Βαρβάρα έχει γενικό πολεοδομικό σχέδιο από το 1985 το οποίο θεσμοθετήθηκε το 1989 και έχει ισχύ μέχρι σήμερα. Εκτός σχεδίου υπάρχουν μόνο 333 στρέμματα στους πρόποδες του όρους Αιγάλεω. Την δεκαετία του '50 και μετά άρχισε να δομείται ουσιαστικά το μεγαλύτερο μέρος της Αγία Βαρβάρας όπως αυτή υπάρχει σήμερα.

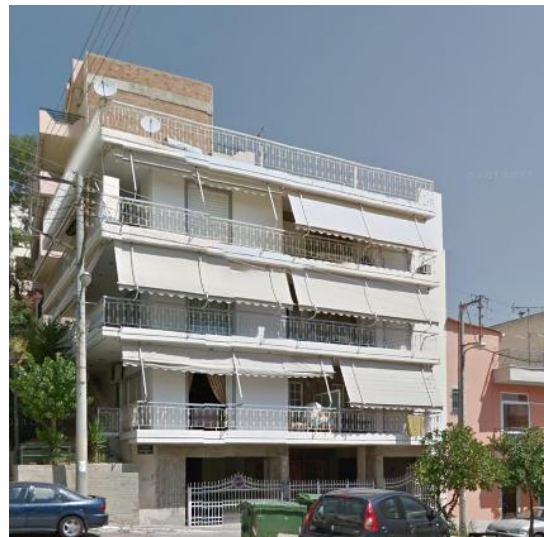
Η πόλη της Αγίας Βαρβάρας παρουσιάζει μία συνεκτική και ομοιόμορφη εικόνα όσον αφορά την δόμηση. Τα κτίσματα της πόλης είναι κυρίως μικρές κατοικίες και πολυκατοικίες των 1 έως 4 ορόφων. Ο χαμηλός συντελεστής δόμησης και το χαμηλό μέγιστο ύψος έχουν συμβάλει στην εικόνα μια πόλης κάθε άλλο παρά πυκνοκατοικημένης. Ως αποτέλεσμα της οικοδόμησης του μεγαλύτερου μέρους των κτισμάτων την δεκαετία του '60 και του '70 το παραδοσιακό στοιχείο της αρχιτεκτονικής εκείνης της εποχής είναι έντονο σε όλη την έκταση της πόλης. Πολλά είναι τα σπίτια τα οποία έχουν παραδοσιακές αυλές και εισόδους καθώς επίσης και τις μεγάλες πρασιές (προκήπια). Επίσης την ίδια περίοδο και προς τα τέλη της δεκαετίας του 1960 οικοδομήθηκαν οι 32 προσφυγικές «εργατικές» πολυκατοικίες της πόλης για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες στέγασης των ροών της εποχής.

Σχήμα 2.3-1: Συντελεστές δόμησης, κάλυψης και μεγ. ύψος κτηρίων
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

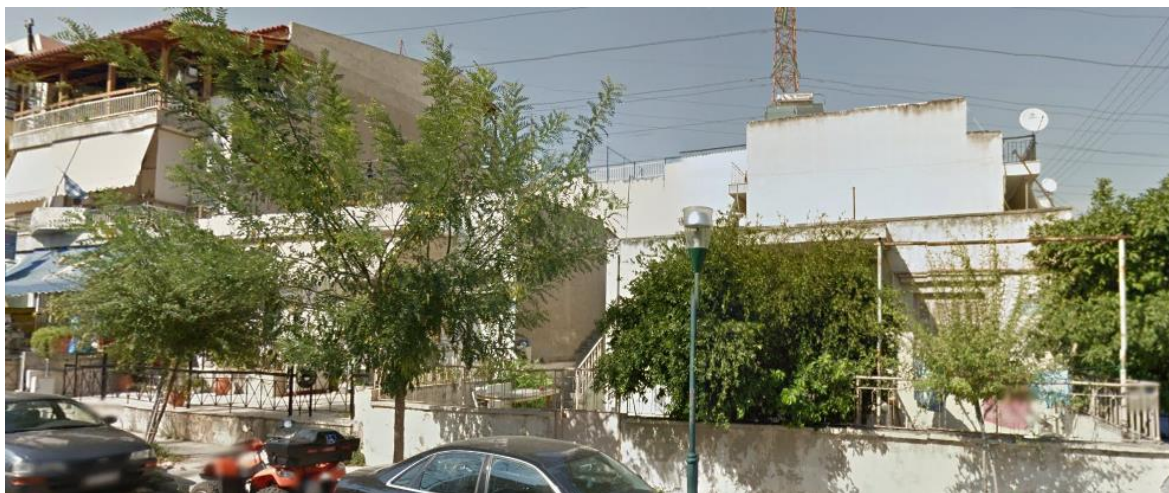
Οι τύποι των κτισμάτων που παρατηρούνται στον Δήμο κατηγοριοποιούνται ως επί των πλείστων:

Σε κτίρια ύψους 9μ.(τριών ή τεσσάρων ορόφων) επί pilotis, με συνεχές σύστημα δόμησης κατασκευής '90 ή '80, με χρήση κατοικίας, χωρίς προκήπιο χώρο, λόγω σύμπτωσης οικοδομικής και ρυμοτομικής γραμμής.

Εικόνα 2.3-1: Κτήρια 3 ορόφων επί pilotis
(Πηγή: google.maps.streetview.com)

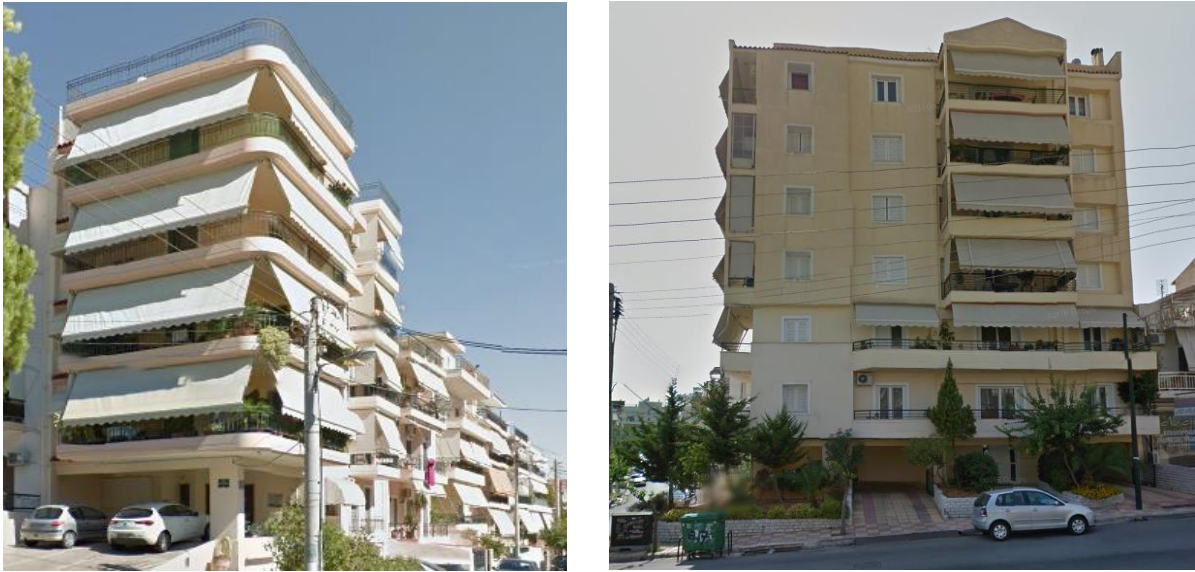
Σε μονώροφα και διώροφα κτήρια (6 έως 9 μέτρων ύψους), κατασκευής '60 και '70 (ή παλαιότερης κατασκευής), καλής ή και άσχημης κατάστασης, με χρήση κατοικίας και προκήπιο χώρο πλάτους 4 μέτρων.

Εικόνα 2.3-2: Μονώροφα Κτήρια
(Πηγή: google.maps.streetview.com)

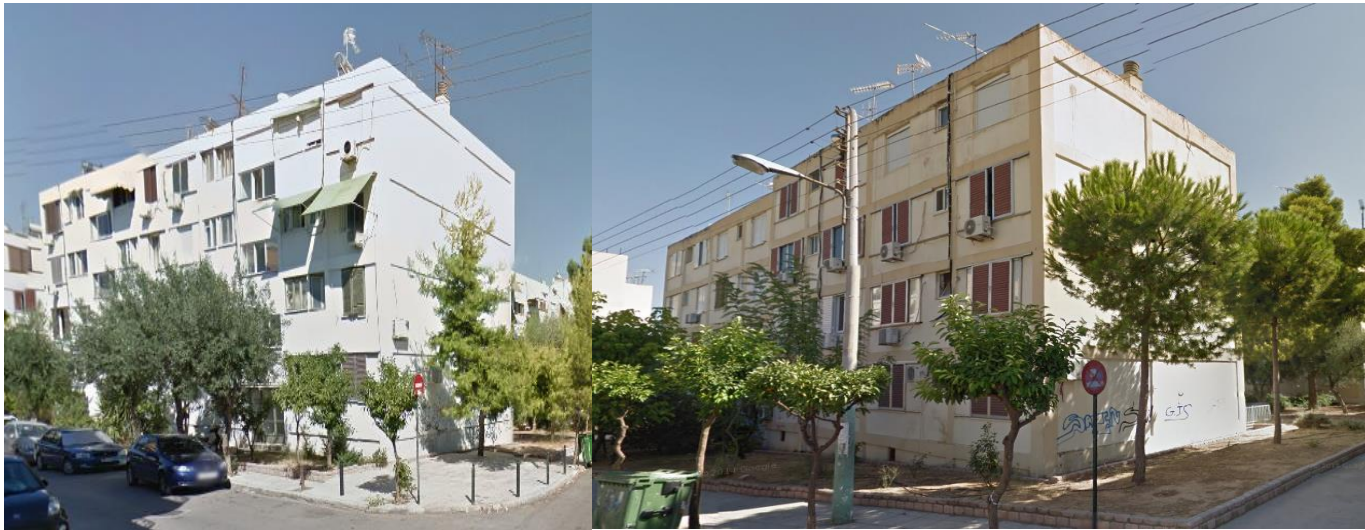
Σε πολυώροφα κτίρια ύψους 15μ. και 21μ. επί pilotis, κατασκευής '90, άριστης κατάστασης, με χρήση κατοικίας και προκήπιο χώρο, σύμφωνα με το συνεχές σύστημα δόμησης. Αυτή η

κατηγορία κτισμάτων, τοποθετείται κυρίως στις επεκτάσεις του σχεδίου πόλεως και καταλαμβάνει το 5% του συνόλου των κτισμάτων που έχουν οικοδομηθεί στον εξεταζόμενο Δήμο.

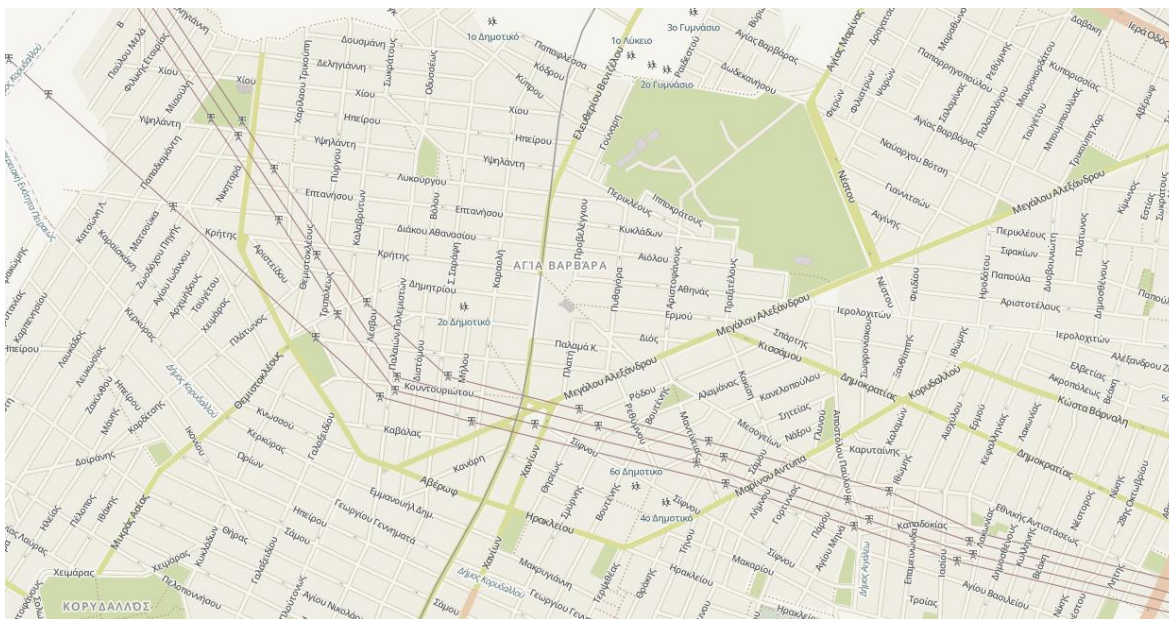
Εικόνα 2.3-3: Πολυώροφα κτήρια
(Πηγή: google.maps.streetview.com)

Οι προσφυγικές πολυκατοικίες ύψους 12 μ., κατασκευής '60, κακής κατάστασης, χωρίς προκήπιο χώρο. Ο συγκεκριμένος τύπος κτιρίων απαριθμείται σε 32, ενώ τα διαμερίσματα που περιλαμβάνουν σε 579

Εικόνα 2.3-4: Προσφυγικές πολυκατοικίες
(Πηγή: google.maps.streetview.com)

Σημαντική παράμετρος που επηρέασε την δόμηση από το 1970 και έπειτα είναι οι πυλώνες υπερυψηλής τάσης της Δ.Ε.Η. που διαπερνούν κατά μήκος την πόλη. Το ζήτημα των πυλώνων, θέμα υγείας και αισθητικής, έχει απασχολήσει επανειλημμένα το Δήμο, τους κοινωνικούς φορείς και τους πολίτες εδώ και πάρα πολλά χρόνια, αν όχι δεκαετίες. Με την ύπαρξη των πυλώνων και των καλωδίων υψηλής τάσης της ΔΕΗ, απαλλοτριώνονται περιοχές της πόλης και εφαρμόζονται δουλειές κατά μήκος αυτών οι οποίες περιορίζουν την δόμηση και το ύψος των οικοδομών.

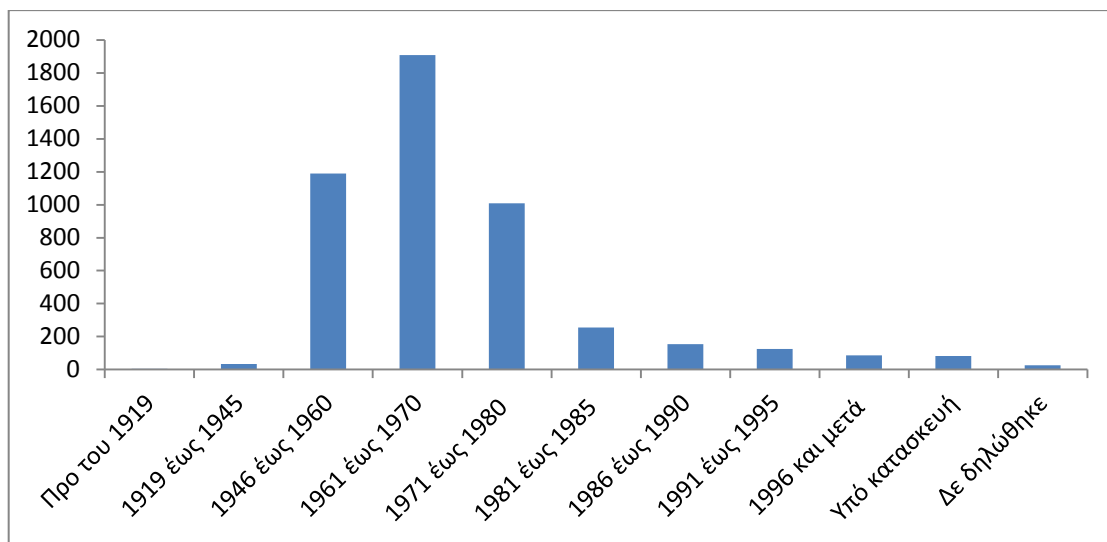
Σχήμα 2.3-2: Γραμμολογία πυλώνων υπερυψηλής τάσης Δ.Ε.Η.
(Πηγή: www.openstreetmap.org)

Στον παρακάτω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται η χρονική περίοδος κατασκευής των κτηρίων σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. των κτηρίων του 2001:

Πίνακας 2.3-1: Απογραφή κτηρίων 1945-2011

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Χρονική περίοδος κατασκευής κτηρίου	Αριθμός Κτηρίων	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
Προ του 1919	4	0,08
1919 έως 1945	34	0,70
1946 έως 1960	1.190	24,55
1961 έως 1970	1.907	39,34
1971 έως 1980	1.008	20,79
1981 έως 1985	256	5,28
1986 έως 1990	154	3,18
1991 έως 1995	126	2,60
1996 και μετά	86	1,77
Υπό κατασκευή	83	1,71
Δε δηλώθηκε	26	

Σχήμα 2.3-3: Απογραφή κτηρίων 1945-2011

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Αυτό που παρατηρούμε από τον πίνακα με τις χρονικές περιόδους κατασκευής των κτηρίων αλλά και από το διάγραμμα σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό πολυκατοικιών οικοδομήθηκε κατά την δεκαετία 1961 έως 1970 με ποσοστό

περίπου το 40% του συνόλου. Το ποσοστό αυτό αποτελεί σχεδόν την μισή οικοδομήσιμη έκταση της Αγίας Βαρβάρας. Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό κατασκευών κτηρίων εντοπίζεται κατά την δεκαετία του 1946 έως 1960 με ποσοστό 25% περίπου επί του συνόλου. Με άλλα λόγια το ένα τέταρτο της περιοχής της Αγίας Βαρβάρας είχε οικοδομηθεί πριν ακόμα καταστεί Δήμος η κοινότητα της Αγίας Βαρβάρας. Αθροιστικά τα δύο παραπάνω ποσοστά αντιπροσωπεύουν το 65% των κτηρίων μέχρι το 1970. Ουσιαστικά τα 2/3 των κτηρίων έχουν κατασκευαστεί στην πρώτη 25ετία από ιδρύσεως του οικισμού και πολύ νωρίτερα από τις εκάστοτε επεκτάσεις του σχεδίου πόλεως. Εν συνεχεία κατά την δεκαετία 1971 έως 1980 κατασκευάζεται μόλις το 20% των κτηρίων. Ποσοστό χαμηλότερο σε σχέση με τα ποσοστά των δύο προηγούμενων δεκαετιών αλλά αρκετά μεγάλο αν λάβει υπόψη κανείς ότι το γενικό πολεοδομικό σχέδιο εγκρίνεται το 1989. Αθροιστικά κατά το έτος 1980 έχει κατασκευαστεί περισσότερο από το 85% των κτηρίων και αναλογικά το μεγαλύτερο μέρος του Δήμου Αγίας Βαρβάρας χωρίς την εκτός σχεδίου περιοχή στους πρόποδες του Όρους Αιγάλεω η οποία δεν προορίζεται για οικοδόμηση. Από το 1980 μέχρι σήμερα, 35 χρόνια αργότερα έχει κατασκευαστεί μόλις το 15% των κτηρίων. Σήμερα έχουν εξαντληθεί όλες οι εκτάσεις προς οικοδόμηση, ελάχιστες εκτάσεις και περιοχές έχουν απομείνει προς οικοδόμηση και οικιστική ανάπτυξη. Οι μοναδικές παρεμβάσεις που μπορούν να πραγματοποιηθούν είναι αλλαγές στην χρήση και επεμβάσεις σε εκτάσεις κοινόχρηστων και κοινοφελών χώρων.

Όλες οι πολεοδομικές αποφάσεις που έχουν υλοποιηθεί στην Αγία Βαρβάρα από ιδρύσεώς της μέχρι σήμερα ξεπερνάνε τις 90⁸. Αυτές αφορούσαν κυρίως τροποποιήσεις Ο.Τ., εγκρίσεις όρων δόμησης, αλλαγές χρήσεων γης και επεκτάσεις σχεδίου μικρών και μεγαλύτερων τμημάτων της πόλης. Ενδεικτικά στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται κάποιες ημερομηνίες με την αντίστοιχη πολεοδομική παρέμβαση, οι οποίες αφορούν μεγαλύτερα τμήματα της πόλης:

Πίνακας 2.3-2: Πολεοδομικές Αποφάσεις

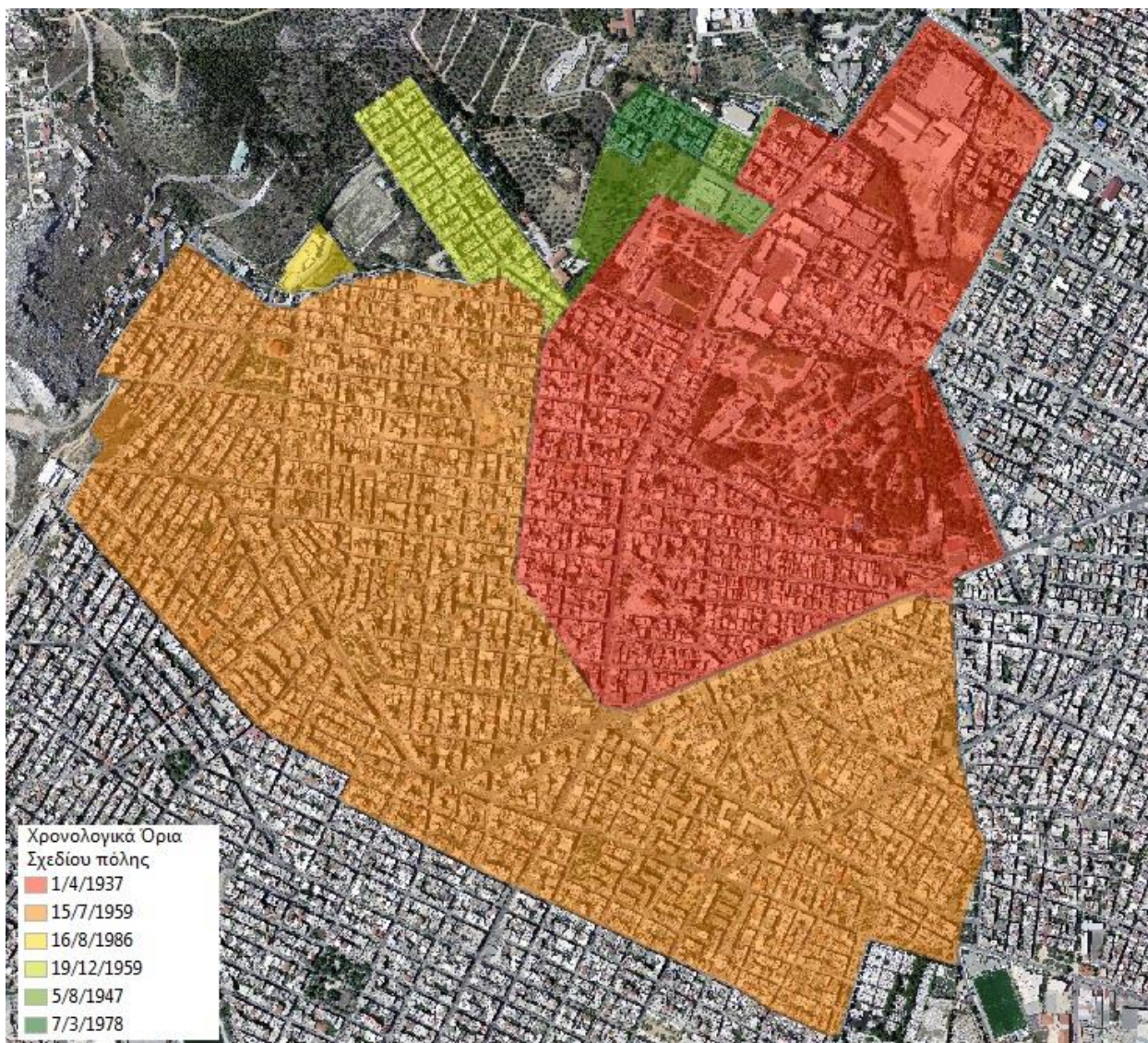
(Πηγή: Υ.Π.Ε.Κ.Α.)

A/A	ΕΤΟΣ	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
1	1937	Έγκριση του συνοικισμού Αιγάλεω Αττικής
2	1937	Έγκριση διαγράμματος εφαρμογής
3	1947	Τροποποίηση στην γύρω περιοχή από τον Ι.Ν. Αγίας Βαρβάρας
4	1951	Τροποποίηση στην γύρω περιοχή από τον Ι.Ν. Αγίας Βαρβάρας, τροποποίηση όρων δόμησης κοινότητας Αγίας Βαρβάρας
5	1952	Τροποποίηση Ο.Τ. στην Αγία Βαρβάρα
6	1957	Επέκταση Αγίας Βαρβάρας
7	1959	Επέκταση Σχεδίου Αγίας Βαρβάρας
8	1978	Επέκταση και τροποποίηση σχεδίου Αγίας Βαρβάρας
9	1986	Έγκριση τοπικού ρυμ. Σχεδίου στην θέση "Ριμινίτικα"

⁸ Από το αρχείο των πολεοδομικών αποφάσεων του Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Α/Α	ΕΤΟΣ	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
10	1989	Έγκριση Γ.Π.Σ.
11	1991	Αναθεώρηση Γ.Π.Σ.
12	1997	Αναθεώρηση Γ.Π.Σ.

Στο **σχήμα 2.3-4** παρουσιάζονται οι διαδοχικές επεκτάσεις, τροποποιήσεις του σχεδίου πόλεως οι οποίες έπονται της αρχικής έγκρισης του συνοικισμού Αιγάλεω Αττικής το 1937. Ο αριθμός και ο τίτλος των Φ.Ε.Κ. που επέκτειναν ή τροποποίησαν το σχέδιο πόλης της Αγίας Βαρβάρας φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Σχήμα 2.3-4: Χρονολογική σειρά Σχεδίου Πόλης
(Πηγή: Ίδια Επεξεργασία)

Πίνακας 2.3-3: Πολεοδομικές Αποφάσεις

Αριθμός Φ.Ε.Κ.	Τίτλος Φ.Ε.Κ.	Παρατήρηση
120/Α/1937	Περί εγκρίσεως του σχεδίου ρυμοτομίας συνοικισμού Αιγάλεω Αττικής	Αιγάλεω
160/Α/1947	Περί τροποποιήσεως του σχεδίου Αιγάλεω περί τον Ιερό Ναό Αγίας Βαρβάρας	Αιγάλεω
144/Α/1959	Περί επέκτασεως του ρυμοτομικού σχεδίου Αγ. Βαρβάρας (Αιγάλεω) και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων αυτού	Επέκταση Αγ. Βαρβάρας
31/Δ/1959	Περί τροποποιήσεως και επεκτάσεως του ρυμοτομικού σχεδίου Αγ. Βαρβάρας (Αιγάλεω) και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων αυτού	Ριμινίτικα
100/Δ/1978	Περί τροποποιήσεως και επεκτάσεως του ρυμοτομικού σχεδίου Αγ. Βαρβάρας (Αττικής) και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως	Επέκταση
700/Δ/1986	Έγκριση τοπικού ρυμοτομικού σχεδίου στην εκτός σχεδίου περιοχή του Δήμου Αγίας Βαρβάρας (στη θέση ΡΙΜΙΝΙΤΤΙΚΑ) για τον καθορισμό χώρου σχολείων	Τοπικό Ρυμοτομικό

2.3.2. Χωροταξικός Σχεδιασμός και Χρήσεις Γης

Η κυρίαρχη χρήση ανέκαθεν ήταν η γενική κατοικία. Σήμερα εμπορικές λειτουργίες λιανικού εμπορίου και εστίασης συγκεντρώνονται γραμμικά στους δύο μεγάλους οδικούς άξονες Ελευθερίου Βενιζέλου και Μεγάλου Αλεξάνδρου και συνήθως σε βάθος ενός τετραγώνου από αυτούς τους δρόμους.

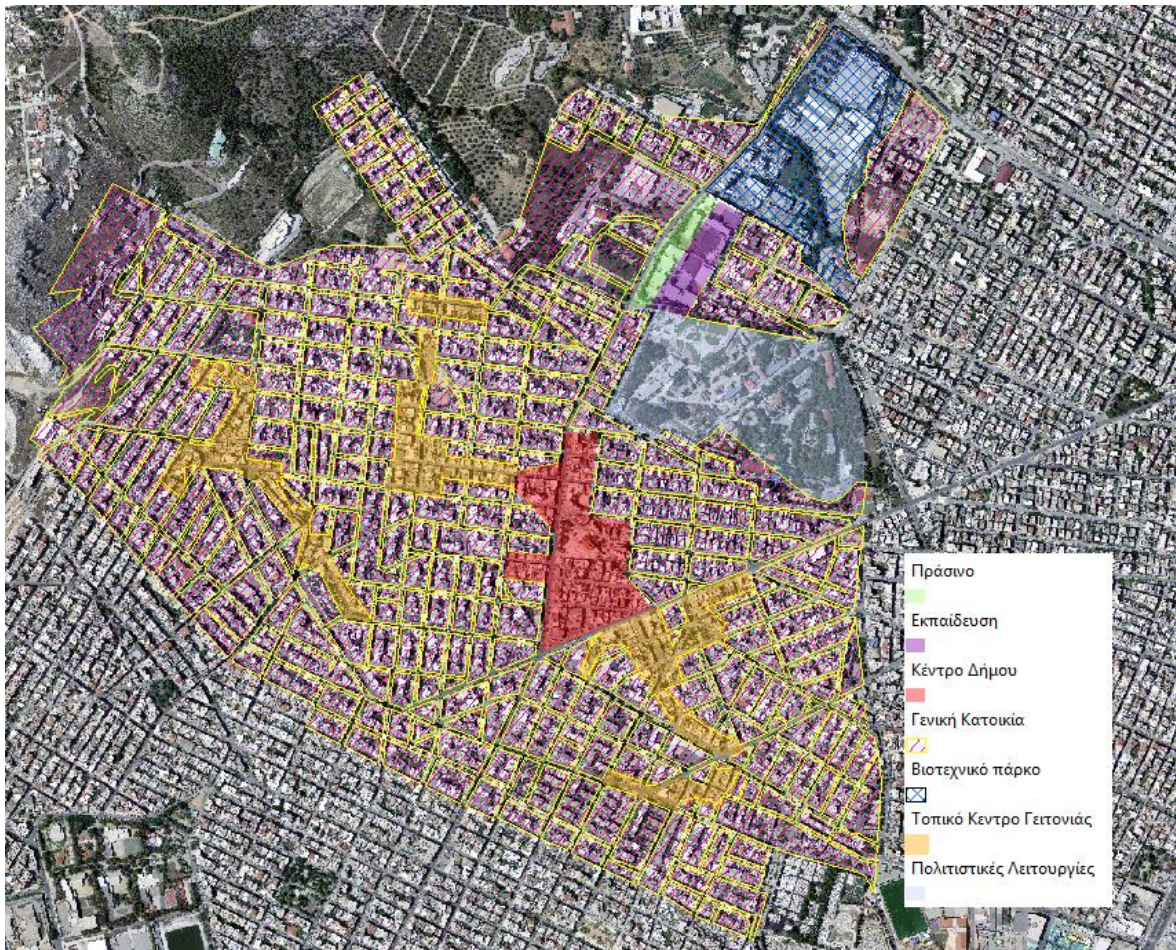

Σχήμα 2.3-5: Κύριες οδικές αρτηρίες

(Πηγή προέλευσης δεδομένων: Δήμος Αγίας Βαρβάρας, Ιδία Επεξεργασία)

Σε αυτές συγκεντρώνονται οι βασικές λειτουργίες για την εξυπηρέτηση των καθημερινών αναγκών των κατοίκων του δήμου αλλά και πολλά καταστήματα δευτερογενούς τομέα με ευρύτερη πελατεία. Εμπορικές λειτουργίες τοπικής σημασίας μαζί με λιγότερες βιοτεχνικές μονάδες, καθώς και συνεργεία αυτοκινήτων είναι διάσπαρτες σε μικρό βαθμό στον ιστό της πόλης. Αν και στην πόλη δεν υπάρχει καμία βιομηχανική δραστηριότητα, εκτός από μία φαρμακευτική βιομηχανία, εντούτοις νότια (κάτω) Αγία Βαρβάρα γειτνιάζει με βιομηχανική περιοχή του Δήμου Αιγάλεω και αυτή η γειτνίαση έχει αρνητικές περιβαλλοντικές και κυρίως κυκλοφοριακές επιπτώσεις. Για τους κατοίκους της περιοχής.

Γενικά σήμερα υπάρχουν ασύμβατες χρήσεις γης (βιοτεχνικές δραστηριότητες, συνεργεία κ.α. σε χώρους κατοικίας) σε διάφορα σημεία της πόλης. Είναι μικρές μονάδες και δεν προκαλούν σοβαρό πρόβλημα. Παρόλα αυτά, θα ήταν χρήσιμο να χαρτογραφηθούν και να διερευνηθούν οι όροι λειτουργίας τους ώστε να μην επηρεάζουν το οικιστικό περιβάλλον το οποίο είναι κυρίαρχο σε όλο το δήμο.

Σχήμα 2.3-6: Θεσμοθετημένες Χρήσεις Γης

(Πηγή προέλευσης δεδομένων: Δήμος Αγίας Βαρβάρας, Ιδία Επεξεργασία)

Με το Ν.4277/2014 (ΦΕΚ 156 Α) ψηφίστηκε το νέο ρυθμιστικό σχέδιο Αθήνας- Αττικής (Ρ.Σ.Α.) που είναι το σύνολο των στόχων, των κατευθύνσεων πολιτικής, των προτεραιοτήτων, των μέτρων

και των προγραμμάτων για τη χωροταξική, πολεοδομική και οικιστική οργάνωση της Αττικής και την προστασία του Περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.

Το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο (Ρ.Σ.Α.) επέχει ταυτόχρονα και θέση Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου Αττικής. Οι στρατηγικοί στόχοι του νέου Ρ.Σ.Α., για τη χρονική περίοδο 2014-2021, είναι:

- Ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της Αθήνας - Αττικής, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, αύξηση της παραγωγής και της απασχόλησης σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων.
- Βιώσιμη χωρική ανάπτυξη, εξοικονόμηση πόρων, αποτελεσματική προστασία του Περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, εξισορρόπηση στην κατανομή των πόρων και των ωφελειών από την ανάπτυξη.

Για την χωρική οργάνωση της Περιφέρειας Αττικής συγκροτούνται χωρικές ενότητες με επιμέρους χωρικές υποενότητες. Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας ανήκει στην χωρική ενότητα Αθήνας-Πειραιά και ειδικότερα στην χωρική υποενότητα Δυτικής Αθήνας που περιλαμβάνει επίσης τους Δήμους Αιγάλεω, Περιστερίου, Πετρούπολης, Χαϊδαρίου, Ιλίου και Αγ. Αναργύρων - Καματερού.

Οι κατευθύνσεις του νέου Ρ.Σ.Α. για την χωρική υποενότητα Δυτικής Αθήνας είναι: «Διατηρείται και ενισχύεται ο χαρακτήρας της, ως περιοχής κυρίως κατοικίας με παράλληλη στήριξη της παραγωγικής βάσης. Προωθείται η αναζωογόνηση των περιοχών που παρουσιάζουν προβλήματα αστικής υποβάθμισης, κοινωνικών ανισοτήτων, καθώς, επίσης, και η αναβάθμιση του δομημένου Περιβάλλοντος. Προτεραιότητα αποτελεί και η χωροθέτηση υποδομών υγείας, περιθάλψης και πρόνοιας, όπως επίσης και η διαδημοτική σύνδεση των Δήμων της με μέσα μαζικής μεταφοράς».

Βασικός πυλώνας για την υλοποίηση των στόχων του νέου Ρ.Σ.Α. σχετικά με την αναγέννηση του υφιστάμενου αστικού ιστού είναι οι ολοκληρωμένες αναπλάσεις. Τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π.), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν.2742/1999 (ΦΕΚ207Α), αποτελούν θεσμοθετημένα εργαλεία για το σχεδιασμό και την διαχείριση προγραμμάτων αναπλάσεων.

Στο πλαίσιο αυτό ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας υποστηρίζει και συμμετέχει στην πρωτοβουλία του Α.Σ.Δ.Α όπου και είναι μέλος . για την κατάρτιση και έγκριση του Σ.Ο.Α.Π. Δυτικής Αθήνας. Το σχέδιο ΣΟΑΠ Δυτικής Αθήνας ψηφίστηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου με την απόφαση 13/2015. Στο προσωρινό πρόγραμμα δράσης προβλέπονται 60 δράσεις για τη δυτική Αθήνα οι οποίες θα εξειδικευτούν μετά τα τομεακά προγράμματα και το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π.) Αττικής.

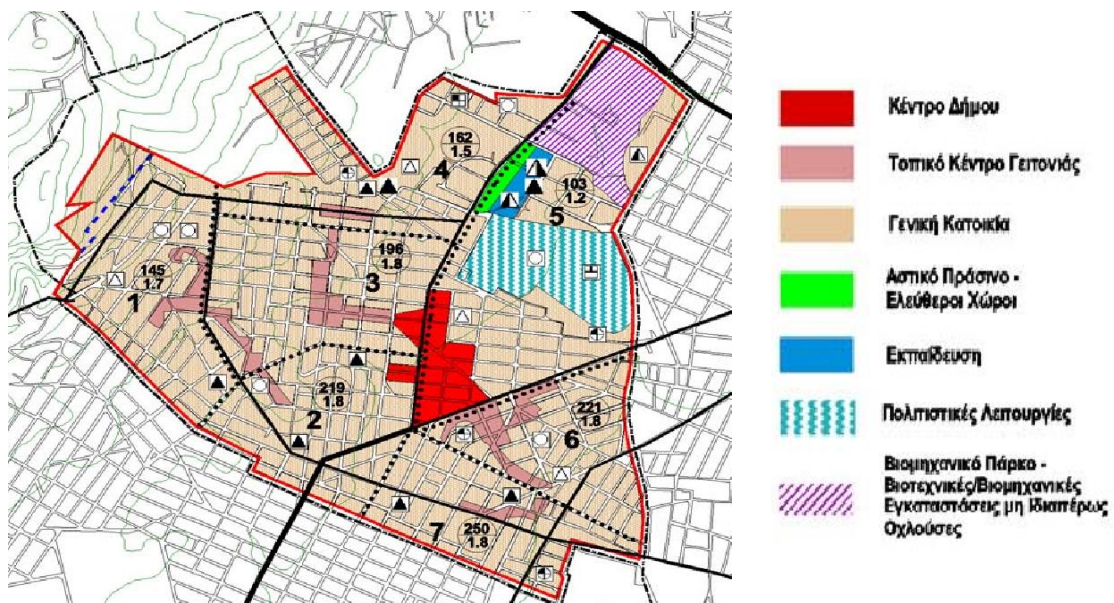
Από τους 11 θύλακες παρέμβασης στον οικιστικό ιστό, στο σύνολο της Δυτικής Αθήνας, το Δήμο Αγίας Βαρβάρας αφορούν άμεσα οι δύο θύλακες, Β και Γ

- Θύλακας β: Χαϊδάρη-Αιγάλεω-Αγία Βαρβάρα (περιοχή αγ. Μαρίνα)
- Θύλακας γ: Αγία Βαρβάρα-Αιγάλεω εργατικές πολυκατοικίες /ΤΕΙ Αιγάλεω/ νεκροταφείο

2.3.3. Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Στο πλαίσιο υλοποίησης της ΕΠΑ, εκπονήθηκε και θεσμοθετήθηκε το 1989 το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) του Δήμου (ΦΕΚ 420/Δ), που ισχύει μέχρι σήμερα. Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ., η πόλη χωρίζεται σε δύο συνοικίες από τον άξονα της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου. Η δυτική συνοικία (άνω Αγία Βαρβάρα) αποτελείται από τέσσερις γειτονιές (1,2,3,4) και η ανατολική (κάτω Αγία Βαρβάρα) από τρεις (5,6,7). Το κέντρο της πόλης αναπτύσσεται κεντροβαρικά και γραμμικά στον κύριο άξονα της πόλης που είναι η Λεωφόρος Ελ. Βενιζέλου καθώς επίσης γραμμική είναι και η ανάπτυξη των τοπικών κέντρων των συνοικιών και των γειτονιών. Συνολικά το Γ.Π.Σ. περιλαμβάνει τις χρήσεις:

- Κέντρο Δήμου, όπου περιλαμβάνονται το Δημαρχείο, η εκκλησία της Παναγίας Ελεούσας καθώς επίσης και ο μελλοντικός σταθμός του μετρό «Αγία Βαρβάρα»
- Τοπικό κέντρο γειτονιάς όπου συγκεντρώνεται εμπορικές χρήσεις, καταστήματα και υπηρεσίες
- Γενική κατοικία όπου περιλαμβάνονται Κατοικία, Εμπορικά καταστήματα, Γραφεία, Τράπεζες, Κτίρια εκπαίδευσης, Εστιατόρια ,Αναψυκτήρια, Θρησκευτικοί χώροι, κτήρια κοινωνικής πρόνοιας, επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης, πρατήρια βενζίνης, αθλητικές εγκαταστάσεις, Πολιτιστικά κτίρια (και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις)
- Αστικό πράσινο και ελεύθεροι χώροι
- Εκπαίδευση, όπου περιλαμβάνεται εκπαιδευτικό συγκρότημα
- Πολιτιστικές λειτουργίες, στην έκταση που σήμερα βρίσκονται το άλσος Μητέρας και το Γενικό νοσοκομείο χρόνιων παθήσεων «Η Αγία Βαρβάρα»
- Βι.Πα. όπου σήμερα βρίσκονται μεγάλο πολυκατάστημα και η έκταση της Βιοχρώμ που προορίζεται για ανάπλαση

Σχήμα 2.3-7: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
(Πηγή προέλευσης δεδομένων: Ο.Ρ.Σ.Α.)

Στο εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. προβλέπεται επιπλέον και η επέκταση του σχεδίου πόλης στην περιοχή Κακοσούλι, έκτασης 26,5 στρεμμάτων, με χρήση κατοικίας και σε λωρίδα κατοικιών παράλληλα σε τμήμα της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου, έκτασης 7 στρεμμάτων, η οποία δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, με ότι αυτό συνεπάγεται για την αξιοποίηση των ακινήτων αυτών.

Σημαντικά ζητήματα οικιστικής οργάνωσης έχουν αντιμετωπιστεί επιτυχώς τα τελευταία χρόνια. Οι όροι δόμησης έχουν αναθεωρηθεί, το αστικό πράσινο και οι κοινόχρηστοι χώροι έχουν αυξηθεί, σε αυτό έχουν συμβάλει και οι απαλλοτριώσεις στις οποίες έχει προχωρήσει ο Δήμος. Οι διοικητικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες έχει γίνει προσπάθεια να βρίσκονται διάσπαρτες μέσα στην πόλη ώστε να μπορούν όλοι οι δημότες να εξυπηρετούνται. Η έκταση που βρισκόταν η βιομηχανία Βιοχρώμ, είναι πλέον ιδιοκτησία του Δήμου όπου προβλέπεται μερική δόμηση για πολιτιστικές δραστηριότητες και δημιουργία χώρου πρασίνου. Τέλος, η λειτουργία του σταθμού του Μετρό στην κεντρική πλατεία της πόλης αναμένεται να συμβάλει θετικά στην τοπική ανάπτυξη αλλά και στην εικόνα της Αγίας Βαρβάρας συνολικά. Σε αυτό θα συντελέσει η δημιουργία ουσιαστικά ενός τοπικού κέντρου, με τρία σημεία ορόσημα για τον Δήμο σε πολύ μικρή απόσταση μεταξύ τους συνδεδεμένα με πεζόδρομους. Το πρώτο είναι ο ιστορικός Ι.Ν. της Παναγίας Ελεούσας, το δεύτερο είναι το Δημαρχείο της πόλης και τρίτο ο σταθμός του Μετρό που θα κατασκευαστεί.

Ιδιαίτερη προσπάθεια γίνεται τα τελευταία έτη να αυξηθούν και να βελτιωθούν οι κοινόχρηστοι χώροι. Οι περισσότεροι κοινόχρηστοι χώροι είναι πρόσφατα ανακατασκευασμένοι με σύγχρονη σχεδίαση και υλικά και με καλή αναλογία πρασίνου (60-70%). Προωθούνται από πλευράς του Δήμου αναπλάσεις πεζόδρομων, οι πεζοδρομήσεις και η μετατροπή οδών σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας με σκοπό την βελτίωση της κυκλοφορίας και την λειτουργικότητα των κοινόχρηστων χώρων. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Σταδιακά μέσα στη πόλη θα προωθείται ένα δίκτυο ανοιχτών χώρων για περιπάτους το οποίο θα συνδέεται με τους χώρους πρασίνου και αναψυχής, διαμορφώνοντας ευχάριστες, «πράσινες διαδρομές». Το έργο εντάσσεται στο πρόγραμμα «Πράσινη Διαδρομή Δυτικής Αθήνας» το οποίο συνδέεται με ένα ευρύτερο σχέδιο για τη διαμόρφωση του συγκοινωνιακού δικτύου της Δυτικής Αττικής σε συνδυασμό με τους σταθμούς του Μετρό. Στο πλαίσιο του οποίου, μέσω της φύτευσης πεζοδρόμων θα αυξηθεί το αστικό πράσινο σε σημεία που σήμερα υστερεί. Παράλληλα με το δίκτυο πεζοδρόμων γίνεται προσπάθεια να δημιουργηθεί ένα δίκτυο ποδηλατοδρόμων μέσα από διαμορφώσεις τμημάτων των πεζοδρόμων και των δρόμων που θα διαμορφώσει νέα εικόνα για τους ανοιχτούς χώρους, το πράσινο της πόλης και την κινητικότητα. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

2.4. Κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον

2.4.1. Εκπαίδευση/Μόρφωση

Η Αγία Βαρβάρα διαθέτει έντονα χαρακτηριστικά μορφωτικής υποβάθμισης. Η μορφωτική υποβάθμιση αυτή γίνεται εμφανής όταν συγκριθούν τα ποσοστά των αποφοίτων κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας μεταξύ των Δήμων του Δυτικού Τομέα, του μέσου όρου αυτού αλλά και στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 της Ελ. Στατ. (βλ. πίν. 2.4-1 & 2.4-2), η Αγία Βαρβάρα έχει τα μεγαλύτερα ποσοστά αποφοίτων χαμηλών εκπαιδευτικών βαθμίδων (δεν αποφοίτησαν από το δημοτικό - απόφοιτοι δημοτικού). Χαρακτηριστικά, το ποσοστό αυτό φτάνει 40% στην Αγία Βαρβάρα, ενώ το αντίστοιχο είναι 31% στο Δυτικό Τομέα και 26% στην Περιφέρεια Αττικής.

Πίνακας 2.4-1: Επίπεδο εκπαίδευσης Περ. Ενοτ. Δυτ. Τομ. Αττικής σε απόλυτους αριθμούς
(Πηγή: Ελ.Στατ., Απογραφή 2011)

Τόπος μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτ. ή μεταπτ. τίτλου / Πτυχ. Παν/μίου – Πολυτεχν., ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγέλμ. και ισότ.σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτερ. Εκπαίδ. (ΠΕΚ, Κολλέγια κλπ.)	Απόφ. Λυκείου (Γενικού, Εκκλ., Επαγγελματικού κλπ.)	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχ. Επαγγελματικών Σχολών	Απόφοιτοι Δημοτικού	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό	Μη κατατασσόμενοι
ΠΕΡ. ΑΤΤΙΚΗΣ	3.828.434	849.653	238.129	1.028.488	477.337	646.441	352.623	235.763
ΠΕΡ. ΕΝ. ΔΥΤ. ΤΟΜ. ΑΘΗΝΩΝ	489.675	74.427	25.856	133.091	68.907	103.736	52.309	31.349
Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	139.981	19.971	7.047	38.113	20.355	30.784	15.255	8.456
Δ. ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	26.550	2.961	1.100	6.232	4.051	6.583	4.012	1.611
Δ. ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	62.529	9.085	3.278	16.945	9.018	13.057	6.581	4.565
Δ. ΑΙΓΑΛΕΩ	69.946	10.472	3.494	19.637	9.757	15.942	7.190	3.454
Δ. ΙΛΙΟΥ	84.793	11.718	4.307	23.127	12.279	18.418	9.093	5.851
Δ. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	58.979	10.722	3.484	16.214	7.505	10.841	5.722	4.491
Δ. ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	46.897	9.498	3.146	12.823	5.942	8.111	4.456	2.921

Ο πίν. 2.4-1 αποτυπώνει σε απόλυτους αριθμούς το επίπεδο εκπαίδευσης των απογραφέντων στην Περ. Αττικής, της Περ. Εν. Δυτ. Αττικής και των Δήμων που την συναποτελούν. Αυτό που αξίζει να επισημανθεί είναι ότι η μορφωτική υποβάθμιση που συναντάτε στον Δήμο αποτελεί ευρύτερο χαρακτηριστικό στην Δυτική Αττική καθώς 156.045 άτομα από σύνολο 489.675 είναι απόφοιτοι δημοτικού ή έχουν εγκαταλείψει.

Πίνακας 2.4-2: Επίπεδο εκπαίδευσης Περ. Ενοτ. Δυτικού Τομέα Αττικής σε ποσοστά %

(Πηγή: Ελ.Στατ. Απογραφή 2011)

Τόπος μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτ. ή μεταπτ. τίτλου / Πτυχ. Παν/μίου – Πολυτεχν., ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματ. και ισότ. σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτερ. Εκπαίδ. (ΓΕΚ, Κολλέγια κλπ.)	Απόφ. Λυκείου (Γενικού, Εκκλ., Επαγγελματικού κλπ.)	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχ. Επαγγελματικών Σχολών	Απόφοιτοι Δημοτικού	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό	Μη κατατασσόμενοι
ΠΕΡ. ΑΤΤΙΚΗΣ	100,00%	22,2%	6,2%	26,9%	12,5%	16,9%	9,2%	6,2%
ΠΕΡ. ΕΝ. ΔΥΤ. ΤΟΜ. ΑΘΗΝΩΝ	100,00%	15,2%	5,3%	27,2%	14,1%	21,2%	10,7%	6,4%
Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	100,00%	14,3%	5,0%	27,2%	14,5%	22,0%	10,9%	6,0%
Δ. ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	100,00%	11,2%	4,1%	23,5%	15,3%	24,8%	15,1%	6,1%
Δ. ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	100,00%	14,5%	5,2%	27,1%	14,4%	20,9%	10,5%	7,3%
Δ. ΑΙΓΑΛΕΩ	100,00%	15,0%	5,0%	28,1%	13,9%	22,8%	10,3%	4,9%
Δ. ΙΛΙΟΥ	100,00%	13,8%	5,1%	27,3%	14,5%	21,7%	10,7%	6,9%
Δ. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	100,00%	18,2%	5,9%	27,5%	12,7%	18,4%	9,7%	7,6%
Δ. ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	100,00%	20,3%	6,7%	27,3%	12,7%	17,3%	9,5%	6,2%

Ο πίν. 2.4-2 αποτυπώνει σε ποσοστά το επίπεδο εκπαίδευσης των απογραφέντων στην Περ. Αττικής, της Περ. Εν. Δυτ. Αττικής και των Δήμων που την συναποτελούν. Από τα στοιχεία του πίνακα αυτού μπορούν να εξαχθούν σημαντικά συμπεράσματα για το μορφωτικό προφίλ των κατοίκων της Δυτ. Αττικής και ειδικότερα του Δήμου Αγίας Βαρβάρας. Αρχικά αποτυπώνεται ότι ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας στην κατηγορία «Εγκατέλειψαν το Δημοτικό», «Απόφοιτοι Δημοτικού» και «Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου» κατέχει τα μεγαλύτερα ποσοστά **15,1%**, **24,8%**, **15,3%** αντίστοιχα, με σημαντικές διαφορές από τους υπόλοιπους δήμους (έως 5%) όταν οι υπόλοιποι

Δήμοι κυμαίνονται γύρω από τον μέσο όρο. Παράλληλα στις επόμενες κατηγορίες οι οποίες αντιστοιχούν σε εκπαιδευτικά επίπεδα απόφοιτων λυκείου και άνω, παρατηρείται ότι ο Δήμος της Αγίας Βαρβάρας κατέχει και στα τρία επίπεδα τα μικρότερα ποσοστά με διαφορές ακόμη μεγαλύτερες που αγγίζουν μέχρι 9,1%. Το αποτέλεσμα αυτό καταδεικνύει την σοβαρή έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άνω.

Ακολουθώντας την τάση που υπήρχε σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, τις δεκαετίες 1991-2011, το ποσοστό των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην πόλη υπερδιπλασιάστηκε (1991:3,9%, 2001:4,6%, 2011:11%), ωστόσο εξακολουθεί να είναι χαμηλό, συγκριτικά με το μέσο όρο στους Δήμους του Δυτικού Τομέα και του συνόλου της Περιφέρειας Αττικής (15% και 22% αντίστοιχα). Σήμερα, η κρίση ανέκοψε την αυξητική τάση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς πολλές οικογένειες δεν έχουν πλέον την οικονομική δυνατότητα να σπουδάσουν τα παιδιά τους σε πανεπιστήμια εκτός Αττικής. Από την άλλη, αναμένεται σταδιακή αύξηση του ποσοστού της μεταλυκειακής επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία με το δημόσιο δωρεάν χαρακτήρα που απέκτησε μετά το 2013 - για τις περιπτώσεις που δεν είναι επιλογή - αποτελεί υποκατάσταση της δυνητικής τριτοβάθμιας φοίτησης. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Πίνακας 2.4-3: Επίπεδο εκπαίδευσης πληθυσμού Αγίας Βαρβάρας

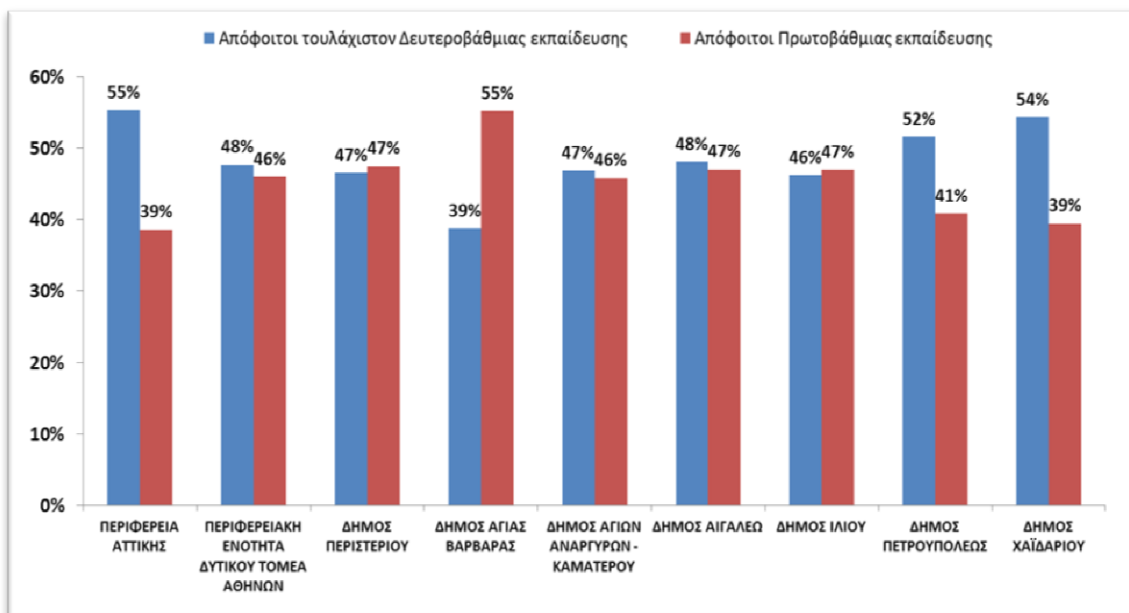
(Πηγή: Δήμος Αγίας Βαρβάρας)

Σύνολο	Πτυχιούχοι ΠΕ-ΤΕ	Πτυχιούχοι Μεταδευτεροβ. εκπαίδευσης	Απόφ. Λυκείου	Απόφ. Γυμνασίου & Πτυχιούχοι Επ.Σχολών	Απόφοιτοι Δημοτικού	Δεν αποφοίτ. από το Δημοτικό	Μη δυνάμενοι να καταταχθούν
ΠΕΡ. ΑΤΤΙΚΗΣ	849.653	238.129	1.028.488	477.337	646.441	352.623	235.763
	22%	6%	28%	12%	17%	9%	6%
Δ.ΤΟΜΕΑΣ	74.427	25.856	133.091	68.907	103.736	52.309	31.349
	15%	5%	28%	14%	21%	11%	6%
ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ	2.961	1.100	6.232	4.051	6.583	4.012	1.611
	11%	4%	23%	15%	26%	15%	6%

Από τους παραπάνω πίνακες και από το διάγραμμα που ακολουθεί γίνεται αντιληπτό ότι επιθυμητή κατάσταση εκπαίδευσης είναι εκείνη που επιτυγχάνεται σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής, την τάση αυτή ακολουθεί και η Δυτική Αττική με τους απόφοιτους τουλάχιστον Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να είναι περισσότεροι στο σύνολο του πληθυσμού. Αντίθετα στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας παρατηρείται η αντίστροφος ανάλογη κατανομή των ποσοστών με αυτά της Περιφέρειας. Το εύρημα αυτό καταδεικνύει την μεγάλη ανάγκη που υπάρχει για δράσεις προς την

κατεύθυνση της εκπαίδευσης, της προστασίας και ενίσχυσης των μαθητών και των οικογενειών τους και της αποτροπής της σχολικής διαρροής που στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας είναι ιδιαίτερα υψηλή.

Πίνακας 2.4-4: Διάγραμμα επιπέδου εκπαίδευσης πληθυσμού Δυτικής Αττικής
(Πηγή: Δήμος Αγίας Βαρβάρας)

Τέλος, πρέπει να ειπωθεί ότι μπορεί σταδιακά τις τελευταίες δεκαετίες να παρατηρείται βελτίωση του επιπέδου φοίτησης, όμως ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της πόλης εξακολουθεί να είναι εγκλωβισμένο στο χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και της μη επαγγελματικής εξειδίκευσης, με συνακόλουθα την ανεργία και τη φτώχεια και τελικά την ανακύκλωση του προβλήματος. Σε αυτή την κοινωνική ομάδα υπάρχει μεγάλη συμμετοχή των Ρομά, όπου παρά τη διαχρονικά σημαντική μείωση του φαινομένου της σχολικής διαρροής (πλέον όλα σχεδόν τα παιδιά ολοκληρώνουν τη φοίτησή τους στο δημοτικό και φοιτούν στο γυμνάσιο) το ποσοστό συμμετοχής στην δευτεροβάθμια, τη μεταδευτεροβάθμια και την τριτοβάθμια εκπαίδευση παραμένει μικρότερο του λοιπού πληθυσμού. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Συνοψίζοντας, στην Αγία Βαρβάρα τέσσερις στους δέκα κατοίκους είναι απόφοιτοι έως/και δημοτικού και περισσότεροι από τους μισούς κατοίκους (56%) απόφοιτοι γυμνασίου ή επαγγελματικής σχολής.

Ο Δήμος λειτουργεί 4 παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς με συνολική δυναμική 208 νηπίων 61 βρεφών. Εκτός από τους δημοτικούς παιδικούς σταθμούς στην πόλη λειτουργούν ο παιδικός σταθμός της Εργατικής Εστίας δυναμικότητας 20 παιδιών και ο ιδιωτικός παιδικός σταθμός «Ρόδου», με δυναμικότητα 70 παιδιά. Στους τρεις από τους τέσσερις δημοτικούς σταθμούς, οι υποδομές είναι εξαιρετικά καλές, καθώς διαθέτουν άνετες τάξεις, φυσικό φωτισμό, μαγειρεία,

πρόσβαση από τις τάξεις στον αύλειο χώρο. Μειονέκτημα αποτελεί η έλλειψη υποδομών για τη φιλοξενία παιδιών με αναπηρία - ειδικές ανάγκες. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Όλοι οι δημοτικοί παιδικόι σταθμοί συμμετέχουν στη δράση "Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής" με χρηματοδότηση από το Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013. Σε κάθε περίπτωση κριτήριο τοποθέτησης των παιδιών σε ένα παιδικό σταθμό, είναι η εγγύτητα του σταθμού με το σπίτι του παιδιού.

Όλοι οι σταθμοί λειτουργούν με ενιαίο κανονιστικό πλαίσιο και υλοποιούν πρότυπα προγράμματα προσχολικής αγωγής, δημιουργικής απασχόλησης, διατροφής, πρόληψης και αγωγής υγείας. Στα προγράμματα προσχολικής αγωγής και δημιουργικής απασχόλησης εντάσσονται και οι δραστηριότητες που γίνονται σε συνεργασία με τα Κ.Α.Π.Η, τη Δραματική Σχολή, τα Εικαστικά και το Ωδείο. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Στα προγράμματα πρόληψης και αγωγής υγείας εντάσσεται η υλοποίηση ετήσιων προγραμμάτων πρώιμης ανίχνευσης δυσκολιών με τη συνεργασία της Κοινωνικής Υπηρεσίας και την εθελοντική συνεισφορά των ιδιωτικών λογοπεδικών κέντρων που λειτουργούν στην πόλη.

Οι βρεφονηπιακοί σταθμοί του Δήμου παράγουν αξιόλογο έργο, όμως δεν μπορούν να ανταποκριθούν στα αιτήματα φιλοξενίας και ιδιαίτερα στα αιτήματα για βρέφη, γιατί έχουν περιορισμένη δυναμικότητα. Επιπλέον, λειτουργούν με ελάχιστο παιδαγωγικό, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό, γιατί δεν είναι δυνατή η αντικατάσταση των ατόμων που συνταξιοδοτήθηκαν. Τέλος, λόγω των οικονομικών δυσκολιών, υπολείπονται σε εξοπλισμό και παιδαγωγικά μέσα (σχολικό αυτοκίνητο για τη μετακίνηση των παιδιών, περισσότερα παιχνίδια αυλής, σύγχρονο παιδαγωγικό υλικό, Ηλεκτρονικά μέσα).

Στην Αγία Βαρβάρα λειτουργούν 16 μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και 5 μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δηλαδή συνολικά 21 σχολικές μονάδες. Το σχολικό έτος 2014-2015, στις 16 μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης εγγράφηκαν 1.751 μαθητές και στις 5 μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης 1.099 μαθητές δηλαδή συνολικά 2.850 μαθητές. Το σχολικό έτος 2015-2016 στην εγγράφηκαν πρωτοβάθμια εκπαίδευση 1.656 μαθητές, στη δευτεροβάθμια 1065 και συνολικά 2.721 (μείωση 5%).(Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016) Όλα τα νηπιαγωγεία του Δήμου Αγίας Βαρβάρας στεγάζονται σε κτίρια με επαρκείς προαύλιους χώρους. Μειονεκτούν όμως σε αίθουσες εκδηλώσεων. Τα περισσότερα δημοτικά σχολεία στεγάζονται σε νέα κτίρια, πλην του 4ου και 8ου τα οποία όμως έχουν επισκευαστεί. Όλα διαθέτουν χώρους άθλησης και αίθουσες εκδηλώσεων. Από τα κτίρια στα οποία στεγάζονται τα γυμνάσια και τα λύκεια, δύο είναι καινούργια, δύο είναι επισκευασμένα κι ένα είναι παλιό αλλά κατάλληλο.

Αριθμητικά, οι αίθουσες των δημοτικών σχολείων, των γυμνασίων και των λυκείων επαρκούν, γιατί υπερκαλύπτουν τις υπάρχουσες ανάγκες. Με βάση τα παραπάνω, οι κτηριακές ανάγκες δεν

είναι μεγάλες. Αυτό που χρειάζονται περισσότερο τα σχολεία είναι η διαρκής συντήρηση των κτηρίων, η οποία γίνεται από το Δήμο κάθε χρόνο, ανανέωση του εξοπλισμού τους και επιχορήγηση ανάλογη των λειτουργικών αναγκών τους. Ωστόσο, η οικονομική κατάσταση του Δήμου δυσχεραίνει την κάλυψη των αναγκών, στο βαθμό και στο χρόνο που απαιτείται, ενώ λόγω της γενικότερης οικονομικής ασφυξίας, έχουν μειωθεί σημαντικά οι χορηγίες που κάλυπταν κάποιο μέρος αυτών των αναγκών.

Σε σχέση με τη χωροταξική κατανομή των σχολικών μονάδων αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι τα δύο από τα τρία γυμνάσια χωροθετούνται στο ίδιο σημείο της πόλης. Στην κάτω Αγία Βαρβάρα η έλλειψη γυμνασίου σε συνδυασμό με την εγγύτητα αντίστοιχης σχολικής μονάδας άλλου δήμου, οδηγούν κάθε χρόνο στην συγκέντρωση πολλών αιτημάτων μεταγραφών μαθητών, εκτός Αγίας Βαρβάρας. Τέλος, επισημαίνεται η ανάγκη αύξησης των μέτρων ασφάλειας των σχολείων.

2.4.2. Απασχόληση και ανεργία

Η Αγία Βαρβάρα ανήκει στις περιοχές με πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας. Από τα στοιχεία που παρατίθενται παρακάτω για την Περιφέρεια Αττικής και την Αγία Βαρβάρα και συγκεκριμένα από τη διαφορά των δύο ποσοστιαίων μονάδων που σημειώνεται στην πόλη συγκριτικά με τα επίπεδα ανεργίας στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής κατά την απογραφή του 2011 (10,44% ζητούσαν εργασία στην Αγία Βαρβάρα - 8,34% ζητούσαν εργασία στην Περιφέρεια Αττικής), από τις έξι περίπου ποσοστιαίες μονάδες διαφοράς των απασχολούμενων Αγίας Βαρβάρας/Περιφέρειας Αττικής και το ποσοστό των καταγραφέντων ως «οικιακά», φαίνεται το μεγάλο μέγεθος της τοπικής ανεργίας και το αντίστοιχα πολύ χαμηλό ποσοστό της γυναικείας απασχόλησης. Σημειώνεται ότι η Αττική βρίσκεται στις πρώτες θέσεις σε επίπεδο Περιφέρειας στην ανεργία καταγράφοντας ποσοστό 26,9% (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, Ιανουάριος 2015).

Πίνακας 2.4-5: Πληθυσμός ανά κατάσταση απασχόλησης

(Πηγή: Ελλ. Στατ. Αρχή)

Κατάσταση	Αγία Βαρβάρα		Περ. Αττικής
Απασχολούμενοι	8.503	32,01%	37,92%
Ζητούσαν εργασία	2.774	10,44%	8,34%
Μαθητές/σπουδαστές	4.326	16,29%	15,72%
Συνταξιούχοι	4.607	17,35%	19,16%
Οικιακά	4.031	15,18%	11,03%
Λοιπά	2.309	8,69%	7,79%

Ο δευτερογενής (κατασκευές και μεταποιητικές βιομηχανίες) και ο τριτογενής (εμπόριο, παροχή υπηρεσιών) είναι οι δύο τομείς απασχόλησης που συγκεντρώνουν την μεγαλύτερη απασχόληση του πληθυσμού. Αυτό έχει ως συνέπεια λόγω της κατακόρυφης πτώσης της οικοδομικής

δραστηριότητας, της πτώσης της εμπορικής δραστηριότητας αλλά και της συνεχόμενης ύφεσης, η μέση οικογένεια της Αγίας Βαρβάρας να έχει πληγεί δραματικά.

Πίνακας 2.4-6: Απασχολούμενοι ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

(Πηγή: Ελλ. Στατ. Αρχή)

Τομέας	Απογράφη 2011	Ποσοστό %
Πρωτογενής	35	0,41%
Δευτερογενής	1.620	19,05%
Τριτογενής	6.848	80,53%

Στο σύνολο των 26.550 απογραφέντων στην Αγία Βαρβάρα, κατά τη γενική απογραφή του πληθυσμού το 2011, το 42% είναι οικονομικά ενεργοί και 58% μη ενεργοί. Οι άνδρες συμμετέχουν στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό με ποσοστό 59%, ενώ οι γυναίκες συμμετέχουν στον 41%. Ειδικότερα στο σύνολο των ανδρών οικονομικά ενεργοί είναι το 53% και οικονομικά μη ενεργοί το 47%. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τις γυναίκες είναι 33% και 67%. (Ελλ. Στατ. Αρχή, Απογραφή 2011)

Πίνακας 2.4-7: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός Αγίας Βαρβάρας, 2011

(Πηγή: Ελλ. Στατ. Αρχή)

Κατάσταση απασχόλησης	Σύνολο	Άνδρες	Ποσοστό	Γυναίκες	Ποσοστό
ΣΥΝΟΛΟ	26.550	12.650		13.900	
Οικονομικά ενεργοί	11.277	6.665	59%	4.612	41%
	42%	53%		33%	
Μη ενεργοί	15.273	5.985	39%	9.288	61%
	58%	47%		67%	

Από τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό απασχολείται το 75% και είναι άνεργοι το 25%. Στους απασχολούμενους οι άντρες αποτελούν το 59% και οι γυναίκες το 41 %, ενώ στους ανέργους οι άντρες αποτελούν το 58% και οι γυναίκες το 42%. Από τους ανέργους είχαν απασχοληθεί στο παρελθόν το 72% ενώ το 28 % των ανέργων είναι νέοι άνεργοι. (Ελλ. Στατ. Αρχή, Απογραφή 2011)

Ο Δήμος έχει παράλληλα οργανώσει υπηρεσιακή μονάδα για την προώθηση της απασχόλησης η οποία λειτουργεί πάνω από 10 χρόνια. Η υπηρεσία αυτή σχεδιάζει και εφαρμόζει τοπικά προγράμματα ή συμμετέχει σε δράσεις που υλοποιούνται από άλλους φορείς για την προώθηση της απασχόλησης στην περιοχή του Δήμου. Μερικά για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της πόλης, συμβάλλοντας στον επαγγελματικό προσανατολισμό, την επαγγελματική κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση αυτού του δυναμικού. (Πηγή: Δήμος Αγίας Βαρβάρας.)

2.4.3. Φυσιογνωμία εθνοτοπικών πληθυσμιακών ομάδων

Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας καθότι αποτελούσε προαστιακός Δήμος της Αττικής από την κατοίκηση του μέχρι σήμερα, αποτέλεσε ένα συλλεκτήριο διαφόρων εθνοτοπικών ομάδων πληθυσμών ιδιαίτερων χαρακτηριστικών. Σήμερα είναι ένας πολυσυλλεκτικός Δήμος, καθιστώντας την Αγία Βαρβάρα μία πόλη με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά λόγω του πολυπολιτισμικού ιστού της και της σημαντικής παρουσίας ευπαθών κοινωνικών ομάδων όπως είναι οι Τσιγγάνοι, οι Παλινοστούντες Πόντιοι και την τελευταία δεκαετία οι οικονομικοί μετανάστες.

Η πληθυσμιακή σύνθεση αποτελείται από τρεις βασικές πληθυσμιακές ομάδες Τσιγγάνων, παλινοστούντων και μεταναστών. Οι ομάδες αυτές αποτελούν περίπου το 30% του τοπικού πληθυσμού, γεγονός που αναδεικνύει την ιδιαίτερη κοινωνική ταυτότητα της πόλης της Αγίας Βαρβάρας αλλά και το πλήθος και τη συνθετότητα των προβλημάτων που καλείται να αντιμετωπίσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση καθώς πρόκειται για ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, με χαμηλά εισοδήματα, ιδιαίτερα πολιτισμικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά εξαιτίας των οποίων ορισμένες φορές υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό και δυσκολίες κοινωνικής ένταξης.

Διαχρονικά από την κατοίκηση του οικισμού και έπειτα, διάφορες πληθυσμιακές ομάδες συνέθεσαν το μωσαϊκό των πληθυσμών που συναντάει κανείς σήμερα στα διοικητικά όρια του Δήμου. Πιο συγκεκριμένα αυτές οι ομάδες ήταν οι Τσιγγάνοι, οι παλινοστούντες Πόντιοι, οι Κρήτες, οι Αστυπαλίτες και οι πρόσφυγες.

Τσιγγάνοι

Οι τσιγγάνοι σήμερα προσεγγίζουν το 10-12% του συνολικού πληθυσμού. Συμπεριλαμβάνονται μεταξύ των πρώτων κατοίκων της Αγίας Βαρβάρας και σήμερα δεν εμφανίζουν συγκεκριμένη χωρική συγκέντρωση αλλά βρίσκονται διάσπαρτοι σε όλη την περιοχή της Αγίας Βαρβάρας, με μοναδική τάση συγκέντρωσης ίσως στην περιοχή γύρω από τον Ι.Ν. Παναγίας Ελεούσης.

Βάσει πληθυσμιακών στοιχείων του πανελληνίου μορφωτικού συλλόγου Ρομά της Αγίας Βαρβάρας, οι τσιγγάνοι της Αγίας Βαρβάρας προσεγγίζουν τον αριθμό των 3.235 καταγεγραμμένων κατοίκων και διαμένουν σε 786 νοικοκυριά.

Στην παρακάτω εικόνα γίνεται προσπάθεια προσδιορισμού της χωρικής συγκέντρωσης των Ρομά, στην επισημασμένη περιοχή με μπλε γραμμή. Απεικονίζεται η περιοχή εκείνη στην οποία κατά κύριο λόγο σήμερα διαμένουν Ρομά.

Σχήμα 2.4-1: Συγκέντρωση Τσιγγάνων
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Παλινοστούντες Πόντιοι – Πρόσφυγες

Με την άφιξη των Ποντίων, από τα μέσα της δεκαετίας του 1960, δημιουργήθηκε στο τότε Δήμο Αιγάλεω συνοικία περίπου 3.000 κατοίκων, τα «Ρωσικά», στα Νταμαράκια, στα όρια του Αιγάλεω και της σημερινής Αγίας Βαρβάρας. Τμήμα αυτής της περιοχής εμπίπτει σήμερα στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας. Το τμήμα αυτής της περιοχής εγκατάστασης σήμερα βρίσκεται στο νότιο τμήμα του Δήμου ή αλλιώς στην «κάτω Αγία Βαρβάρα». Εκεί διαμένουν σήμερα Παλινοστούντες Πόντιοι, βορειοηπειρώτες και Ρομά.

Στο παρακάτω σχήμα γίνεται προσπάθεια προσδιορισμού της χωρικής συγκέντρωσης αυτού του πληθυσμού:

Σχήμα 2.4-2: Συγκέντρωση Ποντίων
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Επίσης κατά την περίοδο εκείνη αξίζει να αναφερθεί ότι οικοδομούνται 32 προσφυγικές πολυκατοικίες με σκοπό την στεγαστική αποκατάσταση των παλινοστούντων – προσφύγων. Σήμερα αυτές οι κατοικίες συνθέτουν ένα μωσαϊκό εθνοτήτων καθώς φιλοξενούν διάφορες ομάδες πληθυσμών όπως Ρομά, Παλινοστούντες Πόντιοι, καθώς και κάποιες οικογένειες Μικρασιατικού γένους.

Σχήμα 2.4-3: Προσφυγικές Πολυκατοικίες
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

2.4.4. Πολιτιστική πραγματικότητα και αθλητισμός

Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας παρά το μικρό μέγεθός του αλλά και την δυσχερή οικονομική κατάσταση όπως βρίσκονται οι περισσότεροι Δήμοι στην Ελλάδα, διατηρεί ένα πολιτιστικό πρόγραμμα ιδιαίτερα πλούσιο και συντηρεί μια ιδιαίτερη πολιτιστική κληρονομιά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η σύγκριση μεταξύ των Δήμων της Δυτικής Αθήνας όπου οι περισσότεροι Δήμοι έχουν εγκαταλείψει πολλά από τα πολιτιστικά προγράμματα και δρώμενα τους λόγω οικονομικών δυσκολιών.

Οι πολιτιστικές δομές του Δήμου είναι αρκετές. Σημαντική δομή για την πολιτιστική κληρονομιά είναι η Ανώτερη Σχολή Δραματικής Τέχνης «Ιάκωβος Καμπανέλλης». Λειτουργεί μη κερδοσκοπικά στο πλαίσιο της ΔΗ.Κ.Ε.Α.Β. Καταγράφει μια πολύ επιτυχημένη πορεία από το 1999 που δημιουργήθηκε. Και έχει τιμηθεί με την παρουσία πλήθους ακαδημαϊκών και καλλιτεχνών με προεξέχοντα τον κορυφαίο συγγραφέα Ιάκωβο Καμπανέλλη. (Πηγή: <http://dramaschool.gr/>)

Στον Δήμο λειτουργεί Δημοτικό Ωδείο και εντάσσεται στο πλαίσιο της δημοτικής επιχείρησης Είναι ένας πρωτοποριακός μουσικός οργανισμός, αναγνωρισμένος από το Υπουργείο Πολιτισμού, στον οποίο διδάσκουν καταξιωμένοι καθηγητές και διδάσκονται όλα τα όργανα: κλασικά, παραδοσιακά και μοντέρνα, κλασικό και ελαφρύ τραγούδι, θεωρία της μουσικής και όλα τα ανώτερα θεωρητικά μαθήματα, πτυχίο αρμονίας, πτυχίο αντίστιξης, πτυχίο φούγκας, δίπλωμα σύνθεσης, μονωδία, μελοδραματική τέχνη, μουσική προπαιδεία (σύστημα Ο[^]), βυζαντινή μουσική, Διεύθυνση Ορχήστρας, Διεύθυνση Χορωδίας και Διεύθυνση Φιλαρμονικής. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Το κέντρο εικαστικών τεχνών είναι μια νέα δομή του Δήμου που στόχο έχει την προσέλκυση πολιτών οι οποίοι επιθυμούν να αναπτύξουν τις καλλιτεχνικές τους δεξιότητες. Η προσέλευση κρίνεται χαμηλή διότι οι πολίτες αφενός δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο κόστος των μαθημάτων αφενός και αφετέρου δεν υπάρχει η σχετική κουλτούρα.

Η Δημοτική Σχολή Χορού λειτουργεί και αυτή στο πλαίσιο της ΔΗ.Κ.Ε.Α.Β (δημοτική επιχείρηση). Ως χώρος στέγασης χρησιμοποιείται το κτήριο της Ένωσης Ποντίων η οποία βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της πόλης, εύκολα προσβάσιμο. Η πολυετής λειτουργία, οι επιτυχίες και η υψηλή ποιότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που παρέχει έχουν συμβάλει στην εδραίωση συνεργασιών της Σχολής με σημαντικούς φορείς πολιτισμού και χορηγούς, καθώς επίσης και στην καλή της φήμη, τοπικά και υπερτοπικά.

Στον Δήμο λειτουργεί και δημοτική βιβλιοθήκη η οποία διαθέτει περισσότερους από 12.000 τίτλους βιβλίων και έχει εγγεγραμμένα 3.184 μέλη. Επίσης, διαθέτει αξιόλογο Παιδικό Τμήμα που περιέχει βιβλία που απευθύνονται σε παιδιά από νηπιακής έως εφηβικής ηλικίας. Στο πλαίσιο προώθησης της φιλαναγνωσίας στα παιδιά, οργανώνονται στο χώρο της βιβλιοθήκης εκπαιδευτικά προγράμματα με τη συνεργασία των σχολείων τα οποία περιλαμβάνουν επισκέψεις γνωριμίας, και ανάπτυξη ημερήσιου εκπαιδευτικού προγράμματος προσχολικής ηλικίας για τη βιβλιοθήκη. Η

Βιβλιοθήκη λειτουργεί ως Αναγνωστήριο και ως δανειστική βιβλιοθήκη. Ως αναγνωστήριο διαθέτει επάρκεια χώρου για παράλληλη ανάγνωση 15-20 ατόμων και ελεύθερη χρήση του διαδικτύου. Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται σημαντική αύξηση στους δανεισμούς βιβλίων ως και 100% από το 2008 και μέχρι σήμερα. (Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Παράλληλα με όλες τις δράσεις και δομές του δήμου σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο για προσέλκυση όλο και περισσότερων δημοτών στις πολιτιστικές εκδηλώσεις γίνεται προσπάθεια εκσυγχρονισμού των αθλητικών εγκαταστάσεων με σκοπό την ανάπτυξη και προσφορά περισσότερων δραστηριοτήτων και σε αυτό τον τομέα με αποτέλεσμα την βελτίωση της υγείας των δημοτών του.

Στην Αγία Βαρβάρα χωρίς τα έργα σε εξέλιξη λειτουργούν οι παρακάτω υποδομές:

Πίνακας 2.4-8: Υποδομές αθλητισμού της Αγίας Βαρβάρας
(Πηγή: Δήμος Αγίας Βαρβάρας)

Αριθ	Αθλητικοί χώροι	Άθλημα που φιλοξενείται	Λειτουργία
2	Γήπεδα μπάσκετ - βόλεϊ, ανοιχτά 14x28, περιφραγμένα, Άλσος Ειρήνης και Μ. Αλεξάνδρου.	Μπάσκετ	Ελεύθερος χώρος
1	Γήπεδο μπάσκετ - βόλεϊ, ανοιχτό 14x28, τέρμα Δεληγιάννη ΠΑΝΘΕΟΝ,	Μπάσκετ	Ελεύθερος χώρος
1	Γήπεδο μπάσκετ 14x28, πλατεία Νέας Γενιάς	Μπάσκετ	Ελεύθερος χώρος
1	Γήπεδο Τένις 20x40 τμ, οδός Κυκλάδων	Τένις	5μμ-11μμ
1	Κλειστό γυμναστήριο "Νίκης 2ου Λυκείου"	Μπάσκετ	3.30 -11.30 με την ευθύνη των Σωματείων
1	Κλειστό γυμναστήριο Ραιδεστού 2α	Μπάσκετ, Ρυθμική Γυμναστική, Βόλεϊ	3μμ-11μμ
1	Αίθουσα γυμναστικής Πλούτωνος 60	Επιτραπέζια αντισφαίριση & tae kwon do	5 μμ -11 μμ
1	Γυμναστήριο αεροβικής και μυϊκής ενδυνάμωσης, Στέγη Ποντίων	Αεροβική και Ενδυνάμωση	7π.μ - 11μμ
1	Γήπεδο ποδοσφαίρου Ριμινίτικα (ανακατασκευή)	Ποδόσφαιρο	

Σημαντική έλλειψη βέβαια αποτελεί η απουσία ενός γηπέδου ποδοσφαίρου μεγάλων διαστάσεων. Το γήπεδο για την Αγία Βαρβάρα αποτελεί ζωτικής σημασίας υποδομή καθώς μεγάλη μερίδα των συλλόγων και ομάδων που δραστηριοποιούνται στον Δήμο δεν έχουν αθλητικό χώρο να προπονηθούν, επίσης η απουσία γηπέδου στερεί από τους Δημότες έναν αξιοπρεπή χώρο όπου θα μπορούσαν να αθληθούν ατομικά ή ακόμη και να απολαύσουν μια βόλτα.

Ισάξιας σημασίας έλλειψη αποτελεί και η απουσία Δημοτικού κολυμβητηρίου. Μια χρόνια ανάγκη των κατοίκων της πόλης η οποία φαίνεται σύντομα να ικανοποιείται με την ολοκλήρωση της κατασκευής του κολυμβητηρίου.

Τα κυριότερα έργα σε εξέλιξη αυτή την στιγμή για τα οποία είτε έχει ολοκληρωθεί η δημοπράτηση από την περιφέρεια Αττικής είτε αναμένεται να γίνει στο επόμενο χρονικό διάστημα είναι: α) Η έκταση στην Βιοχρώμ η οποία προορίζεται για αστική ανάπλαση μικτών χρήσεων, β) Το δημοτικό κολυμβητήριο, γ) Η ανακατασκευή του κτηρίου Τσιλιβάκου το οποίο προορίζεται να στεγάσει κοινωνικές και πολιτιστικές δομές του Δήμου, δ) Το γήπεδο ποδοσφαίρου στα Ριμινίτικα, ε) Η ανακατασκευή της γέφυρας Στ. Σαράφη, ζ) Η κατασκευή κοινόχρηστου χώρου πρασίνου και αθλητισμού σε τμήματα οικοδομικών τετραγώνων επί της οδού Π.Π. Γερμανού.

Σχήμα 2.4-4: Έργα υποδομής σε εξέλιξη
(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

2.5. Τεχνικές υποδομές

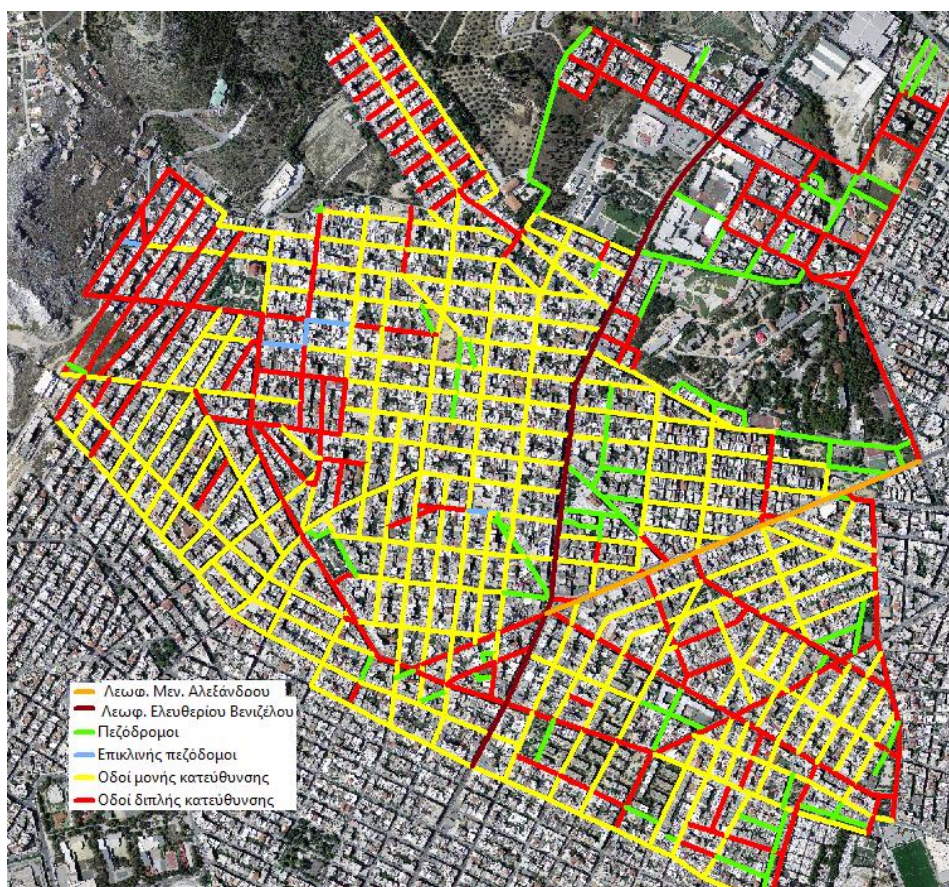
2.5.1. Οδικό δίκτυο – Μεταφορές

Το οδικό δίκτυο του Δήμου είναι ασφαλτοστρωμένο και βρίσκεται γενικά σε καλή κατάσταση. Το κεντρικό δίκτυο είναι περίπου 3 χιλιόμετρα και περιλαμβάνει τις οδούς Μεγάλου Αλεξάνδρου και Ελευθερίου Βενιζέλου, ενώ το δευτερεύον είναι περίπου 55 χιλιόμετρα και καλύπτει επαρκώς ολόκληρη την επιφάνεια του Δήμου όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα και σχήμα.

Πίνακας 2.5-1: Οδικό δίκτυο Αγίας Βαρβάρας

(Πηγή: Δήμος Αγίας Βαρβάρας)

Οδικό Δίκτυο	Μήκος (m)
Οδοί Διπλής κυκλοφορίας	18.616
Οδοί Μονής κυκλοφορίας	30.195
Πεζόδρομοι	5.978
Επικλινείς πεζόδρομοι με κλίμακα	314
Σύνολο	55.103

Σχήμα 2.5-1: Οδικό δίκτυο Αγίας Βαρβάρας

(Πηγή προέλευσης δεδομένων: Δήμος Αγίας Βαρβάρας, Ιδία Επεξεργασία)

Στις οδούς με μεγάλη κλίση που εντοπίζονται κυρίως στο Βόρειο τμήμα της πόλης (Άνω Αγία Βαρβάρα) έχει τοποθετηθεί αντιολισθητικός ασφαλτοτάπητας ή αντιολισθητικές γραμμωτές πλάκες. Γίνονται περιοδικές ασφαλτοστρώσεις στους δρόμους που παρουσιάζονται οι μεγαλύτερες φθορές. Με την πάροδο του χρόνου το δίκτυο υφίσταται μια φυσιολογική φθορά λόγω της παλαιότητας και των επεμβάσεων/ εκσκαφών από τους οργανισμούς κοινής ωφέλειας, οπότε είναι απαραίτητη η περιοδική συντήρηση και ανακατασκευή της ασφαλτόστρωσης σε συγκεκριμένους δρόμους. Σε εξέλιξη βρίσκονται έργα για την συντήρηση και ασφαλτόστρωση και ανάπλαση στις οδούς Παλαιών Πολεμιστών, Λυκούργου, Μαρίνου Αντύπα, Καραολή και Πυθαγόρα., Π.Π Γερμανού και Αγίας Μαρίας.

Σχήμα 2.5-2: Έργα συντήρησης οδοποιίας σε εξέλιξη
(Πηγή προέλευσης δεδομένων: Δήμος Αγίας Βαρβάρας, Ιδία Επεξεργασία)

Οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις στο Δήμο έχουν γίνει σύμφωνα με κυκλοφοριακή μελέτη που έχει συνταχθεί. Τα έργα κατασκευής του σταθμού του μετρό στην κεντρική πλατεία της πόλης δυσχεραίνουν την κυκλοφορία στην πόλη και επιβαρύνουν το οδικό δίκτυο με την κίνηση των βαρέων οχημάτων του εργοταξίου. Κρίνεται αναγκαία η εκπόνηση νέας κυκλοφοριακής μελέτης

για τις απαραίτητες ρυθμίσεις μετά την λειτουργία του σταθμού στην πλατεία Παναγίας Ελεούσας. Πρόβλημα αποτελεί η έλλειψη χώρων στάθμευσης η οποία επιβαρύνει σημαντικά τους οδικούς άξονες.

Τα πεζοδρόμια στο κεντρικό οδικό δίκτυο (Ελευθερίου Βενιζέλου και Μεγάλου Αλεξάνδρου) έχουν ανακατασκευαστεί τα τελευταία χρόνια, έχουν ικανοποιητικό πλάτος, προσβάσεις για Α.με.Α., εσοχές στάθμευσης, καθιστικά, σύγχρονο φωτισμό και διευκολύνουν την πρόσβαση των κατοίκων στο κέντρο της πόλης.

Η κατάσταση των πεζοδρομίων στο υπόλοιπο δίκτυο κρίνεται γενικά από τεχνικής πλευράς ικανοποιητική στο μεγαλύτερο μέρος. Παρόλη όμως την συνεχή ανανέωση ή κατασκευή νέων πεζοδρομίων με διάφορα έργα (πχ. Μαρίνου Αντύπα & Αγίας Βαρβάρας), υπάρχουν ακόμη αρκετά σημεία όπου τα πεζοδρόμια χρειάζονται βελτίωση.

Όσον αφορά τις διαστάσεις των πεζοδρομίων, γενικά δεν είναι ικανοποιητικές. Πιο συγκεκριμένα, το πλάτος των περισσότερων από τα υφιστάμενα πεζοδρόμια είναι 1 έως 1,20 μέτρα, ενώ το ωφέλιμο πλάτος μειώνεται ακόμη περισσότερο λόγω της ύπαρξης διαφόρων εμποδίων όπως δένδρα, κολώνες, σκάλες κατοικιών. Επίσης πρόβλημα αποτελούν οι απότομες κλίσεις ή τα κλιμακωτά επίπεδα πεζοδρομίων λόγω της μορφολογίας του εδάφους στην Άνω Αγία Βαρβάρα.

Η δυσλειτουργία των υφιστάμενων πεζοδρομίων σε συνδυασμό με την στάθμευση των αυτοκινήτων κατά μήκος όλων των δρόμων καθιστά πολύ δύσκολη, και πολλές φορές επικίνδυνη, την ελεύθερη κίνηση των πεζών και ιδιαίτερα συγκεκριμένων ομάδων του πληθυσμού όπως τα παιδιά, άτομα της τρίτης ηλικίας, άτομα που χρησιμοποιούν ή οδηγούν οποιουδήποτε τύπου αμαξίδια, κ.λπ.

Οι πεζόδρομοι δεν καταλαμβάνουν μεγάλη έκταση, είναι διάσπαρτοι στην πόλη και συνήθως είναι σε επαφή ή περικλείουν πλατείες και σχολεία. Παρότι είναι καλά διαμορφωμένοι, προκύπτουν προβλήματα διαχείρισης που μειώνουν τη λειτουργικότητά τους κυρίως λόγω κίνησης και στάθμευσης αυτοκινήτων. Η διασύνδεση των υφιστάμενων πεζοδρόμων και η επέκτασή τους μέσω ενός δικτύου πεζοδρόμων-ποδηλατοδρόμων όπως προαναφέρεται θα βελτιώσει σε σημαντικό βαθμό την κινητικότητα στην πόλη.

Η οργάνωση της λειτουργίας των πεζοδρόμων είναι αναγκαία προκειμένου να εξασφαλίζονται διαδρομές χωρίς αυτοκίνητα, η στάθμευση των οχημάτων των κατοίκων και η διέλευση οχημάτων για λόγους ανάγκης. Η οργάνωση της λειτουργίας προβλέπεται στον Κανονισμό Διαχείρισης Κοινόχρηστων Χώρων του Δήμου.

Το Μετρό στην πόλη

Ο νέος σταθμός του Μετρό στην Αγία Βαρβάρα, επέκταση της γραμμής 3 από την Αγία Μαρίνα προς τον Πειραιά, μήκους 7,6 χιλιομέτρων με 6 σταθμούς (Αγία Βαρβάρα, Κορυδαλλός, Νίκαια,

Μανιάτικα, Πειραιάς Δημοτικό Θέατρο), αναμένεται να παραδοθεί στο κοινό μεταξύ 2017 και 2018.

Εικόνα 2.5-1: Σταθμός Μετρό «Αγία Βαρβάρα»

Το Μετρό έχει συμβάλει σημαντικά και στην ανάπτυξη των περιοχών απ' όπου συνέπεσε η διέλευσή του. Νέες κατοικίες, αλλαγές στο οδικό δίκτυο, αύξηση του εμπορίου και των υπηρεσιών τοπικού χαρακτήρα και της πολιτιστικής ζωής είναι στοιχεία που προωθήθηκαν σε πολλές περιοχές με αποτέλεσμα την βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και επισκεπτών της πόλης. Για την υποδοχή του νέου, σημαντικού έργου, ο Δήμος προετοιμάζει το κέντρο της πόλης ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή και άνετη κυκλοφορία οχημάτων, κατοίκων και επισκεπτών και η λειτουργία της τοπικής αγοράς. Η προετοιμασία περιλαμβάνει επανασχεδιασμό της κυκλοφορίας στο οδικό δίκτυο, κυκλοφοριακές παρεμβάσεις γύρω από την περιοχή του νέου σταθμού του Μετρό, δημιουργία νέου χάρτη συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης, διαμόρφωση των ελεύθερων χώρων για την άνετη διέλευση των πεζών, κατασκευή οδών ήπιας κυκλοφορίας και πεζοδρόμων, κατασκευή υπόγειων σταθμών στάθμευσης,

Το υπόγειο parking που θα δημιουργηθεί, έχει χωροθετηθεί στα οικοπέδα παραπλεύρως του Δημαρχείου και στο σταθμό του Μετρό, ώστε να μην επιβαρυνθεί κυκλοφορικά η πόλη στην πλατεία Παναγίας Ελεούσας. Για το έργο αυτό έχει ολοκληρωθεί η προκαταρκτική μελέτη, έχει γίνει ο χαρακτηρισμός του χώρου και βρίσκεται στη φάση της απαλλοτρίωσης του χώρου. Για τη

βελτίωση της λειτουργίας του ήδη λειτουργούντος σταθμού της Αγίας Μαρίνας, μελετάται ανάπλαση στο χώρο.

2.5.2. Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών

2.5.2.1. Διαχείριση Αστικών Απορριμμάτων

Το σύστημα αποκομιδής στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας σήμερα περιλαμβάνει τέσσερα (4) καθημερινά προγράμματα αποκομιδής σύμμεικτων απορριμμάτων και ένα (1) καθημερινό πρόγραμμα ανακύκλωσης.

Στα όρια του Δήμου αναπτύσσεται δραστηριότητα του ΕΔΣΝΑ με τη συμμετοχή του Δήμου για τη διαχείριση ανακυκλώσιμων. Ο Δήμος έχει συνάψει σύμβαση συνεργασίας με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης - Ανακύκλωσης ΑΕ (ΕΕΑΑ ΑΕ) για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας (χαρτί, πλαστικό, γυαλί, μέταλλο).

Το πρόγραμμα ανακύκλωσης εφαρμόζεται με κάδους ανακύκλωσης (μπλε κάδοι) 1100 lt περίπου. Η ΕΕΑΑ έχει προμηθεύσει το Δήμο με ένα (1) όχημα ανακύκλωσης 16 m³. Δράσεις σε αυτήν την κατεύθυνση αναπτύσσονται στα όρια του Δήμου και άλλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο χώρο αυτό, πιο συγκεκριμένα οι εξής:

- ΦΩΤΟΚΥΚΛΩΣΗ ΑΕ (για την ανακύκλωση λαμπτήρων ατμών Υδραργύρου, Νατρίου, Φθορίου και άλλων λαμπτήρων)
- ΑΦΗΣ ΑΕ (για την ανακύκλωση φορητών ηλεκτρικών στηλών – μπαταριών και γίνεται σε ειδικούς κάδους σε κεντρικά σημεία του Δήμου καθώς και σε άλλες δημοτικές εγκαταστάσεις, φορείς, σχολεία και εμπορικά καταστήματα και επιχειρήσεις που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον.

Σε ότι αφορά τα ογκώδη και τα πράσινα απόβλητα, αυτά συλλέγονται χωριστά από τα σύμμεικτα απόβλητα. Σύμφωνα με τον Κανονισμό Καθαριότητας του Δήμου, η αποκομιδή, μεταφορά και διάθεση των ογκωδών αστικών απορριμμάτων (έπιπλα, οικιακές συσκευές, στρώματα, πράσινα κλπ), γίνεται μέσα σε 3 ημέρες, από την αρμόδια υπηρεσία καθαριότητας του Δήμου. (Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Αγίας Βαρβάρας, 2016)

Στο Δήμο λειτουργεί τηλεφωνική γραμμή στην οποία οι δημότες μπορούν να αναφέρουν οποιοδήποτε θέμα σχετικά με την καθαριότητα και την ανακύκλωση. Δράσεις που δεν υλοποιούνται στο Δήμο είναι η ανακύκλωση χρησιμοποιημένων μαγειρικών ελαίων (τηγανελαιών), η ανακύκλωση ενδυμάτων, υποδημάτων και οικιακού εξοπλισμού, όπως επίσης και η ανακύκλωση φαρμάκων.

Για την αποκομιδή των σύμμεικτων απορριμμάτων αλλά και των ανακυκλώσιμων υλικών στον δήμο Αγίας Βαρβάρας υφίσταται ένα ευρύ δίκτυο κάδων, διαφόρων τύπων και μεγεθών.

Από την καταγραφή που πραγματοποιήθηκε διαπιστώθηκε ότι το δίκτυο των κάδων αποτελούν οι παρακάτω κατηγορίες κάδων:

- ΚΑΔΟΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ. Είναι οι κάδοι που χρησιμοποιούνται για την απόρριψη σύμμικτων υλικών, είναι πράσινου χρώματος και χωρητικότητας περίπου 1100lt.

- ΚΑΔΟΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΙΚΡΟΙ. Είναι οι κάδοι που χρησιμοποιούνται για την απόρριψη σύμμικτων υλικών, είναι πράσινου χρώματος και χωρητικότητας περίπου 600lt.

- ΚΑΔΟΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΜΠΛΕ. Είναι οι κάδοι που χρησιμοποιούνται για την απόρριψη ανακυκλώσιμων υλικών, είναι μπλε χρώματος και χωρητικότητας περίπου 1100lt.

- ΚΑΜΠΑΝΕΣ ΓΥΑΛΙ. Είναι οι κάδοι που χρησιμοποιούνται για την απόρριψη γυάλινων υλικών, είναι μπλε χρώματος, σχήματος καμπανοειδούς και χωρητικότητας περίπου 1500lt.

- ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ. Είναι οι υπογειοποιημένοι κάδοι/χώροι που χρησιμοποιούνται για την απόρριψη οικιακών απορριμμάτων όπως τα απόβλητα από κήπους, τα υπολείμματα τροφών και μαγειρείων, είναι καφέ χρώματος, κυλινδρικού σχήματος και χωρητικότητας περίπου 3000lt.

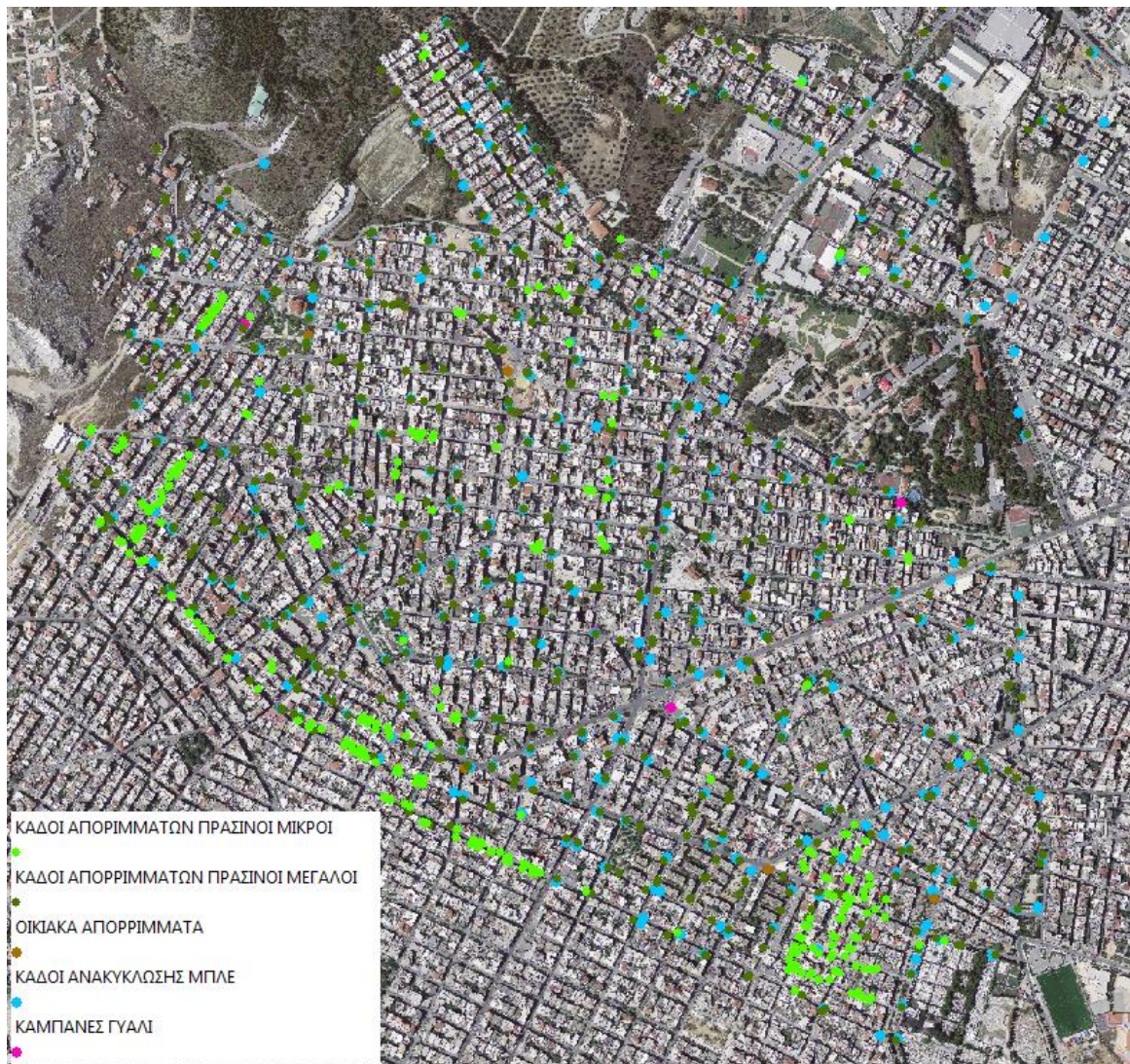
Οι κατηγορίες αυτές ποσοτικοποιούνται όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2.5-2: Συνολικός αριθμός κάδων

(Πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

Είδος κάδου	Ποσότητα
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μεγάλοι	650
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μικροί	290
Κάδοι ανακύκλωσης μπλε	344
Καμπανοειδής κάδοι γυαλί	5
Κάδοι οικιακά απορρίμματα	6

Η χωρική κατανομή των κάδων φαίνεται στο παρακάτω σχήμα:

Σχήμα 2.5-3: Γεωγραφικές θέσεις των κάδων

Εν συνεχεία παρατίθεται η πυκνότητα των κάδων ανά τ.χλμ. όπως επίσης και η αντιστοιχία μονάδας κάδου σε κατοίκους. Οι αριθμοί αυτοί εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2.5-3: Πυκνότητες κάδων στο σύνολο της περιοχής μελέτης

Είδος κάδου	Ποσότητα	Πυκνότητα κάδων σε Km ²	Αντιστοιχία μονάδας κάδου σε κατοίκους
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μεγάλοι	650	301	41
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μικροί	290	134	92
Κάδοι ανακύκλωσης μπλε	344	159	77
Καμπανοειδής κάδοι γυαλί	5	2	5.310
Κάδοι οικιακά απορρίμματα	6	3	4.425

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι η πυκνότητα των πράσινων κάδων σύμμικτων υλικών και των κάδων ανακύκλωσης θεωρείται ικανοποιητική εφόσον κάνουμε την παραδοχή ότι ο μέσος κάτοικος ανά ημέρα παράγει περίπου από 1,2 έως 1,5 kg απορρίμματα τότε η αντιστοιχία μονάδας κάδου σε κατοίκους κρίνεται επαρκής. Στην συνέχεια πραγματοποιήθηκε διαχωρισμός των κάδων ανά πολεοδομική ενότητα από όπου προέκυψε ο παρακάτω πίνακας με τις αντίστοιχες πυκνότητες:

Πίνακας 2.5-4: Πυκνότητες κάδων ανά πολεοδομική ενότητα

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1 (ΒΟΡΕΙΑ)			
Είδος κάδου	Ποσότητα	Πυκνότητα κάδων ανά Km ²	Αντιστοιχία μονάδας κάδου σε κατοίκους
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μεγάλοι	123	215	37
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μικροί	65	114	70
Κάδοι ανακύκλωσης μπλε	51	89	90
Καμπανοειδής κάδοι για γυαλί	1	2	4573
Κάδοι για οικιακά απορρίμματα	1	2	4573
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2 (ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ)			
Είδος κάδου	Ποσότητα	Πυκνότητα κάδων ανά Km ²	Αντιστοιχία μονάδας κάδου σε κατοίκους
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μεγάλοι	208	252	35
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μικροί	27	33	266
Κάδοι ανακύκλωσης μπλε	109	132	66
Καμπανοειδής κάδοι για γυαλί	2	2	3594
Κάδοι για οικιακά απορρίμματα	2	2	3594
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3 (ΔΥΤΙΚΑ)			
Είδος κάδου	Ποσότητα	Πυκνότητα κάδων ανά Km ²	Αντιστοιχία μονάδας κάδου σε κατοίκους

Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μεγάλοι	179	477	39
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μικροί	115	306	60
Κάδοι ανακύκλωσης μπλε	91	243	76
Καμπανοειδής κάδοι για γυαλί	1	3	6927
Κάδοι για οικιακά απορρίμματα	1	3	6927
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4 (ΝΟΤΙΑ)			
Είδος κάδου	Ποσότητα	Πυκνότητα κάδων ανά Km²	Αντιστοιχία μονάδας κάδου σε κατοίκους
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μεγάλοι	140	363	56
Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μικροί	83	215	95
Κάδοι ανακύκλωσης μπλε	93	241	85
Καμπανοειδής κάδοι για γυαλί	1	3	7863
Κάδοι για οικιακά απορρίμματα	2	5	3932

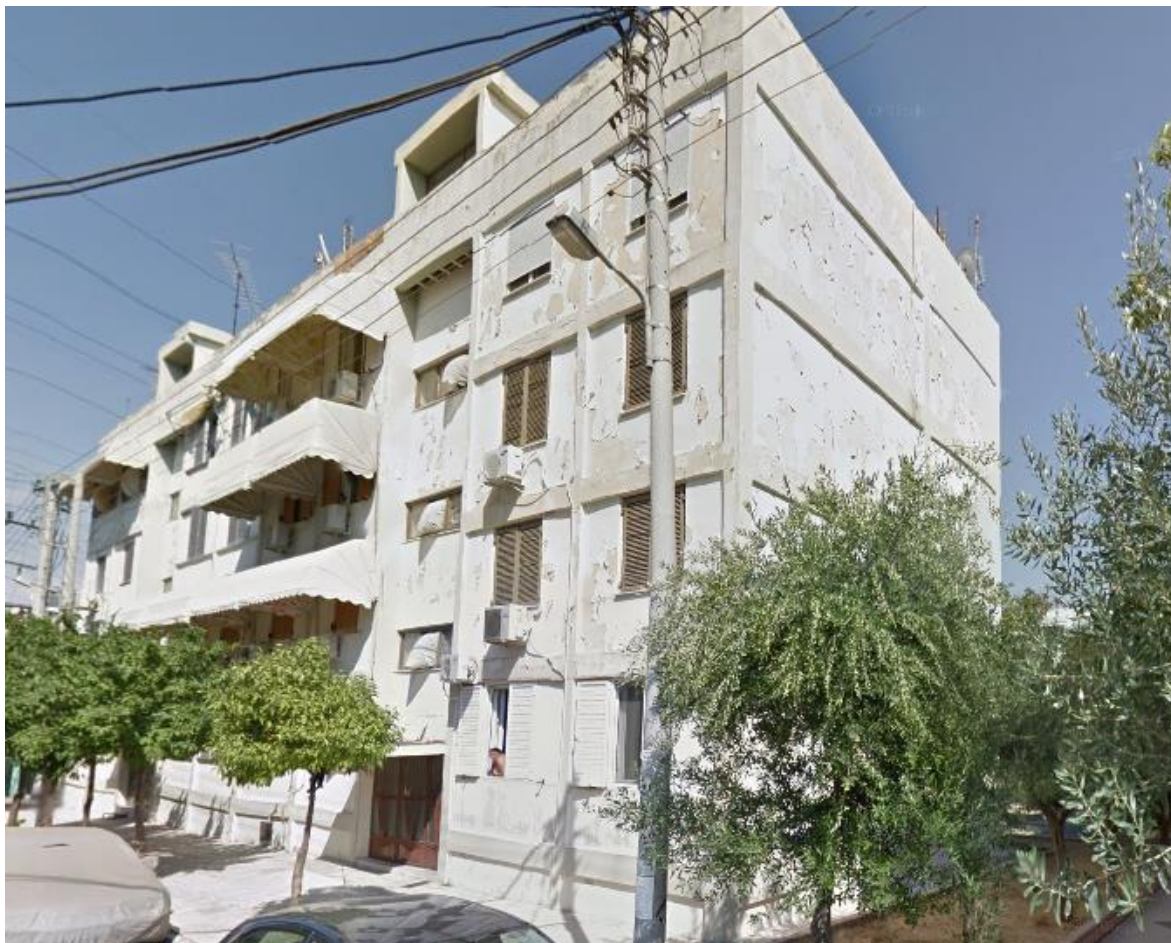
Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι την ικανοποιητικότερη πυκνότητα κάδων σύμμικτων απορριμμάτων την κατέχει η δυτική πολεοδομική ενότητα και δευτερευόντως η νότια πολεοδομική ενότητα ενώ η πυκνότητα κατοίκησης ήταν αντίστροφη. Από το γεγονός αυτό αντιλαμβανόμαστε ότι οι κατανομές των κάδων απορριμμάτων ακολουθούν την πυκνότητα κατοίκησης. Την πυκνότερη κατανομή κάδων ανακύκλωσης την κατέχει η δυτική πολεοδομική ενότητα και δευτερευόντως η νότια πολεοδομική ενότητα με ποσότητες μονάδων 243 και 241 κάδοι ανακύκλωσης ανά Km² αντίστοιχα γεγονός που καταδεικνύει ότι η κατανομή των κάδων ακολουθεί σε μεγάλο βαθμό την πυκνότητα κατοίκησης. Η αντιστοιχία κάδων σε κάτοικους για τα σύμμικτα υλικά παρατηρούμε ότι για την νότια πολεοδομική ενότητα η αναλογία είναι 56 κάτοικοι ανά κάδο (ενώ για το σύνολο της Αγίας Βαρβάρας ήταν 41 κάτοικοι ανά κάδο). Η αντιστοιχία μικρών πράσινων κάδων για την ανατολική πολεοδομική ενότητα είναι πολύ μεγάλη 226 κάτοικοι ανά κάδο όπως επίσης και στην αναλογία κάδων ανακύκλωσης η βόρεια και η νότια πολεοδομική ενότητα εμφανίζουν 90 και 85 αντίστοιχα.

2.5.2.2. Πράσινη πιλοτική αστική γειτονιά

Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας είναι ο μοναδικός Δήμος της χώρας που επιλέχθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Υ.Π.Ε.Κ.Α.) για το πρόγραμμα «Πράσινη πιλοτική αστική γειτονιά» που αποσκοπεί στην μετάλλαξη ενός τυπικού αστικού κυττάρου σε μια γειτονιά «σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας».

Η «Πράσινη πιλοτική αστική γειτονιά» υλοποιείται σε ένα οικοδομικό τετράγωνο του Δήμου Αγίας Βαρβάρας. Ειδικότερα, πρόκειται για ένα συγκρότημα τεσσάρων τετραώροφων πολυκατοικιών, με 72 διαμερίσματα, που κατασκευάστηκαν τη δεκαετία του 1960. Τα οποία σχηματίζουν στο εσωτερικό τους μια «άτυπη» πλατεία. Η ύπαρξη αυτής της πλατείας αποτελεί και

έναν από τους λόγους για τους οποίους επιλέχτηκε αυτή η γειτονιά. Μετά την υλοποίηση του έργου, κάθε νοικοκυριό θα πληρώνει ελάχιστα έως καθόλου χρήματα για θέρμανση το χειμώνα και ψύξη το καλοκαίρι, ενώ παράλληλα οι συνθήκες διαβίωσης θα είναι πολύ καλύτερες και ο κάθε κάτοικος θα νιώθει πολύ πιο άνετα στο διαμέρισμά του. Παράλληλα με αυτές τις εργασίες, που περιλαμβάνουν την ενεργειακή απόδοση του κελύφους του κτηρίου, θα υπάρξουν και εργασίες ανάπλασης του περιβάλλοντος χώρου των πολυκατοικιών αλλά και του κέντρου του Ο.Τ. όπου σχηματίζεται πλατεία. Ο σκοπός του όλου εγχειρήματος πλέον της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης είναι και η αναζωογόνηση της γειτονιάς όπως αυτή υφίσταντο τα προηγούμενα χρόνια.

Εικόνα 2.5-2: Υφιστάμενη κατάσταση εργατικής πολυκατοικίας

Σκοπός είναι με το πέρας των εργασιών η γειτονιά να έχει περισσότερους χώρους πρασίνου, διαθέσιμους για όλους τους κατοίκους. Οι κάτοικοι της περιοχής παρέμβασης, επιδιώκεται να συμμετάσχουν ενεργά σε όλες τις φάσεις υλοποίησης του έργου και αποκτώντας παράλληλα «ενεργειακή» συνείδηση, να εξασφαλίσουν την επιτυχή λειτουργία της γειτονιάς, μετά το τέλος των έργων.

Εικόνα 2.5-3: Αποψη εργατικής πολυκατοικίας μετά την ανάπλαση

Το πρόγραμμα υλοποιείται από το Κ.Α.Π.Ε. με χρηματοδότηση από το Ε.Σ.Π.Α. Οι εργασίες στην πρώτη πολυκατοικία ολοκληρώθηκαν το Μάρτιο του 2012. Οι εργασίες στις άλλες τρεις πολυκατοικίες και η διαμόρφωση του εξωτερικού χώρου έχουν ενταχθεί στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και αναμένεται να ξεκινήσουν στις αρχές του 2017.

2.5.2.3. Μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

Ο Δήμος συμμετέχει στην πρωτοβουλία «Σύμφωνο των Δημάρχων». Αυτή είναι η κυριότερη ευρωπαϊκή κίνηση στην οποία συμμετέχουν τοπικές και περιφερειακές αρχές, οι οποίες δεσμεύονται εθελοντικά να αυξήσουν την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις περιοχές τους. Με τη δέσμευσή τους οι υπογράφωντες, σκοπεύουν να επιτύχουν και να υπερβούν το στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 20% έως το 2020. Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας, με τη συνεργασία της ΠΕΔΑ και του ΚΑΠΕ, στο πλαίσιο του έργου «Energy for Mayors», έχει καταρτίσει «Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια (ΣΔΑΕ)» για τη μείωση των εκπομπών CO₂. Επίσης, ο Δήμος συμμετέχει στην πρωτοβουλία «Εξυπνες πόλεις και κοινότητες».

2.5.3. Δίκτυα κοινής ωφέλειας

Δίκτυο Ύδρευσης

Το δίκτυο ύδρευσης καλύπτει ολόκληρο το Δήμο, χωρίς πρόβλημα υδροδότησης. Όμως, το μεγαλύτερο μέρος χαρακτηρίζεται πεπαλαιωμένο και χρήζει αντικατάστασης. Φορέας διαχείρισης του δικτύου είναι η Ε.Υ.Δ.Α.Π. Οι λίγες βλάβες και διαρροές που παρουσιάζονται ανά μήνα, επισκευάζονται σύντομα. Τον τελευταίο καιρό, σε σημεία που παρουσιάζονταν συχνά βλάβες, η Ε.Υ.Δ.Α.Π. έθεσε σε λειτουργία νέα τμήματα δικτύου με ανθεκτικούς σωλήνες από ειδικό πλαστικό και νέες συνδέσεις, καταργώντας τις παλαιές, αλλά τα σημεία αυτά είναι πολύ λίγα σε σχέση με το σύνολο του δικτύου, που παραμένει πεπαλαιωμένο.

Όσον αφορά το Δήμο, πρόβλημα αποτελεί η μεγάλη κατανάλωση νερού για την άρδευση των κοινόχρηστων χώρων. Για το λόγο αυτό υπάρχουν δύο γεωτρήσεις και έχουν κατασκευαστεί υπόγειες δεξαμενές νερού σε ορισμένες πλατείες. Η έλλειψη υδροφόρας καθιστά την υδροδότηση των πλατειών δυσχερή.

Το δίκτυο αυτόματου ποτίσματος των κοινόχρηστων χώρων χρειάζεται επέκταση και συνεχή συντήρηση με δεδομένες τις φθορές από το χρόνο αλλά και τις καταστροφές και κλοπές.

Αποχέτευση ακαθάρτων υδάτων

Το κεντρικό δίκτυο αποχέτευσης καλύπτει το Δήμο στο σύνολό του και γενικά είναι λειτουργικό. Το δίκτυο κατασκευάστηκε το 1981-1984, είναι παλιό και σε διάφορα σημεία παρατηρούνται συχνές εμφράξεις των αγωγών. Όπου και πραγματοποιείται σταδιακή ανακατασκευή του.

Αποχέτευση όμβριων υδάτων

Το κεντρικό δίκτυο αποχέτευσης όμβριων υδάτων καλύπτει το Δήμο στο σύνολό του. Ο Δήμος φροντίζει ώστε τα φρεάτια να διατηρούνται καθαρά και λειτουργικά. Ένα μεγάλο πρόβλημα είναι η καταστροφή κεντρικού αγωγού όμβριων στην περιοχή της γέφυρας της οδού Στεφάνου Σαράφη. Η ανακατασκευή του αγωγού είναι σύνθετο έργο και απαιτεί ειδική μελέτη και εκτεταμένες επεμβάσεις με ανασχεδιασμό του υπάρχοντος δικτύου. Πρόβλημα επίσης αποτελούν οι παράνομες συνδέσεις αγωγών ακαθάρτων στους αγωγούς όμβριων.

Δίκτυο Ηλεκτρισμού

Το δίκτυο ηλεκτρισμού καλύπτει όλο το Δήμο και ο ηλεκτροφωτισμός είναι επαρκής σε όλους τους δρόμους και τις πλατείες, εκτός λίγων μεμονωμένων περιπτώσεων. Στην μεγαλύτερη έκταση του Δήμου υπάρχει υπέργεια καλωδίωση. Στις κεντρικές λεωφόρους έχει γίνει υπογειοποίηση του δικτύου, κυρίως για αισθητικούς λόγους.

Πρόβλημα αποτελεί η υψηλή κατανάλωση ρεύματος, που οφείλεται στα φωτιστικά και τους λαμπτήρες παλαιάς τεχνολογίας που χρησιμοποιούνται. Η αναβάθμιση του δημοτικού φωτισμού θα περιλαμβάνει την αντικατάσταση σε πρώτο στάδιο 1000 περίπου λαμπτήρων με νέους, εξελιγμένης τεχνολογίας σε τέσσερις πλατείες και στην οδό Μεγάλου Αλεξάνδρου. Ένα άλλο ζήτημα αποτελούν οι συχνές καταστροφές εξοπλισμού, όπως σπάσιμο των φωτιστικών των πλατειών, ιδίως σε περιοχές που δεν βρίσκονται κοντά σε κατοικίες.

Δίκτυο Φυσικού Αερίου

Το δίκτυο φυσικού αερίου καλύπτει λιγότερο από τη μισή επιφάνεια του Δήμου. Η κάτω Αγία Βαρβάρα καλύπτεται σε πολύ μεγάλο ποσοστό, ενώ στην άνω Αγίας Βαρβάρα υπάρχουν μόνο δύο οδεύσεις δικτύου. Όμως ακόμη και στα ακίνητα που υπάρχει διαθέσιμο δίκτυο, τα περισσότερα δεν έχουν συνδεθεί. Είναι αναμενόμενο ότι με μεγαλύτερη διάδοση της χρήσης του φυσικού αερίου θα υπάρχουν ενεργειακά και οικονομικά οφέλη. Όσον αφορά τα δημοτικά κτίρια, το δημαρχείο, το ωδείο και εννέα σχολεία έχουν συνδεθεί με το δίκτυο φυσικού αερίου.

2.5.4. Εκπαίδευση-Υγεία – Πρόνοια (κοινωνικές υποδομές-διοικητικές εγκαταστάσεις)

Διοικητικές εγκαταστάσεις

Το Δημαρχείο Αγίας Βαρβάρας βρίσκεται στην κεντρική πλατεία της πόλης και διαθέτει πρόσβαση ΑΜΕΑ. Στο Δημαρχείο στεγάζονται διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες, μέρος των κοινωνικών και τεχνικών υπηρεσιών, η υπηρεσία προγραμματισμού και η Δημοτική Αρχή.

Διοικητικές υπηρεσίες παρέχονται και από το Κ.Ε.Π. Αγίας Βαρβάρας το οποίο βρίσκεται σε κεντρικό σημείο επί της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου. Η Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση στεγάζεται στο ιδιόκτητο μέγαρο «Μήτρου Σουλιμιώτη» στην κάτω Αγία Βαρβάρα.

Βρεφονηπιακοί & παιδικοί σταθμοί

Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας έχει δύο βρεφονηπιακούς σταθμούς και δύο παιδικούς σταθμούς. Οι τρεις σταθμοί είναι ιδιόκτητοι, ενώ ο τέταρτος στεγάζεται σε ενοικιαζόμενο ακίνητο. Παράλληλα έχουν ξεκινήσει οι διαδικασίες για τη δημιουργία ενός νέου Παιδικού Σταθμού.

Πίνακας 2.5-5: Βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί Δήμου Αγίας Βαρβάρας

Πηγή: Δήμος Αγίας Βαρβάρας

Σταθμός	Διεύθυνση
Βρεφονηπιακός σταθμός «Δημ. Παντελιάδης»	Σιπύλου 16
Δημοτικός Βρεφονηπιακός σταθμός	Σίφνου & Αγ. Γεωργίου
Παιδικός σταθμός	Κρήτης & Π. Πολεμιστών 28

Παιδικός σταθμός	Μ. Αντύπα & Σάμου
------------------	-------------------

Νηπιαγωγεία και σχολεία

Στην πόλη λειτουργούν 9 νηπιαγωγεία, 7 δημοτικά σχολεία, 3 γυμνάσια και 2 λύκεια. Ο Δήμος είναι υπεύθυνος για την συντήρηση των σχολικών κτιρίων η οποία γίνεται σε ετήσια βάση. Οι υποδομές εκπαίδευσης καλύπτουν τις ανάγκες.

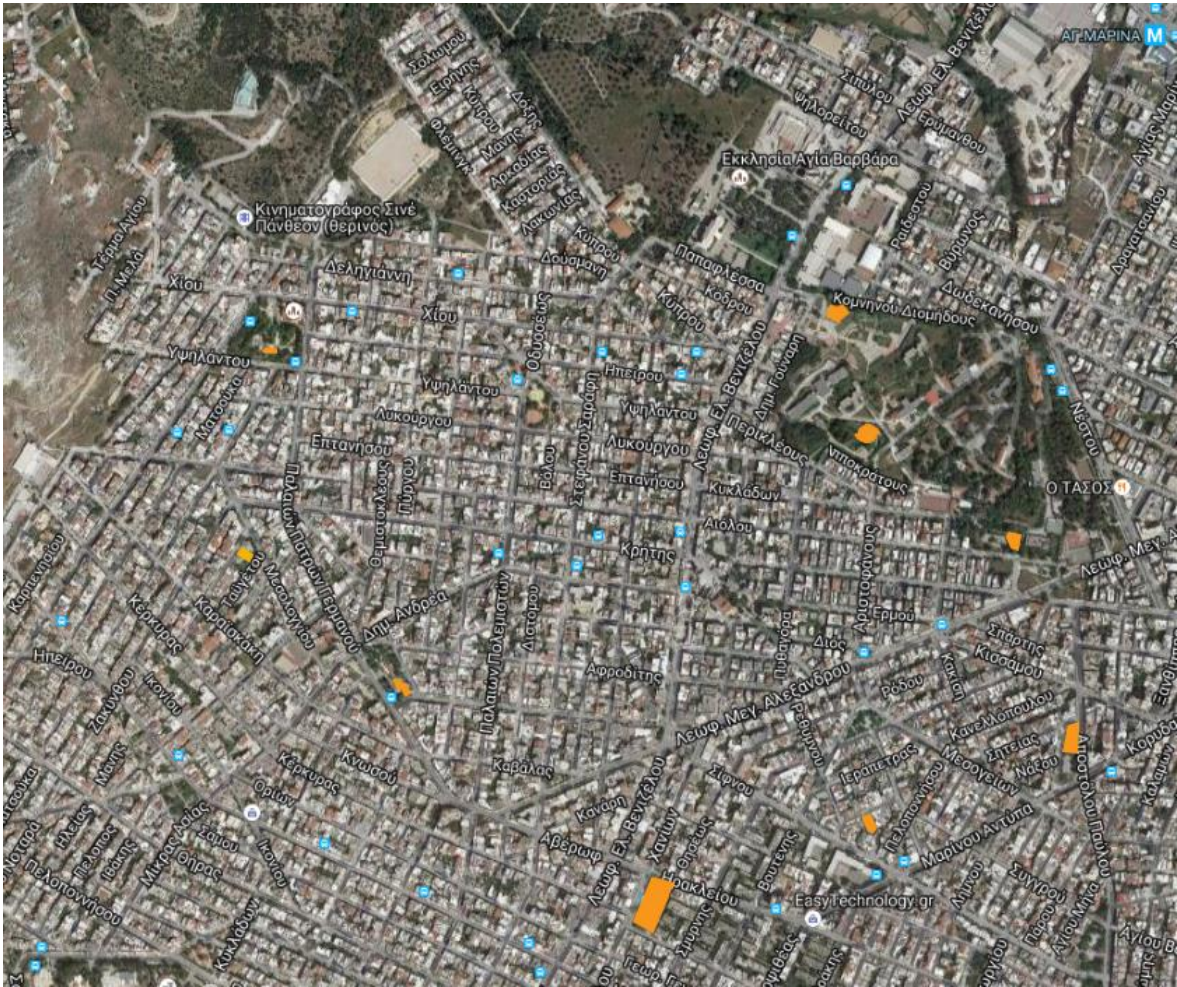
Πίνακας 2.5-6: Σχολεία Δήμου Αγίας Βαρβάρας

(Πηγή: Δήμος Αγίας Βαρβάρας)

ΣΧΟΛΕΙΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
1 ^ο Νηπιαγωγείο	Καλαβρύτων και Μιχαλάτου
3 ^ο Νηπιαγωγείο	Προβελεγγίου 14
4 ^ο Νηπιαγωγείο	Χειμάρρας και Καραϊσκάκη
5 ^ο Νηπιαγωγείο	Πελοποννήσου 15
6 ^ο Νηπιαγωγείο	Δόξας και Παπαφλέσσα
10 ^ο Νηπιαγωγείο	Παπαδιαμάντη και Δεληγιάννη
11 ^ο Νηπιαγωγείο	Λυκούργου και Καραολή
12 ^ο Νηπιαγωγείο	Λήμνου και Μακαρίου
13 ^ο Νηπιαγωγείο	Ραιδεστού και Κομνηνού
1 ^ο Δημοτικό	Παπαφλέσσα 21
2 ^ο Δημοτικό	Σ. Σαράφη και Αν. Δημητρίου
4 ^ο Δημοτικό	Σίφνου 18
5 ^ο Δημοτικό	Π.Π. Γερμανού (τέρμα Ριμινίτικα)
6 ^ο Δημοτικό	Κολοκυθά 31
7 ^ο Δημοτικό	Μεσολογγίου 32-36
8 ^ο Δημοτικό	Ραιδεστού και Κομνηνού
1 ^ο Γυμνάσιο	Καραϊσκάκη και Ανεξαρτησίας 42
2 ^ο Γυμνάσιο	Ραιδεστού και Κομνηνού
3 ^ο Γυμνάσιο	Ραιδεστού 2
1 ^ο Λύκειο	Ελ. Βενιζέλου και Κομνηνού.
2 ^ο Λύκειο	Ελ. Βενιζέλου και 28 ^{ης} Οκτωβρίου

Παιδικές χαρές

Υπάρχουν είκοσι επτά (27) παιδικές χαρές, που καλύπτουν όλη την πόλη, οι οποίες πραγματοποιείται προσπάθεια να εναρμονιστούν στις απαιτήσεις της υπουργικής απόφασης 28492/2009 (ΦΕΚ 931Β) όπως ισχύει σήμερα. Σε εξέλιξη βρίσκεται η ανάπλαση 9 παιδικών χαρών όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 2.5-4: Παιδικές χαρές υπό ανάπλαση

Κοινωνικές υπηρεσίες

Οι υποδομές και υπηρεσίες του Δήμου στον κοινωνικό τομέα εστιάζουν στην πρωτοβάθμια φροντίδα στην κοινότητα. Στο πλαίσιο αυτό, έχει δημιουργηθεί ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που αποσκοπεί στην κατά το δυνατόν ολοκληρωμένη παρέμβαση, για την κάλυψη των τοπικών αναγκών στους τομείς κοινωνικής προστασίας, υγείας, απασχόλησης και αλληλεγγύης, ώστε να ενδυναμώνεται η κοινωνική συνοχή και να βελτιώνεται η ποιότητα ζωής στην πόλη.

- Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη για την πρόληψη και αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο σε άτομα ευπαθών και μη, κοινωνικών ομάδων πληθυσμού
- Υπηρεσίες για ηλικιωμένους και ευπαθείς ομάδες και κοινωνική αλληλεγγύη. Στα όρια του Δήμου λειτουργούν δύο Κ.Α.Π.Η., ένα Κ.Η.Φ.Η., το Κέντρο Φιλίας και Αλληλεγγύης, το Πρόγραμμα Βοήθειας στο Σπίτι, Δημοτικό Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο και το Δημοτικό Ανταλλακτήριο. Από το 2015 λειτουργεί και Συμβουλευτικός Σταθμός για την άνοια

- Υπηρεσίες Πρόνοιας, οι οποίες μεριμνούν για την έκδοση βιβλιαρίων και πιστοποιητικών, μεταφορά και κάλυψη ιδιαίτερων εξόδων πολιτών

Οι υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, δημόσιας υγείας και απασχόλησης καθώς και οι υπηρεσίες πρόνοιας στεγάζονται στο Δημαρχείο. Οι κοινωνικές υπηρεσίες για την τρίτη ηλικία στεγάζονται σε τρία κτίρια: Στο 1^ο ΚΑΠΗ, το οποίο βρίσκεται στο κέντρο της πόλης σε ενοικιαζόμενο ακίνητο, στο 3^ο ΚΑΠΗ το οποίο στεγάζεται σε ιδιόκτητο και νεόδμητο κτίριο στην άνω Αγία Βαρβάρα και το Κέντρο Φιλίας και Αλληλεγγύης (ΚΕΦΑ) το οποίο μαζί με άλλες υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα στεγάζεται στο ισόγειο προσφυγικής πολυκατοικίας στην κάτω Αγία Βαρβάρα.

Για τη στέγαση μέρους των Κοινωνικών Υπηρεσιών έχει προγραμματιστεί η κατασκευή του Κέντρου Κοινωνικής Πολιτικής και Ενημέρωσης. Ο χώρος θα στεγάσει το Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών και Κοινωνικές Υπηρεσίες ενώ θα διαθέτει και αίθουσα εκδηλώσεων.

Πίνακας 2.5-7: Δημοτικές κοινωνικές υπηρεσίες
(Πηγή: Δήμος Αγίας Βαρβάρας)

ΚΤΙΡΙΟ	Διεύθυνση
Δημαρχείο	Αριστομένους 8
1 ^ο ΚΑΠΗ	Καλαντζάκου 7
ΚΕΦΑ	Ηρακλείου 20, Πλατεία
3 ^ο ΚΑΠΗ	Ματσούκα & Αθ. Διάκου

Αθλητικές εγκαταστάσεις

Υπάρχουν λίγοι υπαίθριοι αθλητικοί χώροι και συγκεκριμένα τέσσερα γήπεδα basket - volley, και ένα γήπεδο τένις στην οδό Κυκλάδων. Οι χώροι αυτοί δεν είναι σε καλή κατάσταση. Το γήπεδο ποδοσφαίρου στα Ριμινίτικα βρίσκεται στην φάση ολοκλήρωσης της ανακατασκευής για την επαναλειτουργία του με σύγχρονες προδιαγραφές.

Η πόλη διαθέτει και κλειστούς αθλητικούς χώρους. Αυτοί είναι δύο γήπεδα basket - volley και δύο γυμναστήρια. Γενικά, οι αθλητικές εγκαταστάσεις κρίνονται ανεπαρκείς. Η κατασκευή νέων χώρων και η ανακατασκευή των υπαρχόντων μέσα από ένα επανασχεδιασμό χωροθέτησής τους έχει κριθεί απαραίτητη.

Στις νέες αθλητικές υποδομές που προγραμματίζονται περιλαμβάνονται:

- Η κατασκευή δημοτικού Κολυμβητηρίου έργο που βρίσκεται σε διαδικασία δημοπράτησης.
- Η δημιουργία χώρων αθλητισμού, παιχνιδιών και πρασίνου απέναντι από την πλατεία Ελευθερίας σε δύο χώρους που αποτελούν περιουσία του δήμου.
- Η κατασκευή δύο γηπέδων ποδοσφαίρου 5 χ 5 στο Άλσος Ειρήνης.
- Η κατασκευή γηπέδου Μπάσκετ στην πλατεία Νέας Γενιάς.
- Η δημιουργία δικτύου ποδηλατόδρομου.

Πολιτιστικές εγκαταστάσεις

Οι πολιτιστικές εγκαταστάσεις του Δήμου Αγίας Βαρβάρας συνοψίζονται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 2.5-8: Πολιτιστικές κτιριακές υποδομές της Αγίας Βαρβάρας

(Πηγή: Δήμος Αγίας Βαρβάρας)

Κτίριο	Δραστηριότητες	Διεύθυνση
Κέντρο Εικαστικών Τεχνών	Πολιτιστικά τμήματα	Γληνού & Νάξου
Εστία Ποντίων	Σχολή χορού	Μ. Αλεξάνδρου & Καραολή
Κέντρο Λόγου & Τέχνης	Πολιτιστικές εκδηλώσεις	Καλατζάκου & Π. Πολεμιστών
Πνευματικό Κέντρο	Δημοτική Βιβλιοθήκη, Ανώτερη Σχολή Δραματικής Τέχνης	Σερίφου 2
Μέγαρο Μ. Σουλιμιώτη	Δημοτικό Ωδείο	Σίφνου & Αγίου Γεωργίου
Δημοτικός Θερινός Κινηματογράφος ΠΑΝΘΕΟΝ		Τέρμα Δεληγιάννη
Κινηματοθέατρο Γ. Ρίτσος		Κρήτης 70 & Θεμιστοκλέους

Υποδομές Υγείας

Τα τελευταία πέντε χρόνια λόγω της οικονομικής κρίσης οι δαπάνες για την υγεία έχουν μειωθεί δραματικά, επιδεινώνοντας την γενικότερη αρνητική κατάσταση στο εθνικό σύστημα υγείας που ανέκαθεν νοσούσε και ήταν ελλειμματικό. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, παρουσιάζονται σοβαρές αδυναμίες στην κάλυψη αναγκών των πολιτών για πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δωρεάν περίθαλψη.

Στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας λειτουργεί αυτή την στιγμή το Γενικό Νοσοκομείο η «Η Αγία Βαρβάρα». Παρά τις σοβαρές ελλείψεις του δεν έχει διακόψει την λειτουργία του οριστικά. Αυτή την στιγμή λειτουργούν μόνο τα εξωτερικά Ιατρεία. Άξιο αναφοράς αποτελεί το γεγονός ότι μια τόσο χρήσιμη δομή υγείας έχει εγκαταλειφθεί σχεδόν εξ' ολοκλήρου από την κεντρική διοίκηση τα τελευταία χρόνια. Αξίζει να επισημανθεί ότι το εν λόγω νοσοκομείο απορροφούσε σημαντικό αριθμό επισκεπτών. Με αποτέλεσμα να αποσυμφορούνται τα δύο γειτονικά νοσοκομεία «Άγιος Παντελεήμων» και «Αττικό»

Το Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας παρουσιάζει επίσης, σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία του. Τα ιατρεία του Π.Ε.Δ.Υ. στη πόλη έχουν ανεπαρκή υλικοτεχνική υποδομή και είναι

υποστελεχωμένα, με ελλείψεις σε βασικές ειδικότητες, όπως αυτές του Ψυχιάτρου, του Ουρολόγου, του Παθολόγου και του Ενδοκρινολόγου.

Οι ψυχιατρικοί ασθενείς της περιοχής απευθύνονται κυρίως στα δύο μεγάλα ψυχιατρεία της Αθήνας που βρίσκονται στο Δήμο Χαϊδαρίου, στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής «Δαφνί» και Δρομοκαΐτειο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο. Επίσης, απευθύνονται στις ψυχιατρικές κλινικές των Γενικών Νοσοκομείων «Αττικών», «Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Νικαίας» και στα Κέντρα Ψυχικής Υγιεινής του Αιγάλεω και του Κορυδαλλού.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον εντοπισμό των μαθησιακών δυσκολιών, θεμάτων συμπεριφοράς, συναισθηματικών διαταραχών και διαταραχών στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών και εφήβων, ώστε να υπάρξει έγκαιρη διάγνωση και θεραπευτική αντιμετώπιση, με την παραπομπή τους σε ειδικά ιατροπαιδαγωγικά τμήματα των Κέντρων Ψυχικής Υγιεινής και τα Κ.Δ.Α.Υ .

Ο Δημοτικός Συμβουλευτικός Σταθμός για την Άνοια αποτελεί μία νέα πιλοτική δομή που δημιουργήθηκε το 2015 σε συνεργασία με την Εταιρία Νόσου Alzheimer και Συναφών Διαταραχών για άτομα άνω των 60 ετών. Διαθέτει ιατρείο μνήμης, θεραπείες ενδυνάμωσης νοητικών λειτουργιών (μνήμης, λόγου, προσοχής), θεραπεία διά των αναμνήσεων και άλλες θεραπείες, ατομική/ομαδική δημιουργική απασχόληση, εργοθεραπεία και δυνατότητα υποστήριξης των φροντιστών

Το ΚΕΠ Υγείας αποτελεί επίσης μία νέα δομή που έχει δρομολογηθεί η λειτουργία της στο Δήμο, σε συνεργασία με το Εθνικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων. Πρόκειται για δομή που κύριους στόχους έχει την πρόληψη νοσημάτων και την προαγωγή της υγείας. Επιπλέον θα παρέχονται σε πολύ μικρό βαθμό, βασικές θεραπευτικές υπηρεσίες σε άτομα που δεν καλύπτονται από το Εθνικό Σύστημα Υγείας (ανασφάλιστοι).

Έκταση Βιοχώρου

Στον προγραμματισμό του Δήμου για την ανάπτυξη των πολιτιστικών υποδομών εντάσσεται το έργο της ανάπλασης του παλαιού εργοστασίου της BIOXPQM. Ο χώρος επιφάνειας 31 στρεμμάτων, ιδιοκτησίας του Δήμου Αγίας Βαρβάρας αποτελεί μία από τις σημαντικότερες ενότητες στο νοτιοδυτικό ιστό της Αθήνας.

Η θέση του και η χωροταξική του οντότητα δημιουργούν τις καλύτερες προϋποθέσεις και κυρίως την αναγκαιότητα δημιουργίας ικανής παρέμβασης, ώστε να προκύψει ένας δυναμικός πυρήνας πολιτισμού και ψυχαγωγίας. Ο χώρος γειτνιάζει με τον σταθμό του μετρό (ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ), με τον σημαντικό οδικό άξονα της Ιεράς Οδού και την Λεωφόρο Βενιζέλου.

Στη BIOXPQM προγραμματίζεται μια ολοκληρωμένη σύγχρονη παρέμβαση για ένα πολιτισμικό, εκπαιδευτικό, ψυχαγωγικό και εμπορικό κέντρο που θα καλύπτει τις σημερινές απαιτήσεις των κατοίκων του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής. Παράλληλα, το έργο αυτό θα συμβάλει στην

τόνωση της οικονομίας της περιοχής δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας για διάφορες ειδικότητες.

Η πρόταση προβλέπει την αξιοποίηση υφιστάμενων κτιρίων τα οποία μπορούν να αποκατασταθούν ώστε να ενσωματωθούν άρτια οι νέες χρήσεις και παράλληλα να διασφαλιστεί η διατήρηση της βιομηχανικής αρχιτεκτονικής των παρελθόντων ετών. Στα υφιστάμενα θα προστεθούν και δύο σύγχρονα κτιριακά συγκροτήματα. Στην έκταση των 31 στρεμμάτων προβλέπεται να χωροθετηθούν Εμπορικό Κέντρο, Μουσείο, Ακαδημία Τεχνών, αίθουσα κινηματογράφου, θέατρο και άλλες πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

Η εν λόγω ανάπλαση έχει εγγραφεί στο Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου της Αγίας Βαρβάρας για το 2017. Ο φορέας χρηματοδότησης είναι το Ε.Σ.Π.Α 2014-2020 ενώ φορέας υλοποίησης είναι ο ίδιος ο Δήμος. Το έργο αυτό έχει προϋπολογισμό 28.000.000 ευρώ και αναμένεται να εκκινήσει εντός της επόμενης διετίας.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Στο παρόν κεφάλαιο θα αναλυθούν και θα αξιολογηθούν όλες εκείνες οι παράμετροι οι οποίες συμβάλλουν στην διαμόρφωση της υπάρχουσας κατάστασης στην πόλη της Αγίας Βαρβάρας. Θα αναλυθούν τομείς όπως η πολεοδομία και το περιβάλλον, οι υποδομές, η διαχείριση των Α.Σ.Α, οι κοινωνικές υπηρεσίες και η κατάσταση στους τομείς της παιδείας και του αθλητισμού στον Δήμο.

3.1. Πολεοδομία και Περιβάλλον

Από χωροταξικής και πολεοδομικής οργάνωσης ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας θεωρείται ένας αρκετά «τακτοποιημένος» Δήμος στον βαθμό που αυτό είναι δυνατό στο ευρύτερο ελληνικό τοπίο συνυπολογίζοντας τα αρκετά μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει. Στα ιδιαίτερα θετικά σημεία της πόλης μπορούμε να μιλήσουμε για την ύπαρξη του θεσμοθετημένου Γ.Π.Σ. του 1989, την ύπαρξη επικαιροποιημένου Ρ.Σ.Α., αλλά και την ύπαρξη Σ.Ο.Α.Π.

Προβλήματα

Τα πλεονεκτήματα της πόλης έρχονται να αποδυναμώσουν οι πυλώνες μεταφοράς της ηλεκτρικής ενέργειας της Δ.Ε.Η. που διατρέχουν όλη την πόλη. Το ζήτημα αυτό αποτελεί μία χρονίζουσα κατάσταση η οποία ξεκινά στις αρχές της δεκαετίας του '60. Από την καρδιά της πόλης διέρχονται τέσσερις κλάδοι του δικτύου μεταφοράς ρεύματος υψηλής τάσης (150kV). Το γεγονός αυτό καθιστά από μόνο του την πόλη της Αγίας Βαρβάρας υποβαθμισμένη συνολικά. Έχει δυσμενείς επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της πόλης. Αρχικά να θέσουμε την οπτική υποβάθμιση του αστικού χώρου. Εν συνεχεία από περιβαλλοντική σκοπιά αυτή η τεχνολογία μεταφοράς της ηλεκτρικής ενέργειας θεωρείται παρωχημένη και έχει ισχυρές μόνιμες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στους ανθρώπους. Οι επιπτώσεις επεκτείνονται επίσης και στην αξία της γης, καθώς αφενός μεν υποβαθμίζεται η εμπορική αξία των ακινήτων αφετέρου δε περιορίζεται η δόμηση των ακινήτων. Για να αντιληφθεί κανείς το μέγεθος της επίπτωσης αξίζει να αναφερθεί ότι τα καλώδια των υπερυψηλών τάσεων της ΔΕΗ διατρέχουν την πόλη για περισσότερα από 2 χλμ. Με αποτύπωμα δουλείας στο έδαφος περί τα 70 μέτρα περίπου. Η έκταση των δουλειών που επιβάλλονται στους ιδιοκτήτες των ακινήτων σε όλη την Αγία Βαρβάρα ξεπερνά τα 140 στρέμματα γης. Εν κατακλείδι στον τομέα της υγείας των δημοτών που είναι και η σημαντικότερη πτυχή του προβλήματος οι επιπτώσεις είναι ισχυρές-αρνητικές, με ότι αυτό συνεπάγεται για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας.

Η καθυστέρηση των επεκτάσεων του σχεδίου πόλεως στις δύο περιοχές όπου αυτό είναι δυνατό από υφιστάμενο Γ.Π.Σ. είναι ένα ζήτημα το οποίο χρήζει αντιμετώπισης. Όσο αυτές οι επεκτάσεις δεν προχωρούν τόσο μεγαλύτερα είναι τα προβλήματα και για τους ιδιοκτήτες των ακινήτων αλλά και για το κοινό όφελος της πόλης καθώς δεν μπορούν να αποδοθούν οι κοινόχρηστες περιοχές προς χρήση αλλά και να εγκατασταθούν τα δίκτυα κοινής ωφέλειας.

Είναι αναγκαία επίσης η συντήρηση όλων των κτηριακών υποδομών του Δήμου, οι οποίες όπως όλες οι κατασκευές εάν δεν συντηρηθούν ενδέχεται να παρουσιάσουν φθορές. Οι κτηριακές υποδομές του Δήμου γενικά θεωρούνται επαρκείς, βέβαια στον τομέα του αθλητισμού και στον τομέα των κοινωνικών υποδομών παρουσιάζονται σοβαρές ελλείψεις που είναι ανάγκη να καλυφθούν.

Η υποστελέχωση του Δήμου σε ανθρώπινο δυναμικό και τεχνικό εξοπλισμό δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο την συντήρηση και φροντίδα όλων των χώρων πρασίνου και των ανοικτών χώρων του Δήμου. Σε αυτό το πρόβλημα έρχεται να προστεθεί και η συχνή εμφάνιση περιστατικών κλοπής του εξοπλισμού αυτόματου ποτίσματος.

Περιορισμοί

Σημαντικός περιορισμός αποτελεί η οικονομική ύφεση της χώρας και κατ' επέκταση του Δήμου και των δημοτών, οι οποίοι με την σειρά τους αδυνατούν να καλύψουν τις υποχρεώσεις για τέλη καθαριότητας και την συντήρηση του πρασίνου.

Σχετικά με το φυσικό περιβάλλον της Αγίας Βαρβάρας, είναι υποχρέωση του Δήμου αλλά και των Δημοτών να διατηρούν, να βελτιώνουν και να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον. Η γειτνίαση με το όρος Αιγάλεω είναι σημαντική για την πόλη διότι οι δημότες έχουν μία άμεση διέξοδο προς την φύση και ειδικότερα προς το βουνό. Ενέργειες πρέπει να γίνουν στην ενημέρωση των πολιτών για τις δυσκολίες φροντίδας αυτού του πλούτου ώστε ο κάθε Δημότης να συμβάλλει στις ενέργειες αυτές είτε μέσα από την συμμετοχή του σε τοπικές συλλογικότητες είτε ατομικά. Η έλλειψη πυροφυλακίου στην περιοχή του περιαστικού χώρου της πόλης αποτελεί ένα ζήτημα το οποίο πρέπει να διευθετηθεί, όπως επίσης το οδικό δίκτυο δεν είναι το κατάλληλο ώστε να δημιουργεί προσβάσεις στο όρος. Επίσης ο φωτισμός στο βουνό είναι σε ορισμένα σημεία ανύπαρκτος.

Δυνατότητες

Η ύπαρξη αρκετών χώρων πρασίνου σε διάσπαρτα σημεία της πόλης όπως επίσης και η γειτνίαση με το όρος Αιγάλεω βελτιώνει αρκετά την καθημερινότητα των δημοτών. Η αισθητική της πόλης μπορεί ακόμη να βελτιωθεί με παρεμβάσεις στο κτηριακό απόθεμα του Δήμου με επεμβάσεις βιοκλιματικού σχεδιασμού. Επίσης επέκταση του δικτύου των κοινόχρηστων χώρων και πρασίνου σε ήδη δεσμευμένες εκτάσεις θα βελτιώσει το μικροκλίμα των περιοχών αυτών αλλά και την ποιότητα της ζωής των δημοτών.

Επιτυχία επίσης αποτελεί ότι με την ολοκλήρωση του Σταθμού του Μετρό «Αγία Βαρβάρα» η πόλη εντός των ορίων της θα περιλαμβάνει 2 σταθμούς του Μετρό με την «Αγία Μαρίνα». Αυτή η πραγματικότητα θα δημιουργήσει ένα περιβάλλον προτερημάτων για την πόλη. Ξεκινώντας από τις μετακινήσεις των δημοτών αντιλαμβάνεται κανείς ότι 26.550 και πλέον δημότες του Δήμου θα απολαμβάνουν την ποιοτικότερη και ταχύτερη επιλογή των μετακινήσεών τους που μέχρι σήμερα αποτελεί το μετρό. Σε συνδυασμό με την αναδιοργάνωση των αστικών και δημοτικών

συγκοινωνιών το αποτέλεσμα μπορεί να είναι όλοι οι κάτοικοι της πόλης να έχουν σε πολύ σύντομο χρόνο πρόσβαση στους σταθμούς του Μετρό. Επίσης η ύπαρξη δύο σταθμών θα σηματοδοτήσει και την αναγέννηση της τοπικής οικονομίας, οι επισκέπτες στην πόλη θα μπορούν εύκολα να αποβιβάζονται στην Αγία Βαρβάρα για να ικανοποιήσουν ανάγκες αγορών αλλά και να μετακινηθούν μετέπειτα στον όμορο Δήμο του Χαϊδαρίου. Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι η σημαντική έκταση ιδιοκτησίας του Δήμου (Βιοχρόμ) γειτνιάζει με τον Σταθμό της «Αγίας Μαρίνας» οπότε οποιαδήποτε αξιοποίησή της πρέπει να πραγματοποιηθεί με τον στόχο η ανάπλαση αυτή να αποτελέσει έναν υπερτοπικό πόλο έλξης επισκεπτών.

Η επέκταση του σχεδίου της πόλης είναι επίσης ένα ζήτημα που ανακύπτει καθώς αναμένεται να βάλει τέλος στην άναρχη δόμηση, να δημιουργηθούν κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου και υποδομές κοινής ωφέλειας, αλλά να αυξήσει και την αξία των ακινήτων της περιοχής.

Μέχρι σήμερα ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας έχει δημιουργήσει ένα αρκετά πυκνό δίκτυο αστικού πρασίνου για Δήμο τον Δυτικών Προαστίων. Το δίκτυο αυτό δημιουργήθηκε κυρίως τις τελευταίες δύο δεκαετίες, και περιλαμβάνει πάρκα, άλσος, παιδικές χαρές και πλατείες με έκταση περίπου 150 στρέμματα. Το αστικό πράσινο αυτό μπορεί να αποτελέσει μια ιδιαίτερα σημαντική ποιότητα διότι είναι αποδεδειγμένο ότι η επαφή των Δημοτών με το αστικό πράσινο βελτιώνει την καθημερινότητά τους. Για την συντήρηση του συνόλου των περιοχών είναι αναγκαία η ύπαρξη μιας πολυπληθούς ομάδας φροντίδας των χώρων αυτών.

Σε μία από τις σημαντικότερες δυνατότητες του Δήμου συγκαταλέγεται η ανάπλαση της Βιοχρόμ, η έκταση αυτή αποτελεί πρώην βιομηχανική/βιοτεχνική έκταση η οποία εξαγοράστηκε από τον Δήμο και προορίζεται για αστική ανάπλαση. Το επίτευγμα θα είναι αυτή έκταση να μπορέσει μέσω της δημιουργίας μιας περιοχής μικτών χρήσεων να αξιοποιήσει στο έπακρο την θέση της.

3.2. Υποδομές

Στον τομέα των υποδομών η πόλη αξιολογείται πλήρως καθώς δεν υπάρχουν ελλείψεις στα βασικά δίκτυα κοινής ωφέλειας. Η κυκλοφοριακή σύνδεση της πόλης είναι καλής ποιότητας σε όλα τα σημεία της πόλης, τα πλάτη των δρόμων είναι εξυπηρετικά στις περισσότερες των περιπτώσεων. Σημαντικό στοιχείο της πόλης είναι η ύπαρξη των δύο κεντρικών αξόνων οι οποίοι διατρέχουν την πόλη από άκρη σε άκρη και σε αυτούς συμβάλλουν όλες οι κάθετοι οδοί.

Προβλήματα

Η συντήρηση των υποδομών παραμένει το μείζων πρόβλημα το οποίο είναι συνάρτηση της οικονομικής κρίσης και των περιορισμένων οικονομικών δυνατοτήτων του Δήμου. Η υποστελέχωση όλων των τμημάτων και η υποχρηματοδότηση των Δήμων λειτουργεί συνεργιστικά αρνητικώς με αποτέλεσμα οι τεχνικές υποδομές να φθείρουν με την πάροδο των χρόνων. Το κενό αυτό έρχεται να καλύψει η Περιφερειακή Αρχή. Η Περιφέρεια Αττικής είναι αυτή η οποία ως επί

των πλείστων χρηματοδοτεί έργα υποδομής βελτιώνοντας την εικόνα της πόλης σημαντικά ορισμένες φορές.

Οι οδοί με μεγάλη κλίση στην άνω Αγία Βαρβάρα αποτελούν πρόβλημα το οποίο επιδεινώνεται τον χειμώνα όπου η υγρασία αυξάνεται με αποτέλεσμα να οι επιφάνειες των δρόμων να είναι ιδιαίτερα ολισθηρές και επικίνδυνες καμιά φορά.

Προβλήματα επίσης αποτελούν τα πολλά και μικρά δυσλειτουργικά πεζοδρόμια τα οποία έχουν πάψει να εκπληρώνουν τον σκοπό τους, η έλλειψη ενός δικτύου ποδηλατοδρόμων καθώς επίσης και η έλλειψη χώρων στάθμευσης.

Σημασίας χρήζουν επίσης τα φαινόμενα σύνδεσης των αγωγών ακαθάρτων με τους αγωγούς των όμβριων υδάτων και η δυνατότητα διακοπής αυτών των ενεργειών, αλλά και τα σημεία της πόλης που εμφανίζουν αντιπλημμυρική αστοχία με σκοπό την βελτίωση της αντιπλημμυρικής ικανότητας.

Περιορισμοί

Η παρουσία των δύο σταθμών Μετρό στα όρια της πόλης επιβάλλει και μια σειρά από ενέργειες στον τομέα των υποδομών. Το κυκλοφοριακό δίκτυο θα πρέπει να βελτιωθεί στο σύνολό του και κυρίως πέριξ των δύο σταθμών. Οι αστικές και τοπικές συγκοινωνίες θα χρειαστεί να αναπροσαρμοστούν στην νέα κατάσταση της πόλης. Οι θέσεις στάθμευσης θα πρέπει να αυξηθούν καθώς αναμένονται μεγαλύτεροι κυκλοφοριακοί φόρτοι. Οι πεζοί αναμένονται να αυξηθούν πέριξ των σταθμών. Οπότε συνολικά η αστική κινητικότητα αναμένεται αυξημένη. Επίσης από την πόλη λείπουν δίκτυα πεζοδρόμων αλλά και δίκτυα ποδηλατόδρομων.

Δυνατότητες

Ως δυνατότητες του Δήμου μπορούν να θεωρηθούν η ύπαρξη των βασικών τεχνικών υποδομών σε όλους τους τομείς, η ύπαρξη κυκλοφοριακής μελέτης για την πόλη και επικαιροποίηση αυτής σε σχέση με τον σταθμό του μετρό, η πολύ καλή γεωμετρία του οδικού δικτύου αλλά και η ύπαρξη Σ.Ο.Α.Π. για την Δυτική Αττική.

3.3. Διαχείριση Α.Σ.Α.

Το σύστημα διαχείρισης των αστικών αποβλήτων στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας κρίνεται απαρχαιωμένο. Το υφιστάμενο δίκτυο συλλογής των απορριμμάτων παρότι εμφανίζεται επαρκές για τις ανάγκες του Δήμου στην πραγματικότητα είναι ανάγκη να περάσει σε μία καλλίτερη διαχείριση των απορριμμάτων αλλά και των ειδών ανακύκλωσης. Αυτή την στιγμή το κυρίως δίκτυο αποτελείται από τους πράσινους κάδους σύμμικτων αποβλήτων και από ένα κάδο ανακύκλωσης όλων των υλικών.

Αυτό που απουσιάζει είναι ένα ορθολογικότερο και πιο σύγχρονο σχέδιο για την διαχείριση συνολικά, το οποίο πέρα από δράσεις και ενέργειες που αποσκοπούν στην υλικοτεχνική υποδομή θα στοχεύει στην βαθύτερη παιδεία των δημοτών σε θέματα καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων αλλά και στην ανακύκλωση των απορριμμάτων τους. Είναι βέβαιο ότι μία τέτοια εναλλακτική διαχείριση θα πρέπει να ενισχυθεί και από το απαραίτητο προσωπικό εξειδικευμένο και μη.

Κατά την αξιολόγηση του δικτύου όλων των κάδων ανά τύπο και σε συνάρτηση με τον πληθυσμό ανά οικοδομικό τετράγωνο χρησιμοποιήθηκαν τρία χωρικά εργαλεία ανάλυσης προτύπων. Πραγματοποιήθηκε η ανάλυση χωρικού προτύπου με την μέθοδο της απόστασης από γειτονικό σημείο, χρήση του δείκτη χωρικής κεντρικότητας (χωρικός μέσος), και της έλλειψης τυπικής απόκλισης.

Μέθοδος απόστασης από γειτονικό σημείο

Στο στάδιο αυτό πραγματοποιήθηκε η ανάλυση του χωρικού προτύπου των κάδων στο σύνολο της περιοχής μελέτης αλλά και στις επιμέρους πολεοδομικές ενότητες για όλους τους τύπους των κάδων. Για το σύνολο της Αγίας Βαρβάρας προέκυψαν τα παρακάτω αποτελέσματα του πίνακα:

Πίνακας 3.3-1: Τύποι Χωρικών Προτύπων συνόλου περιοχής μελέτης

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΙΚΡΟΙ	ΜΠΛΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
<p>Nearest Neighbor Ratio: 0.757238 z-score: -11.8409186207 p-value: 0.000000</p> <p>Significance Level (p-value): 0.01, 0.05, 0.10, 0.05, 0.01 Critical Value (z-score): < -2.58, -2.58 - -1.96, -1.96 - -1.65, -1.65 - -1.45, -1.45 - -1.36, -1.36 - -1.28, -1.28 - -1.96, -1.96 - -2.58</p> <p>Given the z-score of -11.8409186207, there is a less than 1% likelihood that this clustered pattern could be the result of random chance.</p>	<p>Nearest Neighbor Ratio: 0.325190 z-score: -21.951043109 p-value: 0.000000</p> <p>Significance Level (p-value): 0.01, 0.05, 0.10, 0.05, 0.01 Critical Value (z-score): < -2.58, -2.58 - -1.96, -1.96 - -1.65, -1.65 - -1.45, -1.45 - -1.36, -1.36 - -1.28, -1.28 - -1.96, -1.96 - -2.58</p> <p>Given the z-score of -21.951043109, there is a less than 1% likelihood that this clustered pattern could be the result of random chance.</p>	<p>Nearest Neighbor Ratio: 0.991244 z-score: 0.310697 p-value: 0.750031</p> <p>Significance Level (p-value): 0.01, 0.05, 0.10, 0.05, 0.01 Critical Value (z-score): < -2.58, -2.58 - -1.96, -1.96 - -1.65, -1.65 - -1.45, -1.45 - -1.36, -1.36 - -1.28, -1.28 - -1.96, -1.96 - -2.58</p>
Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη	Τυχαία

ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ	ΚΑΜΠΙΑΝΕΣ ΓΥΑΛΙ
<p>Nearest Neighbor Ratio: 0.946721 z-score: -0.227914 p-value: 0.819713</p> <p>Significance Level (p-value): 0.01, 0.05, 0.10, 0.05, 0.01 Critical Value (z-score): < -2.58, -2.58 - -1.96, -1.96 - -1.65, -1.65 - -1.45, -1.45 - -1.36, -1.36 - -1.28, -1.28 - -1.96, -1.96 - -2.58</p>	<p>Nearest Neighbor Ratio: 0.946721 z-score: -0.227914 p-value: 0.819713</p> <p>Significance Level (p-value): 0.01, 0.05, 0.10, 0.05, 0.01 Critical Value (z-score): < -2.58, -2.58 - -1.96, -1.96 - -1.65, -1.65 - -1.45, -1.45 - -1.36, -1.36 - -1.28, -1.28 - -1.96, -1.96 - -2.58</p>
Τυχαία	Τυχαία

Πίνακας 3.3-2: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων συνόλου περιοχής μελέτης

(σε m)	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΙΚΡΟΙ	ΜΠΛΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ	ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ	ΚΑΜΠΙΑΝΕΣ ΓΥΑΛΙ
Observed Mean Distance:	21,82	14,07	39,26	410,66	311,02
Expected Mean Distance:	28,81	43,14	39,61	328,52	328,52
Nearest Neighbor Ratio:	0,76	0,33	0,99	1,25	0,95
z-score:	-11,84	-21,95	-0,31	1,07	-0,23
p-value:	0,00	0,00	0,76	0,28	0,82
Κατανομή	Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη	Τυχαία	Τυχαία	Τυχαία

Από τα διαγράμματα και τον πίνακα προκύπτει ότι η κατανομή των πράσινων κάδων μικρών και μεγάλων ακολουθούν το ομαδοποιημένο πρότυπο κατανομής ενώ οι υπόλοιποι κάδοι το τυχαίο πρότυπο κατανομής. Από αυτό καταλαβαίνουμε ότι οι πράσινοι κάδοι μικροί και μεγάλοι είναι τοποθετημένοι κατά συστάδες και δεν έχουν τοποθετηθεί ομοιόμορφα ώστε να καλύπτουν συνολικά τις περιοχές που εξυπηρετούν. Οι υπόλοιποι κάδοι παρατηρούμε ότι έχουν τοποθετηθεί κατά κύριο λόγο με τυχαίο τρόπο.

Για την Βόρεια πολεοδομική ενότητα προέκυψαν τα παρακάτω αποτελέσματα του πίνακα:

Πίνακας 3.3-3: Τύποι Χωρικών Προτύπων Βόρειας πολεοδομικής ενότητας

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΙΚΡΟΙ	ΜΠΛΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη

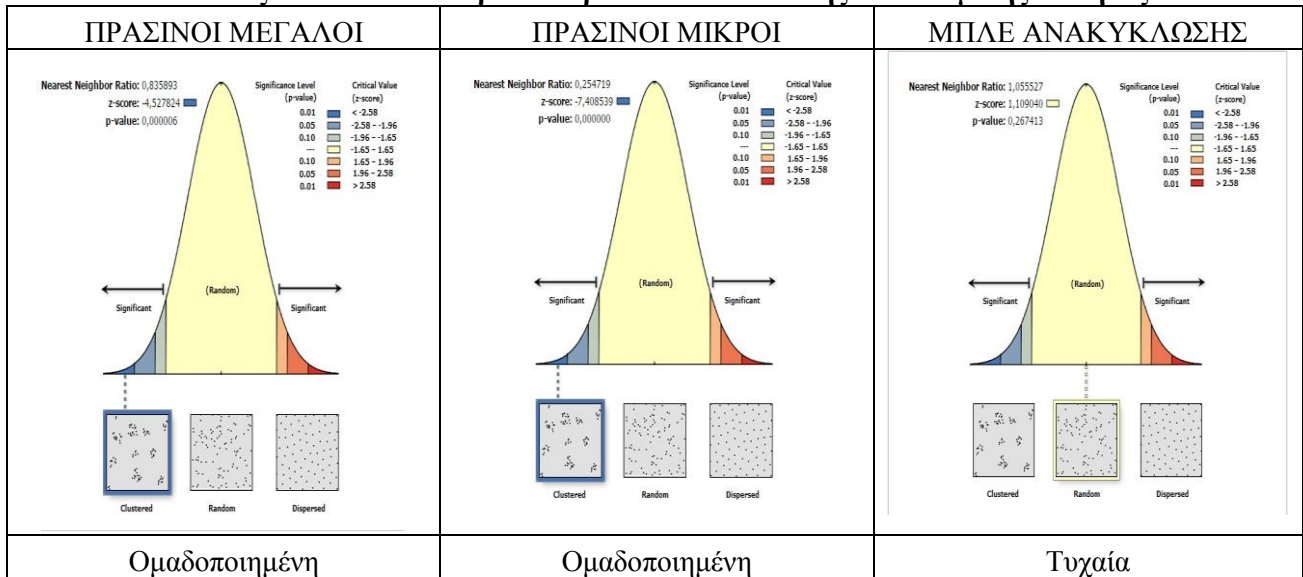
Πίνακας 3.3-4: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων Βόρειας πολυεδομικής ενότητας

(σε m)	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΙΚΡΟΙ	ΜΠΛΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
Observed Mean Distance:	20,6	8,1	44,8
Expected Mean Distance:	34,1	46,9	52,9
Nearest Neighbor Ratio:	0,6	0,2	0,8
z-score:	-8,4	-12,8	-2,1
p-value:	0	0	0,04
Κατανομή	Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη

Από τα διαγράμματα και τον πίνακα προκύπτει ότι η κατανομή των μικρών πράσινων κάδων, πράσινων μεγάλων και κάδων ανακύκλωσης ακολουθούν το ομαδοποιημένο πρότυπο

Για την Ανατολική πολυεδομική ενότητα προέκυψαν τα παρακάτω αποτελέσματα του πίνακα:

Πίνακας 3.3-5: Τύποι Χωρικών Προτύπων Ανατολικής πολυεδομικής ενότητας

Πίνακας 3.3-6: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων Ανατολικής πολεοδομικής ενότητας

(σε m)	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΙΚΡΟΙ	ΜΠΛΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
Observed Mean Distance:	26,3	22,3	45,9
Expected Mean Distance:	31,5	87,4	43,5
Nearest Neighbor Ratio:	0,8	0,3	1,1
z-score:	-4,5	-7,4	1,1
p-value:	0,000006	0	0,27
Κατανομή	Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη	Τυχαία

Από τα διαγράμματα και τον πίνακα προκύπτει ότι η κατανομή των μικρών πράσινων κάδων και των πράσινων μεγάλων κάδων ακολουθούν το ομαδοποιημένο πρότυπο. Ενώ οι μπλε κάδοι ανακύκλωσης ακολουθούν το τυχαίο πρότυπο κατανομής.

Για την Δυτική πολεοδομική ενότητα προέκυψαν τα παρακάτω αποτελέσματα του πίνακα:

Πίνακας 3.3-7: Τύποι Χωρικών Προτύπων Δυτικής πολεοδομικής ενότητας

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΙΚΡΟΙ	ΜΠΛΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη	Ομοιόμορφη

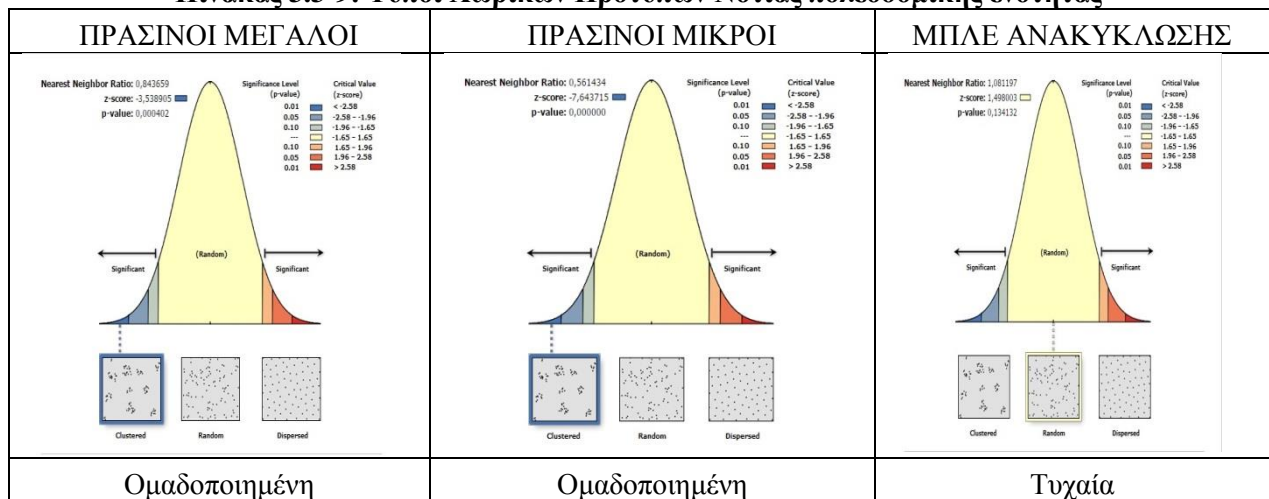
Πίνακας 3.3-8: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων Δυτικής πολεοδομικής ενότητας

(σε m)	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΙΚΡΟΙ	ΜΠΛΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
Observed Mean Distance:	19,3	13,7	38,8
Expected Mean Distance:	22,9	28,6	32,1
Nearest Neighbor Ratio:	0,8	0,5	1,2
z-score:	-4,0	-10,7	3,8
p-value:	0,000054	0	0,00
Κατανομή	Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη	Ομοιόμορφη

Από τα διαγράμματα και τον πίνακα προκύπτει ότι η κατανομή των μικρών πράσινων κάδων και των πράσινων μεγάλων κάδων ακολουθούν το ομαδοποιημένο πρότυπο. Ενώ οι μπλε κάδοι ανακύκλωσης εμφανίζουν ως πρότυπο κατανομής το ομοιόμορφο. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα αξιόπιστο διότι κατά την εκτέλεση των εργαλείων υπάρχει ως παράμετρος και το μέγεθος της περιοχής μελέτης. Αυτό σε ορισμένες περιπτώσεις όπως της Βόρειας πολεοδομικής ενότητας όπως επίσης και της Ανατολικής πολεοδομικής ενότητας βλάπτει τα αποτελέσματα καθώς στην περίπτωση της Ανατολικής εμπεριέχονται μεγάλα οικοδομικά τετράγωνα χωρίς καθόλου πληθυσμό ενώ στην περίπτωση της Βόρειας πολεοδομικής ενότητας συμμετέχουν περίπου 300 ενιαία στρέμματα περιαστικού χώρου. Στην περίπτωση της Δυτικής πολεοδομικής ενότητας μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η κατανομή των κάδων ανακύκλωσης είναι ομοιόμορφη και ότι πυκνότητα όπως της Δυτικής πολεοδομικής ενότητας που είναι 243 κάδοι ανά τ.γλμ. και αντιστοίχια 76 κάδων ανά κάτοικο μπορούν να δώσουν ομοιόμορφη κατανομή.

Για την Νότια πολεοδομική ενότητα προέκυψαν τα παρακάτω αποτελέσματα του πίνακα:

Πίνακας 3.3-9: Τύποι Χωρικών Προτύπων Νότιας πολεοδομικής ενότητας

Πίνακας 3.3-10: Παράμετροι Χωρικών Προτύπων Νότιας πολεοδομικής ενότητας

(σε m)	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ	ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΜΙΚΡΟΙ	ΜΠΛΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
Observed Mean Distance:	22,2	19,1	34,8
Expected Mean Distance:	26,3	34,1	32,2
Nearest Neighbor Ratio:	0,8	0,6	1,1
z-score:	-3,5	-7,6	1,5
p-value:	0,0	0,0	0,1
Κατανομή	Ομαδοποιημένη	Ομαδοποιημένη	Τυχαία

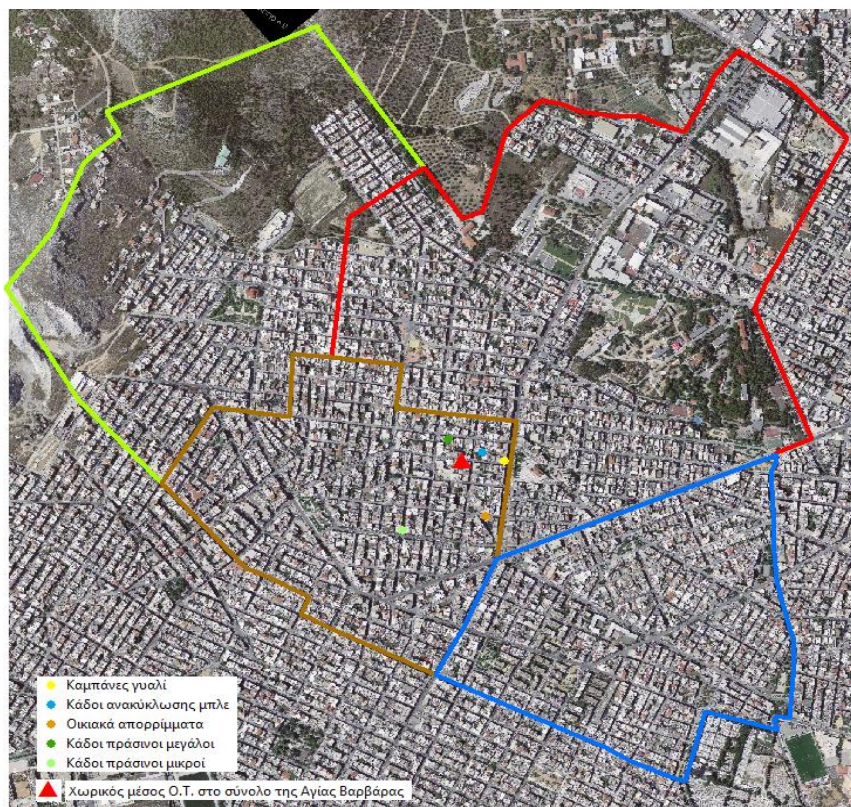
Από τα διαγράμματα και τον πίνακα προκύπτει ότι η κατανομή των μικρών πράσινων κάδων και των πράσινων μεγάλων κάδων ακολουθούν το ομαδοποιημένο πρότυπο. Ενώ οι μπλε κάδοι ανακύκλωσης ακολουθούν το τυχαίο πρότυπο κατανομής.

Χωρικός Μέσος

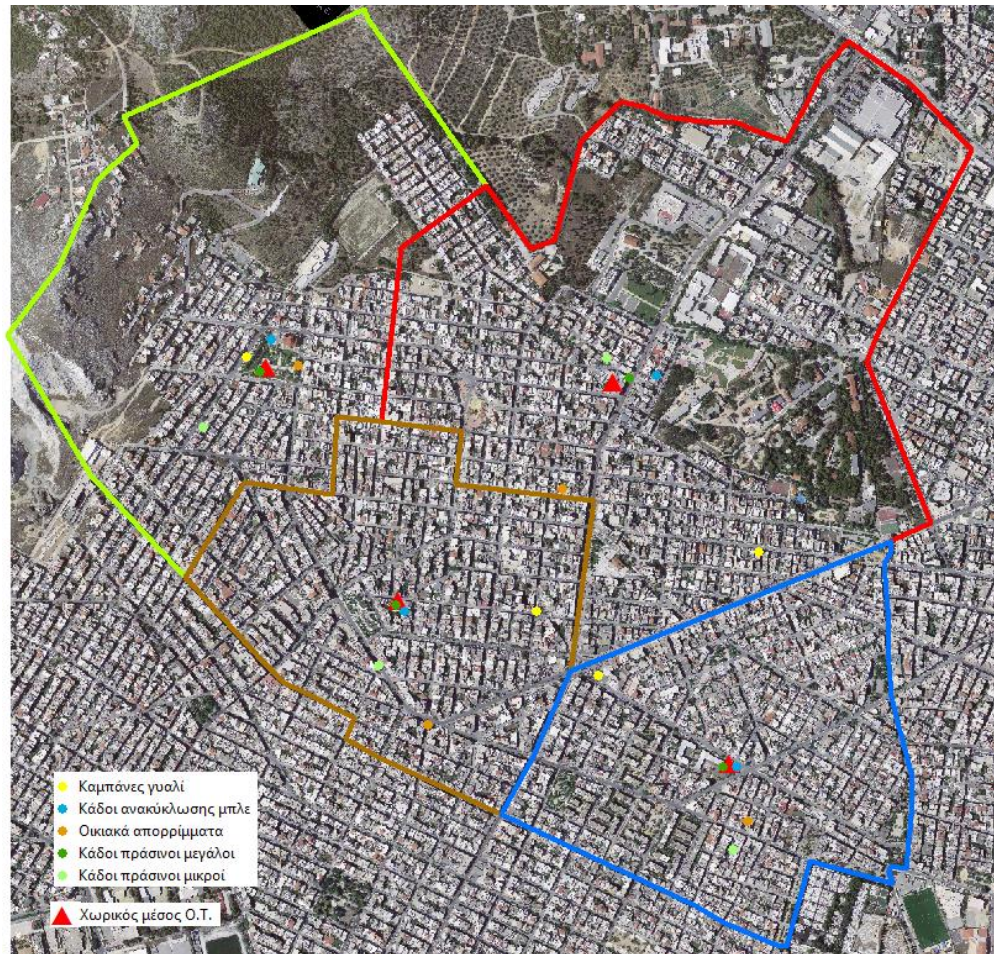
Ο χωρικός μέσος είναι εκείνη η θέση που πάνω σε ένα χάρτη μπορεί να δώσει την κατανομή συγκεντρωμένη, αντιπροσωπεύει δηλαδή μια μέση θέση. Αυτή η μέση θέση παρουσιάζεται με την μορφή ενός σημείου στο χάρτη, προμηθεύει τον ερευνητή με ένα δείκτη, που ουσιαστικά αντιπροσωπεύει μια εκτενή λίστα σημείων ή ένα χάρτη που αποτελούν την χωρική κατανομή. (Κουτσόπουλος, 2005)

Επομένως εάν έχουμε τον χωρικό δείκτη δύο οντοτήτων καθώς και την απόσταση μεταξύ αυτών τότε μπορούμε να συμπεράνουμε την μέση διανυθείσα απόσταση μεταξύ όλων των σημείων από όλα τα σημεία.

Στην περίπτωση της παρούσας βρέθηκαν οι χωρικοί μέσοι των Ο.Τ. με βάρος τον πληθυσμό για το σύνολο της Αγίας Βαρβάρας αλλά και των επιμέρους πολεοδομικών ενοτήτων καθώς επίσης και οι χωρικοί μέσοι των διαφορετικών τύπων κάδων για το σύνολο της Αγίας Βαρβάρας αλλά και των επιμέρους πολεοδομικών ενοτήτων. Οι χωρικοί μέσοι εμφανίζονται στα παρακάτω σχήματα και τα αποτελέσματα των μεταξύ τους αποστάσεων πινακοποιήθηκαν συνολικά όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Σχήμα 3.3-1: Γεωγραφικές θέσεις των χωρικών μέσων στο σύνολο της περιοχής μελέτης

Σχήμα 3.3-2: Γεωγραφικές θέσεις των χωρικών μέσων ανά πολεοδομική ενότητα

Πίνακας 3.3-11: Αποστάσεις Χωρικών Μέσων κάδων ανά πολεοδομική ενότητα

Αποστάσεις σε (m)		Χωρικός Μέσος				
		Συνόλου Αγίας Βαρβάρας	Βόρειας Πολεοδομικής ενότητας	Ανατολικής Πολεοδομικής ενότητας	Δυτικής Πολεοδομικής ενότητας	Νότιας Πολεοδομικής ενότητας
Κάδοι	Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μεγάλοι	60,2	14,1	32,2	10,2	12,3
	Κάδοι απορριμμάτων πράσινοι μικροί	219,6	171,6	46,7	134,6	171,4
	Κάδοι ανακύκλωσης μπλε	49,0	55,1	86,0	26,5	17,1
	Καμπάνες γυαλί	95,3	44,7	441,5	273,5	308,6
	Οικιακά απορρίμματα	146,6	63,9	233,6	254,5	121,0

Σύμφωνα με τον πίνακα των αποστάσεων των χωρικών μέσων παρατηρούμε ότι για τους πράσινους μεγάλους κάδους απορριμμάτων η μικρότερη απόσταση εμφανίζεται στην δυτική πολεοδομική ενότητα και η μεγαλύτερη στην ανατολική πολεοδομική ενότητα Γεγονός αναμενόμενο λόγω των αντίστοιχων μεγεθών. Για τους πράσινους μικρούς κάδους παρατηρούμε ότι μόνο στην ανατολική πολεοδομική ενότητα παρατηρείτε μικρότερη απόσταση μεταξύ των χωρικών μέσων γεγονός που καταδεικνύει ότι οι πράσινοι μικροί κάδοι είναι χωροθετημένοι ομαδοποιημένα και σε σημαντικές αποστάσεις τοποθετημένοι από τα πυκνοκατοικημένα Ο.Τ. Οι μπλε κάδοι ανακύκλωσης εμφανίζουν την μικρότερη απόσταση μεταξύ χωρικών μέσων στο σύνολο του Δήμου γεγονός το οποίο σε συνάρτηση με την κατανομή τους έρχεται να επιβεβαιώσει την ορθότερη μεταξύ όλων των κάδων χωροθέτηση. Πιο συγκεκριμένα παρατηρούμε ότι στις περισσότερο πυκνοκατοικημένες πολεοδομικές ενότητες την νότια και την δυτική το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι έχει σε ιδιαίτερα κοντινή απόσταση κάδο ανακύκλωσης. Σχετικά με τους καμπανοειδής κάδους ανακύκλωσης γυαλιού παρατηρούμε ότι στο σύνολο της Αγίας Βαρβάρας οι κάδοι αυτοί και λόγω των μειωμένων φορτίων που δέχονται καθημερινά βρίσκονται σε ικανοποιητική απόσταση από το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων. Ειδικότερα παρατηρούμε ότι ο κάδος ανακύκλωσης γυαλιού στην Βόρεια πολεοδομική ενότητα έχει χωροθετηθεί στην ορθότερη θέση σε σχέση με τους υπόλοιπους κάδους ενώ στην ανατολική πολεοδομική ενότητα η απόσταση των χωρικών μέσων κρίνεται ιδιαίτερα μεγάλη. Τέλος όσον αφορά τους υπογειοποιημένους κάδους ανακύκλωσης των βιοαπορριμμάτων παρατηρούμε ότι στο σύνολο της Αγίας Βαρβάρας αυτή η απόσταση θεωρείται μέτριου μεγέθους με τάση προς υψηλή. Και πάλι η βόρεια πολεοδομική ενότητα εμφανίζεται να έχει τον κάδο καλύτερα χωροθετημένο από τις υπόλοιπες, στις οποίες η απόσταση για την απόρριψη των συγκεκριμένων αστικών αποβλήτων κρίνεται απαγορευτική. Για να εστιάσουμε βέβαια καλύτερα στους συγκεκριμένους κάδους θα πρέπει να λάβουμε υπόψη των μέγεθος αυτών (3m³) αλλά και την θέση (υπόγεια), υπό αυτές τις συνθήκες η χωροθέτηση τους είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Στοχεύοντας όμως σε μια καλύτερη συλλογή βιοαποβλήτων και με σκοπό την συσσώρευση μεγάλης ποσότητας βιοαπορριμμάτων που θα συμβάλλουν στην δημιουργία λιπάσματος (κομπόστ) υψηλής ποιότητας, οι παρατηρηθείσες αποστάσεις και ειδικότερα στην ανατολική στην δυτική και στην νότια Αγία Βαρβάρα κρίνονται απαγορευτικές για συχνή και ευκολότερη ανακύκλωση από τους κατοίκους.

Έλλειψη τυπικής απόκλισης

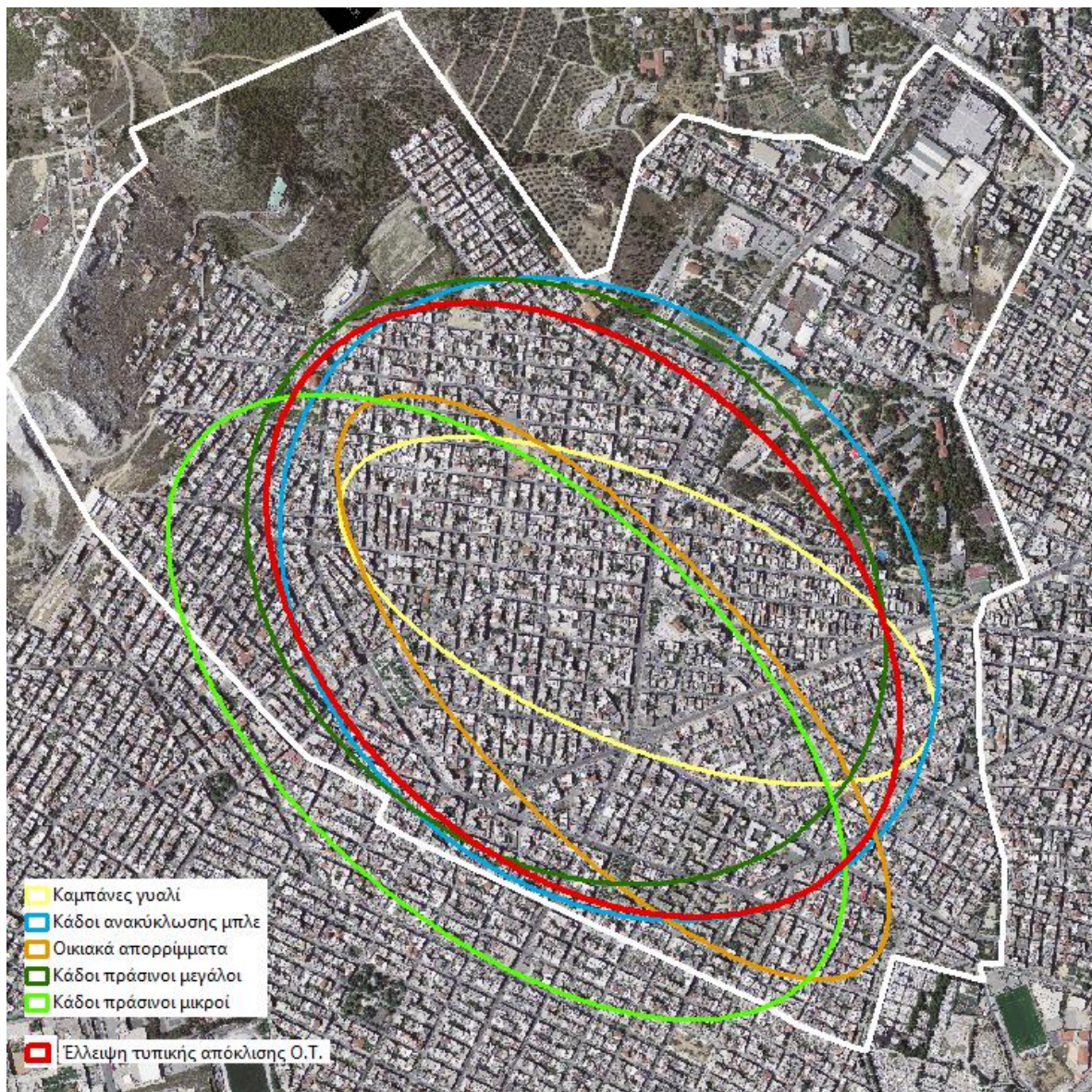
Η τελευταία διαδικασία που εκτελέστηκε ήταν η δημιουργία έλλειψης τυπικής απόκλισης των οικοδομικών τετραγώνων με βάρος τον πληθυσμό όπως επίσης και οι ελλείψεις τυπικής απόκλισης των κάδων για το σύνολο της περιοχής μελέτης αλλά και τις επιμέρους πολεοδομικές ενότητες της περιοχής μελέτης.

Η έλλειψη τυπικής απόκλισης είναι ένα εργαλείο το οποίο προσδιορίζει το χωρικό πρότυπο της κατανομής του στοιχείου με δυνατότητα τοποθέτησης βάρους στα φαινόμενα. Μετράει την διασπορά των σημείων γύρω από τον χωρικό μέσο, και δίνει αυτή την διασπορά σε δύο άξονες. Ο μεγάλος άξονας της έλλειψης ο οποίος καθορίζει την μέγιστη απόσταση της διασποράς. Ο μικρός

άξονας της έλλειψης είναι κάθετος στον μεγάλο άξονα και καθορίζει την ελάχιστη απόσταση της διασποράς των σημείων.

Στην παρούσα εργασία και με δεδομένο την υφιστάμενη κατάσταση των οικοδομικών τετραγώνων με τον πληθυσμό που φέρουν παρήχθησαν οι ελλείψεις τυπικής απόκλισης των οικοδομικών τετραγώνων για την περιοχή μελέτης και τις επιμέρους πολεοδομικές ενότητες και οι ελλείψεις σφάλματος για τους 5 τύπους κάδων για το σύνολο της περιοχής και οι ελλείψεις σφάλματος των 3 τύπων κάδων (απορριμμάτων μεγάλων , μικρών και ανακύκλωσης) για τις επιμέρους πολεοδομικές ενότητες.

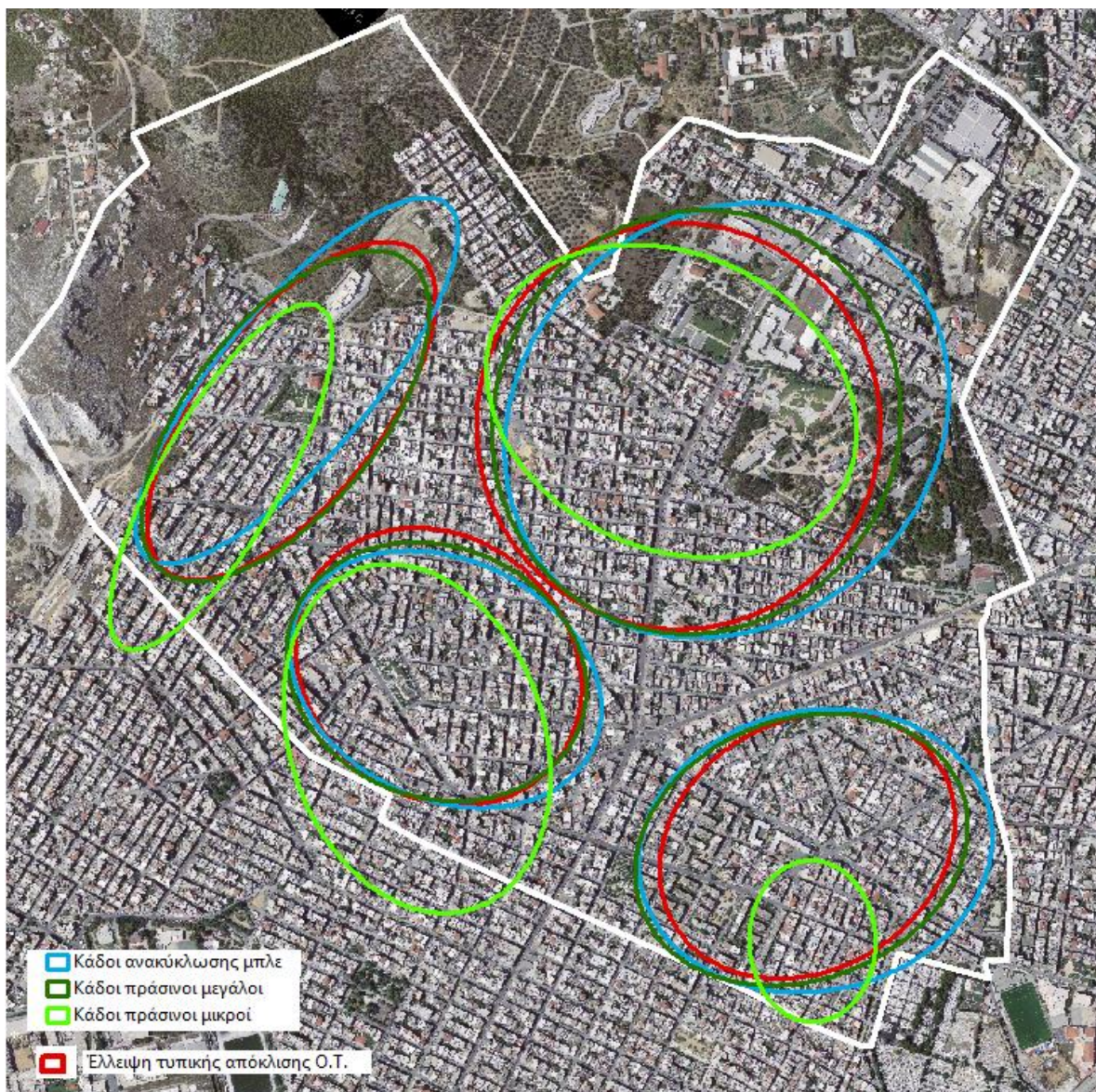
Οι ελλείψεις σφάλματος για την συνολική περιοχή μελέτης εμφανίζονται στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 3.3-3: Ελλείψεις τυπικής απόκλισης για την συνολική περιοχή μελέτης

Αυτό που παρατηρούμε στις ελλείψεις σφάλματος των κατανομών είναι ότι οι κάδοι απορριμμάτων μεγάλου μεγέθους και οι μπλε κάδοι ανακύκλωσης σχεδόν ταυτίζονται με την έλλειψη σφάλματος του πληθυσμού. Αυτό φανερώνει ότι οι κατανομές των δύο κατηγοριών ακολουθούν την κατανομή του πληθυσμού με μικρές διαφοροποιήσεις. Οι κάδοι οικιακών απορριμμάτων και ανακύκλωσης γυαλιού σχεδόν εξολοκλήρου εμπεριέχονται στην έλλειψη του πληθυσμού. Από αυτό αντιλαμβανόμαστε ότι οι κατανομές αυτές δεν εκτείνονται σε όλη την περιοχή μελέτης όπως διαπιστώθηκε και από τους προηγούμενους ελέγχους. Οι πράσινοι μικροί κάδοι στην έλλειψη σφάλματος που δημιουργείτε εμφανίζονται μετατοπισμένοι παράλληλα κατά τον μεγάλο άξονα της έλλειψης του πληθυσμού λόγω της συσσώρευσής τους στην δυτική πολεοδομική ενότητα

Οι ελλείψεις σφάλματος για τις επιμέρους πολεοδομικές ενότητες εμφανίζονται στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 3.3-4: Ελλείψεις τυπικής απόκλισης ανά πολεοδομική ενότητα

Αυτό που παρατηρούμε από το σύνολο των κατανομών εκφρασμένες από τις ελλείψεις τους είναι ότι οι κάδοι απορριμμάτων και οι κάδοι ανακύκλωσης ακολουθούν σε κάθε περιοχή τις ελλείψεις του πληθυσμού. Αυτό καταδεικνύει ότι όσο αφορά την χωροθέτηση των κάδων αυτών μπορούμε να συμπεράνουμε ότι εξυπηρετούν σε μεγάλο βαθμό τον πληθυσμό που κατοικεί στις επιμέρους πολεοδομικές ενότητες. Αυτό που παρατηρείτε επίσης είναι η μετατόπιση των ελλείψεων των μικρών πράσινων κάδων απορριμμάτων η οποία σε συνάρτηση με την αυξημένη ομαδοποίηση που εμφανίζουν συμπεραίνουμε ότι δεν εξυπηρετούν τις επιμέρους πολεοδομικές ενότητες αλλά εξυπηρετούν τοπικά συγκεκριμένα οικοδομικά τετράγωνα.

Το σύνολο του δικτύου με δεδομένες όλες τις παραδοχές που έχουν γίνει αποτελεί ένα ιδιαίτερα ομαδοποιημένο δίκτυο κάδων. Χρειάζεται σταδιακή επεξεργασία του δικτύου ώστε να καταστεί ομοιόμορφης κατανομής.

Η Νότια πολεοδομική ενότητα χρειάζεται να ενισχυθεί με περισσότερους μπλε κάδους ανακύκλωσης λόγω μεγάλης πυκνότητας κατοίκησης και λόγω μικρότερης πυκνότητας δικτύου και μεγαλύτερη αντιστοιχίας μπλε κάδων σε κατοίκους. Εναλλακτικά θα μπορούσαν να μεταφερθούν κάποιος αριθμός κάδων από την δυτική και ανατολική πολεοδομική ενότητα προς αυτή την περιοχή.

Η Ανατολική πολεοδομική ενότητα χρειάζεται ενίσχυση από μικρούς πράσινους κάδους διότι κατέχει την μεγαλύτερη αντιστοιχία μικρών πράσινων κάδων σε κατοίκους. Εναλλακτικά θα μπορούσαν να μεταφερθούν κάποιος αριθμός κάδων από την δυτική και νότια πολεοδομική ενότητα προς αυτή την περιοχή.

Η Βόρεια πολεοδομική ενότητα χρειάζεται να ενισχυθεί με περισσότερους μπλε κάδους ανακύκλωσης λόγω μεγάλης πυκνότητας κατοίκησης και λόγω μικρότερης πυκνότητας δικτύου και μεγαλύτερη αντιστοιχίας μπλε κάδων σε κατοίκους. . Εναλλακτικά θα μπορούσαν να μεταφερθούν κάποιος αριθμός κάδων από την δυτική και ανατολική πολεοδομική ενότητα προς αυτή την περιοχή.

Στην Δυτική πολεοδομική ενότητα μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η κατανομή των κάδων ανακύκλωσης είναι ομοιόμορφη και ότι πυκνότητα όπως της Δυτικής πολεοδομικής ενότητας που είναι 243 κάδοι ανά τ.χλμ. και αντιστοιχία 76 κάδων ανά κάτοικο μπορούν να δώσουν ομοιόμορφη κατανομή. Άρα με γνώμονα την σταθερά αυτή μπορούν να ακολουθήσουν το πρότυπο αυτό και οι υπόλοιπες ενότητες

Σε περίπτωση απόκτησης καινούριων μπλε κάδων ανακύκλωσης τότε αυτοί ενδείκνυται να τοποθετηθούν κατά σειρά προτεραιότητας στις παρακάτω πολεοδομικές ενότητες: Βόρεια και Ανατολικά.

Σε περίπτωση απόκτησης καινούριων κάδων ανακύκλωσης γυαλιού τότε αυτοί ενδείκνυται να τοποθετηθούν κατά σειρά προτεραιότητας στις παρακάτω πολεοδομικές ενότητες: Ανατολικά, Νότια και Δυτικά.

Σε περίπτωση απόκτησης καινούριων κάδων ανακύκλωσης βιοαποβλήτων (καφέ χρώματος) τότε αυτοί ενδείκνυται να τοποθετηθούν κατά σειρά προτεραιότητας στις παρακάτω πολεοδομικές ενότητες: Δυτικά, Ανατολικά, Νότια.

Τέλος πρέπει να πραγματοποιηθεί μετακίνηση ορισμένων πράσινων μικρών κάδων προς άλλες περιοχές.

3.4. Κοινωνικές Υπηρεσίες & Υγεία

Ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχει κρίνεται ικανοποιητικός. Το μικρό μέγεθος του Δήμου αλλά και η μεγάλη ανάγκη για δράσεις και υποδομές κοινωνικού περιεχομένου καταδεικνύουν τις δυσκολίες που καλείται ο Δήμος να καλύψει για να ανακουφίσει τον πληθυσμό. Συνυπολογίζοντας τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες πληθυσμού που συναποτελούν τον πληθυσμό αντιλαμβάνεται κανείς ότι η προσπάθεια για κάλυψη των καθημερινών αναγκών των δημοτών είναι μεγάλη. Τα παραπάνω προκύπτουν από τις ανάγκες και τα προβλήματα που υπάρχουν στην πόλη και από το ευρύ φάσμα κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχει ο Δήμος. Θα έλεγε κανείς ότι με την σημερινή κατάσταση της χώρας ο ρόλος του Δήμου στην κάλυψη βασικών αναγκών είναι επιτακτικός. Υπό αυτό πρίσμα παρατηρούμε ότι ο Δήμος αξιολογείται θετικά λόγω της συνεχιζόμενης αυτής προσπάθειας.

Προβλήματα

Οι κοινωνικές υπηρεσίες είναι σταθερές, παράλληλα επιδιώκονται και επιτυγχάνονται διάφορες συνεργασίες με φορείς του ευρύτερου δημοσίου, την τοπική ενορία της εκκλησίας, διεθνείς φορείς και ανθρωπιστικές οργανώσεις. Μείζονα ζητήματα για την πόλη αποτελούν η φτωχοποίηση των Δημοτών, η ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός. Τα ζητήματα αυτά αναμένεται να αποτελέσουν και τα δυσκολότερα για αντιμετώπιση διότι εμφανίζονται σε μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού.

Σημαντικό πρόβλημα στον τομέα των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών και της υγείας αποτελεί η έλλειψη οικονομικών πόρων για πραγματοποίηση δράσεων κοινωνικού περιεχομένου. Επίσης η αυξανόμενη φτώχεια του πληθυσμού αποτελεί ζήτημα το οποίο καλείται ο Δήμος να αντιμετωπίσει. Η κατάσταση αυτή είναι πολύ πρόσφατη καθώς αυτός ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει η Δημοτική αρχή (δηλαδή της αντικατάστασης του κεντρικού κράτους σε ορισμένες περιπτώσεις) είναι συνέπεια της οικονομικής κρίσης.

Η βελτίωση των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών υγείας στην πόλη πρέπει να θεωρείται ως το σημαντικότερο ζήτημα στον τομέα της υγείας καθώς οι υπηρεσίες αυτές δέχονται την μαζικότερη προσέλευση δημοτών. Επίσης σημαντική είναι η λειτουργία του Νοσοκομείου-Θεραπευτηρίου χρόνιων παθήσεων η Αγία Βαρβάρα το οποίο αυτή την στιγμή υπολειτουργεί. Τα παραπάνω

ζητήματα μπορούν να επιλυθούν μόνο μέσα από ένα πλέγμα ενεργειών και δράσεων που αφορούν είτε την Δημοτική Αρχή είτε τους δημότες.

Περιορισμοί

Στον τομέα της υγείας γίνονται ενέργειες στο πλαίσιο προώθησης και προαγωγής του συνόλου των υπηρεσιών και υποδομών. Πραγματοποιούνται κοινοτικά προγράμματα πρόληψης και προαγωγής της υγείας, παράλληλα ο Δήμος συμμετέχει σε δίκτυα υγείας και διοργανώνει δράσεις για την ευαισθητοποίηση των δημοτών σε θέματα πρόληψης και αλληλεγγύης.

Οι δυσκολίες βέβαια υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών είναι ιδιαίτερες. Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού ανασφάλιστων πολιτών και πολυπληθών ευπαθών ομάδων καθιστά την υλοποίηση χρονοβόρα και κάποιες φορές αναποτελεσματική λόγω και της έλλειψης προσωπικού. Παράλληλα λόγω της οικονομικής συγκυρίας της χώρας παρατηρείται από την μεριά του πληθυσμού παραγκωνισμός της φροντίδας της πρόληψης της υγείας έναντι άλλων βιοτικών αναγκών.

Κίνδυνος συρρίκνωσης των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών υγείας υπάρχει λόγω της συρρίκνωσης των υπηρεσιών υγείας και της υποχρηματοδότησης των Δήμων με παράλληλη αναγκαστική συγχώνευση ή κατάργηση δομών υγείας.

Δυνατότητες

Στις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που υπάρχουν ή παρουσιάζονται κατά την υλοποίηση της πολιτικής του Δήμου για τα κοινωνικά ζητήματα και την υγεία στην πόλη, συγκαταλέγονται οι σταθερές σε λειτουργία, ευέλικτες και έμπειρες δομές που λειτουργούν με αποκεντρωμένη χωροθέτηση για εξυπηρέτηση των δημοτών. Επιπλέον στα όρια του δήμου δραστηριοποιούνται πληθώρα δικτύων αλληλεγγύης και σωματεία εθελοντών. Η εύρυθμη συνεργασία όλων των τοπικών φορέων είναι ένα πλεονέκτημα που πρέπει να αξιοποιηθεί και να ενισχυθεί.

Ιδιαίτερο βάρος εν τέλει πρέπει να δοθεί και στην εξωστρέφεια του Δήμου. Στην κοινωνία της πληροφορίας που ζούμε όπου οι δυνατότητες δικτύωσης σε όλα επίπεδα, είναι αυξημένες αναμένει κανείς μέσα από συνεργασίες και συνέργιες, αφορμές για περισσότερες δράσεις και ενέργειες στο πλαίσιο των κοινωνικών υπηρεσιών και της υγείας.

3.5. Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός

Προβλήματα

Ο τομέας της παιδείας στην πόλη παρότι είναι ικανοποιητικά ανεπτυγμένος αντιμετωπίζει κάποια προβλήματα στα οποία η δημοτική αρχή καλείται να δώσει λύσεις. Το σημαντικότερο πρόβλημα εξ' αυτών είναι το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο που εντοπίζεται στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας. Καθώς επίσης και η υψηλή σχολική διαρροή αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης.

Επιπλέον έχει εμφανιστεί η ανάγκη για αιτήματα φιλοξενίας νηπίων στους βρεφονηπιακούς σταθμούς που όμως εμφανίζουν πληρότητα. Οι κτηριακές υποδομές είναι επαρκείς αλλά χρειάζονται την απαραίτητη συντήρηση και βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης.

Περιορισμοί

Κρισιμότερα περιορισμοί αποτελούν οι κτηριακές υποδομές οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις δεν επαρκούν, η υποχρηματοδότηση για δράσεις και ενέργειες σχετικές με την παιδεία, τον πολιτισμό και των αθλητισμό και η συνεχώς μειούμενη στελέχωση των υπαρχουσών δομών.

Δυνατότητες

Στην πόλη υφίσταται προσωπικό με αυξημένη κατάρτιση και διάθεση προσφοράς πέρα από τα στενά όρια της εργασίας. Από την πλευρά των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων υπάρχει μια πολύ ζοηρή ενασχόληση με αποτέλεσμα η συνεργασία γονέων και σχολείων να προάγεται με τα ανάλογα αποτελέσματα στους μαθητές. Οι δημοτικοί παιδικοί σταθμοί προσπαθούν να καλύψουν τις ανάγκες όλων των δημοτών της πόλης ώστε να μην επιβαρύνονται οικονομικά περισσότερο οι οικογένειες των νηπίων. Παράλληλα γίνεται μια προσπάθεια με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για όλες τις ηλικίες. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην εκπαίδευση και την επιμόρφωση των ενηλίκων μέσω των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης στα οποία υπάρχει αυξημένη συμμετοχή.

Στον τομέα του πολιτισμού, στα πλεονεκτήματα συγκαταλέγονται η πληθώρα των πολιτιστικών υποδομών και προγραμμάτων που λειτουργούν στον Δήμο όπως η δραματική σχολή, το ωδείο, το κέντρο εικαστικών, η σχολή χορού και η δημοτική βιβλιοθήκη. Τα προγράμματα αυτά λειτουργούν σε μια δύσκολη οικονομική κατάσταση για την πόλη. Ο στόχος είναι να καταστούν τα κέντρα αυτά αυτοχρηματοδοτούμενα ώστε να είναι οικονομικά βιώσιμα. Σημαντική ώθηση αναμένεται να δοθεί με την αξιοποίηση της ιδιόκτητης έκτασης της Βιοχρώμ, καθώς με την χωροθέτηση ορισμένων από αυτές τις υποδομές εντός του χώρου αυτού επιλύεται το ζήτημα των κτηριακών αναγκών αλλά θα δοθεί και μία ώθηση στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Στον τομέα του αθλητισμού στην Αγία Βαρβάρα την μέτρια μέχρι σήμερα εικόνα θα αλλάξουν οι υποδομές που αναμένεται να παραδοθούν σύντομα στο κοινό προς πλήρη χρήση όπως το γήπεδο

ποδοσφαίρου αλλά και το δημοτικό κολυμβητήριο. Παράλληλα τα έμπειρα στελέχη του Δήμου προσδίδουν ποιοτικές υπηρεσίες. Το προσωπικό αυτό πρέπει να εμπλουτιστεί με νέο δυναμικό ώστε να δοθεί η απαραίτητη ώθηση να εξελιχθούν σε πλήρη εμβέλεια όλα τα προγράμματα του Δήμου. Μαζί με τις ενέργειες αυτές είναι απαραίτητο να υιοθετηθεί επικοινωνιακά μία διαφορετική προσέγγιση των δημοτών καθώς επίσης και μία κατάλληλη τιμολογιακή πολιτική η οποία να εξυπηρετεί τις ανάγκες της πολυσύνθετης κοινωνία της πόλης αλλά και να αρμόζει στην οικονομική συγκυρία της κοινωνίας.

4. ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η χρήση του όρου «καλές πρακτικές» ή «αποτελεσματικές πρακτικές» (effective practices), υποδηλώνει δράσεις ή διαδικασίες που έχουν εφαρμοστεί στην πράξη, και έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικότερες από άλλες στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, υπό συγκεκριμένες συνθήκες.

Παρόλο που ο όρος χρησιμοποιείται ευρέως από οργανισμούς, φορείς και αρχές, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός για τις καλές πρακτικές. Ανάλογα με τα κριτήρια που θέτει κάθε χρήστης αποδίδει διαφορετικές ερμηνείες στην έννοια.

Οι προδιαγραφές που πρέπει να πληροί μια πρακτική, ώστε να χαρακτηριστεί ως «καλή», σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι:

- Το στοιχείο της καινοτομίας. Κατά πόσο δηλαδή οι λύσεις που προτείνονται ενσωματώνουν νέους, δημιουργικούς τρόπους δράσης, στο πλαίσιο όμως ρεαλιστικών και εφαρμόσιμων στρατηγικών.
- Ο βαθμός αποτελεσματικότητας της πρακτικής, με μετρήσιμα ποιοτικά χαρακτηριστικά.
- Η βιωσιμότητα και η αειφορία της πρακτικής. Αν τα αποτελέσματα που φέρνει έχουν διάρκεια και οι συνθήκες εφαρμογής της μπορούν να υποστηριχθούν μακροπρόθεσμα από το περιβάλλον στο οποίο εφαρμόζεται χωρίς να προκαλούν παράπλευρα προβλήματα.
- Το αν μπορεί να αναπαραχθεί με επιτυχία σε περιοχές που έχουν τις ίδιες ανάγκες και στις οποίες υπάρχουν οι ίδιες συνθήκες με το μέρος που πρωτοεφαρμόστηκε η πρακτική.
- Αν υπάρχει η δυνατότητα να υιοθετηθεί και να αξιοποιηθεί, ενδεχομένως με μικρές τροποποιήσεις, από νέους χρήστες σε περιβάλλοντα με διαφορετικές συνθήκες και απαιτήσεις.

Στο βαθμό που η κοινοποίηση και η διάδοση, αποτελεί δομικό στοιχείο των καλών πρακτικών, οι αρμόδιοι φορείς έχουν δημιουργήσει δίκτυα που παρέχουν αυτή την πληροφορία στους ενδιαφερόμενους, στο πλαίσιο προγραμμάτων, συμβουλευτικών οργανισμών, επιμορφωτικών συνεδρίων και ημερίδων, συλλογικών οργάνων και διαδικτυακών τόπων.

Η δράση «ΕΦΑΡΜΟΣΙΜΕΣ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ» που έχει θεσπιστεί από την Πανελλήνια Ένωση Γενικών Γραμματέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ» έχει ως στόχο τη διαρκή ανάδειξη καλών πρακτικών των δήμων, που μπορούν να υιοθετηθούν και να αξιοποιηθούν και από άλλους δήμους της χώρας προς όφελος των πολιτών. Μέσω αυτής της δράσης ενθαρρύνεται η συλλογικότητα και η συνεργασία μεταξύ των ΟΤΑ, για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και την ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος.

4.1. Τομέας Υποδομών και Ανακύκλωσης

Μια καλή πρακτική που έρχεται ως πολιτική από την διεθνή εμπειρία στον τομέα της διαχείρισης αστικών αποβλήτων είναι το πρόγραμμα τιμολόγησης των υπηρεσιών καθαριότητας των ΟΤΑ, «Pay As You Throw» (PAYT), «Πληρώνω Όσο Πετάω» (ΠΟΠ). Το συμβατικό σύστημα τελών καθαριότητας των ΟΤΑ λαμβάνει υπόψη τα τετραγωνικά ενός ακινήτου και όχι τον όγκο των απορριμμάτων που παράγει, σε ένα σύστημα ΠΟΠ δίνεται κίνητρο στους πολίτες να μειώσουν αυτά που πετάνε, αφού ο λογαριασμός που θα χρεωθούν εξαρτάται από τον όγκο ή το βάρος των απορριμμάτων τους. Η διαδικασία που ακολουθείται για την προετοιμασία ενός προγράμματος ΠΟΠ είναι:

- Η κατάρτιση του κατάλληλου προγράμματος αποκομιδής των απορριμμάτων, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τους στόχους που έχουν τεθεί και κρίνονται υλοποιήσιμοι.
- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δημοτών τόσο για το περιβαλλοντικό όφελος του υιοθετηθέντος συστήματος όσο και για τα οικονομικά οφέλη που θα προκύψουν για τον Δήμο και κατ' επέκταση στους ίδιους.
- Η προμήθεια και εγκατάσταση του κατάλληλου εξοπλισμού, ανάλογα με το πρόγραμμα που έχει επιλεγεί.
- Η εφαρμογή του προγράμματος διαχείρισης και η βελτιστοποίησή του.
- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων του Δήμου για την λειτουργία του προγράμματος.

Τα πλεονεκτήματα από αυτή την διαδικασία τα είναι λογικό ότι τα μοιράζονται ταυτόχρονα και οι Δήμοι αλλά και οι Δημότες. Οι Δήμοι διότι εφαρμόζουν μια δικαιότερη κατανομή των βαρών των τελών και αυξάνεται η εισπραξιμότητά τους και οι δημότες διότι καλούνται να πληρώνουν όσο πετάνε, να ανακυκλώνουν ώστε τα οφέλη (οικονομικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά) να επιστρέφουν σε αυτούς. Τα νοικοκυριά τα οποία παράγουν λιγότερα απορρίμματα πληρώνουν λιγότερα τέλη από εκείνα που παράγουν περισσότερα ανεξάρτητα των τ.μ. των οικιών τους κάτι το οποίο δεν συνέβαινε παλαιότερα. Με αυτό τον τρόπο ο πολίτης εκτός του ότι αισθάνεται συμμετοχος σε μία πολύ σημαντική δράση για το περιβάλλον ανταμείβεται και ηθικά αισθανόμενος ότι για τα τέλη καθαριότητας πληρώνει αυτό που δίκαια του αναλογεί. Αυτό μακροπρόθεσμα θα έχει σαν αποτέλεσμα πιο ενεργούς πολίτες στην ανακύκλωση και δεκτικότερους στις νέες τεχνικές ανακύκλωσης όπως την κομποστοποίηση.

Το σχέδιο μείωσης του όγκου των απορριμμάτων του δήμου Navigli της Ιταλίας, περιλαμβάνει ένα πρόγραμμα κατ' οίκον αποκομιδής των σκουπιδιών με ειδικά σημασμένους με ετικέτες σάκους. Κάθε νοικοκυριό διαθέτει μία μαγνητική κάρτα με κωδικό που συνδέεται σε ένα προσωπικό σετ σάκων και ετικετών, κατά την παράδοση των σάκων στην αρμόδια υπηρεσία ο όγκος των απορριμμάτων κάθε οικίας αναγνωρίζεται μέσω της κάρτας αυτής. Η τιμολογιακή πολιτική για την αποκομιδή των απορριμμάτων χωρίζεται, σε ένα σταθερό τέλος το οποίο συνδέεται με το μέγεθος και τον τύπο της οικίας και τον αριθμό των ατόμων που διαμένουν εκεί, και ένα μεταβαλλόμενο

τέλος το οποίο καθορίζεται από τον αριθμό των σάκων που χρησιμοποιούνται. Το σταθερό τέλος ανταποκρίνεται στο 50% του κόστους της αποκομιδής και της μεταφοράς, καθώς και στα τρέχοντα έξοδα, ενώ το μεταβαλλόμενο καλύπτει το 20% της αντίστοιχης δαπάνης και το 100% του κόστους διάθεσης των απορριμμάτων. Το μεταβαλλόμενο τέλος έχει ευθεία εξάρτηση από το ποσό των εναπομεινάντων απορριμμάτων, και για αυτό το λόγο, όσοι κάνουν κομποστοποίηση έχουν επιπλέον έκπτωση. Τα συμπεράσματα από την εφαρμογή του προγράμματος είναι: α) Περιορισμός του όγκου των οικιακών απορριμμάτων, β) καλύτερος διαχωρισμός των απορριμμάτων, γ) αύξηση της ανακύκλωσης και της κομποστοποίησης, δ) μεγαλύτερος οικονομικός έλεγχος στις δαπάνες του τομέα καθαριότητας. (Μήτσου, 2011)

Στο Βέλγιο έχει εφαρμοστεί ένα πρόγραμμα «Πληρώνω Όσο Πετάω», το οποίο βασιζόταν στην λογική της χρέωσης των δημοτών για τέλη και καθαριότητα βάσει των σακουλών αποκομιδής που θα χρησιμοποιούσαν. Η εφαρμογή αυτού του μέτρου είχε ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα για την διαλογή στην πηγή καθώς επίσης και στην ευσυνειδησία των δημοτών για την διαχείριση των απορριμμάτων.

Ο Δήμος Bogenes της Δανίας εφαρμόζει το πρόγραμμα « Πληρώνω Όσο Πετάω» με λίγο διαφορετικό τρόπο. Συσχετίζει το τέλος αποκομιδής των απορριμμάτων με το βάρος τους. Με αυτό τον τρόπο υπάρχει δικαιότερη κατανομή του κόστους διαχείρισης των απορριμμάτων. Επιπλέον οι κάδοι που έχουν μοιραστεί στους συμμετέχοντες του προγράμματος, διαθέτουν ειδικό χώρισμα για άμεσο διαχωρισμό των οργανικών αποβλήτων από τα άλλα απορρίμματα με αποτέλεσμα όλα τα μεγέθη να είναι άμεσα μετρήσιμα. (Μπέρκοβιτς, 2012)

Παράλληλα αξίζει αναφοράς και η δράση του Δήμου Ρεθύμνου⁹ για την ανακύκλωση των μαγειρικών λαδιών. Συμμετέχοντας κανείς στην ανακύκλωση των μαγειρικών λαδιών επιτυγχάνει :

- πιο καθαρό περιβάλλον
- περιορισμό των εισαγόμενων ορυκτών καυσίμων και εξοικονόμηση φυσικών πόρων
- μειώνει τον όγκο των απορριμμάτων στους ΧΥΤΑ
- εξοικονομεί χρήματα για το Δήμο και τους πολίτες
- προστατεύει τον πλανήτη και τη διατροφική αλυσίδα

Τα οφέλη είναι πολλαπλασιαστικά καθώς με τόσο σημαντικές δράσεις εδραιώνεται η νοοτροπία της ανακύκλωσης στους πολίτες, ευαισθητοποιούνται και καθίστανται ενεργοί πολίτες πράγμα ωφέλιμο για την λειτουργία ενός Δήμου.

Στο πλαίσιο ανακύκλωσης των μαγειρικών ελαίων ο Δήμος Αγιάς προέβηκε στην προμήθεια αυτόματου μηχανήματος μετατροπής καμένων ελαίων και μαγειρικού λίπους σε βιοντίζελ. Το πρόγραμμα ανακύκλωσης των ελαίων προβλέπεται να ξεκινήσει από τους χώρους εστίασης και στην συνέχεια να επεκταθεί σε κατοικίες με στόχο την μετατροπή του 85% του συνόλου των απορριπτόμενων ελαίων σε βιοντίζελ. Από το καύσιμό αυτό που θα παράγεται το οποίο είναι

⁹ www.rethymno.gr – www.recoil.eu

ιδιαίτερα φιλικό προς το περιβάλλον θα τροφοδοτούνται μηχανήματα του Δήμου και τοπικός αγροτικός εξοπλισμός. (Μπέρκοβιτς, 2012)

Επίσης στον τομέα της ανακύκλωσης ο Δήμος Κοζάνης¹⁰ ξεχωρίζει καθώς πραγματοποιεί ανακύκλωση πόρτα-πόρτα χρησιμοποιώντας ως μέσο αποθήκευσης για τη συλλογή του χαρτιού τον στάτορα, μια μεταλλική κατασκευή χωρητικότητας 250 λίτρων, που τοποθετείται στον εσωτερικό χώρο των κτιρίων. Οι σακούλες των ανακυκλώσιμων υλικών αντικαθίστανται από τα πληρώματα του δήμου κατόπιν προγράμματος συλλογής που έχει δημιουργηθεί από την υπηρεσία, έχοντας γνώμονα τη συχνότητα που γεμίζει ο στάτορας – εάν η σακούλα γεμίσει νωρίτερα, αντικαθίσταται εντός 24ώρου, κατόπιν ειδοποίησης από τους πολίτες.

Σήμερα, σύμφωνα με τον δήμο, υπάρχουν συνολικά 1.430 στάτορες από τους οποίους οι 1.023 είναι τοποθετημένοι σε πολυκατοικίες και σε γραφεία ή καταστήματα, 240 σε υπηρεσίες και 167 σε σχολεία.

Στον Δήμο Βέροιας υλοποιούνται τρεις δράσεις που φιλοδοξούν να συμβάλουν στη μείωση του όγκου των Α.Σ.Α. και την εξοικονόμηση ενέργειας από τη διαχείρισή τους.

Α) Καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών σε θέματα καθαριότητας και απορριμμάτων με σκοπό την ενεργή συμμετοχή τους στην προσπάθεια μείωσης του όγκου των σκουπιδιών και διατήρησης της πόλης καθαρής.

Β) Πιλοτικό πρόγραμμα τοποθέτησης ειδικών κάδων κομποστοποίησης σε πολυκατοικίες, με έξοδα του δήμου και ευθύνη διαχείρισης των ενοίκων, σε μια προσπάθεια μείωσης του όγκου των απορριμμάτων και αξιοποίησης των οργανικών υπολειμμάτων ως βιολογικό λίπασμα, βοηθώντας περαιτέρω στην προστασία του περιβάλλοντος.

Γ) Παρακολούθηση του στόλου των απορριματοφόρων του δήμου και των κάδων αποκομιδής απορριμμάτων, μέσω της εγκατάστασης ενός συστήματος παρακολούθησης (G.I.S.) που στοχεύει στην μείωση των καυσίμων κατά 15-25%. Το έργο περιλαμβάνει αισθητήρες ζύγισης των κάδων και συστήματα τηλεματικής τεχνολογίας, που θα καταγράφουν τις διαδρομές, το φόρτο και την κατανάλωση καυσίμου των απορριματοφόρων. (Μπέρκοβιτς, 2012)

Πολλοί Δήμοι της χώρας με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας από τον φωτισμό της πόλης προβαίνουν σε διάφορες ενέργειες. Η συντήρηση του δικτύου, η αντικατάσταση των λαμπτήρων με άλλους χαμηλής κατανάλωσης και η χρήση νέων τεχνολογιών όπως τα φωτοβολταϊκά και τα αυτοματοποιημένα κέντρα απομακρυσμένου ελέγχου του φωτισμού, που τον ενεργοποιούν ανάλογα με την κίνηση, τις συνθήκες φυσικού φωτισμού και τις εν γένει ανάγκες που καθορίζονται από τον χρήστη, παρά το υψηλό αρχικό κόστος μακροχρόνια αποδεικνύονται πιο συμφέρουσες οικονομικά και φυσικά αποδοτικότερες ενεργειακά.

10

<http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/oi-kales-praktikes-tis-aftodioikisis-115-dimoi-antallassoun-kainotomes-politikes/>

4.2. Τομέας Εξυπηρέτησης και Υπηρεσιών της πόλης ΤΠΕ

Στον τομέα αυτό παρουσιάζονται καλές πρακτικές Δήμων και Αυτοδιοικήσεων στο φάσμα των παρεχομένων υπηρεσιών προς τους δημότες.

Στην Βόλβη¹¹ εφαρμόστηκε μια καινοτόμος υπηρεσία του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) Από το 2012 ξεκίνησε να λειτουργεί ο δημοτικός ανταποκριτής στον δήμο Βόλβης για την κατ' οίκον εξυπηρέτηση δημοτών. Ουσιαστικά πρόκειται για μια υπηρεσία που απευθύνεται στους δημότες που παρουσιάζουν αδυναμία μετακίνησης προς το Κ.Ε.Π. ή τις υπηρεσίες του Δήμου. Ο σκοπός και ο ρόλος του «Δημοτικού Ανταποκριτή» δεν περιορίζεται στην διαβίβαση εγγράφων, αλλά περιλαμβάνει την ενεργό βοήθεια προς όσους το έχουν ανάγκη για την σύνταξη αιτήσεων και εγγράφων προς τον Δήμο και την παροχή συμβουλών για τις αναγκαίες ενέργειες προς επίλυση του ζητήματος που αντιμετωπίζουν.

Μια καινοτόμος ψηφιακή πρωτοβουλία έχει τεθεί σε λειτουργία στην Κομοτηνή¹². Η Γραμμή του Δημότη διευκολύνει τους πολίτες να μεταφέρουν και να γνωστοποιούν προς επίλυση όσα προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν από τις δημοτικές υπηρεσίες. Επιπλέον, αντίστοιχες καταχωρίσεις γίνονται και στην ιστοσελίδα του δήμου. Στόχος της δημοτικής αρχής είναι η άμεση και αξιόπιστη καταγραφή αιτημάτων, υποδείξεων, προβλημάτων και προτάσεων των δημοτών, σε θέματα που αφορούν τον ηλεκτροφωτισμό, την καθαριότητα, τις αναφορές για λακκούβες, το πράσινο, το περιβάλλον κ.λπ.

Στον Δήμο Ξάνθης¹³ όλα τα έργα του δήμου, είναι διαθέσιμα στην οθόνη του κάθε ενδιαφερόμενου. Στον διαδικτυακό τόπο του δήμου, ανάμεσα στις εφαρμογές που προστέθηκαν για τον δημότη, πραγματοποιήθηκε η ψηφιακή χαρτογράφηση του τεχνικού προγράμματος του δήμου. Τα έργα απεικονίζονται σε ψηφιακό περιβάλλον (Γ.Σ.Π.) ανάλογα με τον βαθμό εξέλιξης τους: προγραμματισμένα, σε εξέλιξη και ολοκληρωμένα. Προβάλλονται ταυτόχρονα και σχετικές πληροφορίες.

4.3. Τομέας Πολεοδομίας

Στον τομέα αυτό παρουσιάζονται καλές πρακτικές Δήμων και πόλεων σχετικές με το δομημένο περιβάλλον των πόλεων αλλά και την πολεοδομία.

Σε πολλές πόλεις της Ευρώπης παρατηρείται στην μεταβιομηχανική εποχή η ανάγκη για ανάπλαση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών χώρων. Για την ανάπλαση τέτοιου είδους χώρων είναι απαραίτητη η χρηματοδότηση ή η χρηματοδοτική στήριξη για την ενθάρρυνση νέων υποδομών

¹¹ <http://www.dimosvolvis.gr/enimerwsi/deltia-typou/428-ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ-ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ-ΣΤΟΝ-ΔΗΜΟ-ΒΟΛΒΗΣ-ΓΙΑ-ΤΗΝ-ΚΑΤΕ28099-ΟΙΚΟΝ-ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ-ΔΗΜΟΤΩΝ.html>

¹² <http://www.komotini.gr/content/grammi-toy-dimoti>

¹³ <https://www.cityofxanthi.gr/dimotes/erga>

ανάπτυξης σε εγκαταλελειμμένους βιομηχανικούς χώρους. Οι βιομηχανικοί χώροι¹⁴ αυτοί ανάλογα των αναγκών της κάθε περιοχής χρησιμοποιούνται είτε για την δημιουργία κοινωνικών κατοικιών όπως συμβαίνει στην Αγγλία (Homes and Communities Agency) και στην Γαλλία. Στην Τσεχία οι οργανισμοί ανάπτυξης γης Czech Invest και Invest in Silesia είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη μεγάλων εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών περιοχών για νέους επενδυτές στον βιομηχανικό κλάδο, στις περιοχές αυτές. Επίσης στο Βέλγιο η κυβέρνηση με τους ιδιώτες διαπραγματεύονται την κοινή αξιοποίηση τέτοιου είδους χώρου.

Στο πλαίσιο της βελτίωσης της ποιότητας ζωής στα μεγάλα αστικά κέντρα έχουν δρομολογηθεί στην Ευρώπη μια σειρά από προγράμματα αστικής ανάπλασης τα οποία όλα έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό και αυτό είναι οι προτεινόμενες χρήσεις γης. Οι προτεινόμενες χρήσεις είναι συνήθως μικτές διότι με αυτές επιτυγχάνεται ταυτόχρονα ισόρροπη ανάπτυξη. Ευρωπαϊκά παραδείγματα αποτελούν Τα προγράμματα αστικής ανάπλασης του Πόρτο και της Λισαβόνας και το πρόγραμμα αστικής ανάπλασης της Καταλονίας¹⁵. Το έργο Västra hamnen στο Malmö, το οποίο πραγματοποιείται σε εγκαταλελειμμένους λιμενικούς χώρους και προσφέρει 1.000 νέες κατοικίες με τον μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Το έργο Erdberger Mais στη Βιέννη, το οποίο έχει κατασκευαστεί εντός πέντε εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών χώρων εντός της πόλεως, προσφέροντας στέγη σε 6.000 νέους κατοίκους και 40.000 θέσεις εργασίας. Το πρόγραμμα Ράντσαντ στις Κάτω Χώρες, με το οποίο δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στο να καταστούν ελκυστικότερες οι εσωτερικές αστικές περιοχές των μητροπολιτικών οικισμών του Άμστερνταμ, του Ρότερνταμ και της Χάγης.

«Η αστικοποίηση της περιοχής Vallecas στα νοτιοανατολικά της Μαδρίτης στην Ισπανία, αποτέλεσε μια σημαντική πρόκληση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, η οποία λόγω του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της περιοχής είχε εξολοκλήρου την ευθύνη του αναπτυξιακού σχεδιασμού. Οι τοπικές αρχές, για να πετύχουν την περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα του εγχειρήματος, εφάρμοσαν ένα πρόγραμμα βασισμένο στην ενεργειακή αποδοτικότητα, τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και το βιοκλιματικό αστικό σχεδιασμό, το «Eco-Valle». Μια πρότυπη δράση που υιοθετήθηκε από το πρόγραμμα ήταν η κατασκευή δομών τύπου περιπτερου, οι οποίες θα λειτουργούσαν ως τεχνητά δέντρα, παρέχοντας σκίαση, βλάστηση και εξαερισμό, και παράλληλα ως χώροι κοινωνικής δραστηριοποίησης. Τα «δέντρα» αυτά είναι στην ουσία κυλινδρικές κατασκευές ύψους 17 μέτρων, από 80% ανακυκλωμένο ατσάλι, οι οποίες καλύπτονται εξωτερικά με διάφορα είδη κισσού, έτσι πέρα από τη σκίαση που προσφέρουν, συντελούν και στη δημιουργία μικροκλίματος δάσους και χρησιμοποιώντας την αρχή της εξάτμισης δροσίζουν περαιτέρω τον αέρα. Ακόμα, στην κορυφή της κατασκευής υπάρχουν ειδικοί μηχανισμοί που δεσμεύουν αέρα στο εσωτερικό της και όταν οι αισθητήρες τους ανιχνεύσουν εξωτερική θερμοκρασία μεγαλύτερη από 27ο C, προωθούν τον αέρα αυτόν μέσα από τμήματα της κατασκευής που έχουν εμπλουτιστεί με υγρασία, δημιουργώντας γύρω

¹⁴ Κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές περιορισμού, μετριασμού ή αντιστάθμισης της σφράγισης του εδάφους, υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2012

¹⁵ Κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές περιορισμού, μετριασμού ή αντιστάθμισης της σφράγισης του εδάφους, υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2012

της ένα τεχνητό νέφος υδρατμών, που μειώνει τοπικά τη θερμοκρασία από 8ο έως 12ο C.» (Μήτσου, 2011)

Στον Δήμο Κορδελιού-Εύοσμου¹⁶ πραγματοποιήθηκε μια συνολική ανάπλαση που προσφέρει χώρους αναψυχής και άθλησης στους κατοίκους. Τρεις αναπλάσεις που εντάσσονται σε μελέτη του δήμου δημιουργούν έναν υπερτοπικό, ψυχαγωγικό, αθλητικό και πολιτιστικό πόλο στην περιοχή. Περιλαμβάνουν τρία ανοιχτά γυμναστήρια όπου θα τοποθετηθούν υπαίθρια όργανα γυμναστικής, ένα νέο γήπεδο μπάσκετ, ένα skatepark και μία πίστα ποδηλασίας ανώμαλου εδάφους. Ακόμη, κατασκευάστηκε εν μέρει και πρόκειται να ολοκληρωθεί ένα δίκτυο ποδηλατοδρόμων. Στη συγκεκριμένη διαδρομή ο δημότης θα συναντάει, μεταξύ άλλων, δύο ποδηλατικούς σταθμούς όπου θα μπορεί να χρησιμοποιεί (δωρεάν) δημοτικά ποδήλατα, μέσω συστήματος αυτόματης διάθεσης. Στα νέα και υφιστάμενα τμήματα της πεζοδιαδρομής τοποθετήθηκαν πλάκες πορείας ατόμων με προβλήματα όρασης. Το συνολικό κόστος της ανάπλασης των χώρων υπολογίζεται κοντά στα 2,5 εκατ. Ευρώ.

Η Πράσινη Γειτονιά στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας, είναι ένα έργο που στοχεύει στην ενεργειακή αναβάθμιση τεσσάρων εργατικών πολυκατοικιών σε κτίρια σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας, καθώς και στη βελτίωση του τοπικού μικροκλίματος. Το σχεδιασμό του έργου έχει επιληφθεί το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), και ο προϋπολογισμός του, που ανέρχεται σε 7.000.000 ευρώ, επιχορηγείται από το ΕΣΠΑ.

Οι παρεμβάσεις που περιλαμβάνει το σχέδιο είναι: α) η τοποθέτηση εξωτερικής θερμομόνωσης, στους τοίχους και τα δώματα των κτιρίων, με σκοπό τη μείωση των ανταλλαγών θερμότητας με το περιβάλλον, β) η αντικατάσταση των κουφωμάτων με θερμοδιακοπόμενα και η αλλαγή των υαλοπινάκων με ενεργά διπλά υαλοστάσια, γ) η αντικατάσταση των συστημάτων ψύξης-θέρμανσης με σύστημα κλιματισμού γεωθερμικής αντλίας θερμότητας, δ) η δημιουργία πράσινων οροφών, ε) η εγκατάσταση συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των κτιρίων (φωτοβολταϊκά, ηλιακοί συλλέκτες), στ) η τοποθέτηση «έξυπνων δικτύων» στα κτίρια, που θα ενημερώνουν τους ενοίκους για την ενεργειακή κατανάλωση του νοικοκυριού τους, ζ) οι επεμβάσεις στον περιβάλλοντα χώρο, με σκοπό τη βελτίωση του θερμικού ισοζυγίου της περιοχής. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στα τέλη του 2012, και να αποτελέσει πρότυπο για ανάλογα μελλοντικά έργα μεγαλύτερης κλίμακας. (Κ.Α.Π.Ε.)

Στο πλαίσιο των πράσινων υποδομών, οι πράσινες στέγες μπορούν να συμβάλουν στη μερική μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της σφράγισης του εδάφους, χωρίς ωστόσο να αντισταθμίζεται η απώλεια των λειτουργιών του εδάφους. Ιδίως, μπορούν σε κάποιο βαθμό να συμβάλουν στην πρόληψη της επιφανειακής απορροής. Αυτό απεδείχθη, για παράδειγμα, στο κέντρο της πόλης του Μάντσεστερ και στις περιφέρειες πυκνής δόμησης στα πιο απομακρυσμένα σημεία της πόλης. Στην περίπτωση αυτή, με τις πράσινες στέγες μειώθηκε η επιφανειακή απορροή μέχρι και κατά 20 χιλιοστόμετρα (TCB, 2010). Η προώθηση πράσινων στεγών στην πόλη του Osnabrück, συχνά σε

16

<http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/oi-kales-praktikes-tis-aftodioikisis-115-dimoi-antallassoun-kainotomes-politikes/>

συνδυασμό με τους ηλιακούς συλλέκτες, είχε ως αποτέλεσμα την κάλυψη στεγών επιφανείας 100.000 τ.μ. στην πόλη.

Στην πόλη των Σερρών¹⁷, κόκκινοι ασφαλτοστρώθηκαν οι δρόμοι του Ιστορικού Κέντρου, με στόχο της μείωση της θερμοκρασίας και των ρύπων στην περιοχή. Επίσης έχουν πραγματοποιηθεί αναπλάσεις πεζοδρομίων με ψυχρά υλικά, πλάκες και κυβόλιθους, έχει γίνει δενδροφύτευση, και έχουν τοποθετηθεί πολλά παρτέρια με πράσινο. Επίσης θα τοποθετηθούν υπαίθριοι ανεμιστήρες, σιντριβάνια, κουρτίνες νερού, πέργκολες ξύλου με αναρριχώμενα φυτά και καθιστικά. Με αυτό τον τρόπο η πόλη των Σερρών αναβάθμισε περιβαλλοντικά και ενεργειακά το κέντρο της πόλης με παράλληλη μείωση τοπικά της θερμοκρασίας κατά 2-3 μονάδες ενώ το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από πόρους του Ε.Σ.Π.Α.

17

<http://www.michanikos-online.gr/news.php?aID=18960>

5. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

5.1. Αγία Βαρβάρα μια καθαρή πράσινη πόλη

5.1.1. Σκοπός – Στόχος

Σκοπός του παρόντος σεναρίου είναι η δημιουργία του πλαισίου και των προϋποθέσεων μέσα από ένα πλέγμα κατάλληλων δράσεων ώστε να καταστεί η πόλη της Αγίας Βαρβάρας μία «Καθαρή Πράσινη Πόλη», δηλαδή μια πόλη η οποία ουσιαστικά διαχειρίζεται κατάλληλα τα αστικά απορρίμματα που παράγονται εντός των ορίων της, φροντίζει τον περιβάλλοντά της χώρο διατηρώντας σε ικανοποιητικό επίπεδο την οπτική εικόνα των πάρκων και των ανοιχτών της χώρων αναψυχής και ταυτόχρονα προσφέρει ένα αξιόβιοτο περιβάλλον διαβίωσης για τους δημότες της.

Ο όρος πράσινη πόλη εμπεριέχει τόσο την πόλη που έχει περισσότερα πάρκα όσο και εκείνη που, μέσω κατάλληλων δράσεων και υποδομών, εξοικονομεί ενέργεια, ώστε να προστατεύσει το περιβάλλον.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στις μέρες μας, η εξοικονόμηση της ενέργειας αποκτά διαρκώς αυξανόμενη σημασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με αποτέλεσμα να αποτελεί, έναν από τους πρωταρχικούς στόχους της πολιτικής της για την ενέργεια και το κλίμα. Ο λόγος είναι ότι σύμφωνα με εκτιμήσεις της, ένας τέτοιος στόχος θα έχει ως επακόλουθο τον μεγαλύτερο σεβασμό στο περιβάλλον, μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, μικρότερη εξάρτηση από τις εισαγωγές από χώρες του Τρίτου Κόσμου, μειωμένη δαπάνη για την κοινοτική οικονομία, καθώς επίσης και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών οικονομιών.

Ένα πυκνό πλαίσιο Οδηγιών και Κανονισμών λοιπόν, έχει ήδη τεθεί σε ισχύ από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης έως το 2020, τόσο σε ενεργοβόρα κτίρια, όσο και σε υπηρεσίες και προϊόντα. Πρώτη προτεραιότητα βέβαια δίνεται στον κτιριακό τομέα, καθώς σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕ, αντιπροσωπεύει το 40% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας στην ευρωπαϊκή κοινότητα και αναπτύσσεται με αυξανόμενους ρυθμούς, έχοντας ως αποτέλεσμα και την αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. {Αιτιολογική έκθεση του Νόμου 3661}

Η Ελλάδα όπως και όλα τα κράτη μέλη της Ευρώπης είναι υποχρεωμένα να θεσπίσουν καθεστάτα επιβολής για την υποχρέωση της ενεργειακής απόδοσης ή και να λάβουν στοχευμένα μέτρα πολιτικής, τα οποία θα οδηγήσουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των νοικοκυριών, των βιομηχανικών εγκαταστάσεων και των μεταφορών. Μέσα λοιπόν στο πλαίσιο της προσπάθειας εξοικονόμησης ενέργειας, κάθε χώρα της ΕΕ και πιο συγκεκριμένα κάθε πόλη, έτσι και η Αγία Βαρβάρα θα πρέπει να δώσει μεγάλη σημασία στη διαχείριση της ενέργειας, ώστε πέρα από την

εκπλήρωση των υποχρεώσεων της, να καταφέρει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον ολοκληρωμένης αξιοβίωτης ανάπτυξης για τους κατοίκους της.

5.1.2. Περιορισμοί – Προϋποθέσεις

Για την εφαρμογή και υλοποίηση του παρόντος σεναρίου συντρέχουν περιορισμοί και προϋποθέσεις οι οποίοι καθορίζουν το πλαίσιο όπου η Δημοτική Αρχή και οι δημότες της μπορούν να κινηθούν.

Οι περιορισμοί που τίθενται είναι κυρίως οικονομικοί καθώς παρότι κάποιες από τις δράσεις ενδέχεται να είναι χωρίς οικονομικό κόστος, οι περισσότερες έχουν ένα οικονομικό κόστος υλοποίησης το οποίο δεν δύναται να καλυφθεί από την Δημοτική Αρχή αλλά και από τους Δημότες. Η πληθώρα κοινωνικών αντιθέσεων που ενυπάρχουν λόγω των πολλών κοινωνικά ευπαθών ομάδων καθιστά δύσκολη την υιοθέτηση δράσεων προς μια καθαρότερη και περιβαλλοντικά φιλικότερη πόλη λόγω της απαραίτητης δυνατότητας, θέλησης και ύπαρξης κατάλληλης κουλτούρας.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επίτευξη της κατεύθυνση αυτής είναι η ενεργοποίηση της Δημοτικής Αρχής και των κατοίκων με στόχο την ευθυγράμμιση στα ζητήματα όπου απαιτείται η συνεργασία τους. Η παιδεία ως μόρφωση, καλλιέργεια πνεύματος και ο πολιτισμός, θα συμβάλλουν σημαντικά στην δυνατότητα υλοποίησης του σεναρίου αυτού καθώς ένα σημαντικό μέρος του σεναρίου καλούνται να το υλοποιήσουν όλοι οι δημότες, αρχής γενομένης από τις κατοικίες τους.

5.1.3. Πλέγμα προτεινόμενων δράσεων

- **Διαμόρφωση «πράσινων διαδρομών»**

Προτείνεται η δημιουργία ενός δικτύου δενδροφυτεμένων πεζοδρομίων και πεζοδρόμων (αιθαιών και φυλλοβόλων δέντρων στους πεζόδρομους της περιοχής) που θα συνδέει τους χώρους πρασίνου και αναψυχής της πόλης, και θα συμβάλλει στη διαμόρφωση ευχάριστων, «πράσινων διαδρομών», οι οποίες θα αποτελούν πόλο έλξης τόσο για τους δημότες της Αγίας Βαρβάρας όσο και για τους επισκέπτες της γενικότερα. Η παρέμβαση αυτή θα ενισχύσει το πράσινο στην πόλη και θα αλλάξει την εικόνα του αστικού τοπίου της Αγίας Βαρβάρας Αξίζει να αναφερθεί ότι το έργο αυτό μπορεί να ενταχθεί στο πρόγραμμα «Πράσινη Διαδρομή Δυτικής Αθήνας», το οποίο συνδέεται με τη διαμόρφωση του συγκοινωνιακού δικτύου της Δυτικής Αττικής. Επιπλέον προτείνεται η χάραξη και συντήρηση μονοπατιών που γειτνιάζουν με το Όρος Αιγάλεω. Το κόστος της εν λόγω δράσης αναμένεται να ξεπεράσει το 1.000.000 ευρώ.

ο **Κατασκευή παρατηρητηρίου και ανοικτού θεάτρου**

Προτείνεται η κατασκευή παρατηρητηρίου σε κατάλληλη θέση στο Όρος Αιγάλεω για την ψυχαγωγία των περιπατητών όπως επίσης και η κατασκευή υπαίθριου θεάτρου στη θέση του παλιού ιδιόκτητου λατομείου και η ανάδειξη του περιβάλλοντα χώρου μέσω μιας ανάπλασης της περιοχής. Το κόστος της δράσης αυτής αναμένεται να φτάσει τις 400.000 ευρώ.

ο **Απαγόρευση της διέλευσης βαρέων οχημάτων**

Προτείνεται η απαγόρευση της διέλευσης βαρέων οχημάτων από τους οδικούς άξονες Ελευθερίου Βενιζέλου, Μ. Αλεξάνδρου, Χανίων, και κυρίως Σίφνου. Σύνηθες περιστατικό για την πόλη αποτελεί η διέλευση βαρέων οχημάτων μεταφοράς διαφόρων υλικών μέσω του οδικού δικτύου της πόλης. Αυτό συμβαίνει διότι η Αγία Βαρβάρα αφενός γειτνιάζει με την Ιερά Οδό από όπου τα φορτηγά οδηγούνται στην Εθνική Οδό Αθηνών – Κορίνθου και αφετέρου διότι στα σύνορα της Αγίας Βαρβάρας με το Αιγάλεω βρίσκεται εγκατεστημένη η βιομηχανική δραστηριότητα υαλοργιάς που έχει ως αποτέλεσμα όλα τα δρομολόγια των φορτηγών κάθε ημέρα να διατρέχουν την πόλη. Απαγορεύοντας την κυκλοφορία των βαρέων οχημάτων από τους ακατάλληλους για αυτή την χρήση δρόμους της πόλης, επιτυγχάνεται μείωση της οπτικής όχλησης, της ακουστικής όχλησης των κατοίκων και μείωση των εκπομπών καυσαερίου. Επιπλέον αποφεύγονται περαιτέρω πιθανά αυτοκινητιστικά δυστυχήματα.

ο **Εφαρμογή του προγράμματος «Πράσινη Γειτονιά» και στις υπόλοιπες εργατικές κατοικίες**

Το πρόγραμμα «Πράσινη Γειτονιά» υλοποιείται σε ένα οικοδομικό τετράγωνο της Αγίας Βαρβάρας, στο οποίο τοποθετούνται τέσσερις τετραώροφες εργατικές πολυκατοικίες, που είναι κατασκευασμένες τη δεκαετία του 1960. Σκοπός του υπόψη προγράμματος είναι η ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των διαμερισμάτων, των συγκεκριμένων πολυκατοικιών, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση των εσωτερικών συνθηκών θερμικής, οπτικής και ακουστικής άνεσης, τη μείωση των πάγιων εξόδων των κατοίκων, την προστασία του περιβάλλοντος και την βελτίωση του μικροκλίματος της περιοχής. Το πρόγραμμα πραγματοποιείται από το ΚΑΠΕ με χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ και μέχρι σήμερα έχει υλοποιηθεί μόνο σε μια πολυκατοικία. Για την ολοκλήρωσή του λοιπόν, απαιτείται η υλοποίηση του και στις υπόλοιπες τρεις. Το έργο είχε προϋπολογισμό 7.000.000 ευρώ με φορέα χρηματοδότησης την Περ. Αττικής, η χρηματοδότηση για τις υπόλοιπες τρεις πολυκατοικίες έχει εξασφαλισθεί πλέον (4.629.000 ευρώ) από το Υ.ΠΕ.Κ.Α. και έχει εγγραφεί και στο Τεχνικό Πρόγραμμα του 2017 οπότε το πρόγραμμα αναμένεται να εκκινήσει εκ νέου από τις αρχές του 2017. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το εν λόγω Ο.Τ. και η συγκεκριμένη γειτονιά επιλέχθηκε ανάμεσα σε πολλές άλλες υποψήφιες στην Αττική.

ο **Ενεργειακή αναβάθμιση όλων των δημοτικών κτιρίων**

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Ν.4342/2015) και το «Σύμφωνο των Δημάρχων», θα πρέπει, μέσα στα επόμενα χρόνια, με πρώτα τα δημόσια κτήρια και αργότερα τα ιδιωτικά, να μετατραπούν σε κτήρια μηδενικού ενεργειακού ισοζυγίου και να μειωθούν οι εκπομπές CO² κατά 20% έως το 2020, αντίστοιχα. Όπως λοιπόν όλοι οι Δήμοι έτσι και ο Δήμος της Αγίας Βαρβάρας, θα πρέπει να ενημερώνεται για τα επιδοτούμενα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως το «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ Ι & ΙΙ», με απώτερο στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας των κτιρίων που βρίσκονται στην ιδιοκτησία του και τη μείωση των αέριων ρύπων.

ο **Πράσινες στέγες σε δημόσια και ιδιωτικά κτήρια**

Η πυκνή δόμηση, οι στενοί δρόμοι και οι λίγοι ελεύθεροι χώροι συμβάλλουν στη δημιουργία θερμικών νησίδων και εντείνουν την ατμοσφαιρική ρύπανση μιας πόλης. Προτείνεται η κατασκευή πράσινων δωματίων και στεγών σε όλα τα δημόσια και δημοτικά κτήρια όπου είναι εφικτό, με σκοπό την αναβάθμιση της ενεργειακής συμπεριφοράς των κτηρίων αυτών και γενικότερα την βιοκλιματική αναβάθμιση του εν λόγω αποθέματος και του μικροτοπικού κλίματος που επηρεάζουν. Κατ' επέκταση του μέτρου αυτού προτείνεται η χορήγηση ειδικών κινήτρων από την Δημοτική αρχή στους ιδιώτες δημότες της πόλης για εφαρμογή της δράσης στα ιδιωτικά κτίσματα. Η ευρύτερη εφαρμογή του μέτρου αυτού θα δημιουργήσει περισσότερες πράσινες επιφάνειες στα όρια του Δήμου βελτιώνοντας το κλίμα της πόλης και την ποιότητα ζωής των δημοτών.

ο **Ενεργειακή αναβάθμιση του δικτύου ηλεκτροφωτισμού**

Παρόλο που το δίκτυο ηλεκτρισμού και ο ηλεκτροφωτισμός του εξεταζόμενου Δήμου θεωρούνται επαρκείς, ωστόσο η υψηλή κατανάλωση ρεύματος που σημειώνεται κάθε μήνα, αποτελεί σοβαρό πρόβλημα τόσο για τα υψηλά δημοτικά τέλη που πρέπει να καταβάλλουν οι δημότες, όσο και για το ίδιο το περιβάλλον. Έτσι, κρίνεται απαραίτητη η αντικατάσταση των λαμπτήρων με νέους εξελιγμένης τεχνολογίας, που θα έχει σαν αποτέλεσμα την εξοικονόμηση σημαντικών ποσών ενέργειας και κατ' επέκταση την προστασία του περιβάλλοντος. Η ενεργειακή αναβάθμιση επίσης μπορεί να επιτευχθεί αντικαθιστώντας τους κοινούς στύλους φωτισμού με νέους στύλους φωτισμού νεώτερης τεχνολογίας οι οποίοι είναι εξοπλισμένοι με μικρές επιφάνειες συλλογής ηλιακής ενέργειας την οποία αποθηκεύουν και καταναλώνουν κατά την διάρκεια της νύχτας χωρίς να καταναλώνουν επιπλέον ρεύμα. Η εν λόγω δράση μπορεί να ενταχθεί και στο Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020.

ο **Αναδιοργάνωση του μοντέλου διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων**

Οι σύγχρονες αντιλήψεις και πρακτικές για τη διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων υπαγορεύουν τον σχεδιασμό και υλοποίηση ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης, με σκοπό την διαχείριση αυτών των πηγών ενέργειας χωρίς να επιβαρύνεται περαιτέρω το περιβάλλον. Χρήσιμα υλικά όπως χαρτί, γυαλί, αλουμίνιο, πλαστικό, μέταλλα, ξύλο οφείλουν να αξιοποιηθούν

είτε με την επαναχρησιμοποίησή τους είτε με την ανακύκλωση και τη χρήση τους σε νέες εφαρμογές, εξοικονομώντας έτσι τεράστιες ποσότητες πρώτων υλών και ενέργειας.

Παράλληλα ο μοντέρνος τρόπος ζωής έχει «εμπλουτίσει» τα αστικά στερεά απόβλητα με νέα ρεύματα ειδικών αποβλήτων που απαιτούν την ξεχωριστή (εναλλακτική) διαχείρισή τους ώστε να εξοικονομηθούν πολύτιμοι πόροι και ταυτόχρονα να αποφευχθεί η επιβάρυνση των τελικών χώρων διάθεσης των αποβλήτων με επικίνδυνα υλικά και ουσίες που περιέχονται στα απόβλητα αυτά.

Για τους παραπάνω λόγους προτείνεται να υιοθετηθεί ένα πρόγραμμα διαχείρισης των αστικών αποβλήτων το οποίο θα βασίζεται στην διαλογή στην πηγή, θα περιλαμβάνει ανακύκλωση όσο περισσότερων αποβλήτων μπορούν να ανακυκλωθούν και θα υπάρχει διαβάθμιση των αποβλήτων μεταξύ των διαφόρων μεγεθών ώστε αυτά να καθίστανται διαχειρίσιμα από κεντρικότερες δομές του Δήμου όπως π.χ. τα πράσινα σημεία. Παράλληλα προτείνεται να εφαρμοσθεί η πολιτική «Πληρώνω όσο Πετάω» όπως επιτυχημένα έχει εφαρμοσθεί στο εξωτερικό (Βέλγιο, Δανία) αλλά και σε Δήμους της Ελλάδας όπως στην Κοζάνη, στην Βέροια και αναλυτικά περιγράφεται στο κεφ.4 (Καλές Πρακτικές στην τοπική αυτοδιοίκηση).

Αντιλαμβάνεται κανείς ότι ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας υιοθετώντας ένα τέτοιο πρόγραμμα το οποίο θα είναι μελετημένο και προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερές του ανάγκες θα επιτύχει σημαντικά αποτελέσματα τόσο οικονομικά όσο και περιβαλλοντικά.

5.2. Αγία Βαρβάρα η πόλη των πολεοδομικών παρεμβάσεων

5.2.1. Σκοπός – Στόχος

Σκοπός του παρόντος σεναρίου είναι η συνολική βελτίωση της λειτουργίας της πόλης μέσα από την εφαρμογή παρεμβάσεων επί του πολεοδομικού ιστού. Παρεμβάσεις οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν αυτόνομα σε τοπικό επίπεδο και με εμβέλεια οικοδομικού τετραγώνου αλλά μπορούν να ενταχθούν και σε ένα συνολικό πλαίσιο παρεμβάσεων μικρής η μεγαλύτερης κλίμακας αλλαγής της εικόνας της πόλης. Ισορροπώντας το ισοζύγιο ανοιχτών και ελεύθερων χώρων σε σχέση με τους ιδιωτικούς. Βελτιώνοντας την εξωτερική εικόνα της πόλης με αποτέλεσμα να βελτιωθεί η αρνητική φήμη που έχει συσσωρευτεί. Με σημαντικότερο στοιχείο βέβαια την εξασφάλιση μια πιο ανθρώπινης πόλης η οποία διασφαλίζει την ισόρροπη ανάπτυξη της πόλης.

5.2.2. Περιορισμοί – Προϋποθέσεις

Σε αυτό το σενάριο οι περιορισμοί που τίθενται είναι ξανά οικονομικοί διότι, οι περισσότερες δράσεις έχουν ένα οικονομικό κόστος υλοποίησης το οποίο δεν δύναται να καλυφθεί από την Δημοτική Αρχή αλλά και από τους Δημότες, η πληθώρα κοινωνικών αντιθέσεων λόγω των πολλών

κοινωνικά ευπαθών ομάδων καθιστά δύσκολη την σύμπτωση απόψεων των κοινωνικών φορέων για το ποιου είδους πολεοδομική ανάπτυξη θεωρείται αποδοτικότερη για την πόλη.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επίτευξη της κατεύθυνση αυτής είναι η διαβούλευση για σημαντικά ζητήματα της πόλης με σκοπό να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος της τοπικής κοινωνίας για τις αλλαγές που χρειάζονται, με σκοπό αυτές οι δράσεις να υλοποιηθούν και να εφαρμόζονται από τους δημότες παρά να ακυρωθούν στην πράξη. Η παιδεία ως μόρφωση, καλλιέργεια πνεύματος και ο πολιτισμός, θα συμβάλλουν και εδώ σημαντικά στην δυνατότητα υλοποίησης του σεναρίου αυτού καθώς η εφαρμογή όλων των δράσεων επιβάλλει την συνεργασία Δήμου και δημοτών.

5.2.3. Πλέγμα προτεινόμενων δράσεων

- **Απομάκρυνση των πυλώνων της ΔΕΗ**

Οι γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος υψηλής τάσης που διαπερνούν ένα τμήμα της πόλης, επιδρούν αρνητικά τόσο στην αισθητική του Δήμου, όσο και στην υγεία των κατοίκων της περιοχής. Έρευνες έχουν αποδείξει ότι η δημιουργία ηλεκτρομαγνητικών πεδίων πλησίον των γραμμών υψηλής ή μέσης τάσης και κατά συνέπεια η εκπομπή ακτινοβολιών, μπορεί να προκαλέσει στον άνθρωπο πολύ σοβαρές ασθένειες. Γι' αυτό και η απομάκρυνση τους από το Δήμο, κρίνεται επείγουσα και αναγκαία.

- **Επέκταση σχεδίου πόλης**

Στο εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. περιλαμβάνεται ήδη η επέκταση του σχεδίου πόλεως στο Κακοσούλι και επί της οδού Ελ. Βενιζέλου, η εφαρμογή του οποίου θεωρείται απαραίτητη, καθώς η ύπαρξη αυθαιρέτων κτισμάτων στην Αγία Βαρβάρα, προκαλεί έντονα προβλήματα τόσο στον Δήμο όσο και στους ίδιους τους κατοίκους.

- **Απαλλοτρίωση αδόμητων εκτάσεων**

Προτείνεται η αναζήτηση ελεύθερων οικοπέδων ή κτισμάτων που μπορούν να απαλλοτριωθούν με σκοπό τη δημιουργία ανοικτών κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων (π.χ. χώρων στάθμευσης). Καθότι βέβαια οι απαλλοτριώσεις αποτελούν διαδικασία εξαιρετικά δαπανηρή και χρονοβόρα σύμφωνα με τα ελληνικά δεδομένα, προτείνεται να πραγματοποιηθεί μια αναλυτική καταγραφή των χώρων αυτών και εν συνεχεία βάσει μιας τεχνικο-οικονομικής μελέτης να αξιολογηθούν λαμβάνοντας υπόψη τον μελλοντικό σχεδιασμό πιθανή ωφέλεια. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το κόστος των απαλλοτριώσεων για τμήμα Ο.Τ. σε κεντρικό σημείο του Δήμου για την κάλυψη της ανάγκης δημιουργίας χώρων στάθμευσης προϋπολογίζεται σε 500.000 ευρώ.

○ **Ανάπλαση της δημοτικής έκτασης ΒΙΟΧΡΩΜ.**

Το παλιό εργοστάσιο της ΒΙΟΧΡΩΜ αποτελεί χώρο έκτασης 31 στρεμμάτων, ανήκει στην ιδιοκτησία του Δήμου Αγίας Βαρβάρας και γειτνιάζει με τον σταθμό του μετρό (Αγία Μαρίνα) και τους οδικούς άξονες της Ιεράς Οδού και της Λεωφόρου Βενιζέλου. Τόσο η θέση του όσο και η χωροταξική του οντότητα δημιουργούν τις καλύτερες προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός δυναμικού πόλου έλξης. Η διατήρηση και ανάδειξη των βιομηχανικών κτιρίων του παρελθόντος και η δημιουργία νέων κτιριακών συγκροτημάτων, θα μπορούσε να οδηγήσει στον σχεδιασμό ενός μεγάλου πολιτισμικού, ψυχαγωγικού, εκπαιδευτικού και εμπορικού πάρκου, το οποίο δε θα καλύπτει μόνο τις απαιτήσεις των κατοίκων του Δήμου, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Οδηγό για τέτοιου είδους αναπλάσεις μπορούν να αποτελέσουν εκτελεσμένες αναπλάσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό όπως αναλυτικά περιγράφεται στο κεφ. 4 της παρούσης εργασίας. Ειδικότερα παραδείγματα αποτελούν οι αναπλάσεις σε Αγγλία, Γαλλία και Τσεχία και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπου προέκυψε η ανάγκη για ανάπλαση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών χώρων με τελικό στόχο τις μικτές χρήσεις των χώρων αυτών. Ο σκοπός ανάπλασης της έκτασης θα είναι η δημιουργία μεταξύ άλλων και ενός πολιτιστικού πολυχώρου με υπερτοπική σημασία: που θα περιλαμβάνει σχολές ανώτερης βαθμίδας θεάτρου, μουσικής, χορού, κινηματογράφου και τηλεόρασης, συνεδριακό κέντρο, εκθεσιακούς χώρους, παιδότοπο, εγκαταστάσεις αναψυχής και πρασίνου. Το έργο αυτό έχει προϋπολογιστεί στα 28.000.000 ευρώ.

○ **Ολοκλήρωση των έργων του σταθμού του μετρό**

Η ολοκλήρωση των έργων του μετρό στην Αγία Βαρβάρα, θα ευνοήσει σημαντικά τους κατοίκους του Δήμου και θα συμβάλει στην ανάπτυξη της περιοχής. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί ότι για την ολοκλήρωση μιας τέτοιου είδους επέμβασης κρίνονται αναγκαία μεταξύ άλλων η δημιουργία χώρων στάθμευσης, η εκπόνηση νέας κυκλοφοριακής μελέτης, για την εξασφάλιση νέας συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης και τον σχεδιασμό νέων δρόμων ήπιας κυκλοφορίας, καθώς επίσης και η αναβάθμιση του οδικού δικτύου, για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και την αντιμετώπιση προβλημάτων έντονης κλίσης.

○ **Δημιουργία δικτύου ποδηλατόδρομων**

Αξιοποίηση τμημάτων των πεζοδρομων και των δρόμων για την κατασκευή ποδηλατόδρομων, οι οποίοι θα συμβάλλουν στην κινητικότητα και στη διαμόρφωση νέας εικόνας για τους ανοικτούς δημόσιους χώρους της πόλης.

○ **Συντήρηση και βελτίωση της λειτουργίας των πεζοδρομίων**

Πολλά από τα πεζοδρόμια στην Αγία Βαρβάρα είναι στενά και δυσλειτουργικά, γι' αυτό το λόγο προτείνεται η συντήρηση ή ακόμα και η διαπλάτυνση τους, στο βαθμό βέβαια που αυτό είναι εφικτό. Με αυτό τον τρόπο, θα δίνεται η δυνατότητα στους κατοίκους για περιπάτους στο εσωτερικό της πόλης, η εικόνα της οποίας θα βελτιωθεί αρκετά. Για τον λόγο αυτό οι δρόμοι που

το πλάτος των οποίων ξεπερνά τα 16 μέτρα προτείνεται τα πεζοδρόμιά τους να διαπλατυνθούν. Η δράση αυτή αναμένεται να αγγίξει τα 400.000 ευρώ.

- **Δημιουργία δικτύου πεζόδρομων**

Προτείνεται η δημιουργία δικτύου πεζόδρομων για περιπάτους το οποίο θα συνδέεται με τους χώρους πρασίνου και αναψυχής, οι δρόμοι με πλάτος οδού μικρότερο των 8 μέτρων προτείνεται να ενταχθούν στο δίκτυο αυτό. Οι πεζόδρομοι αυτοί προτείνεται να κατασκευαστούν από κατάλληλα (ψυχρά) υλικά με σκοπό την μείωση της θερμοκρασίας. Μαζί με τα κατάλληλα υλικά κατασκευής του καταστρώματος προτείνονται να τοποθετηθούν παρτέρια με φύτευση, υδάτινα στοιχεία, και πέργκολες με αναρριχώμενα φυτά. Με την αναβάθμιση αυτή δεν βελτιώνεται μόνο η βιοκλιματική συμπεριφορά των χώρων αυτών αλλά επιτυγχάνεται και η λειτουργία της «γειτονιάς». Οδηγός για την παρούσα δράση θα μπορούσε να αποτελέσει η πεζοδρόμηση τμημάτων της πόλης των Σερρών όπως καταγράφηκε στο κεφ.4 των «καλών πρακτικών» και με τα ευεργετικά αποτελέσματα αυτής.

- **Κατασκευή νέων και αναβάθμιση υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων**

Αρκετές εκτάσεις στην υπό μελέτη περιοχή, οι οποίες αποτελούν περιουσία του Δήμου, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την κατασκευή νέων αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως την κατασκευή δημοτικού κολυμβητηρίου στις οδούς Κυκλάδων και Ιπποκράτους η οποία έχει δρομολογηθεί, γηπέδων ποδοσφαίρου (5*5) στο Άλσος Ειρήνης και γηπέδου μπάσκετ στην πλατεία Νέας Γενιάς. Επιπλέον οι υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις του δήμου (4 γήπεδα basket - volley, 1 tennis, 1 ποδοσφαίρου, 2 γυμναστήρια) χρήζουν συντήρησης, γι' αυτό και η ανακατασκευή τους θεωρείται απαραίτητη. Το κόστος της δράσης αυτής αναμένεται να ξεπεράσει τα 500.000 ευρώ.

- **Αναβάθμιση – συντήρηση παιδικών χαρών**

Στον Δήμο υπάρχουν 27 παιδικές χαρές, οι οποίες χρήζουν συντήρησης και αναβάθμισης. Η δράση αυτή αναμένεται να έχει φορέα χρηματοδότησης την Περ. Αττικής και φορέα υλοποίησης τον Δήμο Αγίας Βαρβάρας με προϋπολογισμό έργου περί τα 150.000 ευρώ.

- **Ανάπλαση της έκτασης που λειτουργούσε παλαιότερα το λατομείο**

Η ανάπλαση και πολιτιστική αξιοποίηση της βραχώδους εκτάσεως που λειτουργούσε παλαιότερα ως λατομείο και τοποθετείται βορειοδυτικά του Δήμου, καθώς επίσης και η κατασκευή υπαίθριου θεάτρου σε αυτό, θα μπορούσε να αποτελέσει ένα νέο τοπόσημο για την ευρύτερη περιοχή μελέτης. Το κόστος της δράσης αυτής αναμένεται να φτάσει τις 400.000 ευρώ.

5.3. Αγία Βαρβάρα μια σύγχρονη προοδευτική / κοινωνική πόλη

5.3.1. Σκοπός – Στόχος

Σκοπός και στόχος αυτού του σεναρίου είναι να δώσει μια διαφορετική ώθηση στην ανάπτυξη της πόλης. Η πόλη αναπτύσσεται με όρους πρωτίστως κοινωνικούς και πολιτιστικούς καθιστώντας ως προτεραιότητα την σχέση μεταξύ δήμου και δημότη. Ο Δήμος αναλαμβάνει να υλοποιήσει μια δέσμη ενεργειών και δράσεων οι οποίες πολλές φορές ανήκουν στην κεντρική διοίκηση. Η αλλαγή των ρόλων είναι αποτέλεσμα των κεντρικών πολιτικών της χώρας η οποία αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες των πολιτών σε τομείς υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού και γενικότερα κοινωνικής συνοχής που πρέπει να διέπει μια πόλη. Το μοντέλο της προοδευτικής πόλης αποσκοπεί στην αναδιανομή των αγαθών με κοινωνικό τρόπο και δεν μετρά την επιτυχία με οικονομικούς όρους αλλά σκοπός είναι να μειώσει τις ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γειτονιών (Clavel 1986, Fitzgerald και Leigh 2002) Η Δημοτική αρχή αναλαμβάνει να επεκτείνει την επιρροή της ώστε να ασκήσει πολιτική για την εξισορρόπηση των ανισοτήτων και την κάλυψη των κενών της κεντρικής διοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό γίνεται προσπάθεια οι τέχνες, ο πολιτισμός και η μόρφωση να γίνουν προσιτές σε περισσότερους δημότες μέσα από δράσεις αναβάθμισης των υποβαθμισμένων γειτονιών και των κοινωνικά ευπαθών ομάδων με αποτέλεσμα να μπορεί μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού της πόλης να έχει πρόσβαση σε τέτοιου είδους αγαθά και υπηρεσίες. Τα οφέλη τέτοιων δράσεων είναι σημαντικά με κυριότερο την βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων αλλά και προσέλκυση επισκεπτών στην πόλη, απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος έναντι όμορων πόλεων, βελτίωση της εικόνας της πόλης, δημιουργία θέσεων εργασίας, στήριξη των τοπικών επιχειρήσεων και προϊόντων.

5.3.2. Περιορισμοί – Προϋποθέσεις

Οι περιορισμοί που τίθενται και σε αυτό το σενάριο είναι οικονομικοί, διότι για την συντήρηση υποδομών υγείας, πολιτισμού και μόρφωσης των δημοτών το κύριο πρόβλημα είναι η χρηματοδότηση. Ο κύριος περιορισμός είναι ότι εφόσον αυτές οι δράσεις δεν χρηματοδοτούνται από ίδιους πόρους του Δήμου -που πλέον είναι ιδιαίτερα δύσκολο- για να πραγματοποιηθούν, θα πρέπει να υπάρχει καθορισμένη χρηματοδότηση. Λόγω του μεγέθους του Δήμου αλλά και της έλλειψης δυνατότητας κάλυψης των εξόδων αυτών των δομών από τους δημότες το αποτέλεσμα είναι να κρίνεται χαμηλή η προσέλευση και χρηματοδότηση αυτών, διότι οι πολίτες δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο κόστος συμμετοχής αφενός και αφετέρου λόγω της έλλειψης σχετικής κουλτούρας των κατοίκων.

Οι προϋποθέσεις για την υλοποίηση αυτού του σεναρίου είναι η ενημέρωση των πολιτών, η διάθεση για συμμετοχή, η καλή οργάνωση και οι αξιόπιστες ενέργειες από πλευράς του Δήμου ώστε να υπάρχει συνεχής παροχή των υπηρεσιών και των αγαθών που θα προσφέρει. Επιπλέον

πρέπει να υπάρχουν και οι κατάλληλοι πόροι για την υλοποίηση του σεναρίου αυτού, με σημαντικότερους πόρους, σε αντίθεση με τα δύο προηγούμενα σενάρια, τους ανθρώπινους.

5.3.3. Πλέγμα προτεινόμενων δράσεων

- **Αξιοποίηση των ανοιχτών ελεύθερων χώρων για πραγματοποίηση κοινωνικών/πολιτιστικών δράσεων**

Προτείνεται η αξιοποίηση των ανοιχτών ελεύθερων χώρων όπως πάρκα, πλατείες, άλση, πεζόδρομοι και κεντρικά σημεία της πόλης για πραγματοποίηση κοινωνικών και πολιτιστικών δράσεων. Κατόπιν μιας καταγραφής των χώρων εκείνων που έχουν την δυνατότητα να φιλοξενήσουν κάποιο περίπτερο ενημέρωσης ή κάποια προσωρινή υποδομή, προτείνεται η διάθεση των χώρων αυτών σε υπηρεσίες του Δήμου, σε κοινωφελείς οργανώσεις και οργανισμούς, σε μη κυβερνητικές οργανώσεις και σε ιδιώτες με σκοπό την ανάδειξη θεμάτων που αφορούν την υγεία, την κοινωνία, τον πολιτισμό και υπηρεσίες. Επίσης στο πλαίσιο των εκδηλώσεων αυτών θα μπορούσαν να πραγματοποιούνται προγράμματα ευαισθητοποίησης των πολιτών σε θέματα πρόληψης και προαγωγής της υγείας, επιμόρφωσης για την ενημέρωση πολιτών και την απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης, προγράμματα σχετικά με θέματα διαχείρισης απορριμμάτων αλλά και δράσεις από τον Δήμο σε συνεργασία με τους κατοίκους για να φροντίσουν το περιβάλλον (δενδροφυτεύσεις, εργασίες καθαρισμού της δασικής έκτασης του Δήμου κ.λπ.). Επίσης ημερίδες ενημέρωσης θα μπορούσαν να πραγματοποιούνται καθιερωμένες μέρες τον χρόνο με στοχευμένο αντικείμενο όπως η ισότητα αντιμετώπισης και η ένταξη των Ρομά και των προσφύγων στην κοινωνία ή δράσεων υπέρ ειδικών ομάδων όπως των γυναικών.

- **Σχέδιο επανέναρξης λειτουργίας Νοσοκομείου «Η Αγία Βαρβάρα»**

Πάγια θέση των της Δημοτικής Αρχής και των δημοτών τα τελευταία χρόνια αποτελεί η πλήρης επαναλειτουργία του Νοσοκομείου «Η Αγία Βαρβάρα». Αυτό το αίτημα γεννήθηκε κατόπιν των ενεργειών απαξίωσης και υποστελέχωσης του νοσοκομείου με αποτέλεσμα τα τελευταία χρόνια να υπολειτουργεί. Ο μόνος τρόπος να υπάρξει αντιστροφή της κατάστασης αυτής και επιστροφή στην προηγούμενη κατάσταση λειτουργίας του νοσοκομείου είναι η εμπεριστατωμένη και με επιχειρήματα αίτηση προς το αρμόδιο υπουργείο για επαναλειτουργία του νοσοκομείου. Βάσει αυτής της θεώρησης προτείνεται η δημιουργία μίας μικτής επιτροπής στην οποία θα συμμετέχουν τοπικοί φορείς, υπάλληλοι της Δημοτικής Αρχής και δημότες της πόλης με σκοπό την κατάρτιση ενός σχεδίου δράσης με στόχο την πλήρη επαναλειτουργία του Νοσοκομείου «Η Αγία Βαρβάρα». Το σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνει όλες εκείνες τις ενέργειες που μπορούν να πραγματοποιηθούν σε επίπεδο αυτοδιοίκησης και θα λειτουργήσουν και ως μοχλός πίεσης προς την κεντρική διοίκηση. Τα συμπεράσματα αυτού του σχεδίου δράσης θα αποτελέσουν την βάση διαλόγου για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (γειτονικούς Δήμους, Περιφέρεια, Υπουργείο Υγείας) με σκοπό την διερεύνηση της επαναλειτουργίας του Νοσοκομείου «Η Αγία Βαρβάρα».

ο **Ποδηλατικός Γύρος Αγίας Βαρβάρας**

Προτείνεται η καθιέρωση ενός πολιτιστικού και αθλητικού γεγονότος το οποίο θα ονομαστεί «Ποδηλατικός γύρος της πόλης μας». Το ετήσιο αυτό γεγονός θα μπορούσε να αποτελέσει μια δράση με διττό χαρακτήρα τον αθλητικό και τον πολιτιστικό. Η χάραξη της ποδηλατικής διαδρομής θα εκκινούσε από το Δημαρχείο και θα διέτρεχε όλη την Αγία Βαρβάρα. Κατά την διάρκεια της διαδρομής αυτής, ο ποδηλάτης θα ξεναγούνταν σε τοπόσημα της πόλης αλλά και σε σημαντικές δημοτικές υπηρεσίες που ταυτόχρονα θα μπορούσαν να δίνουν και πληροφορίες για τις υπηρεσίες που παρέχουν με σκοπό ο ποδηλάτης να μπορέσει μέσω μίας διαδρομής να γνωρίσει την πόλη της Αγίας Βαρβάρας. Εν τέλει η διαδρομή θα κατέληγε στο Δημαρχείο όπου θα πραγματοποιούνταν ενημέρωση του κοινού για τα οφέλη χρήσης του ποδηλάτου. Ο ποδηλατικός γύρος θα μπορούσε να καθιερωθεί στις 22 Σεπτεμβρίου, Παγκόσμια Ημέρα χωρίς το αυτοκίνητο.

ο **Δημιουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών**

Προτείνεται η δημιουργία Κέντρου Δημιουργική Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) στα πρότυπα λειτουργίας και από άλλους Δήμους. Το εν λόγω κέντρο θα έχει ως στόχο την φιλοξενία παιδιών και μέσα από μια συγκεκριμένη διαδραστική διαδικασία τα παιδιά θα μπορούν να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, ν' ανταλλάξουν τις εμπειρίες τους, να ψυχαγωγηθούν, ν' αθληθούν, να αποκτήσουν γνώσεις και να απασχοληθούν δημιουργικά σε κλίμα ελευθερίας και ασφάλειας, μακριά από το στενό εκπαιδευτικό περιβάλλον του σχολείου. Παράλληλα τα οφέλη αναμένονται σημαντικά διότι με αυτή την δράση που αυτή την στιγμή εκλείπει από την πόλη, ο ετήσιος οικονομικός προγραμματισμός των οικογενειών της πόλης θα διευκολύνεται και παράλληλα μέσα από ένα ελεγχόμενο περιβάλλον θα παρέχονται εκπαιδευτικές, αθλητικές και πολιτιστικές δράσεις υψηλού επιπέδου προς τα παιδιά.

ο **Αναβάθμιση υπηρεσιών πρόνοιας**

Προτείνεται η δημιουργία του Κέντρου Κοινωνικής Πολιτικής, καθώς επίσης και η βελτίωση των λοιπών κοινωνικών υποδομών σε συνάρτηση με την αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας. Το κέντρο θα περιλαμβάνει δομές όλου του φάσματος των κοινωνικών δυσκολιών που αντιμετωπίζει ο πολίτης σήμερα. Το κέντρο μπορεί να περιλαμβάνει αυτοτελή τμήματα για την επιμόρφωση των ευαίσθητων και ευπαθών ομάδων πληθυσμού που περιλαμβάνονται στον Δήμο, για την πρόληψη από εξαρτησιογόνες ουσίες, ανάπτυξη προγραμμάτων για την υποστήριξη των νέων που έχουν παραβατική συμπεριφορά, προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων, τμήμα για την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού των ηλικιωμένων και της τρίτης ηλικίας. Παράλληλα προτείνεται η προμήθεια του ειδικού ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος που θα διαχειρίζεται όλη την υπάρχουσα πληροφορία των κατοίκων της πόλης σχετικά με τις υπηρεσίες πρόνοιας και υγείας στην πόλη.

○ **Αναβάθμιση υπηρεσιών παιδείας**

Προτείνεται η προώθηση των αιτημάτων για εγκατάσταση επαγγελματικού Λυκείου στην Αγία Βαρβάρα, δημιουργία σχολείου δεύτερης ευκαιρίας, με στόχο να αυξηθούν οι δυνατότητες επανένταξης στην εκπαίδευση των ενηλίκων που δύσκολα μετακινούνται σε άλλες περιοχές. Με σκοπό σημαντικό τμήμα των άνεργων ενηλίκων αυτή την στιγμή να αποκτήσει ξανά πρόσβαση στην γνώση και την μάθηση με τα ανάλογα αποτελέσματα. Επίσης πρέπει να επιδιωχθεί η διεύρυνση των προγραμμάτων αλφαριθμητισμού και επαγγελματικής κατάρτισης που υλοποιούνται από το δήμο και τους συνεργαζόμενους με το δήμο φορείς παράλληλα με ενέργειες για στρατηγικές συνεργασίες με κάθε ενδιαφερόμενο ο οποίος θα επιθυμούσε να προσφέρει τέτοιου είδους ανταποδοτικές υπηρεσίες για τους πολίτες Πρόκληση επίσης θα αποτελούσε η λειτουργία «Ανοικτού Πανεπιστημίου» στο Κέντρο Λόγου και Τέχνης στο πλαίσιο του οποίου θα υλοποιούνταν διαλέξεις και κύκλοι σεμιναρίων σε συνεργασία με επιστημονικούς, επιμορφωτικούς φορείς.

○ **Ενημέρωση στα εκπαιδευτικά κέντρα της πόλης**

Προτείνεται μια συνολικότερη προσέγγιση του Δήμου προς τους πολίτες της πόλης και ιδιαίτερα προς τους νέους δημότες της πόλης αυτής, οι οποίοι μελλοντικά θα αποτελέσουν την βάση για την υγιή ανάπτυξη του Δήμου. Ξεκινώντας πρέπει να τονιστεί η σημασία της προεφηβικής και εφηβικής ηλικίας στην πορεία που διαγράφει κάθε άνθρωπος στην ζωή του. Επίσης πρέπει να τονιστεί ότι οι σημερινοί μαθητές της πόλης είναι οι εν δυνάμει αυριανοί ενεργοί πολίτες της για τον λόγο αυτό είναι υποχρέωση της Δημοτικής Αρχής, με δεδομένη την σημασία αυτής της ηλικίας, να αναλάβει πρωτοβουλίες σταθερής ενημέρωσης των μαθητών της πόλης για σημαντικά κοινωνικά ζητήματα τα οποία απασχολούν την πόλη και την χώρα. Στο πλαίσιο αυτών των ενημερώσεων προτείνεται να γίνουν οι απαραίτητες συνεργασίες με τους εκάστοτε κοινωνικούς εταίρους από την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό αλλά και από την κεντρική διοίκηση ώστε να δημιουργηθεί ένα τμήμα με κατάλληλους επιστήμονες. Στην συνέχεια θα πρέπει να καθιερωθούν σταθερές ενημερώσεις στα εκπαιδευτήρια της πόλης χωρίς απαραίτητα αυτές να είναι πυκνές. Η σημασία του εγχειρήματος αυτού είναι η σταθερότητα και η συνολική προσέγγιση με σκοπό την δημιουργία μίας δομής η οποία θα βελτιώνεται ετησίως. Λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών θα μπορούσε

○ **Διαμόρφωση τοπικής στρατηγικής για την υγεία**

Προτείνεται να πραγματοποιηθεί μία έρευνα αποτύπωσης του προφίλ υγείας της πόλης και των αναγκών που υπάρχουν σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη με σκοπό την διαμόρφωση ενός συνεκτικού σχεδίου δράσεων σχετικά με τις υπηρεσίες πρόνοιας και υγείας που έχουν ανάγκη οι δημότες, καθώς αυτές τις ανάγκες θα καλείται να ικανοποιεί ο Δήμος μακροπρόθεσμα. Γενικότερα θα πρέπει να διερευνηθούν οι τοπικές συνθήκες της ποιότητας ζωής του πληθυσμού και των παραγόντων που επιδρούν στην υγεία του. Η μελέτη αυτή θα λάβει υπόψη της δεδομένα από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, σε συνδυασμό με στοιχεία από τις υπηρεσίες του Δήμου αλλά και από έρευνα υγείας στον πληθυσμό καθώς τα στατιστικά στοιχεία, δεν είναι αρκετά για να

αποτυπώσουν την υπάρχουσα κατάσταση σε μια περιοχή, καθώς επίσης και για να αποτυπωθούν ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως είναι η κατάσταση της υγείας, οι συνθήκες και οι συνθήκες του τρόπου ζωής, οι ανάγκες των κατοίκων, οι προτάσεις τους, η ικανοποίησή τους από τις παρεχόμενες υπηρεσίες κ.α. Το προφίλ αυτό θα αποτελέσει το προοίμιο και την βάση δεδομένων για τον ορθό σχεδιασμό της πολιτικής για την προαγωγή της υγείας στην π

ο **Γνωριμία με τις παροχές υπηρεσιών του Δήμου**

Προτείνεται να καθιερωθεί μια εβδομάδα ετησίως, ελεύθερη για την πρόσβαση και την ενημέρωση όλων των δημοτών σε όλες τις υπηρεσίες και σε όλες τις δομές του δήμου, με σκοπό την γνωριμία των δημοτών με όλο το φάσμα των υπηρεσιών όπως την δραματική σχολή, την σχολή χορού, το δημοτικό γυμναστήριο όσο και στο Ωδείο. Παράλληλα προτείνεται η κατάρτιση ενός καταλόγου από άτομα-δημότες της πόλης τα οποία πληρούν ιδιαίτερα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια και στα οποία να χορηγείται δωρεάν πρόσβαση κάποιο πρόγραμμα του δήμου που επιθυμούν.

ο **Ολοκληρωμένο γεωγραφικό και πληροφοριακό σύστημα**

Προτείνεται η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου γεωγραφικού και πληροφοριακού συστήματος για τον Δήμο. Το σύστημα αυτό θα περιλαμβάνει το ήδη υφιστάμενο G.I.S. του δήμου, ενημερωμένο με όλες τις πληροφορίες που αφορούν στον δήμο. Στο ενημερωμένο σύστημα αυτό θα δίνεται η δυνατότητα στους χρήστες της δημιουργίας και επεξεργασίας δικών τους πληροφοριών μέσω ενός P.G.I.S. Ο χρήστης θα έχει την δυνατότητα να καταγράφει μέσω διαφόρων μέσων (π.χ. κινητό, η/υ , tablet κ.λπ.) συμβάντα που θέλει να αναφέρει όπως πιθανά προβλήματα που διαπιστώνει, αιτήσεις για θέματα, προτάσεις και γεγονότα στα όρια του δήμου. Επίσης μέσω μιας πλατφόρμας διαβούλευσης θα μπορεί να συμμετέχει στην διαδικασία λήψης αποφάσεων που αφορούν στην διοίκηση του δήμου. Η εν λόγω δράση είτε σε αυτή την μορφή είτε με κάποια άλλη μορφή έχει πραγματοποιηθεί και σε άλλους Δήμους της χώρας και θεωρείται πλέον μια καλή πρακτική στον τομέα της συμμετοχής και ενημέρωσης των πολιτών. Παραδείγματα όπως ο Δήμος Κομοτηνής που έχει δημιουργήσει την δική του πλατφόρμα Γ.Σ.Π. αλλά και του Δήμου Ξάνθης ο οποίος έχει αναρτήσει όλο το τεχνικό του πρόγραμμα μπορούν να αποτελέσουν οδηγό εφαρμογής της δράσης αυτής, αξιοποιώντας τα θετικά σημεία της κάθε εφαρμογής και αποφεύγοντας τα αρνητικά ευρήματα . Επιπλέον η αναβάθμιση της ιστοσελίδας κρίνεται αναγκαία σε αυτό το πλαίσιο, με δυνατότητα παροχής περισσότερων πιστοποιητικών ή εγγράφων που διανέμονται από τις υπηρεσίες του δήμου με σκοπό την μείωση της γραφειοκρατίας. Με τα παραπάνω επιτυγχάνεται η αλληλεπίδραση των πολιτών με τη διοίκηση, η επικοινωνία πολίτη και η συμμετοχή του στην διαβούλευση. Αλλά και η εξοικείωση των πολιτών με θέματα που αφορούν στην πόλη.

6. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ

6.1. Κριτήρια Αξιολόγησης των Σεναρίων

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η αξιολόγηση των σεναρίων και να εκτιμηθούν τα προβλήματα, οι δυνατότητες, οι περιορισμοί και τα συγκριτικά δυνατά και αδύναμα σημεία καθενός εξ' αυτών, επιλέχθηκαν τα παρακάτω, ποιοτικά κριτήρια:

Κόστος υλοποίησης

Το κριτήριο αυτό αφορά στα κόστη που αναμένονται από την υλοποίηση του συνόλου των δράσεων κάθε σεναρίου. Τα κόστη αυτά διακρίνονται σε άμεσα αλλά και έμμεσα. Στα άμεσα κόστη συγκαταλέγονται τα κόστη από την εκτέλεση τεχνικών έργων αλλά και από την επιβολή αλλαγών ιδιοκτησιακού καθεστώτος, όπως είναι οι απαλλοτριώσεις. Στα έμμεσα κόστη υπολογίζονται τα κόστη που αφορούν πρόσληψη έμψυχου δυναμικού για την ολοκλήρωση των δράσεων.

Κοινωνική αποδοχή

Το κριτήριο αυτό λαμβάνει υπόψη το επίπεδο της αποδοχής που θα απολαμβάνει κάθε σενάριο από την τοπική κοινωνία. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονται οι εκτιμώμενες μεταβολές σε ένα εύρος παραγόντων που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων, όπως είναι το περιβάλλον, η αναβάθμιση της περιοχής, οι ελεύθεροι χώροι και το βιοτικό επίπεδο.

Εφικτότητα

Το κριτήριο αυτό αποτυπώνει το βαθμό δυσκολίας στην υλοποίηση κάθε σεναρίου. Αυτός συνίσταται στην ευκολία ενσωμάτωσης της επιθυμητής κατάστασης, τη δυνατότητα χρηματοδότησης των δράσεων και το σύνολο των απαιτούμενων αλλαγών που θα συντελεστούν.

Χρονικός ορίζοντας υλοποίησης

Το κριτήριο αυτό αφορά στον εκτιμώμενο χρόνο υλοποίησης των δράσεων και μέτρων που προτείνονται σε κάθε σενάριο. Έχοντας υιοθετήσει την παραδοχή ότι ο μεγάλος χρονικός ορίζοντας λειτουργεί ανασταλτικά στη λειτουργία ενός αναπτυξιακού σχεδιασμού, το κριτήριο αυτό προκρίνει την ταχύτερη ολοκλήρωση.

Εκ πλήρωσης του στόχου της Αξιοβιώτης και Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης

Το κριτήριο αυτό αξιολογεί τη συνεισφορά των δράσεων κάθε σεναρίου στην πολύπλευρη και κατά το δυνατό ισομερή ενίσχυση των διαστάσεων (πολιτική, κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική και τεχνική/τεχνολογική) που θα πρέπει να ενυπάρχουν σε ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό πρόγραμμα, αλλά και τη μέριμνα για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος.

6.2. Αξιολόγηση των Σεναρίων βάσει των κριτηρίων

6.2.1. Κόστος υλοποίησης

Συγκρίνοντας τα σενάρια ως προς το κόστος υλοποίησης, το σενάριο με το μικρότερο κόστος υλοποίησης, άρα και καταλληλότερο ως προς το κόστος, για επιλογή είναι το τρίτο σενάριο της «Αγίας Βαρβάρας κοινωνική/προοδευτική πόλη». Αυτό προκύπτει από μια αξιολόγηση όλων των δράσεων σε σχέση με το εν δυνάμει κόστος υλοποίησης των δράσεων. Στο πρώτο σενάριο όλες οι δράσεις απαιτούν χρηματοδότηση, αντιστοίχως στο δεύτερο σενάριο αυτό των πολεοδομικών παρεμβάσεων χρειάζονται πολύ μεγάλα ποσά χρημάτων για να υλοποιηθεί. Ως εκ τούτου αν τοποθετούσαμε κατά σειρά τα σενάρια προκύπτει:

Σενάριο 3 > Σενάριο 1 > Σενάριο 2

6.2.2. Κοινωνική αποδοχή

Συγκρίνοντας τα σενάρια ως προς το επίπεδο κοινωνικής αποδοχής από την τοπική κοινωνία, το σενάριο με την μεγαλύτερη κοινωνική αποδοχή άρα και καταλληλότερο για επιλογή είναι το δεύτερο σενάριο της «Αγίας Βαρβάρας πόλης των πολεοδομικών παρεμβάσεων». Αυτό προκύπτει από μια αξιολόγηση όλων των δράσεων σε σχέση με το εν δυνάμει επίπεδο κοινωνικής αποδοχής των δράσεων από την τοπική κοινωνία. Όλα τα σενάρια θεωρούνται ότι θα τύγχαναν ευρείας αποδοχής από τους δημότες. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι όλες οι δράσεις είναι καινοτόμες και έχουν πολλαπλά οφέλη για τους κατοίκους. Το δεύτερο σενάριο των πολεοδομικών παρεμβάσεων όμως ξεχωρίζει για τις ευεργετικές δράσεις που προτείνονται και οι οποίες θα έχουν ευρεία αποδοχή από τους δημότες αλλά και αναμένονται ελάχιστες αντιδράσεις. Ως εκ τούτου αν τοποθετούσαμε κατά σειρά τα σενάρια προκύπτει:

Σενάριο 2 > Σενάριο 1 > Σενάριο 3

6.2.3. Εφικτότητα

Η εφικτότητα αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κριτήριο για την αξιολόγηση οποιουδήποτε σεναρίου και δράσης, διότι παρατηρείται το φαινόμενο, στην τοπική αυτοδιοίκηση και ιδιαίτερα στην κεντρική κυβέρνηση, αδυναμίας εφαρμογής των πολιτικών που επιλέγονται. Αντιλαμβάνεται κανείς ότι πέρα από την σημαντικότητα μιας δράσης ή ενέργειας είναι εξίσου σημαντικό και ο βαθμός υλοποίησής της. Στο πλαίσιο αυτό συγκρίνοντας τα σενάρια ως προς το βαθμό εφικτότητας, το σενάριο με την μεγαλύτερη δυνατότητα υλοποίησης άρα και καταλληλότερο για επιλογή είναι το τρίτο σενάριο της «Αγίας Βαρβάρας κοινωνική/προοδευτική πόλη». Αυτό προκύπτει από την ευκολία ενσωμάτωσης της επιθυμητής κατάστασης, τη δυνατότητα χρηματοδότησης των δράσεων και το σύνολο των απαιτούμενων αλλαγών που θα συντελεστούν. Τα υπόλοιπα σενάρια χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερες δυσκολίες υλοποίησης, γεγονός απεφευκτέο αλλά ταυτόχρονα ρεαλιστικό. Το τρίτο σενάριο των δράσεων της κοινωνικής και προοδευτικής πόλης όμως εμφανίζεται περισσότερο υλοποιήσιμο από τα υπόλοιπα σενάρια διότι ως επί των πλείστον οι δράσεις κατά κύριο λόγο εμπίπτουν στην δικαιοδοσία του ίδιου του Δήμου. Ως εκ τούτου αν τοποθετούσαμε κατά σειρά τα σενάρια προκύπτει:

Σενάριο 3 > Σενάριο 1 > Σενάριο 2

6.2.4. Χρονικός ορίζοντας υλοποίησης

Λαμβάνοντας υπόψη την σημαντικότητα του κριτηρίου αυτού ως το κριτήριο το οποίο θα καταδείξει την ολοκλήρωση του σεναρίου σε εύλογο χρονικό διάστημα με τα οφέλη από την έγκαιρη ολοκλήρωση αλλά και τις επιπτώσεις από όποιες καθυστερήσεις, το σενάριο με τον συντομότερο ορίζοντα υλοποίησης άρα και καταλληλότερο για επιλογή είναι το τρίτο σενάριο της «Αγίας Βαρβάρας κοινωνική/προοδευτική πόλη». Για τα υπόλοιπα δύο σενάρια εκτιμάται ότι ο ορίζοντας υλοποίησής τους είναι μεγάλος οπότε και προκρίνεται το τρίτο σενάριο.

Σενάριο 3 > Σενάριο 1 > Σενάριο 2

6.2.5. Εκπλήρωση του στόχου της Αξιοβίωτης και Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης

Συγκρίνοντας τα σενάρια ως προς το κριτήριο της εκπλήρωσης του στόχου της αξιοβίωτης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης, το σενάριο το οποίο αναμένεται να έχει ολιστικότερη συνεισφορά δράσεων στην πολύπλευρη και κατά το δυνατό ισομερή ενίσχυση των διαστάσεων της αξιοβίωτης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης άρα και καταλληλότερο για επιλογή είναι το δεύτερο σενάριο της «Αγίας Βαρβάρας πόλης των πολεοδομικών παρεμβάσεων». Αυτό προκύπτει συνυπολογίζοντας τις επιπτώσεις από την υλοποίηση των δράσεων στο κοινωνικό σύνολο και στις υπόλοιπες διαστάσεις της πραγματικότητας ενός δήμου. Τα υπόλοιπα δύο σενάρια δεν συνεισφέρουν λιγότερο στην εκπλήρωση του στόχου της αξιοβίωτης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης, αλλά

επισημαίνεται ότι προκρίνεται το δεύτερο σενάριο των πολεοδομικών παρεμβάσεων λόγω των παρεμβάσεων κλίμακας στην πόλη και της σημασίας τους.

Σενάριο 2 > Σενάριο 1 > Σενάριο 3

6.3. Επιλογή βέλτιστου σεναρίου

Το πρώτο αναπτυξιακό σενάριο «Αγία Βαρβάρα καθαρή πράσινη πόλη» αποτελεί το σενάριο που έχει ως στόχο-σκοπό την ανάδειξη και ενίσχυση του πρασίνου της πόλης και την καθιέρωση ενός διαφορετικού τρόπου διαχείρισης των Α.Σ.Α. μέσω μιας σειράς δράσεων και ενεργειών.

Το πλέγμα δράσεων για το σενάριο αυτό είναι:

- **Διαμόρφωση «πράσινων διαδρομών»**
- **Κατασκευή παρατηρητηρίου και ανοικτού θεάτρου**
- **Απαγόρευση της διέλευσης βαρέων οχημάτων**
- **Εφαρμογή του προγράμματος «Πράσινη Γειτονιά» και στις υπόλοιπες εργατικές κατοικίες**
- **Ενεργειακή αναβάθμιση όλων των δημοτικών κτιρίων**
- **Πράσινες στέγες σε δημόσια και ιδιωτικά κτήρια**
- **Ενεργειακή αναβάθμιση του δικτύου ηλεκτροφωτισμού**
- **Αναδιοργάνωση του μοντέλου διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων**

Στο πλαίσιο αυτό αξιολογώντας τους περιορισμούς τις προϋποθέσεις και το πλέγμα δράσεων του σεναρίου, παρατηρείται ότι το κόστος για την υλοποίησή του είναι αρκετά υψηλό. Η κοινωνική αποδοχή αναμένεται ευρεία, με την εφικτότητα όμως τους σεναρίου να μην προβλέπεται δυνατή. Η εκπλήρωση του στόχου της ισόρροπης ανάπτυξης θεωρείται ότι επιτυγχάνεται διότι οι επιπτώσεις από την υλοποίηση του σεναρίου αυτού αναμένονται ιδιαίτερα θετικές.

Το δεύτερο αναπτυξιακό σενάριο «Αγία Βαρβάρα η πόλη των πολεοδομικών παρεμβάσεων» αποτελεί το σενάριο που έχει ως στόχο-σκοπό την επέμβαση στο δομημένο περιβάλλον και στην φροντίδα και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Το πλέγμα δράσεων του περιλαμβάνει παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας.

Το πλέγμα δράσεων για το σενάριο αυτό είναι:

- **Απομάκρυνση των πυλώνων της ΔΕΗ**
- **Επέκταση σχεδίου πόλης**
- **Απαλλοτρίωση αδόμητων εκτάσεων**
- **Ανάπλαση της δημοτικής έκτασης ΒΙΟΧΡΩΜ**
- **Ολοκλήρωση των έργων του σταθμού του μετρό**
- **Δημιουργία δικτύου ποδηλατόδρομων**

- **Συντήρηση και βελτίωση της λειτουργίας των πεζοδρομίων**
- **Δημιουργία δικτύου πεζόδρομων**
- **Κατασκευή νέων και αναβάθμιση υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων**
- **Αναβάθμιση – συντήρηση παιδικών χαρών**
- **Ανάπλαση της έκτασης που λειτουργούσε παλαιότερα το λατομείο**

Στο πλαίσιο αυτό αξιολογώντας τους περιορισμούς τις προϋποθέσεις και το πλέγμα δράσεων του σεναρίου, παρατηρείται ότι το κόστος της υλοποίησης του είναι πάρα πολύ υψηλό. Η κοινωνική αποδοχή αναμένεται σχεδόν καθολική, με την εφικτότητα όμως του σεναρίου να καθίσταται σχεδόν αδύνατη. Η εκπλήρωση του στόχου της ισόρροπης ανάπτυξης θεωρείται ότι επιτυγχάνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό διότι οι επιπτώσεις από την υλοποίηση του σεναρίου αυτού αναμένονται ιδιαίτερα θετικές και μόνιμες.

Το τρίτο αναπτυξιακό σενάριο «Αγία Βαρβάρα η προοδευτική/κοινωνική πόλη» αποτελεί το σενάριο που έχει ως στόχο-σκοπό την ανάδειξη του κοινωνικού και προοδευτικού χαρακτήρα της πόλης με έναν αναβαθμισμένο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει. Το πλέγμα δράσεων του σεναρίου περιλαμβάνει δράσεις μικρής κλίμακας και ανακούφισης των κατοίκων από την καθημερινότητα.

Το πλέγμα δράσεων για το σενάριο αυτό είναι:

- **Αξιοποίηση των ανοιχτών ελεύθερων χώρων για πραγματοποίηση κοινωνικών/πολιτιστικών δράσεων**
- **Σχέδιο επανέναρξης λειτουργίας Νοσοκομείου «Η Αγία Βαρβάρα»**
- **Ποδηλατικός Γύρος Αγίας Βαρβάρας**
- **Δημιουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών**
- **Αναβάθμιση υπηρεσιών πρόνοιας**
- **Αναβάθμιση υπηρεσιών παιδείας**
- **Ενημέρωση στα εκπαιδευτικά κέντρα της πόλης**
- **Διαμόρφωση τοπικής στρατηγικής για την υγεία**
- **Γνωριμία με τις παροχές υπηρεσιών του Δήμου**
- **Ολοκληρωμένο γεωγραφικό και πληροφοριακό σύστημα**

Στο πλαίσιο αυτό αξιολογώντας τους περιορισμούς τις προϋποθέσεις και το πλέγμα δράσεων του σεναρίου, παρατηρείται ότι το κόστος της υλοποίησης για την υλοποίησή του είναι μικρό, γεγονός θετικό καθώς η έλλειψη οικονομικών πόρων είναι γνωστή. Η κοινωνική αποδοχή αναμένεται ικανοποιητική, όπως επίσης και η εφικτότητα του σεναρίου εμφανίζεται δυνατή. Η εκπλήρωση του στόχου της ισόρροπης ανάπτυξης θεωρείται ότι επιτυγχάνεται σε ικανοποιητικό βαθμό.

Από την συγκριτική ανάλυση των σεναρίων με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης που τέθηκαν το σενάριο που προκρίνεται προς εφαρμογή αν θεωρηθούν όλα τα κριτήρια ίσης βαρύτητας είναι το Σενάριο 3 «Αγία Βαρβάρα η προοδευτική/κοινωνική πόλη».

6.4. Προσαρμογή του βέλτιστου σεναρίου

Από την αξιολόγηση και επιλογή του βέλτιστου σεναρίου προκρίθηκε ως βέλτιστο σενάριο ανάπτυξης το σενάριο 3 «**Αγία Βαρβάρα η προοδευτική/κοινωνική πόλη**». Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης προέκυψαν από κάθε σενάριο επιμέρους δράσεις, οι οποίες κρίθηκε ότι μπορούν να συνεισφέρουν πολύπλευρα στην Αξιοβιώτη, Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της περιοχής μελέτης, έστω και απομονωμένες από το πλαίσιο στο οποίο αρχικά εντάσσονταν. Οι δράσεις αυτές ενσωματώνονται στο Σενάριο 3. Οι προσθήκες αυτές επεξηγούνται παρακάτω.

Από το πρώτο σενάριο «Αγία Βαρβάρα καθαρή πράσινη πόλη» προστίθενται οι παρακάτω δράσεις:

- ✓ **Αναδιοργάνωση του μοντέλου διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων**
- ✓ **Ενεργειακή αναβάθμιση όλων των δημοτικών κτιρίων**

Από το δεύτερο σενάριο «Αγία Βαρβάρα η πόλη των πολεοδομικών παρεμβάσεων» προστίθενται οι παρακάτω δράσεις:

- ✓ **Απομάκρυνση των πυλώνων της ΔΕΗ**
- ✓ **Ανάπλαση της δημοτικής έκτασης BIOXPΩΜ**

Εν κατακλείδι το σενάριο που προκρίνεται για εφαρμογή με όλες τις δράσεις του είναι το σενάριο 3 «**Αγία Βαρβάρα η προοδευτική/κοινωνική πόλη**» το οποίο περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

- ❖ **Αξιοποίηση των ανοιχτών ελεύθερων χώρων για πραγματοποίηση κοινωνικών/πολιτιστικών δράσεων**
- ❖ **Σχέδιο επανέναρξης λειτουργίας Νοσοκομείου «Η Αγία Βαρβάρα»**
- ❖ **Ποδηλατικός Γύρος Αγίας Βαρβάρας**
- ❖ **Δημιουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών**
- ❖ **Αναβάθμιση υπηρεσιών πρόνοιας**
- ❖ **Αναβάθμιση υπηρεσιών παιδείας**
- ❖ **Ενημέρωση στα εκπαιδευτικά κέντρα της πόλης**
- ❖ **Διαμόρφωση τοπικής στρατηγικής για την υγεία**
- ❖ **Γνωριμία με τις παροχές υπηρεσιών του Δήμου**
- ❖ **Ολοκληρωμένο γεωγραφικό και πληροφοριακό σύστημα**
- ❖ **Αναδιοργάνωση του μοντέλου διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων**
- ❖ **Ενεργειακή αναβάθμιση όλων των δημοτικών κτιρίων**
- ❖ **Απομάκρυνση των πυλώνων της ΔΕΗ**
- ❖ **Ανάπλαση της δημοτικής έκτασης BIOXPΩΜ**

7. ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΣΥΝΕΧΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΙ, ΑΝΑΔΡΑΣΗ

Μετά την επιλογή του βέλτιστου σεναρίου ακολουθεί ένα στάδιο εξίσου σημαντικό με τα υπόλοιπα βήματα της μεθοδολογίας. Με την εφαρμογή του προτεινόμενου σεναρίου, έχουμε την συνεχή παρακολούθηση, τους ελέγχους που πρέπει να πραγματοποιηθούν κατά την διάρκεια υλοποίησης και την ανάδραση του συστήματος με νέες πληροφορίες.

Σχετικά με την εφαρμογή του σεναρίου πρέπει να ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί και οι προϋποθέσεις που έχουν τεθεί και εν συνεχεία να καταρτιστεί ένας οδικός χάρτης για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν που θα περιλαμβάνει για κάθε δράση ένα αυστηρό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.

Κατά την διαδικασία παρακολούθησης χρειάζεται τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης και περιοδικοί έλεγχοι των διαδικασιών. Σχετικά με την ανάδραση επί του τελικά προτεινόμενου σεναρίου, κρίνεται σκόπιμο να ανατεθούν εξειδικευμένες μελέτες όπου αυτό είναι δυνατό ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής μελέτη του κάθε αντικειμένου και η αποφυγή σφαλμάτων κατά την υλοποίηση. Οι παραπάνω εξειδικευμένες μελέτες πρέπει να τελούν υπό την εποπτεία κατάλληλων δημόσιων ελεγκτικών μηχανισμών, προκειμένου να ελέγχονται η τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών και οι τεχνικές εφαρμογές των εν θέματι μελετών και να δίνουν οδηγίες και κατευθύνσεις όπου απαιτείται, με σκοπό τη ορθή εκτέλεση και εφαρμογή των επιμέρους δράσεων.

Τόσο οι γενικές όσο και οι ειδικές δράσεις οφείλουν να αναπροσαρμόζονται λόγω της συνεχούς εξελισσόμενης πραγματικότητας και να εμπλουτίζονται τόσο από την επικαιρότητα όσο και από τις προτεινόμενες ανάγκες που προάγονται από την επικοινωνία και συμμετοχή των κοινωνικών ομάδων της περιοχής μελέτης λαμβάνοντας βέβαια σε κάθε περίπτωση υπόψη το πνεύμα του σεναρίου και τις αρχές της ολοκληρωμένης ανάπτυξης.

Τα οφέλη από την εφαρμογή του σεναρίου ανάπτυξης «Αγία Βαρβάρα κοινωνική/προοδευτική πόλη» αναμένονται ιδιαίτερα σημαντικά. Ο στόχος είναι οι δημότες, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης να αισθανθούν και πάλι στο επίκεντρο των πολιτικών που επιλέγονται και εφαρμόζονται. Εν κατακλείδι η επιτυχία εφαρμογής του σεναρίου έγκειται ταυτόχρονα τόσο στην Δημοτική Αρχή όσο και στους ενεργούς δημότες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Clavel F., (1986), «*Isolation of a new human retrovirus from West African patients with AIDS*»
- European Commission, «*Environmental best practice & benchmarking report*»
- European Union, Regional Policy, (2011), «*Cities of tomorrow-Challenges, visions, ways forward*»
- European Union, Regional Policy, (2012), «*Best practices in local development*»
- Fitzgerald J., Leigh N. C., (2002), «*Economic Revitalization Cases and Strategies for City and Suburb*»
- Hassid S., Σφακιανάκη Α., Φάρρου Ι., Σαλιάρη Μ., Σανταμούρης Μ., Παναγιωτόπουλος Μ., «*Πράσινες Γειτονιές: Αγία Βαρβάρα*», Άρθρο του Κ.Α.Π.Ε., Αθήνα
- Seabrooke A., (2010), «*Best Practices in Sustainable Cities*»
- Vázquez D., Peña C., Suñol B., (2014), «*Methodology and best practices in urban strategic planning in the Mediterranean*»
- Αγαπητός Θ., (2015), «*Οικιστική εξέλιξη του Δήμου Αγίας Βαρβάρας*», Εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος «Χωρικές, οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της ανάπτυξης και του σχεδιασμού» του Δ.Π.Μ.Σ. «Περιβάλλον & Ανάπτυξη», Αθήνα
- Αγαπητός Θ., (2016), «*Αξιολόγηση του υφιστάμενου δικτύου κατανομής των κάδων απορριμμάτων και ανακύκλωσης στον Δήμο Αγίας Βαρβάρας*», Εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος «Μεθοδολογία και Μέθοδοι Γεωγραφικής Έρευνας» του Δ.Π.Μ.Σ. «Περιβάλλον & Ανάπτυξη», Αθήνα
- Αγαπητός Θ., Καλογιάννης Ν., Λυσικάτου Ε., Μιχαήλ Ξ., Μπόζου Ε., Τύραλης Χ., Χρυσοβέργης Μ., (2015), «*Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής Αττικής*», Εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος «Εισαγωγή στις Επιστήμες της Ανάπτυξης και του Περιβάλλοντος» του Δ.Π.Μ.Σ. «Περιβάλλον & Ανάπτυξη», Αθήνα
- Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αττικής (Α.Σ.Δ.Α.), (2014), «*Σχέδιο ολοκληρωμένης αστικής παρέμβασης δυτικής Αθήνας*», Αθήνα
- Αραβαντινός Α., (2007), «*Πολεοδομικός Σχεδιασμός για μια Βιώσιμη Ανάπτυξη του Αστικού Χώρου*», Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα

- Γιανακούλα Α., (2012), «Πράσινες στέγες», Διδακτορική Διατριβή, Δράμα
- Γοσποδίνη Α., Μπεριάτος Η., (2003), «Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη», Αθήνα
- Δήμος Αγίας Βαρβάρας, (2011), «Επιχειρησιακό πρόγραμμα 2012-2014», Αθήνα
- Δήμος Αγίας Βαρβάρας, (2013), «Σχέδιο δράσης για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα», Δήμος Αγίας Βαρβάρας, Αθήνα
- Δήμος Αγίας Βαρβάρας, (2016), «Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού», Αθήνα
- Δήμος Αγίας Βαρβάρας, (2015), «Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΤΣΔΑ)», Αθήνα
- Δήμος Αγίας Βαρβάρας, (2016), «Τεχνικό Πρόγραμμα 2017», Αθήνα
- Δήμος Αγίας Βαρβάρας, (2016), «Προϋπολογισμός και του Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης του Δήμου Αγίας Βαρβάρας έτους 2017», Αθήνα
- Ειδικός Διαβαθμικός Σύνδεσμος Δυτικής Αττικής (2014).
- Ελληνική Στατιστική Αρχή (2013). Δελτίο Τύπου: «Ανακοίνωση δημογραφικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών του Μόνιμου Πληθυσμού της Χώρας σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού - Κατοίκων 2011.»
- Ευρωπαϊκή επιτροπή, «Κατευθυντήριες γραμμές για τις βέλτιστες πρακτικές περιορισμού, μετριασμού ή αντιστάθμισης της σφράγισης του εδάφους»
- Λαγογιάννη Σ., (2012), «Αξιολόγηση της Περιβαλλοντικής Πολιτικής στην Ελλάδα», Πτυχιακή Εργασία, Κρήτη
- Μήτσου Κ., (2011), «Καλλικράτης - Περιβαλλοντική Διαχείριση και Τοπική Αυτοδιοίκηση», Ε.Ε.Τ.Α.Α., Αθήνα
- Μπακογιάννη Δ., Ξιζή Σ., Παπανίκα Σ., Παυλινέρη Ν., Τόμπρου Ζ., (2015), «Στο δρόμο προς την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της ανατολικής Αττικής», Εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος «Εισαγωγή στις Επιστήμες της Ανάπτυξης και του Περιβάλλοντος» του Δ.Π.Μ.Σ. «Περιβάλλον & Ανάπτυξη», Αθήνα
- Μπέρκοβιτς Α., (2012), «Κλιματική αλλαγή και τοπική αυτοδιοίκηση-Αρμοδιότητες και Ενέργειες», Διπλωματική Εργασία

Μπούρα Μ., Ευσταθίου Τ., (2004), «Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην κοινωνική ένταξη των ελλήνων τσιγγάνων. Η περίπτωση του Δήμου Αγίας Βαρβάρας & του Δήμου Άνω Λιοσίων Αττικής», Διπλωματική Εργασία, Καλαμάτα

Πράττος Γ. (2012). «Μελέτη της Στεγαστικής Κατάστασης των Ρομά: Παράλληλος Συσχετισμός με το Δήμο Αγία Βαρβάρας». Διπλωματική Εργασία

Ρόκος Δ., (2007). “*Η Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Ηπείρου. Προβλήματα, Δυνατότητες και Περιορισμοί*”, στο 4ο Διεπιστημονικό Διαπανεπιστημιακό Συνέδριο του Ε.Μ.Π. και του ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π. «Η Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Ηπείρου», Συνεδριακό Κέντρο Μετσόβου, 23-26 Σεπτεμβρίου 2004. Επιστημονική Επιμέλεια Καθ. Δ. Ρόκος, Εκδοτικός Οίκος Α.Α Λιβάνη, 2007, Αθήνα σελ. 93-140. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο [http://ntua.gr/MIRC/4th_conference/The Integrated Development of Epirus.pdf](http://ntua.gr/MIRC/4th_conference/The_Integrated_Development_of_Epirus.pdf)

